

Miasto i Gmina Węgorzyno

**Studium Uwarunkowań i Kierunków
Zagospodarowania Przestrzennego
Miasta i Gminy Węgorzyno
Projekt Zmiany Studium**

Projekt zmiany sporządził:

**mgr inż. arch. Maciej Cehak
członek ZOIU – Nr Z-276**

Współpraca:

**mgr inż. arch. Iwona Cehak
dr Wojciech Zyska**

Węgorzyno, lipiec 2010 - r.

BIURO PROJEKTOWE „ARCHICON”
mgr inż. arch. Iwona Cehak
71-687 Szczecin, ul. Zagłoby 37,
e-mail: archicon@post.pl

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyno opracowane zostało w Jeleniogórskim Biurze Planowania i Projektowania w 2001 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 1994 Nr 89 poz. 415 z póź. zm.)

Zmiany dokumentu dokonała firma INPLUS Doradztwo Inwestycyjne z Olsztyna w składzie:

mgr Łukasz Złakowski
mgr inż. Piotr Gromelski
mgr inż. Arkadiusz Świder

Główny projektant: mgr inż. arch. Marian Kopliński (nr uprawnień urbanistycznych 963/89), Północna Okręgowa Izba Urbanistów (G-083/2002).

Zmiana dotychczas obowiązującego dokumentu miała na celu jego aktualizację oraz dostosowanie przedmiotowego zakresu do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 nr 80 poz. 717, z 2004 r. nr 6, poz. 41, nr 141, poz. 1492, z 2005 r. nr 113, poz. 954, nr 130, poz. 1087, z 2006 r. nr 45, poz. 319, nr 225, poz. 1635, z 2007 r. nr 127, poz. 880).

Tekst zmian wyróżniono *kursywą*. Pozostała część dokumentu stanowi materię dotychczas obowiązującego studium opracowanego przez Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania.

Kolejnej zmiany dokumentu dokonała w 2009/2010 r. firma Biuro Projektowe ARCHICON z siedzibą w Szczecinie w składzie:

- mgr inż. arch. Maciej Cehak
- mgr inż. arch. Iwona Cehak
- Aniła Panowicz
Konsultacje:
- dr Wojciech Zyska

Główny projektant: mgr inż. arch. Maciej Cehak (nr uprawnień urbanistycznych 1627), Zachodnia Okręgowa Izba Urbanistów (Z-276).

Kolejna zmiana dotychczas obowiązującego dokumentu miała na celu umożliwienie realizacji zapisów Porozumienia z dnia 20 stycznia 2009r. podpisanego przez Gm. Węgorzyno z VOGEL Sp. z o.o. w sprawie realizacji kompleksu zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej w obr. Stare Węgorzynko, a także aktualizację oraz dostosowanie przedmiotowego zakresu studium do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 nr 80 poz. 717, z 2004 r. nr 6, poz. 41, nr 141, poz. 1492, z 2005 r. nr 113, poz. 954, nr 130, poz. 1087, z 2006 r. nr 45, poz. 319, nr 225, poz. 1635, z 2007 r. nr 127, poz. 880, z 2008 r. Nr 123 poz. 803, Nr 199 poz.1227 i Nr 201, poz.1237).

Tekst zmiany z 2010 r. wyróżniono pogrubioną kursywą. Pozostała część dokumentu stanowi materię dotychczas obowiązującego studium opracowanego przez Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania ze zmianą sporządzoną przez firmę INPLUS Doradztwo Inwestycyjne z Olsztyna.

WPROWADZENIE.....	6
CZĘŚĆ I.....	8
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	8
1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA	8
2. PODSTAWOWE DANE O GMINIE I MIEŚCIE	8
3. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU ORAZ STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	9
3.1. Wprowadzenie.....	9
3.2. Bilans gruntów.....	9
3.3. Układ osadniczy miasta i stan zabudowy.....	10
3.4. Wiejskie układy osadnicze	10
3.5. Ład przestrzenny i jego ochrona	11
3.6. Miejskowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Węgorzyno	12
3.7. Miejskowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno	14
3.8. Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno dla miejscowość Cieszyno i Przytoń	16
4. REKOMENDACJE Z GMINNEJ STRATEGII ROZWOJU.....	17
5. REKOMENDACJE ZE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO.....	17
6. REKOMENDACJE Z NOWEJ KARTY ATEŃSKIEJ DLA PLANOWANIA ROZWOJU MIAST	18
7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	21
8. STAN ŚRODOWISKA W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	33
8.1. Położenie geograficzne	33
8.2. Geologia i geomorfologia	33
8.3. Gleby	34
8.4. Hydrografia	34
8.5. Klimat.....	35
8.6. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	36
8.7. Leśna przestrzeń produkcyjna i tereny zieleni	36
8.8. System ochrony przyrody.....	37
8.9. Złoże kopalin	39
8.10. Tereny górnicze.....	40
8.11. Wody podziemne.....	40
9. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZBYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	40
9.1. Rys historyczny	40
9.2. Wartości archeologiczne	43
9.3. Zasób wartości kultury materialnej.....	44
9.4. Charakterystyka układu przestrzennego miasta Węgorzyno i jego wartości kulturowych.....	49
9.5. Charakterystyka historycznie ukształtowanych układów osadniczych i ich wartości kulturowych	51
9.5.1. Sołectwo Brzeźniak.....	51
9.5.2. Sołectwo Cieszyno.....	51
9.5.3. Sołectwo Chwarstno	52
9.5.4. Sołectwo Kraśnik Łobeski.....	52
9.5.5. Sołectwo Lesięcin	53
9.5.6. Sołectwo Mielno	54
9.5.7. Sołectwo Mieszewo	54
9.5.8. Sołectwo Przytoń	55
9.5.9. Sołectwo Runowo Pomorskie	55
9.5.10. Sołectwo Runowo	56
9.5.11. Sołectwo Sarnikierz	56
9.5.12. Sołectwo Sielsko.....	57
9.5.13. Sołectwo Stare Węgorzynko.....	57

9.5.14. Sołectwo Trzebawie	58
9.5.15. Sołectwo Winniki	58
9.5.16. Sołectwo Wiewiecko	58
9.5.17. Sołectwo Zwierzynek	59
9.6. Niematerialne wartości kulturowe	60
9.7. Zestawienie wartości kulturowych miejscowości	60
9.8. Obszary i obiekty zabytkowe miasta i gminy znajdujące się w rejestrze zabytków	62
9.9. Stanowiska archeologiczne w strefie W. I ochrony stanowisk archeologicznych	63
9.10. Stanowiska archeologiczne w strefie W. II ochrony stanowisk archeologicznych	63
9.11. Stanowiska archeologiczne w strefie W. III ochrony stanowisk archeologicznych	64
9.12. Obiekty i obszary znajdujące się w ewidencji zabytków	71
9.13. Zagrożenia środowiska kulturowego	84
9.14. Zestawienie wymogów ochrony wartości kulturowych miejscowości	84
10. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	91
11. STAN PRAWNY GRUNTÓW	95
12. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z ROZWOJEM STRUKTURY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ	96
12.1. Uwarunkowania rozwoju produkcji i usług	96
12.2. Uwarunkowania rozwoju produkcji rolnej i leśnej	96
12.3. Uwarunkowania rozwoju rekreacji i turystyki	98
13. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	98
14. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI	99
15. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY SIECI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	101
15.1. Zaopatrzenie w wodę	101
15.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków	101
15.3. Ciepłownictwo i gazownictwo	101
15.4. Elektroenergetyka	102
15.5. Telekomunikacja	102
15.6. Gospodarka odpadami	102
16. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	102
17. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	103
18. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY	103
CZĘŚĆ II	105
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	105
1. CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	105
2. MODELOWE ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY	105
3. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	106
4. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU	121
5. KIERUNKI ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ STREFOWANIA TERENÓW MIASTA I GMINY	126
5.1. Kierunki rozwoju układu przestrzennego miasta oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania	126
5.2. Kierunki rozwoju przestrzennego obszaru gminy oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania	128
5.3. Kierunki rozwoju terenów produkcji i usług	130
5.4. Kierunki rozwoju produkcji rolnej	131
5.5. Kierunki rozwoju produkcji leśnej	131
5.6. Kierunki rozwoju rekreacji i turystyki	132
5.7. Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem zabudowy i zakazem zabudowy	134
6. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI	135
7. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU SIECI I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	135

8. ZASADY PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ I PROGRAM PRAC PLANISTYCZNYCH DLA OBSZARÓW WSKAZANYCH DO OBJĘCIA MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	137
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 400 m ² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	139
10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINIA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LESNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.	139
11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	140
12. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1.	142
13. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	143
14. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	143
15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).....	144
16. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, RECHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	144
17. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	144
18. INNE OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE.....	144
Uzasadnienie rozwiązań przyjętych w zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	146

UKŁAD CZĘŚCI GRAFICZNEJ

- Zał. 1a. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyno, skala 1:10.000
 Zał. 1b. **Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Węgorzyno, skala 1:10.000**

WPROWADZENIE

1. Długofalowe planowanie rozwoju ma szczególne znaczenie dla ukierunkowania bieżącej działalności samorządów gminnych. Wspólnym mianownikiem dla rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych w tej sferze są problemy właściwego wykorzystania zasobów przestrzeni miast i gmin. Rozwój równoważący sferę środowiskową, społeczną i gospodarczą, odbywający się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek działań. Takie podejście ma szczególne znaczenie na terenie gminy i miasta Węgorzyna, znaczną część obszaru których zajmuje Iński Park Krajobrazowy i jego otulina. Kierunek przemian nie prowadzący do krótkotrwałego dobrobytu kosztem degradacji środowiska, przyjazny środowisku i ludziom spełnia rozwój zrównoważony – podstawa dla przyjętych w studium rozwiązań przestrzennych.

2. Ukierunkowaniu rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego miasta i gminy Węgorzyna służą dwa dokumenty, stanowiące podstawowe elementy gminnego planowania strategicznego:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, integrujące priorytety ekologiczne, społeczne i gospodarcze z ładem przestrzennym,
- strategia rozwoju, określająca podstawowe cele strategiczne rozwoju miasta i gminy oraz plan działań, mających służyć wdrożeniu strategii.

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym dokumentem planistycznym, służącym określeniu polityki przestrzennej dla miasta i gminy sporządzonym dla całego ich obszaru na podstawie przepisów ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Studium zawiera syntetyczny zestaw podstawowych informacji na temat stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego, zagospodarowania przestrzennego gminy a także funkcjonowania jej systemów komunikacyjnych i uzbrojenia technicznego. Jest ono podstawowym źródłem informacji koordynacyjnych dla opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przygotowania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydawanych bez planu miejscowego. Zgromadzony w studium zasób informacji może być wykorzystywany nie tylko dla prowadzenia polityki przestrzennej, ale także dla sporządzania programów gospodarczych i inwestycyjnych, promocji oraz opracowania ofert inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów, którzy zechcą uczestniczyć w rozwoju gospodarczym gminy.

4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyna opracowane zostało w Jeleniogórskim Biurze Planowania i Projektowania na podstawie umowy nr 1/2001 z dnia 22 czerwca 2001 r. zawartej pomiędzy JBPIP a Gminą i Miastem Węgorzyna. Studium składa się z następujących części:

- uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego,
- kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- części graficznej, złożonej z kompletu rysunków wykonanych w skali 1:10 000.

Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyna dokonała firma INPLUS Doradztwo Inwestycyjne z Olsztyna na podstawie umowy Nr ZP/341/19/2006 z dnia 17 października 2006 r. zawartej pomiędzy firmą INPLUS a Gminą Węgorzyna. Zmiana studium polega na aktualizacji dotychczas obowiązującego dokumentu oraz jego dostosowanie do obowiązujących przepisów regulujących problematykę planowania (ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu oraz rozporządzenie w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy).

Kolejnej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyna dokonała firma Biuro Projektowe ARCHICON z siedzibą w Szczecinie na podstawie porozumienia z dnia 20 stycznia 2009r. zawartego w tym celu przez Gminę Węgorzyna i Vogel sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie. Zmiana studium wprowadza zmianę ustaleń w odniesieniu do terenu położonego w obrębie Stare Węgorzyna polegającą na wprowadzeniu funkcji zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej oraz usług oświaty (przedszkole, żłobek), sportu, handlu i gastronomii oraz sadów i ogrodów działkowych, a także urządzeń obsługi komunikacji (stacja paliw).

5. Przy opracowaniu studium wykorzystano podstawowe dokumentacje stanu zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, a w tym „Waloryzację przyrodniczą gminy Węgorzyno” (wykonaną na Zlecenie UMiG Węgorzyno) oraz „Studium ochrony wartości kulturowych gminy Węgorzyno” (wykonane przez Regionalny Ośrodek Studiów i ochrony Środowiska Kulturowego Pomorza Zachodniego w Szczecinie na zlecenie jednostki autorskiej studium). Dokumentacje te zawierają wyczerpujące dane dotyczące stanu wymienionych komponentów struktury funkcjonalno- przestrzennej gminy, wskazane do wykorzystania w trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

6. Ponadto jako materiały wyjściowe do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wykorzystano:

- *Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Węgorzyno do roku 2015 opracowaną przez Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Barzkowicach;*
- *Plan Rozwoju Lokalnego gminy Węgorzyno na lata 2004-2006 i 2007-2013 opracowany przez Biuro Studiów i Projektów Europejskich w Szczecinie;*
- *Strategię Rozwoju Powiatu Łobeskiego opracowaną przez Starostwo Powiatowe w Łobzie;*
- **Wnioski złożone przez obywateli i podmioty gospodarcze oraz organy i instytucje właściwe do opiniowania i uzgadniania zmiany studium;**
- **Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe – INPLUS Doradztwo Inwestycyjne z Olsztyna;**
- **Prognozę oddziaływania na środowisko do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno w obrębie geodezyjnym Stare Węgorzyno opracowaną przez Biuro Projektowe ARCHICON.**

CZĘŚĆ I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA

1. Miasto i gmina Węgorzyno leżą w środkowej części Województwa Zachodniopomorskiego, w powiecie łobeskim. Obszar gminy sąsiaduje od północy z gminami Radowo Małe i Łobez, od wschodu z gminą Drawsko Pomorskie, od południa z gminą Ińsko, natomiast od zachodu gminami Chociwel i Dobra Nowogardzka.

2. Gmina położona jest na skrzyżowaniu dwóch ważnych dróg: krajowej nr 20, prowadzącej ze Szczecina przez Stargard – Drawsko – Kościerzynę do Trójmiasta oraz drogi wojewódzkiej nr 151 – prowadzącej z Gorzowa przez Ińsko do Koszalina. Drogi te, a także linia kolejowa, przebiegająca przez tereny gminy i łącząca Szczecin z Gdynią umożliwiają dobre jej skomunikowanie w skali ponadlokalnej. Północna część gminy leży w obszarze Wysoczyzny Łobeskiej, południowa natomiast wchodzi w skład Ińskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego dla ochrony najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów Pojezierza Ińskiego.

2. PODSTAWOWE DANE O GMINIE I MIEŚCIE

1. Podstawowe dane statystyczne, dotyczące gminy i miasta w/g informacji udostępnionych przez Bank Danych Regionalnych GUS (stan na koniec 2004 r.) przedstawiają się następująco:

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne

Lp.	Cecha	Dane dla miasta	Dane dla gminy
1	Powierzchnia gminy miejskiej ogółem w ha	700	25600
2	Liczba sołectw ogółem	-	17
3	Liczba miejscowości ogółem (łącznie z miastami)	1	30
4	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem	3031	7344
5	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania- kobiety	1524	3655
6	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania- mężczyźni	1507	3689
7	Przyrost naturalny ogółem osób	12	1
8	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	677	1718
9	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	1953	4434
10	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	401	1192
11	Pracujący ogółem	483	659
12	Liczba kobiet pracujących	229	276
13	Ilość mieszkań ogółem	915	2328
14	Ilość izb ogółem	3513	8782
15	Powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem (w m ²)	60300	159500
16	Średnia wielkość mieszkania	65,9	68,5
17	Ilość przedszkoli	1	-
18	Ilość miejsc w przedszkolach	75	-
19	Ilość szkół podstawowych	4	-
20	Liczba uczniów w szkołach podstawowych	554	-
21	Ilość gimnazjów	1	-
22	Liczba uczniów w gimnazjach	331	-
23	Ilość przychodni	1	-
24	Ilość aptek	1	-
25	Ilość bibliotek i filialnych placówek bibliotecznych	5	-

26	Liczba księgozbiorów w woluminach	58400	
27	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej ogółem (w km)	11,3	49,1
28	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (ogółem w km)	8,4	8,4
29	Ilość jednostek zarejestrowanych w systemie REGON	223	367

3. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU ORAZ STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

3.1. Wprowadzenie

Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenów w granicach miasta i gminy określone w obecnym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynika w znacznej mierze z realizacji ustaleń miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta oraz gminy Węgorzyno, które utraciły ważność z końcem 2003 roku. Pomimo tego, ustalenia w nich zawarte zgodne są z polityką przestrzenną miasta i gminy, i mają odzwierciedlenie w studium.

Po utracie ważności niżej scharakteryzowanych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyno od dnia 31 grudnia 2003 r. zmiana przeznaczenia i zagospodarowywania terenów odbywała się w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Zauważyć należy, iż decyzje wydane w okresie od 2004 r. dotyczyły przede wszystkim przebudowy i zmiany funkcji w obrębie istniejących zabudowań i nie miały istotnego wpływu na zmianę struktury przestrzennej miasta i gminy. Ponadto na terenie miasta i gminy wydano w tym okresie decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Wśród największych inwestycji zrealizowanych w tym czasie należy wymienić: betoniarnię wraz z zapleczem produkcyjnym, budowę suszarni i budynku gospodarczego w Gościławiu oraz przebudowę stacji paliw w Węgorzynie.

3.2. Bilans gruntów

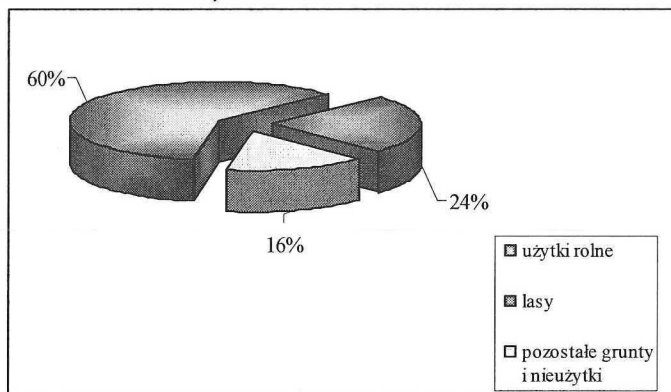
W strukturze użytkowania gruntów w mieście i gminie Węgorzyno przeważają grunty rolne, stanowiące 60% powierzchni gminy. Czwartą część gminy stanowią lasy. Wysoki, 16% udział gruntów pozostałych i nieużytków tłumaczy obszar miejski na terenie gminy oraz licznie występujące zbiorniki wodne. Znaczący udział w powierzchni całkowitej gminy stanowią obszary cenne przyrodniczo, podlegające prawnej ochronie.

Tabela 2. Struktura użytkowania

Rodzaj użytku	Powierzchnia (ha)
użytki rolne	14 926
lasy	6 757
pozostałe grunty i nieużytki	3 249

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych miasta i gminy Węgorzyno

Wykres 1. Struktura użytkowa - zestawienie procentowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007 r.

3.3. Układ osadniczy miasta i stan zabudowy

1. O obecnym układzie przestrzennym miasta decyduje w znacznym stopniu jego historyczny rozwój, przedstawiony w punkcie 9.5. Jego głównym elementem jest obszar śródmiejski, położony pomiędzy jeziorem Węgorzyno a Polchowskim Stawem z zabudową skoncentrowaną głównie wzdłuż ulic Drawskiej, Grunwaldzkiej, Kościuszki, Runowskiej, 3 Maja oraz przy dawnym Rynku. Ulokowane są tu główne funkcje usługowe miasta, zajmujące parterowe części budynków oraz obiekty wolnostojące. Zabudowa mieszkaniowa koncentruje się w południowej oraz północnej części miasta. W części południowej dominuje zabudowa o niskiej intensywności, głównie jednorodzinna, położona w rejonie ulic Południowej, Drawskiej i Podgómej. Uzupełniają ją mniej liczne zespoły zabudowy wielorodzinnej przy ul. Drawskiej. W tym obszarze miasta występują też pojedynczo lub w małych grupach pozostałości zabudowy o czysto zagrodowym charakterze. Północna część miasta, obok dawniejszej i nowej zabudowy jednorodzinnej, grupuje także zespoły zabudowy mieszkaniowej o dużej intensywności. Największą jej grupę stanowi osiedle 40-Lecia w rejonie ulic Runowskiej i 3 Maja. Dominuje tu zuniformizowana zabudowa z wielkiej płyty, wzniesiona głównie w latach osiemdziesiątych. Grupa zabudowy wielorodzinnej z tego samego okresu znajduje się także w rejonie ulic Jagiellońskiej i Kopernika.

2. Znaczna część istniejącej w mieście zabudowy pochodzi sprzed 1945 r. Istnieją w związku z tym ogromne, wieloletnie zaniedbania w sferze remontów i konserwacji budynków. Proces prywatyzacji mieszkań nie przyczynił się znacząco do poprawy tego stanu. Podejmowane działania na rzecz rozwiązania problemów mieszkaniowych mniej zamożnych rodzin nie są skuteczne, gdyż rynkowe ceny mieszkań są barierą dla większości mieszkańców, a szczególnie dla młodych rodzin. Odczuwalny jest brak uzbrojonych, nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Na odczuwalny w niektórych rejonach miasta niski standard zamieszkiwania składają się:

- znaczna dekapitalizacja istniejącej zabudowy i braki w jej wyposażeniu technicznym (dotyczy to starej zabudowy w centralnej części miasta),
- uciążliwość ruchu drogowego (dotyczy to zwłaszcza zabudowy położonej w ciągach ulic Drawskiej, Grunwaldzkiej, Jagiellońskiej, Podgómej i Strzeleckiej),

3.4. Wiejskie układy osadnicze

1. Zabudowa gminy koncentruje się w obrębie trzydziestu miejscowości, położonych na terenie siedemnastu sołectw. Przeważają wsie o łańcuchowym charakterze zabudowy w formie wsi ulicowych i wielodrożnic. Występują też wsie powstałe wokół dawnych majątków ziemskich o zabudowie ulicowej lub rozproszonej, a także nieliczne kolonie o swobodnym, rozproszonym układzie. W ich obszarze wyraźnie dominuje zabudowa pochodząca sprzed II wojny światowej. Zabudowa ta na ogół zaspokaja obecne wymagania pod względem potrzebnej do życia i działalności gospodarczej powierzchni i kubatury, jednak jej stan techniczny, poza nielicznymi wyjątkami jest bardzo zły (charakterystyka poszczególnych sołectw znajduje się w punkcie 9.1.).

3.5. Ład przestrzenny i jego ochrona

1. Przez ład przestrzenny zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno - gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne.

2. Na tle wyżej wymienionej definicji analiza stanu ładu przestrzennego na terenie gminy Węgorzyno uwzględnia następujące czynniki:

- główne obszary funkcjonalno – przestrzenne gminy i alokację przestrzenną ogniw sieci osadniczej,
- cechy urbanistyczno – architektoniczne istniejących układów zabudowy.

3. Na strukturę zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno składają się następujące obszary funkcjonalno przestrzenne:

- miasto Węgorzyno – obszar zlokalizowany w centrum gminy, pomiędzy dwoma zbiornikami wodnymi. Skupia 3 031 osób (41% ludności gminy).
- sieć osadnicza gminy – tworzy ją 30 miejscowości równomiernie rozmieszczonych na obszarze gminy. W punkcie centralnym znajduje się ośrodek miejski – miasto Węgorzyno, od którego koncentrycznie odchodzą szlaki komunikacyjne we wszystkich kierunkach gminy. Struktura przestrzenna poszczególnych miejscowości gminy jest podobna - dominuje zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Jej uzupełnienie stanowią tereny: produkcji rolnej, usługowe, zieleni publicznej oraz ogrodów działkowych. W miejscowościach: Przytoń, Brzeźniak, Cieszyno i Trzebawie występują tereny usług turystycznych. Działalności gospodarcze koncentrują się przede wszystkim w: Kąkolewie, Wiewiecku, Ginawie, Rościslawie oraz Runowie Pomorskim.

Ze względu na rozbudowaną sieć dróg wszystkie miejscowości posiadają dobre połączenie drogowe z pozostałymi ośrodkami gminy. Funkcjonalny aspekt dogodnych połączeń zakłóca w pewnym stopniu koncentryczność układu komunikacyjnego gminy. Ruch lokalny w gminie przebiega przez centrum gminy – miasto Węgorzyno a tym samym stanowi utrudnienie w komunikacji przeciwnych obszarów gminy i przyczynia się do wzrostu ruchu kołowego w mieście.

Układ sieci osadniczej gminy z miastem Węgorzyno w centrum sprawia, iż strefa oddziaływania miasta zmienia się promieniście. Najsilniejsze oddziaływanie obserwuje się na obszarach przyległych do granic miasta (Runowo Pomorskie, Połchowo). W tych miejscach koncentruje się najwięcej osób w gminie, a dynamika zmian będzie najsilniejsza. Na tych terenach najwcześniej będą zachodziły przekształcenia i zanikanie rolniczego charakteru. Pozostałe ośrodki w gminie zajmują dalsze, zbliżone do siebie pozycje w hierarchii układu osadniczego gminy.

W zakresie pełnionych funkcji gospodarczych, miejscowości gminy nie wykazują tendencji do specjalizacji. Koncentrację usług publicznych i usług specjalistycznych obserwuje się jedynie w miejscowości Węgorzyno.

W obecnym układzie osadniczym gminy Węgorzyno nie występują elementy dysharmonizujące ład przestrzenny. Dynamika zmian demograficznych oraz przestrzennych nie stanowi zagrożenia dla tego stanu. Ewentualnymi obszarami występowania konfliktów przestrzennych a tym samym zakłócenia ładu przestrzennego są tereny w bezpośrednim sąsiedztwie miasta. W tym rejonie ewentualne przekształcenia mogą negatywnie wpływać na ład przestrzenny. Zagospodarowanie tych terenów wymaga szczególnej uwagi ze względu na wysoką dynamikę zmian zachodzących na tym obszarze. Odpowiednio należy dobierać funkcje i ich intensywność. Uwzględnienia wymagają elementy środowiska przyrodniczego.

- tereny otwarte gminy – tereny rolne i leśne oraz wody powierzchniowe. Największe skupiska terenów leśnych występują we wschodniej i południowej części gminy. Zbiorniki wodne koncentrują się w pasie środkowym gminy i wzdłuż granicy zachodniej. W takiej postaci tworzą one rozbudowany system przyrodniczy, którego uzupełnieniem są grunty rolne. Ze względu na wysokie walory przyrodnicze ekosystemów występujących w granicach miasta i gminy, część obszarów podlega prawnej ochronie lub

jest wskazana do objęcia taką ochroną. W tym kontekście przy kształtowaniu struktury przestrzennej gminy niezbędne jest uwzględnienie walorów przyrodniczych w taki sposób, aby planowane zmiany w jak najmniejszym stopniu oddziaływały na środowisko przyrodnicze. Zachowana w ten sposób równowaga i ład pozwolą na czerpanie wymiernych korzyści przez gminę wynikających z uwarunkowań przyrodniczych jednostki. W chwili obecnej można stwierdzić, iż układ przestrzenny gminy uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze.

4. Istotnym elementem oceny stanu ładu przestrzennego są cechy ruralistyczno – architektoniczne układów zabudowy istniejącej. Opisane zostały one w punktach 3.3. i 3.4.

W celu zachowania ładu przestrzennego na terenach wiejskich należy przede wszystkim utrzymać istniejące układy przestrzenne i dążyć do podnoszenia standardu istniejącej tkanki. W przypadku miasta należy porządkować zabudowę w obrębie poszczególnych funkcji celem stworzenia czytelnych jednostek funkcjonalnych miasta (wymiana tkanki budowlanej np. zabudowy zagrodowej na osiedlach mieszkaniowych).

5. Miasto ulokowane jest obecnie na przesmyku dwóch zbiorników wodnych – jez. Węgrzyńskiego (po wschodniej stronie) i stawów rybnych (w zachodniej części). Historycznie miasto rozwijało się po południowej stronie tego przesmyku i dziś, mimo że stanowi centrum funkcjonalne Węgorzyna ulokowane jest w jego południowej części. Budowa linii kolejowej łączącej Runowo Pomorskie z Chojnicami doprowadziła do rozwoju miasta w kierunku północnym, w stronę dworca kolejowego, a w późniejszym czasie zabudowa miasta przekroczyła linię kolejową – dalej na północ.

6. Burzliwa historia regionu i spowodowane nią liczne zniszczenia i przebudowy miasta doprowadziły do zatracenia charakterystycznego dla Pomorza Zachodniego układu ulic, zabudowy i wartości architektoniczno-urbanistycznych. Po II wojnie światowej nie nastąpiła odbudowa historycznej tkanki miejskiej, a pojedyncze obiekty o wartości kulturowej zostały wkomponowane w nową nieatrakcyjną zabudowę powojenną. Przemieszczenie zabudowy o różnych funkcjach nie pozwala na wyszczególnienie charakterystycznych struktur miejskich. Zabudowa Węgorzyna koncentruje się wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, nie można wyróżnić odrębnych jednostek o podobnym typie zabudowy, ani typowych osiedli mieszkaniowych, nawet w zabudowie jednorodzinnej. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania należy stwierdzić, że ukształtowanie przestrzeni miasta nie jest harmonijne, a przede wszystkim nie spełnia wymagań funkcjonalno-społecznych oraz nie stanowi pełnej kompozycji estetycznej.

7. Zasady kształtowania ładu przestrzennego określają przede wszystkim miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane dla poszczególnych części miasta. Przy ich opracowywaniu należy wziąć pod uwagę, że ochrona ładu przestrzennego miasta warunkowana jest między innymi wyeksponowaniem najbardziej wartościowych obiektów i zespołów urbanistyczno-architektonicznych, eliminacją dysharmonizujących elementów zagospodarowania z wartościami krajobrazowymi Węgorzyna, przeprowadzeniem rewitalizacji obszarów o niskiej atrakcyjności oraz walorach architektonicznych i funkcjonalnych. Wśród tych uwarunkowań istotna jest odpowiednia intensyfikacja i poprawa standardu zabudowy wokół historycznego rynku, który ma stanowić przestrzeń publiczną Węgorzyna. **Niedobór substancji mieszkaniowej o odpowiednim standardzie można zapewnić na wolnych terenach podmiejskich realizując zespół zabudowy jednorodzinnej z odpowiednim wyposażeniem w infrastrukturę społeczną i techniczną.**

3.6. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Węgorzyna

1. Zasady rozwoju przestrzennego miasta określał miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego, zatwierdzony uchwałą nr XXI/129/92 z dnia 27.04.92 r. Rady Miejskiej w Węgorzynie, który utracił ważność z końcem roku 2003. Dotyczyły one przede wszystkim:

- stworzenia odpowiednich warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców miasta,
- określenia warunków ochrony środowiska naturalnego i kulturowego,

- stworzenia podstaw przestrzennych dla prowadzenia racjonalnej gospodarki przestrzennej oraz łagodzenia konfliktów funkcjonalno- przestrzennych, powstałych w trakcie dotychczasowego rozwoju przestrzennego miasta,
- określenia podstawowych funkcji miasta i jego podziału na strefy funkcjonalne,
- określenia funkcji oraz przeznaczenia poszczególnych terenów,
- określania zasad kształtowania zabudowy.

2. Plan określał wiodące funkcje miasta, wskazując na dominującą rolę funkcji obsługi ludności, na drugim miejscu lokując turystykę i rekreację. Uzupełniającymi funkcjami miasta były według jego zapisów przemysł, rolnictwo oraz jego obsługa. Plan określał ponadto zasady kształtowania struktury funkcjonalno- przestrzennej miasta i wyróżniał w niej:

- strefę ochrony ekologicznej, w której zasięg wchodzi zbiorniki i ciek wodne położone w granicach miasta oraz tereny parku miejskiego i stadionu sportowego, objęte czynną ochroną środowiska przyrodniczego z dopuszczeniem sposobów użytkowania nie zagrażających zachowaniu równowagi ekologicznej;
- strefę śródmiejską, w której zasięg wchodzi część centralna miasta; na jej terenie obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów uciążliwych; zakłada się tutaj rozwój funkcji usługowych i wykształcenie centrum handlowo- usługowego, z poszanowaniem historycznego układu urbanistycznego i zachowanych elementów zabytkowego starodrzewu;
- strefę zabudowy mieszkaniowo- usługowej o zróżnicowanej intensywności z dopuszczeniem funkcji nieuciążliwych dla otoczenia, wszystkich form zabudowy mieszkaniowej oraz lokalizacji podstawowych usług dla mieszkańców;
- strefę produkcyjno- usługową z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej, w obrębie której może być rozwijana dowolna działalność gospodarcza pod warunkiem ograniczenia uciążliwości z tym związanych;
- strefę rolno- osadniczą z dopuszczeniem zabudowy siedliskowej oraz zabudowy mieszkaniowej i usługowej, pod warunkiem uzyskania przez inwestora zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze;
- tereny komunikacji, obejmujące rezerwę terenów dla istniejących i projektowanych elementów komunikacji drogowej i kolejowej, w tym terenów pod budowę obwodnicy w południowej części miasta.

3. Wśród zapisów ogólnych planu istotne znaczenie miały ustalenia z zakresu ochrony środowiska, określające:

- zasady ochrony gleb, realizowane poprzez racjonalny rozwój terenów zabudowy, właściwe wykorzystanie gruntów rolnych, ochronę gleb przed erozją; zapisy planu regulowały również zasady wydobycia kopalni oraz rekultywacji obszarów zdegradowanych, między innymi dawnych wyrobisk i nieużytków;
- zasady ochrony wód powierzchniowych, powiązanej z porządkowaniem gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami;
- zasady ochrony wód podziemnych, powiązane z porządkowaniem gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami, szczególną ochroną ujęć wód, a także zakazem lokalizacji studni głębinowych w zasięgu lejów depresyjnych;
- zasady ochrony atmosfery, określające działania na rzecz likwidacji niskiej emisji, przebudowy systemu drogowego i budowy obwodnicy miejskiej dla zmniejszenia emisji spalin w obszarze centrum miasta, oraz promocji stosowania gazu jako paliwa wykorzystywanego dla potrzeb przemysłu i urządzeń grzewczych;
- zasady ochrony krajobrazu, określające zakres wprowadzania zieleni izolacyjnej w obrębie zakładów przemysłowych, zagospodarowania brzegów jezior, udostępniania i zasięgu plaż miejskich; powiązania terenów zielonych z ciągami pieszymi, wprowadzania nowych elementów w systemie zieleni miejskiej,

zagospodarowania parków miejskich, utworzenia strefy ochrony biologicznej i wyznaczania drzew pomnikowych.

4. Plan wskazywał również kierunki poprawy warunków życia mieszkańców, związane m.in. z:
  - zapewnieniem wysokich jakościowo dostaw wody do celów bytowych, objęciem kanalizacją sanitarną jak największej powierzchni zabudowy, wyznaczeniem terenów umożliwiających pełną obsługę w zakresie oczyszczania miasta i unieszkodliwiania odpadów;
  - ochroną przed hałasem poprzez ograniczenie do minimum ruchu ciężkiego transportu na terenie miasta, wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wokół terenów o podniesionym poziomie hałasu oraz eliminację źródeł hałasu w miejscach jego powstawania.
5. W planie zakładało się podjęcie działań, mających na celu modernizację i rozbudowę sieci oraz urządzeń infrastruktury i komunikacji. Do najistotniejszych z nich należały m.in.:
  - pełne wykorzystanie i rozbudowa wodociągu komunalnego, powiązanego z ujęciem zaopatrującym w wodę Runowo Pomorskie;
  - utrzymanie i remonty istniejących studni lokalnych;
  - stopniową rozbudowę systemu unieszkodliwiania ścieków i ich odprowadzania do oczyszczalni miejskiej oraz objęcie jej zasięgiem wsi Połchowo i Runowo Pomorskie;
  - poprawa zaopatrzenia miasta w energię elektryczną;
  - budowa centrali telekomunikacyjnej oraz rozwój sieci telekomunikacyjnej;
  - rozwój systemu dystrybucji gazu płynnego oraz perspektywnie doprowadzenie do miasta gazociągu i włączenie go w system dystrybucji gazu ziemnego;
  - przebudowa układu komunikacji w obrębie śródmieścia;
  - modernizacja ul. Grunwaldzkiej z zapewnieniem rezerwy terenu pod budowę wiaduktu nad torami kolejowymi w ciągu ulicy Jagiellońskiej;
  - budowę obwodnicy miejskiej w południowej części miasta;
  - budowę drogi lokalnej w kierunku Połchowa.

3.7. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno

1. *Zasady rozwoju przestrzennego gminy określał miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno, zatwierdzony uchwałą nr IX/33/94 z dnia 29.11.1994 r. Rady Miejskiej w Węgorzynie, który utracił ważność z końcem roku 2003. Dotyczyły przede wszystkim:*

- stworzenia odpowiednich warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców terenów wiejskich;
- określenia warunków ochrony środowiska naturalnego, kulturowego i krajobrazu;
- ustalenia hierarchii i funkcji poszczególnych jednostek osadniczych;
- określenia wiodących funkcji tych obszarów oraz przeznaczenia poszczególnych terenów;
- określenia zasad i uwarunkowań lokalizacji inwestycji;
- określenia ustaleń z zakresu komunikacji i inżynierii.

2. Plan ustalał wiodące funkcje terenów gminy. Są to przede wszystkim rolnictwo, rybactwo, leśnictwo, przemysł i rekreacja. Plan ustala także hierarchię i podstawowe funkcje wiejskich jednostek osadniczych gminy, wskazując jako ośrodki usług podstawowych: Cieszyno, Mieszewo, Runowo Pomorskie oraz Lesięcin (ośrodki te mają spełniać funkcje obsługi rolnictwa, produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego) i przypisując pozostałym miejscowościom funkcję rolniczą. Obok rozwoju funkcji rolniczej plan zakłada również możliwości rozwoju rekreacji w miejscowościach: Brzeźniak, Cieszyno, Dłusko, Przytoń, Sielsko, Trzebawie; przetwórstwa rolno-spożywczego w miejscowościach: Cieszyno, Mieszewo, Przytoń, Runowo, Dłusko, Sielsko; obsługi leśnictwa w miejscowościach: Ginawa, Rogówko, Zwierzynek.

3. Dla rozwoju funkcji rolniczej plan wskazywał dwa rejony rozwoju:

- obszar średnio intensywnej gospodarki rolnej, położony w północno- zachodniej części gminy, poza obszarami chronionymi; na terenie tym wskazuje się przede wszystkim możliwości rozwoju inwestycji związanych z gospodarką żywnościową;
- obszar rozwoju rekreacji i mało intensywnej gospodarki rolnej w południowej części gminy, w bezpośrednim otoczeniu i na obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego; na terenie tym plan zakłada przede wszystkim rozwój funkcji rekreacyjnej.

4. Plan zapewniał także możliwość rozwoju rybactwa, pod warunkiem prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej na jeziorach leżących w obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny oraz na jeziorach wykorzystywanych rekreacyjnie. Intensywny rozwój gospodarki rybackiej może mieć miejsce w północnej części gminy, przy wykorzystaniu dla budowy stawów rybnych obniżeń terenu, pokrytych glebami o niskich klasach bonitacyjnych w rejonach wsi: Brzeźnica, Brzeźniak, Sielsko.

5. W zakresie gospodarki leśnej plan zakładał przyrost powierzchni lasów na terenie gminy o 570 ha oraz przyrost powierzchni lasów ochronnych w dolinach rzecznych i pasach przybrzeżnych jezior, przy jednoczesnym ograniczaniu zalesiania polan śródleśnych, które utrzymuje się jako żerowiska dzikiej zwierzyny. Plan zachowywał lokalizację istniejących osad leśnych oraz możliwość rozwoju przemysłu drzewnego we wsiach: Runowo Pomorskie, Gościsław, Nowe Węgorzynko.

6. W dziedzinie produkcji przemysłowej plan zakładał dalsze wykorzystanie istniejących obiektów przemysłowych w Cieszynie, Runowie Pomorskim, Runowie, Gościsławiu, Gardnie i Mieszewie oraz wskazywał nowe tereny rozwoju funkcji przemysłowej, składów i magazynów w Runowie Pomorskim, przetwórstwa owoców w Sielsku.

7. Dla terenów gminy znajdujących się w obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego, plan wprowadzał ustalenia dotyczące rozwoju funkcji rekreacyjnej i określone w jego planie ochrony, do których należały m.in. planowane:

- wykorzystanie dla tego celu rezerw terenu w istniejących ciągach zwartej zabudowy, z wyjątkiem terenów znajdujących się w pasie 100 m od brzegów jezior;
- zakładanie małych pól namiotowych, bez możliwości budowy stałych noclegowych obiektów kubaturowych;
- modernizację szlaków turystycznych i udrożnienie tras kajakowych na rzekach Brzeźnicka Węgorza i Ukleja;
- budowa parkingów przy drodze krajowej w rejonie Cieszyna, wojewódzkiej w rejonie Lesięcina, oraz przy drogach powiatowych w rejonach wsi Trzebawie, Sielsko, Dłusko, Brzeźniak, Przytoń, Sulice.

8. Wśród innych ustaleń planu, dotyczących zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu należy wskazać zalecenia dotyczące ochrony obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz wskazanych do objęcia ochroną, takich jak:

- pomniki przyrody;
- użytki ekologiczne „Pełnikowe Łąki” „Płaskowyż nad Samotnikiem” oraz „Dłuskie Wzgórza”;
- parki zabytkowe w obrębie wsi: Brzeźniak, Cieszyno, Dłusko, Gardno, Ginawa, Kąkolewice, Kraśnik Łobeski, Lesięcin, Mieszewo, Podlipce, Rogówko, Runowo, Sielsko, Stare Węgorzynko, Wiewiecko, Winniki, Zwierzynek;
- lasy ochronne nad jeziorami Brzeźniak, Dłusko, Dubie i Przytoń;
- gleby ochronne klas bonitacyjnych III-IVb, podlegające ochronie przed przeznaczeniem ich pod zabudowę;
- stanowiska ptaków chronionych;
- planowany rezerwat przyrody „Samotnik”;
- planowane pomniki przyrody;

- planowany obszar chronionego krajobrazu;
- planowane użytki ekologiczne „Sambórz Mały”, „Stawy Polchowskie”, „Wierzchucice”.

9. Plan określał także zasady ochrony takich składników środowiska przyrodniczego jak wody powierzchniowe i podziemne i obszary występowania surowców naturalnych. Zapisy dotyczące ochrony tych elementów formułowane są w formie zakazów, nakazów oraz zaleceń określonych działań dla ochrony określonych składników środowiska.

10. Wartościowe elementy środowiska kulturowego na terenach gminy są chronione zapisami planu w formie zakazów, nakazów oraz zaleceń określonych działań w odniesieniu do wyznaczonych na jego rysunkach: strefy „A” ścisłej ochrony układów przestrzennych; strefy „B” ochrony układów przestrzennych; strefy „K” ochrony krajobrazu; strefy „E” ochrony ekspozycji; obiektów ujętych w ewidencji konserwatorskiej; terenów objętych strefami ochrony archeologicznej.

11. Plan zakładał szereg działań, mających na celu modernizację i rozbudowę układu komunikacyjnego oraz urządzeń infrastruktury technicznej. Do najistotniejszych z nich należą:

- utrzymanie istniejącego układu komunikacji oraz budowy obwodnicy m. Węgorzyno w ciągu drogi krajowej nr 20;
- modernizacja i remonty elementów układu drogowego;
- zachowanie rezerwy terenu pod ewentualną budowę autostrady Szczecin-Gdańsk;
- budowa parkingów w rejonie Sulic, Cieszyna, Lesięcina, Sielska, Przytonia, Brzeźniaka, Dłuska, Trzebawia;
- rozbudowa szlaku kolejowego na linii Szczecin- Gdańsk o drugi tor, utrzymanie istniejących stacji i przystanków oraz linii wąskotorowej Dobra-Mieszewo-Łobez;
- utrzymanie i rozbudowa dotychczasowego systemu zaopatrzenia w wodę poprzez zwodociągowanie wsi: Sarnikierz, Sulice i Małe Węgorzynko;
- budowa studni rezerwowych w Wiewiecku, Polchowie, Chwarstnie;
- utrzymanie i rozbudowa dotychczasowego systemu odprowadzania ścieków obejmująca wszystkie miejscowości o zwartej zabudowie;
- zachowanie zasilania miejscowości gminy z pełnym wykorzystaniem systemu linii średniego napięcia 15kV wraz z przebudową i budową stacji transformatorowych;
- gazyfikacja terenów gminy z wykorzystaniem planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia Łobez-Węgorzyno-Chociwel-Recz.

3.8. Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno dla miejscowość Cieszyno i Przytoń

1. Zmianami planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy objęte zostały w ostatnim okresie części terenów dwu miejscowości tj. wsi Cieszyno i Przytoń. Zmiana planu uchwalona Uchwałą Nr IX/33/94 z dnia 29.11.1994 r. Rady Miejskiej w Węgorzynie dla pierwszej z w/w wsi określa nowe funkcje ogólnodostępnych terenów rekreacji, terenów upraw rolnych oraz terenów turystycznych, położonych na terenach wsi Cieszyno we wschodniej części gminy, w bezpośrednim otoczeniu Jeziora Woświn. Określa ona podział obszaru opracowania na tereny o różnym sposobie zagospodarowania, lokalne standardy kształtowania zabudowy, ustalenia w zakresie ochrony środowiska, komunikacji, inżynierii oraz zakresu zmian przeznaczenia gruntów. Druga zmiana, uchwalona Uchwałą Nr XVI/168/99 z dnia 29.12.1999 r. Rady Miejskiej w Węgorzynie określa nowe funkcje ogólnodostępnych terenów upraw rolnych oraz terenów turystycznych, położonych na terenach wsi Przytoń, przy zachodnim brzegu Jeziora Węgorzyno. Zmiana ta określa podział obszaru opracowania na tereny o różnym

sposobie zagospodarowania, lokalne standardy kształtowania zabudowy, ustalenia w zakresie ochrony środowiska, komunikacji, inżynierii oraz zakresu zmian przeznaczenia gruntów.

2. *W trakcie sporządzania dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy obowiązywały dwa plany miejscowe: dla miejscowości Cieszyno i Przytoń.*

Aktualnie plany te nie obowiązują.

4. REKOMENDACJE Z GMINNEJ STRATEGII ROZWOJU

1. Gmina dysponuje strategią rozwoju, opracowaną przez Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Barzkowicach w 2000 roku i uchwaloną w 2001 r. przez Radę. Wraz z niniejszym studium stanowi ona podstawowy dokument planowania strategicznego gminy. Strategia zawiera diagnozę stanu zagospodarowania i zasobów gminy, określenie celów strategicznych jej rozwoju oraz sześciu programów rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki gminnej. Dokument ten zawiera również zbiór zadań, wskazanych do wykonania przez Radę i Zarząd Miasta i Gminy na poszczególnych etapach wdrażania strategii.

2. Wśród w/w sześciu programów składających się na przyjęty w strategii plan operacyjny znajdują się:

- program 1 pt „Zrównoważony rozwój funkcji turystycznej”,
- program 2 pt „Ochrona przyrody i środowiska naturalnego”,
- program 3 pt „Rozwój rolnictwa, leśnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego”,
- program 4 pt „Infrastruktura techniczna”,
- program 5 pt „Rozwój infrastruktury społecznej”,
- program 6 pt „Aktywizacja miejscowego rynku pracy i ograniczenie bezrobocia. Rozwój przedsiębiorczości”.

3. Strategia obejmuje plan działań dla realizacji założonych zamierzeń rozwojowych w perspektywie najbliższych piętnastu lat. W pracach nad niniejszym studium dążono do uzyskania spójności obu dokumentów. Wśród w/w działań, szczególne znaczenie dla rozwoju przestrzennego miasta i gminy mają określone ich grupy z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej. wymienić tu należy m.in.:

- działania w dziedzinie infrastruktury komunikacyjnej: modernizację drogi krajowej nr 20 w połączeniu z budową obwodnicy miasta, remonty dróg powiatowych, budowę chodników w miejscowościach sołeckich, budowę parkingów w miejscowościach rekreacyjnych, remonty i modernizację dróg gminnych;
- działania w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej: budowę studni głębinowych, modernizację sieci wodociagowych i hydroforni w miejscowościach Ginawa, Wiewiecko, budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Runowo Pomorskie, części miasta Węgorzyno, Cieszyno, Mielno, Chwarstno, Winniki, Trzebawie, Połchowo, modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków, modernizację przepompowni ścieków w Węgorzynie;
- działania w dziedzinie elektroenergetyki: budowę stacji transformatorowych, systemów oświetlenia ulicznego i przesyłowych;
- działania w dziedzinie telekomunikacji: rozwój sieci telekomunikacyjnej na terenie gminy;
- działania w dziedzinie gazownictwa i energetyki ciepłej: gazyfikację miasta i gminy, modernizację kotłowni i termoizolację budynków komunalnych;
- działania w dziedzinie kultury i sportu: zagospodarowanie otoczenia hali sportowej;
- działania w dziedzinie wspierania przedsiębiorczości: utworzenie gminnego Centrum Przedsiębiorczości i Edukacji Pozaszkolnej;
- aktualizację planu zagospodarowania przestrzennego.

5. REKOMENDACJE ZE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

1. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego, uchwałą z dnia 23 października 2000 r., przyjął "Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015", **którą zmienił następnie w dniu 22 czerwca 2010 r uchwalając „Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.”** Jest to dokument określający zasadnicze kierunki oraz metody działania pozwalające na zwiększenie tempa rozwoju województwa. Ma być on podstawą do podejmowania działań na rzecz poprawy warunków życia, pracy i wypoczynku społeczności województwa, pokonania wewnętrznych zróźnicowań i osiągnięcia pełnej jego integracji.
2. W zapisach strategii rozwoju województwa tereny miasta i gminy Węgorzyno znalazły się w wieloprzestrzennym obszarze funkcjonalnym Nr III, w wydzielonym subregionie III D. Obszar ten w generalnym ujęciu wskazuje się do selektywnej, wielofunkcyjnej aktywizacji gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznej, uzdrowskiej, rolniczej, leśnej i przetwórstwa. Będzie mieć tu miejsce wielofunkcyjny rozwój centrów urbanizacji, przy zachowaniu istniejących i kreowaniu nowych form ochrony przyrody i krajobrazu, z uwzględnieniem wymogów zrównoważonego rozwoju. W szczególności dla terenów miasta i gminy przewiduje się w strategii wielofunkcyjny rozwój z preferencjami dla rozwoju funkcji turystycznej. Preferuje się na tutaj także rozwój rolnictwa i leśnictwa oraz przetwórstwa rolno-leśnego, dopuszczalny jest też selektywny rozwój funkcji produkcyjnych przy zachowaniu wymogów ochrony przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem istniejących gałęzi produkcji i przemysłu wydobywczego.
3. W strategii rozwoju regionu przewiduje się m.in. modernizację drogi krajowej nr 20 i zwiększenie dostępności komunikacyjnej terenów gminy. Realizacja tych zadań będzie wspomagana ze środków wojewódzkiego programu rozwoju regionalnego na lata 2010-2015, który będzie podstawą do ubiegania się o ich wsparcie z budżetu państwa w ramach kontraktu wojewódzkiego. Integralną częścią tego dokumentu mają być programy rozwoju inicjowane przez samorządy terytorialne oraz inne podmioty zaangażowane w rozwój regionalny.

Przestrzenne odniesienia zmienionej Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego uchwalona przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 19 października 2010 r. uchwałą Nr XLV/530/10, przy czym w obszarze objętym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego GiM Ińsko dokument ten nie wnosi istotnych zmian.

6. REKOMENDACJE Z NOWEJ KARTY ATEŃSKIEJ DLA PLANOWANIA ROZWOJU MIAST

1. Istotne uwarunkowania dla określenia kierunków rozwoju przestrzennego przede wszystkim siedziby władz gminnych i szeregu lokalnych instytucji obsługi mieszkańców – m. Węgorzyno stwarzają rekomendacje z tzw. Nowej Karty Ateńskiej przyjętej w Unii Europejskiej w 1998 r. Dokument ten zalecający wprowadzenie w praktykę planowania i rozwoju terenów miejskich szeregu zaleceń Europejskiej Rady Urbanistów, podaje się poniżej w układzie przyjętym przez autorów Karty w postaci „Dziesięciu zaleceń”. Zalecenia te mogą mieć również odniesienie dla obszarów wiejskich u progu XXI wieku, gdzie w nurcie postępującej urbanizacji zacierają się przyjęte powszechnie granice i podziały typów i podstawowych funkcji jednostek osadniczych, przy jednoczesnym wzroście wymagań mieszkańców pod względem poprawy warunków zamieszkiwania i standardów obsługi ludności.
2. I zalecenie dotyczy „miasta dla wszystkich”. Poprzez planowanie rozwoju i środki społeczno-gospodarcze wszystkie grupy mieszkańców, łącznie z nowoprzybyłymi, powinny zostać włączone w społeczne, gospodarcze i kulturalne życie miasta. Proces planowania miast musi spełniać wymagania współpracy i zaangażowania na szczeblu lokalnym, tak aby rozwijać społeczne zainteresowanie kształtowaniem środowiska i poprawą warunków społeczno-gospodarczych. Jeśli w procesie planowania i rozwoju miasta mają być zaspokojone potrzeby i aspiracje wszystkich grup mieszkańców, to wszystkie grupy muszą uczestniczyć w określaniu swoich potrzeb i aspiracji oraz zasad przestrzennej integracji lokalnych społeczności.

3. II zalecenie dotyczy „prawdziwego współuczestnictwa”. System planowania miast winien być ujęty w hierarchiczne ramy tak aby był jak najbliżej mieszkańców. Zasady pomocniczości powinny być ściśle stosowane zarówno przy rozdziale środków finansowych jak i w strukturze administracji publicznej. Innowacyjne formy partycypacji winny być stosowane na możliwie najniższym poziomie, umożliwiając przekazywanie uprawnień i popierając aktywne współuczestnictwo mieszkańców w decyzjach planistycznych. Należy popierać urządzenia socjalne i kulturalne na szczeblu lokalnym, które ułatwiają kontakty międzyludzkie i wzajemne zrozumienie.

4. III zalecenie dotyczy „kontaktów międzyludzkich”. Hierarchiczne ramy planowania powinny odnosić się do struktur przestrzennych, społecznych i administracyjnych. Najmniejsze jednostki tych struktur, zespół budynków, osiedle czy kwartał uliczny, powinny spełniać kluczową rolę, stanowiąc ramy dla kontaktów międzyludzkich i umożliwiając partycypację społeczną w realizacji programów urbanistycznych. Konieczne może być jednocześnie włączenie się i uczestnictwo na poziomie ogólnomiejskim pozwalające na usytuowanie działań lokalnych w szerszym kontekście. Należy odtworzyć przestrzenie publiczne, tak aby znów mogło się tam rozwijać poczucie wspólnoty w spontanicznych działaniach społecznych. Należy dołożyć wszelkich starań aby utrzymać i rozbudować system terenów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych w miastach. Odnowa terenów zdegradowanych oraz zaniedbanych i opuszczonych budynków powinna nawiązywać do sieci przestrzeni publicznych oraz możliwości wprowadzenia funkcji społecznych na dawne tereny przemysłowe czy wojskowe.

5. IV zalecenie dotyczy „utrzymania specyfiki lokalnej”. Planowanie miejscowe musi zapewnić ochronę tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska miejskiego, takich jak budynki, dzielnice zabytkowe, tereny zielone i otwarte. Muszą one tworzyć układy ciągle oparte o zasady projektowania urbanistycznego. W przyszłości planowanie urbanistyczne powinno przywrócić należne miejsce i zapewnić możliwości rozwoju lokalnym tradycjom budowlanym, które nadają indywidualny charakter i zapewniają tożsamość poszczególnym miastom i regionom. Rozmieszczenie budynków i ich forma architektoniczna powinny uwzględniać charakter miasta i jego otoczenia. Rozwiązania projektowe winny być oparte na analizie estetycznych, kulturowych, funkcjonalnych i historycznych wartości specyficznych dla danego obszaru. Proces ten, rozpoczęty w toku działań planistycznych, winien być otwarty dla pełnego współuczestnictwa lokalnej społeczności. Powinien również obejmować dialog pomiędzy planistami (urbanistami) i przedstawicielami innych zawodów, a w szczególności z architektami, geodetami, inżynierami komunikacji i infrastruktury, architektami krajobrazu, ekologami, ekonomistami, socjologami, plastykami i innymi grupami specjalistów.

6. V zalecenie dotyczy „korzystania z nowej technologii”. Planowanie urbanistyczne powinno popierać optymalne stosowanie technologii informatycznych, równouprawienie w dostępie do nich tak, aby zapewniły obywatelom maksymalne korzyści. Planowanie powinno analizować możliwość decentralizacji działalności, biorąc pod uwagę nowe technologie, przewidując policentryczny rozwój miasta o wielu ośrodkach i zapewniając lokalne współuczestnictwo w tym procesie. Należy popierać rozproszenie działań i funkcji zarówno w czasie jak i w przestrzeni.

7. VI zalecenie dotyczy „zagadnień środowiska miejskiego”. Wszystkie opracowania planistyczne muszą być oparte o zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju; ocena wpływu na środowisko winna być integralną częścią planu i wiązać się z procesem partycypacji społecznej. Planowanie urbanistyczne winno popierać:

- ochronę nieodnawialnych zasobów,
- oszczędność energii i czyste technologie,
- ograniczenie zanieczyszczeń,
- unikanie i ograniczanie wytwarzania odpadów oraz ich przetwarzanie,
- elastyczność w podejmowaniu decyzji dla dobra lokalnych społeczności,
- gospodarowanie terenami jako cennym zasobem i odnowę obszarów zdegradowanych.

W interesie obywateli, decyzje w sprawach rozwoju należy podejmować z ostrożnością, tak aby nie marnować na próżno nieodnawialnych zasobów. Planowanie miast musi starać się utrzymać systemy terenów biologicznie

czynnych w formie „zielonych korytarzy” penetrujących miasta, tak aby zapewnić różnorodność biologiczną. Specjalną uwagę należy zwrócić na właściwe zagospodarowanie peryferyjnych terenów podmiejskich.

8. VII zalecenie dotyczy „zagadnień gospodarczych”. Bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne powinny być zwalczane przez zintegrowane podejście do planowania urbanistycznego, obejmujące zagadnienia gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Planowanie winno popierać współpracę i inicjatywy, które tworzą nowe miejsca pracy i małe firmy oraz podnoszą poziom umiejętności zawodowych przez szkolenia i kursy. Siły rynkowe należy tak ukierunkować aby pozwoliły na utrzymanie koniecznego poziomu inwestycji publicznych w mieście i na znaczny udział sektora prywatnego w kształtowaniu rozwoju miasta i pokrywaniu kosztów bieżących. Efekty podejmowanych działań powinny zawsze równoważyć poniesione koszty. Planowanie powinno popierać rozwój małych firm dla zapewnienia mieszkańcom lokalnych miejsc pracy i wzmocnienia bazy gospodarczej miasta.

9. VIII zalecenie dotyczy „przemieszczania się i dostępności”. Urbaniści muszą uznać, że popierając zasadę dostępności nie można traktować planowania struktury użytkowania terenu i planowania systemów transportowych jako odrębnych zadań. Należy zmniejszać potrzeby podróżowania, stosując właściwe zasady lokalizacji różnych funkcji i popierając rozwój obszarów wielofunkcyjnych oraz realizując sprawnie działające stacje przesiadkowe pomiędzy różnymi środkami transportu. Należy zniechęcać do korzystania z samochodu prywatnego w ruchu miejskim. Niezbędne jest zintegrowane planowanie zasięgów ciężarów tak aby stworzyć lepsze warunki dla rozwoju transportu publicznego oraz dla pieszych i rowerzystów. Mieszkańcy powinni mieć większe możliwości wyboru, co do sposobu zaspokajania swoich potrzeb w zakresie przemieszczania się. Nowe inwestycje powinny być ukierunkowane na rozwój systemów transportowych przyjaznych środowisku, tak aby ograniczyć zużycie paliw kopalnych i emisję zanieczyszczeń.

10. IX zalecenie dotyczy „zróżnicowania i różnorodności wyborów”. Generalnym celem w planowaniu miast winno być odejście od praktyki ustalania wielkoobszarowych, monofunkcyjnych stref użytkowania terenu, z wyjątkiem tych funkcji, które powinny być odizolowane ze względu na zagrożenie zdrowia lub bezpieczeństwo mieszkańców. Należy popierać zasadę przemieszania funkcji w centrach miast tak, aby ożywić i zróżnicować tkankę miasta. Miejsca zamieszkania i miejsca pracy oraz inne nie kolidujące funkcje powinny być ściśle powiązane w przestrzeni i w czasie, tak aby ograniczyć potrzebę podróżowania, oszczędzać energię i zmniejszać zanieczyszczenia. Szeroki wybór typów mieszkań, w granicach możliwości finansowych różnych grup ludności, powinien być dostępny dla mieszkańców miast. Należy stosować ciekawe rozwiązania projektowe nowych typów budynków zapewniające lepszą izolację i oszczędność energii. Projekty winny wykorzystywać nowe materiały i techniki budowlane, pozwalające na zmniejszenie kosztów, aby umożliwić realizację tanich mieszkań dla pokrzywdzonych przez los grup społecznych. Planowanie urbanistyczne winno zapewnić mieszkańcom zadowalające warunki dokonywania wyboru w zakresie zatrudnienia, zamieszkania, przemieszczania się i wypoczynku, pozwalające na stałą poprawę jakości życia.

11. X zalecenie dotyczy „zdrowia i bezpieczeństwa”. Planowanie urbanistyczne powinno popierać i pomagać w osiągnięciu statusu „Zdrowego Miasta” zgodnie ze standardem określonym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Mogą to być działania bezpośrednie, skierowane na podniesienie standardów mieszkaniowych i środowiskowych, lub też pośrednie, przyczyniające się do ograniczenia zanieczyszczeń i ochrony wyczerpujących się surowców.

7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Poniższa analiza SWOT opracowana została w oparciu o Strategię Rozwoju miasta i gminy Węgorzyno na lata 2001 – 2015.

Waloryzacja				
Cecha	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
1.0. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO – PRZYRODNICZE	<ul style="list-style-type: none"> Korzystne położenie geograficzne – przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 20 relacji Stargard Szczeciński – Gdynia Korzystne warunki środowiska naturalnego Atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska naturalnego Zasoby leśne – ok. 24%, bogate w runo leśne i zwierzynę łowną Duże zasoby zbiorników i cieków wodnych (26 jezior) 	<ul style="list-style-type: none"> Niedostateczne egzekwowanie prawa w zakresie ochrony środowiska Niska świadomość ekologiczna mieszkańców Duże, sezonowe nasilenie ruchu kołowego przez gminę powoduje zanieczyszczenie środowiska spalinami 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój turystyczny gminy z wykorzystaniem posiadanych walorów naturalnych środowiska – wędkarstwo, sporty wodne Rozwój współpracy w ramach Euroregionu Pomerania Wykorzystanie bliskości granicy zachodniej – turystyka sentymentalna Rozwój gminy w aspekcie współpracy międzynarodowej Współpraca z sąsiednimi gminami Tworzenie wspólnej sieci połączeń komunikacyjnych i szlaków turystycznych Integracja z Unią Europejską Możliwości dalszego wzrostu lesistości poprzez zalesienie najłabszych rolniczo gruntów oraz nieużytków Moda na ekologię, tworzenie mocnego lobby ekologicznego w gminie Położenie większego nacisku na edukację ekologiczną Tworzenie nowych obszarów chronionych – parki krajobrazowe, korytarze ekologiczne, Wzrastająca świadomość potrzeby współpracy ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> Degradacja środowiska naturalnego w całym regionie, spowodowana nie w pełni rozwiązanyimi problemami związanymi z gospodarką odpadami Pogarszający się stan dróg i bezpieczeństwa ruchu kołowego wraz z nasilającym się ruchem tranzytowym przez gminę Słaba współpraca z polskimi i światowymi organizacjami – fundacjami, dysponującymi środkami finansującymi inwestycje z zakresu ochrony środowiska Rabunkowa gospodarka zasobami naturalnymi

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

<p>2.0. WARUNKI AGROPRZYRODNICZE I ROLNICTWO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Duża powierzchnia użytków rolnych – ponad 60% • W strukturze użytków rolnych 81% stanowią grunty orne • Korzystne warunki do rozwoju rolnictwa metodami ekologicznymi • Posiadane zasoby naturalne: żwir, drewno • Istniejące gospodarstwa agroturystyczne • Zasoby leśne – ponad 24% jako potencjalne źródło surowca tartaczanego oraz runa leśnego i zwierzyny łownej • Dobre warunki do produkcji warzyw z możliwością bezpiecznej sprzedaży • Potencjał taniej siły roboczej • Stosunkowa dobra dostępność do punktów zaopatrzenia w środki do produkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba jakość gleb użytkowanych rolniczo – wskaźnik bonitacji 0,97 • Opóźniony okres wegetacji, wiosenne przymrozki, duże wahania temperatur • Duża ilość gospodarstw drobnych – 80% to gospodarstwa do 10 ha • Niski poziom nawożenia • Mało podmiotów skupiających produkty rolne na terenie gminy • Niska opłacalność produkcji rolnej • Problemy ze zbytem, brak wieloletnich kontraktów • Brak współpracy z zakładami przetwórstwa rolnego • Brak kapitału i trudności w jego akumulacji • Niskie kwalifikacje rolników, przewaga postaw biernych i niewiary we własne możliwości • Brak współpracy producentów rolnych w zakresie produkcji, przetwarzania zaopatrzenia i zbytu • Dekapitalizacja budynków, budowli i maszyn oraz urządzeń rolniczych • Zaniedbania w zakresie konserwacji urządzeń melioracyjnych • Słaba kondycja ekonomiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego w regionie • Budowa i rozbudowa infrastruktury wiejskiej • Możliwość wzrostu produkcji do bezpośredniego spożycia w sezonie wypoczynkowym • Stworzenie warunków formalno – prawnych oraz ekonomicznych do tworzenia różnych form integracji poziomej i pionowej w sektorze rolnym i leśnym • Optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego leśnictwa i rolnictwa, przyrody oraz istniejącej infrastruktury na obszarach wiejskich • Wykorzystanie zasobów oraz innych form działalności pozarolniczej na wsi • Rozwój przemysłu drzewnego w gminie • Stabilność istnienia i ciągłość lasów – ekologia i ekonomia prac leśnych, zalesianie gruntów słabych rolniczo • Dobra, jasna i precyzyjna polityka państwa wspierająca wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich • Pełna integracja z Unią Europejską na równoprawnych i partnerskich warunkach • Wzrost opłacalności produkcji rolnej • Dostęp do tanich kredytów na rozwój terenów wiejskich • Rozwój przedsiębiorczości i poszukiwanie alternatywnych kierunków produkcji • Moda na wypoczynek na wsi w gospodarstwach agroturystycznych • Uchwalenie ustawy o rolnictwie ekologicznym rozwój gospodarstw ekologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedłużający się kryzys w rolnictwie • Niski poziom inwestowania w gospodarstwach rolnych – dalsza dekapitalizacja majątku • Ubożenie rolników, wzrost patologii społecznych • Niewłaściwa, niestabilna polityka rolno Państwa • Dalsza dekonunktura w rolnictwie • Uwarunkowania makroekonomiczne (brak sprawnego rynku rolnego, niskie ceny) • Brak płynności finansowej gospodarstw rolnych, ograniczenie inwestowania i produkcji kapitałochłonnej • Wzrastające ceny środków do produkcji rolnej • Napływ tańszych produktów rolnych z zagranicy i z regionów Polski o korzystniejszych warunkach agroprzyrodniczych • Drogie i trudno dostępne kredyty dla rolnictwa • Reprywatyzacja lasów państwowych
--	--	---	---	--

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

		<p><i>funkcjonujących gospodarstw rolnych</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dzikie wysypiska śmieci</i> • <i>Upadek PGR i niezagospodarowana ziemia po pegeerowska</i> • <i>Słabe przygotowanie zawodowe i bierność byłych pracowników PGR</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Wykorzystanie światowych trendów i mody w zakresie turystyki wiejskiej w tym agroturystyki</i> • <i>Wykorzystanie możliwości produkcji materiału szkółkarskiego przez miejscowe nadleśnictwo do zalesień gruntów rolniczo najsłabszych, dotacje na zalesienie</i> 	
--	--	---	---	--

<p>3.0. TURYSTYKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> Atrakcyjne środowisko przyrodniczo – krajobrazowe (lasy, jeziora, malownicze krajobrazy, nieskażone środowisko, rezerваты i pomniki przyrody, Iłński Park Krajobrazowy) Liczne i cenne zabytki architektoniczne i archeologiczne Istniejąca sieć szlaków pieszych i rowerowych oraz wodnych Dogodne warunki komunikacyjne – położenie na trasie Stargard – Drawsko Pomorskie Możliwość organizowania różnych imprez turystycznych o zasięgu lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim Związek Gmin J. Woświn i Iłńskiego Parku Krajobrazowego 	<ul style="list-style-type: none"> Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna Mała liczba i niewystarczający standard usług gastronomiczno – noclegowych Niewykorzystane szlaki i możliwość rozwoju turystyki kwalifikowanej Słaba promocja gminy i regionu Brak profesjonalnej kadry obsługi ruchu turystycznego, słaba znajomość języków obcych Krótki sezon turystyczny – wypoczynkowy, dominuje wypoczynek letni Zbyt mało imprez o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim – promujących gminę Brak aktywnej informacji turystycznej Mała oferta wypoczynku sobotnio – niedzielnego Zaniedbania w estetyce posesji wiejskich Zły stan niektórych szlaków turystycznych Brak kompleksowego gminnego programu rozwoju turystyki Niedostateczne wykorzystanie walorów gminy Zaniedbane zespoły parkowe 	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z gminami sąsiednimi w zakresie rozwoju turystyki w regionie Przedłużenie sezonu wypoczynkowego Opracowanie kalendarza imprez i katalogu atrakcji turystycznych w gminie Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju turystycznego gminy Wsparcie zewnętrzne na odrestaurowanie zabytków i parków w gminie Rozwój i współpraca gospodarstw agroturystycznych Rozwój współpracy zagranicznej Poprawa standardu istniejącej bazy turystycznej – wypoczynkowej Preferencje podatkowe dla podmiotów gospodarczych zainteresowanych inwestycjami turystycznymi w gminie Racjonalne zagospodarowanie terenów wyłączonych z użytkowania rolniczego i przeznaczonych na rozwój infrastruktury turystycznej (pola namiotowe, campingowe, carawaning) Współpraca z gminami J. Woświn Tańsza od nadmorskiej oferta turystyczna Wczasy rodzinne o wysokim standardzie Współpraca z nadleśnictwem i Iłńskim Parkiem Krajobrazowym w zakresie rozwoju turystycznego gminy Rozwój turystyki sentymentalnej Turystyczny rozwój regionu zgodnie ze strategią rozwoju województwa zachodniopomorskiego Możliwość realizacji zespołu gastronomiczno –handlowego 	<ul style="list-style-type: none"> Niskie kwalifikacje mieszkańców do prowadzenia działalności turystycznej Brak dofinansowania Państwa na renowację zabytków architektonicznych i przyrodniczych Konkurencyjność i atrakcyjność gmin sąsiednich, lepiej przygotowanych na przyjęcie turystów Moda na wypoczynek poza granicami kraju oraz w ośrodkach nadmorskich i górskich Powolny zwrot kapitału inwestycyjnego ze względu na krótki sezon turystyczny Odpływ turystów do innych, bardziej atrakcyjnych ośrodków Zła polityka ochrony wód i innych zasobów naturalnych – degradacja środowiska
-----------------------	--	--	---	---

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

<p>4.0. LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE, BEZROBOCIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik gęstości zaludnienia na wsi wynosi 28 osób/km, wobec 23 osób dla terenów wiejskich w regionie Stąły poziom grupy osób w wieku poprodukcyjnym Wzrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym Duży potencjał intelektualny i mobilny mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> Przewaga liczby ludności biernej zawodowo nad czynną zawodowo Utrzymujące się bezrobocie na wysokim poziomie od kilku lat Największy poziom osób bezrobotnych w wieku mobilnym Wśród zarejestrowanych bezrobotnych większość stanowią osoby posiadające niskie kwalifikacje Duże bezrobocie ukryte, zwłaszcza na terenach wiejskich, w rolnictwie 	<ul style="list-style-type: none"> Zdynamizowanie procesów alternatywnego zarabiania przez mieszkańców wsi Przechodzenie Państwa od polityki rolnej do polityki wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich Zagospodarowanie obiektów po byłych PGR – np. rozwój przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego Inwestor strategiczny Wspólne przedsięwzięcia infrastrukturalne, gospodarcze, społeczne kulturalne z gminami ościennymi Wykorzystanie środków pomocowych UE Utworzenie centrum przedsiębiorczości Ścisła współpraca z centrum PUP i racjonalne wykorzystywanie możliwości wspierania tworzenia nowych miejsc pracy Stworzenie dogodnych warunków kształcenia dla młodzieży szczególnie uzdolnionej z terenów wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> Brak dobrej współpracy międzygminnej i planowania długookresowego Brak środków na walkę z bezrobociem Brak aktywności społecznej i przedsiębiorczości, brak podstaw rynkowych Patologie społeczne Pogłębiające się trudności w dostępie do edukacji i kultury Pogłębiające się ubożenie terenów wiejskich Odptyw ludzi wykształconych, inicjatywnych, ze względu na brak atrakcyjnych ofert pracy Zaniechanie dalszej edukacji po ukończeniu gimnazjum Dezintegracja społeczności wiejskiej i brak liderów
<p>5.0. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA</p>				
<p>5.1. Sieć osadnicza</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dominujące ośrodki w gminie Węgorzyno, Runowo Pomorskie Wolne tereny pod budownictwo (stałe i letniskowe) na terenie gminy Wolne tereny pod inwestycje turystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> Brak pełnej infrastruktury technicznej w sieci osadniczej Brak opracowanej długofalowej koncepcji rozwoju sieci osadniczej, usługowej i innej w gminie Brak mieszkań komunalnych i brak środków na remonty i brak środków na remonty istniejących budynków 	<ul style="list-style-type: none"> Możliwość poprawy i unowocześnienia sieci osadniczej w gminie po zagospodarowaniu terenów pod budownictwo Rozwój budownictwa mieszkaniowego w ramach Towarzystwa Budownictwa Społecznego Możliwość realizacji zespołu mieszkaniowego i rekreacji indywidualnej o wysokim standardzie wyposażenia 	<ul style="list-style-type: none"> Brak perspektywistycznej koncepcji przestrzennej restrukturyzacji sieci osadniczej – uwzględniającej funkcję turystyczną gminy
<p>5.2. Komunikacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> Istniejący układ komunikacyjny w gminie można uznać za dość 	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan techniczny dróg Niska gęstość sieci dróg – 66,2 	<ul style="list-style-type: none"> Obwodnica dla miasta Węgorzyno Pełne wyposażenie gminy we wszystkie media 	<ul style="list-style-type: none"> Dalsza degradacja istniejącej infrastruktury drogowej

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

	<p>korzystny (poza letnim sezonem turystycznym)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dość dobrze rozwinięta komunikacja zbiorowa umożliwia połączenie lokalne i krajowe • I – rzędna zelektryfikowana linia kolejowa relacji Szczecin – Stargard – Koszalin – Gdynia, umożliwiająca połączenia komunikacyjne o znaczeniu krajowym • Sieć dróg zadowalająca • Droga krajowa nr 20 relacji Stargard Szczeciński – Drawsko Pomorskie • Dobrze rozwinięta komunikacja autobusowa PKS dociera do wszystkich miejscowości w gminie 	<p>km/100 km²</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak utwardzonych poboczy • Brak chodników dla pieszych na terenie zabudowanym • Brak bezpiecznych ciągów komunikacyjnych dla dzieci uczęszczających do szkół (ciągi piesze i rowerowe) • Brak obwodnicy miasta Węgorzyno • Zły stan techniczny dużej części dróg – modernizacji i remontów wymaga 40% drogi krajowej, 10% dróg wojewódzkich, 60% dróg powiatowych i 80% dróg gminnych • Niewystarczająca ilość środków na remonty i modernizację dróg infrastruktury komunikacyjnej • Zbyt duże obciążenie dróg w sezonie letnim (lipiec, sierpień – wzrost średniego dobowego ruchu o ponad 50%) • Słabo rozwinięta infrastruktura obsługi turystycznej przy szlakach komunikacyjnych (parkingi, gastronomia itp.) 	<p>drogowej infrastruktury technicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu dróg, rozbudowa i modernizacja przyczyni się do rozwoju gospodarczego gminy • Szansa na rozwój firm i usług transportowych • Dalszy dynamiczny rozwój przedsiębiorczości mieszkańców • Dalszy rozwój turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • Obecny stan dróg może ograniczyć rozwój gospodarczy gminy • Ograniczenie rozwoju turystyki gminy weekendowej i przyjazdu turystów zmotoryzowanych • Utrata rynku usług turystycznych • Ograniczenie komunikacji zbiorowej może przyczynić się do wzrostu bezrobocia na terenach wiejskich
<p>5.3. Zaopatrzenie w wodę</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zasoby wód podziemnych na terenie gminy pozwalają na zaspokojenie potrzeb mieszkańców i innych odbiorców • Ze zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę korzysta ok. 98 % ludności 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadowalający stan techniczny wielu ujęć wody, stacji uzdatniania i niektórych odcinków sieci wodociągowych • Niski potencjał samoregulacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i realizacja programu gospodarki wodnej na terenie gminy • Uzyskanie wsparcia finansowego z różnych źródeł dla realizacji programu poprawy stanu technicznego urządzeń wodnych • Poprawa oferty inwestycyjnej (terenów budowlanych) 	<ul style="list-style-type: none"> • Stan techniczny niektórych wodociągów może utrudnić prowadzenie właściwej gospodarki wodnej • Zróżnicowanie jakości wody może stanowić zagrożenie dla mieszkańców i nie sprzyja

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

			<ul style="list-style-type: none"> Lepsze bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców 	<p>prawidłowej sanitacji gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> Brak alternatywnych możliwości zaopatrzenia w wodę przy istniejących ujęciach w przypadku awarii
5.4. Gospodarka ściekami i usuwanie odpadów	<ul style="list-style-type: none"> Jedna wysokosprawna mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków – ścieki z Węgorzyna Zorganizowany system zbiórki i wywozu odpadów stałych na gminne składowisko odpadów w miejscowości Kraśnik System zbioru odpadów plastikowych 	<ul style="list-style-type: none"> Niepełne objęcie wywozem zorganizowanym odpadów stałych Niepełny system selektywnej zbiórki odpadów Brak odpowiedniego systemu segregacji i recyklingu odpadów na wysypisku Brak kanalizacji i oczyszczania ścieków w większości miejscowości w gminie oraz kompleksowego programu gospodarki ściekowej – niewielki % ścieków jest oczyszczane Oczyszczanie ścieków w niektórych miejscowościach odbywa się poprzez system zbiorników bezodpływowych i dołów chłonnych Brak kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki w gminie Brak systemów odprowadzania wód deszczowych 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwiązany problem gospodarki odpadami i ściekami w gminie to likwidacja barier ograniczających inwestycje mieszkaniowe, turystyczne oraz ogólne warunki i jakość życia mieszkańców Doprowadzenie do pełnej sanitacji gminy wraz z rozwiązaniem wszystkich problemów dotyczących infrastruktury technicznej Realizacja koncepcji systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków dla Związku Gmin Ińskiego Parku Krajobrazowego Budowa oraz usprawnienie istniejącej kanalizacji deszczowej Usprawnienie składowiska odpadów z segregacją i recyklingiem Możliwość pozyskania zewnętrznego zasilania finansowego na nowe i kontynuowane inwestycje poprawiające gospodarkę ściekową i odpadami stałymi 	<ul style="list-style-type: none"> Utrudnienia w pełnej ochronie środowiska w gminie Niewystarczająca ilość środków na pełną sanitację gminy i możliwość zagrożeń sanitarno epidemiologicznych „zła” gospodarka ściekami i odpadami może spowodować występowanie „dzikich” wysypisk w lasach i na terenach rolniczych Duże wahania w skali produkcji odpadów w roku. W sezonie letnim wzrasta produkcja tych odpadów Dalsze stosowanie tworzyw sztucznych do pakowania artykułów spożywczych
5.5 Telekomunikacja	<ul style="list-style-type: none"> Do kablowej sieci telefonicznej, oprócz miejscowości: Łobzów i Małe Węgorzynko włączone są wszystkie pozostałe miejscowości gminy Średni wskaźnik gęstości -13,3 	<ul style="list-style-type: none"> Niepełna telefonizacja gminy, bardzo słaba na terenach wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> Całkowite rozwiązanie problemu telefonizacji we wszystkich miejscowościach gminy (w tym również na obszarach wydzielonych do inwestowania) przy użyciu również systemu łączności radiowej Wzrost gęstości telefonicznej to również 	

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

	<ul style="list-style-type: none"> • telefonów na 100 mieszkańców • Światłowód przebiegający przez teren gminy • Dobrze funkcjonujące telefonie komórkowe 		<ul style="list-style-type: none"> • korzystniejsza oferta inwestycyjna oraz pobudzenie gospodarcze i społeczne terenów wiejskich • Pełny dostęp do Internetu oraz poprawa informacji o ofercie turystycznej 	
5.6 Elektrotechnika i ciepłownictwo	<ul style="list-style-type: none"> • Istniejąca sieć energetyczna zapewnia prawidłowe zasilanie w energię elektryczną gminy • Stan techniczny sieci i urządzeń energetycznych zadawalający • Zainstalowana moc przekracza obecne zapotrzebowanie na energię elektryczną • Powszechna aprobała potrzeby zmiany systemu ogrzewania z paliwa stałego na paliwo ekologiczne • Energooszczędny system oświetlenia ulic w Węgorzynie 	<ul style="list-style-type: none"> • Część urządzeń energetycznych wymaga modernizacji • Rosnąca koncentracja zanieczyszczeń w atmosferze – większość kotłowni w gminie opalana paliwem stałym, wymaga modernizacji • Relatywnie wysokie i rosnące w ostatnim czasie ceny paliw (gazu, oleju) ograniczają pozytywne decyzje zmiany systemu ogrzewania na ekologiczne • Większość zabudowań nie posiada nowoczesnych systemów ociepleń – termomodernizacja to oszczędności w zużyciu energii cieplnej dochodzące do 40% • System napowietrznych linii energetycznych zwiększa prawdopodobieństwo awarii w dopływie prądu 		
6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
6.1. Aktywność społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Więzy lokalne i aktywność władz • Stosunkowo dobre wyposażenie w urządzenia infrastruktury społecznej (oświata, kultura, 	<ul style="list-style-type: none"> • Mało liderów, niski poziom świadomości społecznej • Mała aktywność części społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie mobilności • Możliwość aktywizacji potencjału społeczności gminy • Wykreowanie i wspieranie nowych liderów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost postaw pesymistycznych i poczucia braku perspektyw rozwojowych może, szczególnie na wsi, utrudnić wdrożenie strategii

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

	<p>• służba zdrowia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duża aktywność i zmiana mentalności młodych ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców wsi, zwłaszcza po pegeerowskich • Brak więzi integrujących środowisko lokalne • Mała przedsiębiorczość 	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość transgranicznych kontaktów oświatowych, naukowych i innych form współpracy w ramach Euroregionu Pomerania • Rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich • „tworzenie” własnych zwyczajów np. Wigilia dla osób samotnych, wspólne imprezy sportowe, turnieje wsi i festyny 	<p>rozwoju gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogłębienie się nierówności społecznej
6.2. Oświata i kultura	<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjum, przejściowo przy Szkole Podstawowej w Węgorzynie • Możliwość korzystania z zajęć pozalekcyjnych w szkołach • Wykształcenie nauczycieli (79% kadry posiada wyższe wykształcenie) • Dobrze rozwinięta sieć bibliotek szkolnych, które pełnią jednocześnie rolę bibliotek środowiskowych • Stan techniczny obiektów szkolnych zróżnicowany • Sale gimnastyczne w szkołach w Węgorzynie i Runowie Pomorskim • Kluby wiejskie 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak sprawnego systemu edukacji pozaszkolnej • Brak środków na dofinansowanie oświaty i kultury (niskie subwencje) • Brak typowych pracowni komputerowych • Brak typowych pracowni językowych w szkołach • Brak przedmiotowych pracowni technicznych • 21% nauczycieli nie posiada wyższego wykształcenia • Niedostateczna liczba miejsc w przedszkolu • Brak żłobka 	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość utworzenia gminnego centrum edukacji i przedsiębiorczości • Poprawa efektywności oświaty • Realizacja programów edukacyjnych o wysokim poziomie wiedzy • Kształcenie w zakresie umiejętności stosowania nowoczesnych technologii • Utrzymanie i rozwój aktywności mieszkańców w zakresie kultury i kultywowania tradycji • Przedsięwzięcia kulturalne mogą być mocną stroną promocji gminy • Możliwość pozyskania inwestora strategicznego dla realizacji przedszkola i żłobka 	<ul style="list-style-type: none"> • Żle przygotowana reforma edukacji • Spadek ilości dzieci w wieku szkolnym do 204 r. • Niedostosowanie oświaty do potrzeb rynku pracy • Niż demograficzny
6.3. Sport i rekreacja	<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące szkolne kluby sportowe, boiska i sale gimnastyczne • Stadion środowiskowy w Węgorzynie • Wypożyczalnia sprzętu pływającego w ośrodkach wczasowych w m. Przytoń i Cieszyno 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona możliwość wsparcia finansowego gminy z zewnątrz • Niewielkie zaangażowanie sponsorów miejscowych • Niewielka oferta rekreacyjna dla turystów • Brak obiektów sportowo- 	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie nowych liderów gminy poprzez sport • Dobrze rozwinięty sport i rekreacja mieszkańców • Dopuszczenie w sprzęt rekreacyjny szkolnych obiektów sportowych • Możliwość pozyskania inwestora strategicznego dla realizacji nowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak ogólnopolskiej koncepcji szkolenia sportowego dzieci i młodzieży • Brak infrastruktury sportowej przedłużającej sezon turystyczny • Za mało środków na realizację zadań bieżących i na rozwój rekreacyjno-sportowy gminy

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

	<ul style="list-style-type: none"> • Siłownia w Węgorzynie • LKS „Sparta” z sekcjami: piłki nożnej, brydża sportowego, szachów, siatkówki, tenisa ziemnego • Imprezy sportowe o zasięgu ponadgminnym • Turniej szachowy, turniej piłki nożnej trampkarzy, turnieje brydżowe, turniej tenisa stołowego 	<p>rekreacyjnych przedłużających sezon wypoczynkowy</p>	<p>obiektów sportowych</p>	
6.4. Służba zdrowia i opieka społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Węgorzynie i Wiejski Ośrodek zdrowia w Sielsku • Specjaliści: internauci, pediatria, ginekolog, reumatolog • Prywatne gabinety stomatologiczne • Apteka • Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej • Opieka społeczna - Gminno – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Węgorzynie 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak możliwości rehabilitacji oraz opieki specjalistycznej dla osób starszych • Brak przychodni specjalistycznych • Pogorszenie się dostępności do lekarza • Brak specjalistycznych, aktywnych form pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Centrum Spraw Społecznych • Poprawa opieki medycznej podstawowej i specjalistycznej • Restrukturyzacja i dostosowanie usług medycznych do potrzeb mieszkańców • Poprawa ogólnego stanu zdrowia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Reforma służby zdrowia i brak kontraktów z Kasą Chorych oraz niskie dochody mieszkańców • Brak środków na opiekę społeczną • Nastrojenie pesymistyczne wśród pacjentów
7. ROZWÓJ GOSPODARCZY	<ul style="list-style-type: none"> • Duży potencjał ludzki w wieku produkcyjnym wymagający jednak odpowiedniego przygotowania zawodowego i motywacji • Istniejące na terenie gminy podmioty gospodarcze • Atrakcyjne gospodarczo położenie gminy – bliskość Stargardu, Szczecina, GRANICY ZACHODNIEJ Polski, korzystne oddziaływanie aglomeracji 	<ul style="list-style-type: none"> • Nierównomierne rozmieszczenie infrastruktury technicznej • Niski poziom przygotowania zawodowego i mała przedsiębiorczość ludności obszarów wiejskich • Brak fachowców w niektórych branżach • Sprowadzanie komponentów do przetwórstwa mięsnego i owocowo – warzywnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie inwestora strategicznego • Powiązanie miejscowej produkcji z rozwojem przetwórstwa (rozwój przetwórstwa mięsnego i owocowo – warzywnego) • Zagospodarowanie obiektów po PGR – ach • Budowa nowoczesnej, o bardzo wysokim standardzie bazy rekreacyjno – wypoczynkowej • Większa promocja, reklama gminy na zewnątrz • Rozwój eksportu (przetwórstwa owocowo – warzywnego) • Obniżanie kosztów produkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilna polityka fiskalna państwa wobec małych i średnich firm • Migracja młodych, wykształconych fachowców do większych ośrodków miejskich • Brak konsekwencji w podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć z sąsiednimi gminami • Wzrastające koszty utrzymania

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

	<p>Szczecina (rynek pracy, towarów i usług, zaplecze technologiczne)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną • Sprzyjające warunki do rozwoju funkcji pozarolniczych na terenach wiejskich • Bardzo dobre warunki dla potencjalnych inwestorów: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wydzielone tereny pod działalność usługową, produkcyjną, turystyczną ○ Oferta ulg podatkowych dla inwestorów ze strony władz gminy ○ Wydzielone tereny pod zabudowę letniskową i mieszkaniową ○ Duży potencjał surowca rolniczego i drzewnego dla rozwoju przetwórstwa ○ Istniejąca baza obiektów gospodarczych do wykorzystania po PGR – ach ○ Duży, pobliski rynek zbytu, zwłaszcza w sezonie letnim 	<ul style="list-style-type: none"> • Sezonowość zbytu • Zbyt dużo niekontrolowanego „chodnikowego” handlu • Słabo rozwinięty system zaopatrzenia wsi i rolnictwa oraz zbytu produktów rolnych • Brak zakładów specjalistycznych, świadczących usługi • Niska estetyka i standard handlu i usług • Podmioty gospodarcze zatrudniają niewielu pracowników • Brak zainteresowania inwestorów z zewnątrz podjęciem działalności gospodarczej • Ograniczony rynek zbytu na produkty i usługi wytwarzane w gminie (za mało konkurencyjne) • Większość proponowanych działek dla inwestora jest nieuzbrojona lub częściowo uzbrojona 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój turystyki • Rozwój funkcji pozarolniczych • Rozwój ekonomiczny gminy • Wzrost dochodów firm i gminy • Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich • Organizacja kształcenia i przekwalifikowania zawodowego w pożądanym kierunku w ramach Gminnego Centrum Przedsiębiorczości • Wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych dla rozwoju agroturystyki, rękodzieła, produkcji ekologicznej żywności • Prywatyzacja na dogodnych warunkach mienia państwowego i komunalnego na potrzeby małych i średnich firm • Poprawa poziomu życia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> zakładów – nośniki energii, podatki • Powstanie super i hipermarketów • Konkurencja dużych ośrodków miejskich • Słaba kondycja finansowa części firm • Niekontrolowany import towarów • Nieatrakcyjna polityka państwa w stosunku do małych i średnich firm • Brak przemysłu i firm budowlanych powoduje powstanie nadmiaru siły roboczej i wzrost bezrobocia szczególnie na wsi • Słaba kondycja finansowa większości firm zwiększa ryzyko ich upadku • Ograniczenie inwestycji • Ograniczenie wpływów do budżetu gminy • Pogorszenie nastrojów społecznych
<p>8. ZARZĄDZANIE I SAMORZĄDNOŚĆ GMINY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powszechna świadomość potrzeby rozwoju gminy wśród mieszkańców • Uaktywnienie mieszkańców w kierunku opracowania i realizacji planów rozwojowych gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt małe kompetencje Samorządu Gminy • Brak środków na realizację zadań inwestycyjnych i społecznych gminy • Mała dostępność do środków budżetowych na realizację zadań powierzonych gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • Zastosowanie doskonalszych i precyzyjniejszych narzędzi – wskaźników przy ocenie potencjału i kondycji finansowej gmin • Kategoryzacja gmin i zastosowanie preferencji finansowych w stosunku do najsłabszych, na przykład poprzez znaczne zwiększenie ich udziału w podatku dochodowym • Pierwszeństwo najsłabszych jednostek 	<ul style="list-style-type: none"> • Przekazywanie nowych zadań gminom przez administrację rządową bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego • Niewywiązywanie się z zadań przypisanych administracji rządowej, lecz bezpośrednio związanych z gospodarką gminy

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

		<p><i>(oświata, kultura i sport)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Za mało środków własnych na realizację niezbędnych inwestycji</i> • <i>Zbyt mała aktywność w podejmowaniu z sąsiednimi gminami wspólnych przedsięwzięć w zakresie infrastruktury turystycznej</i> 	<p><i>samorządowych w regionalnych programach rozwoju, z wykorzystaniem funduszy pomocowych i możliwością łączenia na wspólne zadania inwestycyjne środków województwa, powiatu, gminy</i></p>	<p><i>(np. złe zarządzanie drogami wojewódzkimi, krajowymi)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ustawiczne uszczuplanie funduszy rządowych na dofinansowanie inwestycji z zakresu zadań własnych gmin, przy równoczesnym postępie partycypacji gmin w podziale dochodów budżetów państwa</i> • <i>Przyzwolenie władz państwowych na autonomizację i zbiurokratyzowanie działalności wielu funduszy celowych</i>
--	--	--	--	---

8. STAN ŚRODOWISKA W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

8.1. Położenie geograficzne

1. Zgodnie z podziałem fizyczno geograficznym Polski miasto i gmina Węgorzyno znajdują się na prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, w makroregionie Pojezierza Zachodniopomorskiego. Ich tereny leżą w obszarze dwóch mezoregionów: Pojezierza Ińskiego oraz Wysoczyzny Łobeskiej. Pierwszy z nich cechuje znaczne rozróżnienie powierzchni oraz znaczne wzniesienie nad poziom morza. Charakterystycznymi elementami kształtującymi lokalny krajobraz są moreny czołowe, położone na ogół w kierunku z południowego na północno-wschodni, obserwowane pod postacią licznych wzgórz, pokrytych często kompleksami leśnymi oraz rynnowe jeziora, również pochodzenia polodowcowego. Największym z nich jest Woświn, malownicze jezioro leżące w południowo-zachodniej części gminy. Wysoczyzna Łobeska, przylega od północy do Pojezierza Ińskiego, od którego różni się mniejszym wzniesieniem ponad poziom morza oraz mniejszym zróżnicowaniem rzeźby terenu. Cechą charakterystyczną tego mezoregionu jest także mniejsza liczba jezior. Wysoczyznę przecina dolina Regi wraz z dopływami, przepływająca przez rynny polodowcowe.

2. Pod względem hydrograficznym gmina leży w całości w dorzeczu Regi, jednej z większych rzek zachodniego Pomorza, uchodzącej do Bałtyku w rejonie Mrzeżyna. Główną osią hydrograficzną obszaru gminy jest Ukleja, lewy dopływ Regi o długości 48 km. Rzeka ta wypływa z jeziora Dłusko i dzieli tereny gminy na dwie części płynąc w kierunku północnym.

8.2. Geologia i geomorfologia

1...Strukturę geologiczną terenów gminy i miasta tworzą przede wszystkim utwory trzeciorzędu i czwartorzędu Niecki Szczecińskiej. Utwory tych okresów geologicznych to w przypadku czwartorzędu piaski i ropy mioceńskie, zalegające do głębokości 100- 150 m oraz ropy i mułowce oligoceńskie. Utwory trzeciorzędowe tworzą strukturę geologiczną południowej części gminy. Pochodną jej struktury geologicznej są występujące na terenach gminy złoża kopalin- przede wszystkim ropy, piasków i żwirów, ale także kredy, torfu i borowiny. Największe eksploatowane złożo kruszyw to „Storkowo”, obejmujące częścią swojego zasięgu fragment terenów gminy w jej południowej części.

2. Rzeźba terenów miasta i gminy tworzy podstawowe komponenty lokalnego krajobrazu. Główne jego elementy to różnego typu formy polodowcowe, związane ze skutkami działania zlodowacenia bałtyckiego. W południowej części gminy zaznacza się strefa moreny czołowej dawnego lądolodu. Obejmuje ona swoim zasięgiem okolice Dłuska, Sulic, Węgorzynka, Brzeżnicy i tworzy wyraźny pas, przebiegający od wschodu na zachód przez kompleksy leśne północnego skraju Ińskiego Parku Krajobrazowego i jego otoczenia. Krajobraz tego pasma tworzą liczne rynny glacialne, z których największe to położona w zachodniej części gminy rynna jeziora Dłusko i Woświn, oraz położona we wschodniej części rynna Brzeżnickiej Węgorzy. Nachylenie stoków tych rynien jest często znaczne, a różnica wzniesień pomiędzy ich dnem a poziomem otoczenia dochodzi do kilkudziesięciu metrów. W tej części gminy położone są liczne wzniesienia, o przeciętnej wysokości od 120 do 164 m.n.p.m.

3. Środkowa i północna część terenów gminy jest objęta strefą moreny dennej, zalegającego tam niegdyś lodowca. Charakteryzuje ją nieco odmienny typ krajobrazu, ukształtowanego innymi formami działania lądolodu w jego strefie dennej. Rzeźba tego obszaru jest pofalowana, z dużą ilością pagórków i pojedynczych wzniesień o wysokości wahającej się w granicach 80 do 100 m.n.p.m. Różnice wysokości na tym terenie są mniejsze niż w strefie moreny czołowej i wynoszą około 30 m. Wszystkie jeziora tu położone mają również genezę lodowcową, przy dominującym udziale jezior typu rynnowego.

4. *W granicach administracyjnych miasta i gminy Węgorzyno nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.*

8.3. Gleby

Tereny gminy i miasta mają dość słabe gleby pod względem jakości i przydatności rolniczej, młode z geologicznego punktu widzenia. Są zróżnicowane pod względem bonitacyjnym, występują tu przede wszystkim gleby klas IVa, V, VI i VIz. Grunty III klasy stanowią dość niski odsetek powierzchni gminy i zalegają głównie w jej zachodniej części. Ich właściwości zależą od składu skał, które je tworzyły. Gleby najlepszych klas powstawały na piaskach i glinach terenów zajmowanych przez moreny denne, są to przede wszystkim gleby gliniaste klasy III. Występują tu też gleby rdzawe i płowe o gorszych właściwościach i przydatności rolniczej, klasy VI. Uzupełnieniem opisanych typów są bielice gliniaste i słabogliniaste oraz gleby hydromorficzne - torfy i mady, zalegające w dolinach rzek. Struktura i typy gleb mają znaczący wpływ na dominujące na terenie gminy typy upraw oraz ich rozkład przestrzenny i jakość. Zachodnie połacie gminy należą do najkorzystniejszych pod względem rolniczego wykorzystania gleb.

8.4. Hydrografia

1. Główną osią hydrograficzną gminy jest Ukleja, lewy dopływ Regi o długości 48 km, wypływająca z jeziora Dłusko. Oprócz niej układ hydrograficzny tego obszaru kształtuje pięć innych rzek oraz liczne mniejsze ciekłi wodne, wśród których wymienić należy:

- Brzeźnicę, ciek wodny o długości około 4 km, wypływający z okolic Jankowa, uchodzący do jeziora Brzeźniak;
- Brzeźnicką Węgorzę, która jest dopływem Regi o długości około 40 km, wypływającym z jeziora Studnica, (jest to druga co do wielkości rzeka w najbliższym otoczeniu gminy, jednak na jej terenie leży tylko część koryta tej rzeki);
- Golnicę, dopływ Reskiej Węgorzy o długości około 12 km,
- Krzeszę, dopływ Reskiej Węgorzy o długości 5 km,
- Reską Węgorzę, lewy dopływ Brzeźnickiej Węgorzy o długości 21 km, wypływający z jeziora Winnik.

2. Strukturę hydrograficzną gminy kształtują obok w/w cieków również liczne rynnowe jeziora, pochodzenia postglacjalnego oraz sztuczne zbiorniki wodne. Największym z jezior na terenie gminy jest Woświn o powierzchni 831 ha. Jezioro to wraz z innymi: Dłusko (pow. 56 ha), Mielno (pow. 74 ha), Okrzeja (pow. 101 ha), Sambórz Duży (pow. 50 ha) i Sambórz Mały (pow. 13 ha) tworzy grupę zbiorników wodnych, położonych w zachodniej części gminy. Drugą znacznie większą pod względem ilości i łącznej powierzchni grupę tworzą jeziora położone w południowo-wschodniej części gminy: Brzeźno (pow. 98 ha), Czarne Dolne (pow. 1 ha), Czarne Górne (pow. 8 ha), Dobrowo (pow. 5 ha), Dubie (pow. 13 ha), Gardno (pow. 6 ha), Okrągłe (pow. 1 ha), Przytoń (pow. 31 ha), Rogowo (pow. 6 ha), Rogówko (pow. 2,5 ha), Stępno Duże (pow. 7 ha), Stępno Małe (pow. 4 ha), Storkowskie Dolne (pow. 5 ha), Storkowskie Górne (pow. 5 ha), Sulcowe (pow. 3 ha), Węgorzino (pow. 68 ha), Wolnowo (pow. 11 ha), Wiewiecko (pow. 5 ha), Zajezerze (pow. 73 ha), Żabice (pow. 67 ha). Na terenie gminy i miasta Węgorzino znajduje się łącznie 26 różnej wielkości jezior o łącznej powierzchni 1545 ha. Stanowią bardzo ważny element lokalnych ekosystemów, są jednocześnie bardzo istotnym elementem krajobrazu gminy, decydującym o jej niepodważalnych walorach turystycznych.

3. Stan czystości wód powierzchniowych kształtuje się rozmaicie. Większość rzek i cieków wodnych w swoich początkowych odcinkach przebiegających przez obszary źródliskowe posiada I klasę czystości. Ich jakość podlega stopniowej degradacji na terenach zainwestowanych. Wynika to z ciągle słabego stopnia ich skanalizowania. Zrzut ścieków pochodzenia bytowego kształtuje sposób zanieczyszczeń, dominują tu zanieczyszczenia hydrobiologiczne ze znacznym udziałem bakterii typu fekalnego. Ze względu na regres w gospodarce rolniczej na przestrzeni ostatnich lat, zauważalnym zjawiskiem jest spadek stopnia zanieczyszczenia wód fosforanami i innymi substancjami pochodzenia organicznego. Ma to korzystny wpływ zwłaszcza na stan czystości wód w jeziorach, ponieważ dzięki temu proces ich eutrofizacji ulega spowolnieniu. Ocena stopnia zanieczyszczenia wód na terenie gminy na przestrzeni ostatnich lat wykazuje, że nastąpiła tu niewielka poprawa jakości we wszystkich grupach zanieczyszczeń.

4. W granicach miasta i gminy Węgorzyno ustanowiono Rozporządzeniem nr 7/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia obwodów rybackich następujące obwody rybackie:

- Jeziora Nowe Zajezierze na Kanale Zajezierze – nr 1 (obwód III.2.14) - Obwód rybacki obejmuje wody Jeziora Nowe Zajezierze wraz z wodami Kanału Zajezierze na całej jego długości.
- Jeziora Zajezierze (Przytońskie) na cieku Dopływ z Jeziora Przytoń uchodzącym do rzeki Reska Węgorza – nr 1 (obwód III.2.15) - Obwód rybacki obejmuje wody:
  - 1) Jeziora Węgorzyno (Węgorzyńskie) Jeziora Zajezierze (Przytońskie), Jeziora Przytoń;
  - 2) rzeki Reska Węgorza na odcinku od źródeł do połączenia z ciekami Dopływ z jeziora Konie, wraz z wodami jej dopływów nie stanowiących oddzielnych obwodów – z wyłączeniem wód obiektu stawowego zlokalizowanego w rejonie miejscowości Połchowo, na Kanale Połchowo.
- Jeziora Strokowskie Dolne (Czarne Dolne) na cieku bez nazwy uchodzącym do Jeziora Węgorzyno – nr 1 (obwód III.2.16) - Obwód rybacki obejmuje wody Jeziora Strokowskie Dolne (Czarne Dolne) i Jeziora Strokowskie Górne (Czarne Średnie) wraz z ciekami łączącymi te jeziora i uchodzącym do Jeziora Węgorzyno – z wyłączeniem wód obiektu stawowego zlokalizowanego w rejonie miejscowości Węgorzyno na cieku łączącym Jezioro Węgorzyno (Węgorzyńskie) z Jeziorem Strokowskie Górne (Czarne Średnie).
- Jeziora Brzeźniak (Brzeźno, Brzeźnia) na rzece Brzeźnicka Węgorza – nr 5 (obwód III.2.23) - Obwód rybacki obejmuje wody:
  - 1) Jeziora Brzeźniak (Brzeźno, Brzeźnia) wraz z wodami jego dopływu, Jeziora Żabice, Jeziora Dubie (Ginawskie), wraz z wodami ich dopływów;
  - 2) rzeki Brzeźnicka Węgorza na odcinku od połączenia z ciekami Dopływ z jeziora Dubie do osi jazu młyna w miejscowości Węgorsko.
- Jeziora Rogówko na cieku Dopływ spod Rogówka uchodzącym do rzeki Brzeźnicka Węgorza – nr 1 (obwód III.2.25) - Obwód rybacki obejmuje wody Jeziora Rogówko wraz z wodami cieku Dopływ spod Rogówka łączącego to jezioro z rzeką Brzeźnicka Węgorza.
- Jeziora Dłusko (Długie) na rzece Ukleja – nr 1 (obwód III.2.33) - Obwód rybacki obejmuje wody Jeziora Dłusko I (Długie) i Jeziora Dłusko II (Długie) wraz z odcinkiem rzeki Ukleja od źródeł do Jeziora Woświn – z wyłączeniem wód obiektu stawowego zlokalizowanego w rejonie miejscowości Dłusko.
- Jeziora Woświn na rzece Ukleja – nr 2 (obwód III.2.34) - Obwód rybacki obejmuje wody Jeziora Woświn wraz z odcinkiem rzeki Ukleja od Jeziora Woświn do Jeziora Mielno oraz wody Dopływu do jeziora Woświn.
- Jeziora Okrzeja na rzece Ukleja – nr 3 (III.2.35) - Obwód rybacki obejmuje wody:
  - 1) Jeziora Okrzeja, Jeziora Mielno, Jeziora Sambórz Wielki (Sielsko, Sambórz Duży);
  - 2) rzeki Ukleja na odcinku od Jeziora Mielno do ujścia do niej rzeki Dobrzenica, wraz z wodami jej dopływów nie stanowiących oddzielnych obwodów.

8.5. Klimat

Położenie geograficzne gminy ma wpływ na warunki klimatyczne. Podstawowe wartości parametrów meteorologicznych tego obszaru, takie jak średnia ilość opadów, dominujące kierunki i siła wiatrów czy średnie temperatury są reprezentatywne dla całego obszaru Pojezierza Zachodniopomorskiego. Średni okres wegetacyjny, trwa tu około 210 dni, średnia temperatura w roku waha się w przedziale od 6,5 do 7°C, wielkość opadów waha się pomiędzy 600 a 650 mm. Istotną cechą lokalnego klimatu jest bardzo duża zmienność i nieregularność, związana z jednej strony z łatwym przemieszczaniem się dużych mas powietrza, z drugiej ze skomplikowaną rzeźbą terenu. Wpływ na klimat mają tu masy powietrza:

- podzwrotnikowo morskie, ciepłe i na ogół bardzo wilgotne, napływające w okresie całego roku z basenu Morza Śródziemnego i Azorów,
- podzwrotnikowo kontynentalne, ciepłe i suche, napływające głównie latem i jesienią z północnej Afryki, Azji południowo-wschodniej i Europy południowej,
- polarno morskie, chłodne i wilgotne, napływające z rejonów Islandii i Grenlandii,

- polarno kontynentalne, zimne i suche, napływające z Europy północno-wschodniej i Syberii,
- arktyczno morskie, zimne i wilgotne, o dużej przejrzystości, napływające z rejonów Arktyki, głównie w okresie zimowym,
- umiarkowanie kontynentalne, suche, napływające w czasie lata z Europy Wschodniej.

8.6. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

1. Użytki rolne w mieście i gminie Węgorzyno stanowią 60% powierzchni gruntów (14 926 ha) w tym:

- grunty orne – 12 011 ha,
- łąki - 1 468 ha,
- pastwiska - 1 092 ha,
- sady - 31 ha.

2. Rolnicza działalność produkcyjna mimo załamania się koniunktury dla tej gałęzi gospodarki zajmuje bardzo ważne miejsce w strukturze dochodów mieszkańców miasta i gminy. Decyduje o tym znaczący, ok. 60% udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gminy. Zajmują one 14 926 ha. Dominujący udział w strukturze agrarnej gminy mają grunty orne, zajmujące powierzchnię 12 011 ha, łąki zajmują 1 468 ha, pastwiska – 1 092 ha. Najmniejszą powierzchnią zajmują sady - tylko 31 ha.

3. Na obszarze gminy i miasta Węgorzyno występują dość słabe gleby pod względem jakości i przydatności rolniczej. Gleby zróżnicowane są pod względem bonifacyjnym – są to grunty przede wszystkim klas IVa, V, VI i VIz.

Najlepsze gleby na terenie gminy, tj. gleby klasy IIIb (stanowiące dość niski odsetek powierzchni), występują na glinach i piaskach naglinowych wysoczyzny moreny dennej w okolicach jeziora Woświn. Występują tu również gleby płowe i rdzawe klas IVa i IVb. Ponadto na obszarze rozciągającym się na południe od linii Trzebawie - Kąkolewice dominują gleby bielcowe słabo gliniaste i gliniaste. W dolinach rzecznych zalegają gleby hydromorficzne – torfy (w okolicach Mielna w dolinie Uklei i jej dopływów) oraz mady.

Najkorzystniejsze pod względem rolniczego wykorzystania gleb są zachodnie obszary gminy.

8.7. Leśna przestrzeń produkcyjna i tereny zieleni

1. Lasy na terenie gminy znajdują się pod zarządem Nadleśnictwa Łobez i Nadleśnictwa Dobrzany. Bezpośredni zarząd sprawują w terenie leśnictwa: **Unimie, Bonin, Rogówko, Ginawa, Węgorzyno, Zwierzynek, Storkowo i Winniki w Nadleśnictwie Łobez oraz Lublino w Nadleśnictwie Dobrzany**. Przestrzeń jaką zajmują stanowi 24% powierzchni gminy. Lasy położone na terenie gminy są lasami gospodarczymi, **w części pochodzą z wtórnych nasadzeń o zunifikowanym składzie gatunkowym (dominuje sosna z domieszką świerka), w części składają się na nie lasy świeże i lasy mieszane świeże (sosna, brzoza, buk, olcha, dąb i modrzew). W wielu miejscach przetrwały lub odradzają się siedliska buczyn i grądów.** Zauważalne jest w ostatnich latach zjawisko ponownego zalesienia terenów dawnych upraw, postępujące częściowo w sposób zaplanowany, a częściowo będące następstwem naturalnej sukcesji na terenach nie użytkowanych rolniczo. Są to młode lasy, w których dominują takie gatunki jak brzoza, topola osika oraz różne gatunki wierzby.

2. Według typów siedliskowych leśne zbiorowiska obszaru gminy to przede wszystkim kwaśne buczyny niżowe, grądy, łągi olsy i łozowiska. Dawną strukturę gatunkową zachowały obszary leśne położone w miejscach trudnodostępnych, podmokłych, dolinach rzecznych czy na stromych stokach wzgórz, gdzie prowadzenie typowej gospodarki leśnej jest utrudnione. Siedliska leśne tworzą tu często ciekawe stanowiska florystyczne, z udziałem rzadkich i chronionych gatunków flory.

3. Ważnymi elementami struktury krajobrazu są liczne zachowane na terenie gminy zabytkowe założenia parkowe lub ich pozostałości. Jest ich łącznie dziewiętnaście, położone są w następujących miejscowościach: Brzeźniak, Brzeźnica, Cieszyno, Dłusko, Gardno, Ginawa, Kąkolewice, Kraśnik, Lesięcin, Mieszewo, Podlipce, Przytoń, Rogówko, Runowo, Sielsko, Węgorzyno, Wiewiecko, Winniki, Zwierzynek. Wszystkie prawie założenia parkowe są w znacznym stopniu zdegradowane, (wyjątkiem jest park przypałacowy w Dłusku). Przyczyną takiego stanu rzeczy jest położenie tych założeń w sąsiedztwie dawnych siedzib Państwowych Gospodarstw Rolnych,

które zajmowane obiekty zaniedbywały i niszczyły. Drzewostany w tych parkach tworzą takie gatunki jak: buk zwyczajny, buk czerwony, dąb szypułkowy, dąb czerwony, grab zwyczajny, kasztanowiec zwyczajny, klon zwyczajny, lipa szerokolistna, lipa wąskolistna, świerk pospolity. Występują na ich terenie także takie gatunki egzotyczne jak: choina kanadyjska, jodła kalifornijska, jodła kaukaska, jedlica Douglasa, magnolia pośrednia, platan klonolistny, sosna Jeffreya, wiąz szypułkowy.

4. Zasadniczymi elementami miejskiego układu zieleni urządzonej są park miejski na wzgórzu Żalnik i tereny stadionu oraz ośrodka sportowego, tworzące jeden zwarty kompleks w centralnej części Węgorzyna.

5. Istotnym elementem krajobrazu gminy są licznie występujące na jej terenie aleje, nasadzone wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz granicach własności pól. Ich wiek i skład gatunkowy jest zróżnicowany. Najstarsze wchodzi w skład zaplanowanych założeń przestrzennych miejscowości, do których prowadzą, stanowiąc przedłużenie założonych tam parków. Główne gatunki drzew wykorzystywane do nasadzeń to lipa wąskolistna i szerokolistna, dąb szypułkowy, jesion wyniosły. Występują również nasadzone później, w okresie powojennym aleje topolowe wierzbowe i brzożowe.

6. Ze względu na bogactwo terenów zielonych w gminie (parki, aleje, nasadzenia wzdłuż szlaków komunikacyjnych) proponuje się podtrzymanie i wprowadzenie prawnych form ochrony tych obiektów w celu zachowania krajobrazu kulturowego miasta i gminy.

8.8. System ochrony przyrody

1. Dla ochrony unikalnych i wyróżniających się elementów przyrodniczych oraz krajobrazowych Pojezierza Ińskiego utworzony został *Iński Park Krajobrazowy* na mocy uchwały nr IX/55/81 z dnia 4 listopada 1981 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie. Tereny gminy Węgorzyna wchodzące w obszar Parku zajmują 2.738 ha, natomiast tereny wchodzące w skład jego otuliny 9.402 ha.

2. Wiodącą funkcją Ińskiego Parku Krajobrazowego jest ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego środkowej części Pojezierza Ińskiego. Jego utworzenie miało także na celu ochronę unikatowej rzeźby terenów morenowych z licznymi rynnowymi jeziorami oraz ostoi ptaków o znaczeniu europejskim. Obok takich obszarów jak Słowiński czy Drawieński Park Narodowy, pełni on rolę miejsca odpoczynku na szlakach migracji ptaków w skali całego kontynentu. Park obejmuje liczne kompleksy leśne - buczyn, łągów oraz torfowisk o dużej bioróżnorodności. W obszarze Parku występuje szereg istniejących i postulowanych do utworzenia rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych.

3. W obszarze gminy znajdują się cztery użytki ekologiczne:

- „Pełnikowe łąki” - użytek powołany rozporządzeniem Wojewody Szczecińskiego Nr 19/92 z 7 grudnia 1992 roku; celem jego utworzenia jest ochrona stanowiska pełnika europejskiego, obszar ten jest jednocześnie lokalną ostoją zwierzyny;
- „Dłuskie Wzgórze” - użytek powołany rozporządzeniem Wojewody Szczecińskiego Nr 11/93 z 14 września 1993 roku; celem jego utworzenia jest ochrona elementów charakterystycznego krajobrazu południowej części gminy, leżącej na terenie Pojezierza Ińskiego; obszar ten jest lokalnym korytarzem ekologicznym, zapewniającym warunki migracji zwierzyny pomiędzy kompleksami leśnym południowej części gminy;
- „Płaskowyż nad Samotnikiem” - użytek powołany rozporządzeniem Wojewody Szczecińskiego Nr 19/92 z 7 grudnia 1992 roku; celem jego utworzenia jest ochrona elementów charakterystycznego krajobrazu południowej części gminy, leżącej na terenie Pojezierza Ińskiego; obszar ten jest jednocześnie miejscem żerowania dzikiej zwierzyny;
- „Węgorzyński Derkacz” - użytek powołany Uchwałą Rady Miejskiej w Węgorzynie Nr XLI/276/97 z dnia 19 czerwca 1997 roku; celem jego utworzenia jest ochrona terenów podmokłych łąk, będących ostoją derkacza.

4. Na terenie gminy ochroną w formie pomników przyrody objęto osiem drzew. Są to:

- dąb szypułkowy w Cieszynie,
- dwa dęby szypułkowy w Rogówku,
- dwa dęby szypułkowy w Winnikach,
- daglezja, dąb szypułkowy i lipa drobnolistna w Lesięcinie.

5. Ponadto, na terenie gminy w parkach podworskich wpisanych do rejestru parków zabytkowych występują drzewa o cechach pomnikowych (89 szt.).

6. W granicach administracyjnych gminy Węgorzyno występują obszary ogólnoeuropejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Na sieć składają się obszary wyznaczone na podstawie następujących aktów prawnych Unii Europejskiej:

- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (Council Directive 79/409/EEC on Wild Birds) zwana w skrócie Dyrektywą Ptasią, na mocy której tworzone są Obszary Specjalnej Ochrony ptaków (OSO; ang. SPAs). Są to obszary siedlisk zajmowanych przez przynajmniej jeden ze 194 gatunków ptaków wymienionych w załączniku do tej dyrektywy.
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora) zwana Dyrektywą Siedliskową, na mocy której tworzone są Specjalne Obszary Ochrony siedlisk (SOO, ang. SACs). Są to obszary gdzie występuje przynajmniej jeden z 200 gatunków zwierząt, z 434 gatunków roślin lub przynajmniej jeden z około 300 rodzajów siedlisk (określanych przede wszystkim na podstawie charakterystycznych zespołów roślinnych) wymienionych w załącznikach do tej dyrektywy.

7. Obszarami sieci Natura 2000 na terenie gminy są: istniejący Obszar Specjalnej Ochrony PLB 320008 „Ostoja Ińska” - powołany Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. nr 229, poz. 2313) oraz projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLH 320002 „Brzeźnicka Węgorza” (Schadow List).

8. Wyznaczane w ramach sieci Natura 2000 obszary OSO oraz SOO nie są terenami ścisłej ochrony przyrody i nie posiadają charakteru rezerwatu czy parku narodowego. Działania ochronne podejmowane na tych obszarach mają na celu zachowanie w należyłym stanie tych zasobów przyrody, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000, przy czym przepisy unijne nie precyzują sposobów, w jaki efekt ochrony ma być osiągnięty. Podstawową zasadą obowiązującą na obszarach objętych siecią Natura 2000 powinno być zachowanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody a gospodarką. Dodatkowo na Obszarach Specjalnej Ochrony szczególnej ochronie podlega przestrzeń życiowa ptaków.

9. Na terenie gminy Węgorzyno występują lasy o statusie lasów ochronnych. Są to lasy glebo- i wodochronne występujące na obszarach przynależnych do nadleśnictwa Łobez (leśnictwo Sinawa i Węgorzyno). Powierzchnia lasów ochronnych wynosi ogółem 1490,11 ha w tym:

- las glebochronne – 421,84 ha,
- las wodochronne – 1025,94 ha,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej – 40,03 ha,
- lasy stanowiące drzewostany nasienne – 2,30 ha.

10. W obszarze gminy występują gatunki roślin i zwierząt podlegające prawnej ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Rozporządzeniem Ministra Środowiska, Zasobów naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt w gminie Węgorzyno ustanowionych zostało 9 stref ochronnych dla zwierząt:

- 1 stanowisko bociana czarnego: w L-ctwie Węgorzyno, N-ctwo Łobez i w L-ctwie Karkowo,
- 4 stanowiska orlika krzykliwego: 2 w L-ctwie Chociwle, N-ctwo Dobrzany, 1 w L-ctwie Lublinowo, N-ctwo Dobrzany, 1 w L-ctwie Sinawa, N-ctwo Łobez,
- 1 stanowisko bielika: w L-ctwie Węgorzyno, N-ctwo Łobez,

- 3 stanowiska kani rudej: 2 w L-ctwie Węgorzyno, N-ctwo Łobez, 1 w L-ctwie Rogówko, N-ctwo Łobez..

11. Ze względu na różnorodność i bogactwo przyrodnicze gminy Węgorzyno proponuje się wprowadzenie nowych form prawnej ochrony przyrody w postaci:

- obszarów chronionego krajobrazu,
- rezerwatów przyrody,
- zespołów przyrodniczo – krajobrazowych,
- użytków ekologicznych,
- pomników przyrody.

12. Według ogólnopolskiej koncepcji sieci obszarów chronionych ECONET na terenie gminy Węgorzyno zlokalizowana jest część obszaru węzłowego o randze międzynarodowej obejmującego Pojezierze Iłńskie, Drawskie i Równinę Drawską (Liro 1997). Obszar ten znajduje się na południu i południowym-wschodzie gminy (na południe od linii Mielno-Węgorzyno-Brzeźniak). Na obszarze tym występują parki krajobrazowe (Iłński i Drawski), Drawieński Park Narodowy oraz szereg mniejszych obszarów węzłowych cechujących się dużym zróżnicowaniem roślinności, występowaniem naturalnych i seminaturalnych ekosystemów oraz różnorodnością gatunkową. Do obszarów tych należą:

- dolina Brzeźnickiej Węgorzy (obszar zaproponowany do ochrony w formie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego);
- kompleks leśny między Wiewiekiem i Węgorzynkiem (w kompleksie występuje duże zróżnicowanie siedlisk: buczyny, torfowiska);
- kompleks leśny między Mieszewem i Sielskiem;
- dolina Uklei na południe od Cieszyna.

13. Według ogólnopolskiej koncepcji sieci obszarów chronionych ECONET na obszarze gminy Węgorzyno zlokalizowane są:

- część korytarza ekologicznego doliny Regi (Liro 1997) o randze krajowej, łączącego obszar węzłowy o randze międzynarodowej obejmujący Pojezierze Iłńskie, Drawskie i Równinę Drawską z obszarem węzłowym o randze międzynarodowej Pobrzeże Bałtyckie. Na terenie gminy Węgorzyno korytarz ten obejmuje dolinę Brzeźnickiej Węgorzy będącej ważnym obszarem węzłowym w skali lokalnej.

Szereg korytarzy ekologicznych łączących lokalne obszary węzłowe, zwłaszcza w obrębie obszaru węzłowego o skali międzynarodowej, zlokalizowanego w południowej części gminy. Do najważniejszych korytarzy ekologicznych należą:

- lasy leśnictwa Ginawa i Węgorzyno,
- rozległy kompleks lasów, mokradeł, odłogów ciągnący się od Węgorzyna do Dłuska i do doliny Uklei na południe od Cieszyna,
- korytarz Reskiej Węgorzy od okolic Cieszyna przez Winniki, Węgorzyno, jezioro Węgorzyno, jezioro Przytońskie do doliny Brzeźnickiej Węgorzy,
- dolina Brzeźnickiej Węgorzy,
- dolina Reskiej Węgorzy od Winnik przez Runowo, Kraśnik, Lesięcin,
- kompleksy wilgotnych łąk, szuwarów między Runowem a Sielskiem,
- kompleksy wilgotnych łąk, szuwarów między Winnikami a Sambórzem
- kompleksy wilgotnych łąk, szuwarów między Cieszynem, Trzebawiem, Sambórzem z odgałęzieniem do Mielna,
- korytarz doliny Uklei począwszy od jeziora Dłusko przez jezioro Woświn, jezioro Mielno do jeziora Okrzei.

8.9. Złóża kopalin

1. Na terenie miasta i gminy Węgorzyno występują dwa udokumentowane złoża kopalin ujęte w „Bilansie zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2005 r.:

- złoża „Połchowo” – zasoby określone na 263 tys. ton,
- złoża „Storkowo” – zasoby określone na 5 783 tys. ton.

Ponadto w sąsiedztwie złoża „Storkowo” znajdują się tereny perspektywicznego występowania złoża. W celu stwierdzenia występowania złoża niezbędne jest przeprowadzenie badań geologicznych.

8.10. Tereny górnicze

1. Terenem górniczym w rozumieniu przepisów ustawy prawo geologiczne i górnicze w granicach administracyjnych miasta i gminy Węgorzyno jest obszar ustanowiony na złożu Storkowo. Obszar posiada prawnie wyznaczone granice obszaru górniczego oraz terenu górniczego powołane decyzją wojewody zachodniopomorskiego DOŚ-1-ZN-7515/6/2006 z dnia 08 marca 2006 r., koncesja SR-G-2/7412/23/2003.

8.11. Wody podziemne

Obszar miasta i gminy Węgorzyno znajduje się w zlewni rzeki Regi i przyległego Przymorza. Dla tego rejonu decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (znak: KDH./013/6022/97) z 10 stycznia 1997 r. zatwierdzona została dokumentacja hydrogeologiczna, zawierająca ustalenie zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obrębie zlewni Regi i strefy przymorskiej Bałtyku bezpośrednio związanej z tą zlewnią, w ilości 20830 m³/h z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i mezozoicznych.

Wody podziemne będące źródłem wody pitnej dla mieszkańców miasta i gminy Węgorzyno występują w utworach czwartorzędowych na dwóch poziomach:

- poziom związany z obniżeniami utworów trzeciorzędowych (rejon Dłusko - Winniki),
- warstwa wodonośna poniżej glin zlodowacenia bałtyckiego (na całym obszarze).

Poziom wodonośny znajduje się na głębokościach od 30 do 140 m

9. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZBYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

9.1. Rys historyczny

1. Za względu na słabe warunki glebowe i trudne warunki hydrograficzne obszar gminy był od pradziejów rejonem o niezbyt intensywnym osadnictwie. Najstarsze ślady pobytu ludzi związane są z epoką kamienia – okresem mezolitu i neolitu. Na tę epokę przypadają znaleziska archeologiczne zarejestrowane na 34 stanowiskach, nie stwierdzono tu całych osad a jedynie cmentarzysko, pojedyncze ślady osadnicze i nieliczne punkty osadnicze. Wśród zabytków archeologicznych z okresu mezolitu interesujące są pozostałości krzemienne. Równie niewielka jest grupa stanowisk o mało precyzyjnej chronologii określonej na neolit / brąz gdzie zdecydowanie najwięcej stanowisk zidentyfikowano jako osadnictwo z epoki brązu, w większości związanej z kulturą łużycką. Pozostałości z tego okresu zarejestrowano na 27 stanowiskach, z czego prawie 1/3 to osady. Licznie występują cmentarzyska z tego okresu, które stanowią ponad 30% zidentyfikowanych stanowisk. Przeważają cmentarzyska ciałopalne, które należałoby łączyć z kulturą łużycką. Z okresu przedrzymskiego i rzymskiego pochodzi 15 stanowisk. Z okresem tym wiążą się także pozostałości kultury wielbarskiej i grupy dębczyńskiej, których osady występują w zbliżonych ilościach, podobnie jak cmentarzyska, najliczniejsze są jednak ślady osadnicze. Uzupełnieniem osadnictwa pradziejowego jest 91 stanowisk, których chronologię materiału określono generalnie na okres starożytny. Znacznie mniejsza, w stosunku do okresu starożytnego, jest intensywność występowania stanowisk z materiałem wczesnośredniowiecznym. Pomimo małej ilości są to stanowiska o dużym znaczeniu, oprócz kilkunastu osad mamy tutaj 10 grodzisk oraz 2 cmentarzyska wczesnośredniowieczne. Potwierdzeniem informacji o kolonizacji w średniowieczu terenów gminy jest 85 stanowisk z tego okresu, które w całości stanowią ślady i punkty osadnicze.

2. W okresie kształtowania się państwowości księstwa Pomorskiego, w XI-XII wieku, nastąpił podział ziem i przypisanie ich do powstałych wówczas w najbliższej okolicy kasztelanii i krain (ziem) z głównymi ośrodkami władzy grodowej usytuowanymi w: Dobrej i Łobzie - kasztelania kamieńska, Zwierzynku - kasztelania stargardzka i Olesznie kasztelania kołobrzaska. W obrębie granic krainy Zwierzynieckiej, w ciągu XI i XII wieku powstało kilka grodów na czele z najważniejszym- w Węgorzynie, który stał się siedzibą lokalnych możnowładców. W tym

okresie obszar gminy był prawdopodobnie nadal słabo zasiedlony, sądząc po nazwach miejscowości, o słowiańskim rodowodzie można przyjąć, że istniało na obszarze gminy około 15 wsi i osad przygodowych, rozlokowanych głównie nad jeziorami i w pobliżu rzeki Węgorzy. W 1257 roku znaczną część krainy Dobrskiej i Zwierzynieckiej otrzymał we władanie hrabia Guncelin von Schwerin, który oddał część swoich włości w lenno rodzinie von Wedel z Chociwła. Nadania te wiązały się z akcją kolonizacyjną znacząco zwiększającą obszary zagospodarowane i nadającą nowe prawa istniejącym wsiom. Pod koniec XIII stulecia ziemie położone na północny wschód od Węgorzyna, a w XIV w. także Węgorzyno znalazły się w rękach wywodzącego się z Łobza rodu von Borków. Jednocześnie pod koniec XIII wieku południową część terenu obecnej gminy (z Dłuskiem, Ginawą, Podlipcami i Winnikami) zajęli margrabiowie brandenburscy włączając je w granice Nowej Marchii stanowiącej wschodnie - zaodrzańskie terytoria Brandenburgii.

3. Rozbudowa wsi starszych i zakładanie nowych nastąpiło po połowie XIII wieku. Pierwsze lokacje zapewne na prawie niemieckim, można wiązać z działalnością Guncelina von Schwerin, który był założycielem wsi Zwierzyniek, wspomnianej w źródłach w 1257 r. Z tego samego roku pochodzi wzmianka o wsi Cieszyno, której założycielem był miejscowy zasadzca Czesław. Dalsze lokacje z 2 połowy XIII w. w zachodnim rejonie obecnej gminy wiążą się z działalnością rodu von Wedel z Chociwła, który to ród założył kilka nowych wsi w: Chwarstnie, Mielnie, Runowie, Sielsku, Trzebawiu i Winnikach. W tej ostatniej miejscowości Wedlowie wybudowali swoją siedzibę w formie zamku, wymienionym w dokumentach z 1375 r. Na 2 połowę XIII w. przypada również powstanie wsi Mieszewo, nadanej w 1284 r. zakonowi cystersów z Dunamünde, a następnie przejętej przez rodzinę Dewitzów.

4. Rozwój osadnictwa w centralnej i północno wschodniej części gminy wiąże się z działalnością rodu von Borków, w którego posiadaniu już pod koniec XIII wieku znalazło się rozległe terytorium położone wokół Łobza, Reska i Węgorzyna, określane w literaturze jako "okręg Borków". Z osiedlonego w Łobzie rodu rycerskiego, już w XIII w. wyodrębniło się kilka linii, w tym linia węgorzyńska, której przedstawiciele zasiedlili w XIV i XV w. Węgorzyno i jego okolice i mieszkali tu do początków XIX wieku. Swoją główną siedzibę w formie rycerskiego zamku posiadali w Węgorzynie. Do najstarszych wsi w tym rejonie gminy, założonych w okresie średniowiecza, należą: Gardno, Kąkolewice, Kraśnik, Lesięcin, Rogówko, Połchowo i Przytoń. Z siedmiu istniejących obecnie miejscowości w rejonie południowym, włączonym w 1295 r. w granice Nowej Marchii, trzy: Dłusko, Ginawę i Wiewiecko założono w okresie średniowiecza, natomiast pozostałe powstały dopiero w XIX w. Istnienie wymienionych wyżej miejscowości w okresie średniowiecza, oprócz wzmianek w dokumentach źródłowych, potwierdza mapa Lubinusa z 1618 r, na której wszystkie są uwzględnione. W siedmiu wioskach w: Chwarstnie, Cieszynie, Lesięcinie, Mieszewie, Przytoniu, Rogówku i Sielsku przetrwały fragmenty owalnicowego rozplanowania, a z zabudowy z przełomu XV/XVI w., pozostały tylko 4 kościoły (w Dłusku, Mieszewie, Sielsku i Zwierzynku). Pozostałe budowle pochodzą już z czasów nowożytnych, z XVIII i XIX w., przy czym powstały one z pewnością na miejscu starszych świątyń.

5. Ukształtowana w okresie średniowiecza sieć osadnicza przetrwała bez większych zmian do lat trzydziestych XVII wieku. W okresie Wojny Trzydziestoletniej kilka wsi uległo całkowitemu zniszczeniu. Zapewne wtedy spaliło się wiele kościołów w konstrukcji ryglowej. Po zakończeniu wojny, jeszcze w XVII w. wioski zostały odbudowane wraz z kościołami, przy czym kilka z nich (w Cieszynie, Gardnie, Ginawie, Kąkolewicach, Mielnie i Przytoniu) zbudowano od podstaw w ciągu XVIII wieku, w konstrukcji ryglowej. Na schyłek XVII wieku datować można również zakładania nowożytnych zespołów dworskich z siedzibami mieszkalnymi, ogrodami i parkami oraz budynkami gospodarczymi rozlokowanymi wokół dziedzińców. Najstarsze siedziby szlacheckie powstały w Brzeźniaku, Gardnie, Kąkolewicach, Przytoniu i Zwierzynku. W tej ostatniej miejscowości rodzina von Wedłów zbudowała zameczek myśliwski, przebudowany na początku XIX w na dwór. Najstarsze dwory budowane były w konstrukcji ryglowej, były one później często przebudowywane lub wznoszone od podstaw. Murowane siedziby zaczęto tu wznosić dopiero po połowie XVIII wieku. Na ten czas przypada również powstanie dużej liczby nowych zespołów dworskich, bądź folwarcznych, z których większość przebudowano gruntownie w XIX wieku. Sytuowanie zespołów dworskich i folwarcznych w obrębie wsi, spowodowało zmiany w ich tradycyjnym

rozplanowaniu. Przykładami takich zdeformowanych układów jest: Brzeźniak, Cieszyno, Ginawa, Kraśnik, Rogówko i Runowo. W pozostałych miejscowościach, dzięki lokalizacji dworów poza obrębem niwy siedliskowej, pierwotne rozplanowanie wsi pozostało nie zmienione. Tak jak trwałym okazał się plan wsi i podział własnościowy tak zabudowa była systematycznie wymieniana, stare domy likwidowano ze względu na niską trwałość budulca jak i niedoskonałości cywilizacyjne oraz naturalne wyeksploatowanie. Nowe domy wznoszono jednak na miejscach poprzednich i tym sposobem krajobraz wsi ulegał nieznacznym zmianom.

6. W drugiej połowie XVIII w. sieć osadnicza na terenie gminy zaczęła się zagęszczać. Powodem były podziały majątków pomiędzy licznymi spadkobiercami rodu von Bork. Powstało wówczas kilkanaście folwarków rozmieszczonych w pobliżu wsi. Proces ten przeciągnął się w głąb XIX wieku i znacznie się zintensyfikował po przeprowadzeniu reformy rolnej i dalszych podziałach majątków, które zaczęli nabywać nowi właściciele, wywodzący się zarówno z rodzin szlacheckich jak i mieszczańskich.

7. Zasadnicze zmiany w rozplanowaniu i charakterze zabudowy wsi zaczęły następować pod koniec XIX wieku. W okresie tym szereg wsi zostało rozbudowanych do układów wielodrożnych i prawie wszystkie zostały połączone gęstą siecią dróg, które obsadzono drzewami: lipami, jesionami, kasztanowcami i dębami. Nasadzenia drzew prowadzono również na granicach pól tworząc aleje śródpolne. Do rozbudowy terenów wiejskich przyczynił się panujący wtedy wzrost gospodarczy oraz związany z nim rozwój sieci komunikacji, w szczególności kolejowej. Powstała w 1859 r. linia kolejowa łącząca Szczecin z Gdańskiem. Rozbudowano ją wkrótce o odgałęzienie, łączące Runowo Pomorskie z Chojnicami, oddane do użytku w 1877 r. Na początku XX w. powstawała na Pomorzu rozbudowana sieć gminnych linii wąskotorowych, jedna z nich na trasie Stargard Szczeciński – Łobez, obecnie nieużytkowana, przebiegała przez teren gminy Węgorzyno. W czasie budowy magistrali kolejowej Szczecin – Gdańsk w węzle kolejowym założona została w 1859 r. nowa miejscowość - Runowo Pomorskie, z dworcem kolejowym i osadą kolejarską, rozbudowaną w okresie międzywojennym.

8. W okresie od końca XVIII w. nastąpiły istotne zmiany w technice budowy domostw wiejskich. Pruskie prawo budowlane ograniczało dowolność form budowlanych wprowadzając limity używanego drewna i obowiązek zatrudniania zawodowych budowniczych. Od połowy XIX w. budowano je najczęściej z cegły lub w konstrukcji ryglowej, z wypełnieniem ceglany. Ze względu na niską rentowność rolnictwa na Pomorzu zabudowa mieszkalna wznoszona była w bardzo skromnych formach. Nieliczne domy uzyskiwały bogatszy wystrój elewacji. Od końca XIX w. z trwałych materiałów - z granitu i z cegły licowej, budowano nowe zespoły budynków folwarcznych, które z uwagi na przepisy kredytowe miały bardziej okazałe bryły niż siedziby mieszkalne. W okresie międzywojennym, z którego pochodzi największa liczba budynków, powstawała zabudowa oparta o szeroko propagowane zunifikowane projekty uwzględniające standardy cywilizacyjne i techniczne możliwe do zastosowania na wsi, przykładami takiej zabudowy są niewielkie kolonie ujednoliconych w formie domów pracowników folwarcznych w Ginawie, Gardnie, Winnikach i Kraśniku.

9. Poważną inwestycją państwową rzutującą na rozwój regionu była podjęta w latach trzydziestych, po dojściu Hitlera do władzy, budowa autostrady, łączącej Szczecin z Prusami Wschodnimi. Prace przy autostradzie prowadzono na terenie gminy Węgorzyno w okresie od 1936 -1938, siłami miejscowymi i przy pomocy robotników zakwaterowanych w kilkudziesięciu obozach. Obozy w Dłusku i Podlipcach, po wybuchu II wojny światowej, przeznaczono m.in. również dla jeńców polskich.

10. W marcu 1945 r. 5 Armia Frontu Białoruskiego i Armia Pancerna zdobyły Węgorzyno. W ślad za wojskami radzieckimi na teren gminy zaczęli napływać polscy osadnicy z terenów zabużańskich i Centralnej Polski. Wsie położone na terenie gminy, za wyjątkiem samego Węgorzyna, nie ucierpiały w wyniku działań wojennych. Dawne majątki po 1945 r. zostały upaństwowione, a na ich gruntach powstały Państwowe Gospodarstwa Rolne. Część ziemi rozparcelowano pomiędzy chłopów, którzy zasiedlili ponemieckie zagrody. Po wojnie eksploatowano istniejącą zabudowę bez podejmowania żadnych inwestycji budowlanych, w zasadzie do lat siedemdziesiątych. Po 1970 r. w kilku miejscowościach, na terenie których działały Państwowe Gospodarstwa Rolne, powstały bloki mieszkalne o typowej dla tego okresu stylistyce, zupełnie nie dostosowanej do charakteru miejscowego

budownictwa. W okresie tym wymieniono też większość nawierzchni dróg głównych i lokalnych, zachowane bruki przykryto asfaltem, rozebrano także torowiska kolei wąskotorowej. Brak remontów powodował systematyczne ubytki zabytkowej zabudowy w zespołach podworskich i folwarcznych, a także w zabudowie wiejskiej, gdzie rozbierane były głównie budynki gospodarcze. PGR-y funkcjonowały do 1992 roku, po czym pieczę nad ich majątkiem przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Część dawnych folwarków sprzedano prywatnym właścicielom, część wydzierżawiono.

11. Walory przyrodnicze gminy i prawna możliwość budowy domów letniskowych zapoczątkowały rozwój turystyczny gminy. Od lat osiemdziesiątych w miejscowościach położonych nad jeziorami np. w Cieszynie, Mielnie, Przytoniu zaczęły powstawać domki rekreacyjne budowane nad brzegami jezior, z dala od wsi. Ten nowy typ rozwoju wzmacniający gospodarczo gminę rzutuje także na zmiany w krajobrazie, które pozbawione kontroli mogą niekorzystnie wpływać na jakość przestrzeni wiejskiej.

9.2. Wartości archeologiczne

1. Na terenie gminy zaewidencjonowano ogółem 271 stanowisk archeologicznych, o bardzo zróżnicowanej lokalizacji i funkcji. W ramach tego zasobu archeologicznego stwierdzono zaewidencjonowanie następujących kategorii stanowisk archeologicznych, rozróżnionych funkcjonalnie bez rozróżnienia chronologicznego:

ślad osadniczy– 208

punkt osadniczy– 54

osada – 46

gród– 10

cmentarzysko– 21

cmentarzysko– 21

2. Widoczne jest zróżnicowanie funkcjonalne stanowisk w obrębie wyróżnionych okresów chronologicznych, co przedstawione jest na poniższym zestawieniu.

Tabela 3. Chronologiczne zróżnicowanie stanowisk archeologicznych

CHRONOLOGIA	LX	X	O	C	G	A	Razem
Epoka kamienia– neolit	29	5					34
Epoka kamienia/braź	1	1	1				3
Epoka brązu- kultura łużycka	10	5	6	6			27
Okres przedrzymski i rzymski	3	6	3	3			15
Okres starożytny	57	18	15	1			91
Okres wczesnośredniowieczny	26	15	22	2	10		75
Okres średniowieczny	74	11					85
Chronologia nie określona	1		3	5			9
Ogółem	201	61	50	17	10		339

3. Stwierdzono także współwystępowanie śladów osadniczych z różnych okresów chronologicznych, co przedstawiono na poniższym zestawieniu:

Tabela 4. Współwystępowanie śladów osadniczych

CHRONOLOGIA	EK/N	EK/B	B/KIŻ	L/R	STAR	WS	SR
Epoka kamienia – neolit	2		3	1	10	5	4
Epoka kamienia/braź		1					
Epoka brązu – kultura łużycka	3				3	4	1
Okres przedrzymski i rzymski (L/R)	1						1
Okres starożytny (STAR)	10		3			13	22
Okres wczesnośredniowieczny (WS)	5		4		13		11

Okres średniowieczny (SR)	4		1	1	22	11	
---------------------------	---	--	---	---	----	----	--

4. Uwzględniając przedstawione powyżej dane, wraz z rozmieszczeniem przestrzennym stanowisk, na terenie gminy wyróżnić można kilka skupisk o dość czytelnych granicach. Skupiska te zróżnicowane są zarówno pod względem kształtu i wielkości jak i ilości zarejestrowanych stanowisk, także zróżnicowanych funkcjonalnie i chronologicznie:

- najbardziej na północny-zachód wysunięte jest łukowate skupisko w rejonie Mieszewa - Zwierzynka. Kilkadziesiąt stanowisk zlokalizowanych jest na stosunkowo niedużym obszarze ulokowanym na długim stoku opadającym ku bagnom i rzece Ukleji;
- na południowy wschód od niego zlokalizowane jest wydłużone skupisko w rejonie Sielska. Występują tutaj duże osady oraz kilka cmentarzysk z różnych okresów chronologicznych;
- bezpośrednio na wschód i południowy wschód od wymienionych skupisk zlokalizowane jest największe pod względem obszaru i ilości skupisko obejmujące grunta wsi Kraśnik, Gardno, Lesięcin, Kąkolewice;
- kolejnym skupiskiem stosunkowo dużym obszarowo jest skupisko Malechowo, Tworzykowo, Paproty i Karwowo na północy, występujące w środkowej i północno-wschodniej części gminy;
- do interesujących skupisk należy skupisko Chwarstno, Cieszyno, Winniki; na jego obszarze występuje duża ilość osad i cmentarzysk oraz grodzisk wczesnośredniowiecznych;
- bezpośrednio na wschód od tego skupiska wyróżnione zostało skupisko Połchowo, Runowo, Węgorzyno wydłużone w kierunku wschód-zachód; występują tutaj stanowiska z różnych okresów i w różnym nasileniu;

5. Granice tak wyróżnionych skupisk są stosunkowo płynne. W wielu wypadkach brak jest jednoznacznej, przestrzennej granicy między poszczególnymi skupiskami. Wynikają one z faktu występowania stanowisk z tego samego przedziału chronologicznego bądź uwzględnione zostały warunki topograficzno-hydrograficzne terenu. Także niebagatelny wpływ miały niezbyt korzystne warunki glebowe wykształcone wzdłuż doliny rzeki Uklei oraz licznych jezior i mniejszych zbiorników wodnych. Przy tak wyróżnionych skupiskach poza ich zasięgiem znalazła się pewna, niewielka grupa stanowisk. W zasadzie nie mają one większego znaczenia dla oceny osadnictwa gminy.

9.3. Zasób wartości kultury materialnej

1. Rozkład sieci osadniczej na terenie gminy, oprócz uwarunkowań wynikających z historycznych stosunków własnościowych, zależy jest w dużej mierze od warunków topograficznych. Są one na terenie gminy bardzo zróżnicowane, a charakteryzuje je pagórkowata rzeźba terenu, liczne jeziora rynnowe, w tym największe Jezioro Woświn, wyznaczające zachodnią granicę gminy, rzeka Brzeźnicka Węgorza, wyznaczająca wschodnią granicę gminy i pas lasów na południowej granicy, stanowiący zarazem otulinę Ińskiego Parku Krajobrazowego. W sieci osadniczej wyróżnić można trzy grupy osad, znacznie się od siebie różniących:

- najbardziej rozbudowana sieć osad rozlokowana jest wzdłuż wschodniego brzegu Jeziora Woświn; są to z reguły duże miejscowości o mocno akcentowanej zabudowie chłopskiej. W tym rejonie zachowało się najwięcej przykładów średniowiecznych układów ruralistycznych, w formie owalnic z częściowo lub całkowicie zachowanymi nawsiami. Do najcenniejszych należą plany wsi Mielno i Mieszewo;
- nieco młodsza grupa osad, rozlokowana jest wzdłuż wschodniej granicy gminy, w dorzeczu rzek Reskiej i Brzeźnickiej Węgorzy, oraz przy brzegach jezior: Brzeźniak i Przytoń, położone tu miejscowości są mniejsze niż z grupy pierwszej i wyraźnie zdominowane rozbudowanymi zespołami podworskimi. Starsze elementy rozplanowania wsi, są tu z reguły zatarte, a zachowane mają formy ulicówek. Fragmenty owalnicy przetrwały we wsi Przytoń;
- trzecią grupę stanowią osady usytuowane wzdłuż południowej granicy gminy, w terenie mocno zalesionym; charakteryzują się znacznym rozproszeniem zabudowy; przeważają tu typy osad podworskich z rozbudowanymi zespołami folwarcznymi i osadami robotników folwarcznych; największą wsią w tym rejonie jest Dłusko o układzie ulicówki.

Tab. 5. Historyczne układy ruralistyczne

L.p.	Miejscowość	Układ	Stan zachowania	Zabudowa
1.	Brzeźniak	owalnica/ulicówka	dobry	wartościowa
2.	Brzeźnica	ulicówka	przekształcony	zróżnicowana
3.	Chwarstno	owalnica/ulicówka	dobry	wartościowa
4.	Cieszyno	owalnica/ulicówka	b. dobry	zróżnicowana
5.	Dłusko	widlica	b. dobry	wartościowa
6.	Gardno	ulicówka	dobry	zróżnicowana
7.	Ginawa	szeroka-ulicówka	dobry	zróżnicowana
8.	Kąkolewice	ulicówka	dobry	wartościowa
9.	Kraśnik Łob.	owalnica/ulicówka	dobry	zróżnicowana
10.	Lesięcin	owalnica/ulicówka	dobry	wartościowa
11.	Mielno	owalnica/ulicówka	dobry	wartościowa
12.	Mieszewo	owalnica	b.dobry	wartościowa
13.	Podlipce	osada folwarczna	dobry	wartościowa
14.	Połchowo	ulicówka	przekształcona	zróżnicowana
15.	Przytoń	widlica	dobry	wartościowa
16.	Rogówko	wielodroźnica	dobry	wartościowa
17.	Runowo	owalnica/ulicówka	dobry	wartościowa
18.	Runowo Pom.	osada kolejarska	dobry	wartościowa
19.	Sielsko	owalnica	dobry	wartościowa
20.	Stare Węgorzyno	osada folwarczna	dobry	zróżnicowana
21.	Trzebawie	ulicówka	dobry	zróżnicowana
22.	Wiewiecko	osada folwarczna	dobry	zróżnicowana
23.	Winniki	ulicówka	dobry	wartościowa
24.	Zwierzynek	wielodroźnica	dobry	wartościowa
25.	Węgorzyno	miasto	przekształcony	przekształcona
26.	Węgorzysko	osada	dobry	zróżnicowana

2. Cechą charakterystyczną wsi na terenie gminy jest ich atrakcyjne położenie na wzniesieniach i wzgórzach, dzięki czemu zabudowa wiejska, pomimo niewielkich gabarytów, jest tu dość dobrze eksponowana. W sieci osadniczej występują dwa rodzaje osad: wsie chłopsko dworskie i osady folwarczno dworskie. Na zabudowę miejscowości grupy pierwszej składają się z reguły parcele z budowlami sakralnymi, zespoły zagród wiejskich, oraz zespoły założeń podworskich. Jedyną w gminie wioską bez zespołu podworskiego jest Chwarstno. Każda kategoria zabudowy charakteryzuje się odmiennymi wartościami.

3. Do grupy najstarszych, a zarazem najlepiej eksponowanych budowli należą kościoły, lokalizowane z reguły na grzbietach, najwyższych w obrębie wsi, wzniesień. Na terenie gminy istnieje 18 czynnych kościołów filialnych i parafialnych, 2 kaplice cmentarne i dwa kościoły pozostające w ruinie. Z tej liczby, 14 zbudowanych jest z głazów granitowych i z cegły ceramicznej, a pozostałe w konstrukcji ryglowej. Najstarsze pochodzą z XV w., najmłodsze z okresu międzywojennego. Wszystkie posadowione na obszernych parcelach, ogrodzonych często kamiennymi murami. Tereny przykościelnych parceli do XIX w. pełniły funkcje cmentarzy. Obecnie tylko na kilku zachowane są historyczne nagrobki, np. w Cieszynie. W 7 miejscowościach, w: Kraśniku, Mieszewie, Przytoniu, Runowie, Sielsku, Winnikach i Zwierzynku, zachowane są pomniki poświęcone pamięci poległych w I wojnie światowej. W Kraśniku zachowało się ponadto mauzoleum rodziny Passartów, należące do nielicznych dzieł tego typu na terenie Pomorza.

Tabela 6. Zestawienie kościołów

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Konstrukcja	Datowanie
1.	Brzeźniak	kościół filialny	ryglowy	2 poł. XIX w.
2.	Brzeźnica	ruina kościoła	murowany z cegły, ryglowy	1887 r.
3.	Chwarstno	kościół filialny	mur z kamienia granitowego	XV/XVI w.
4.	Cieszyno	kościół filialny	Ryglowy	ok. 1740 r.
5.	Dłusko	ruina kościoła	murowany z kamieni granitowych	XV/XVI w.
6.	Gardno	kościół filialny	ryglowy	XVIII w.
7.	Ginawa	kościół filialny	ryglowy	1772 r.
8.	Kąkolewice	kościół filialny	ryglowy	1732 r.
9.	Kąkolewice	kaplica cmentarna	murowana z kamieni granitowych	4 ćw. XIX w.
10.	Kraśnik Łob.	Kościół filialny	murowany z cegły	2 poł. XIX w.
11.	Mielno	kościół filialny	ryglowy	XVII/XVIII w.
12.	Mieszewo	kościół parafialny	murowany z kamieni granitowych	XV w.
13.	Przytoń	Kościół filialny	ryglowy	XVIII w.
14.	Rogówko	Kościół filialny	murowany z gładów granitowych	4 ćw. XIX w.
15.	Runowo	Kościół parafialny	murowany z kamieni granitowych	XV w.
16.	Runowo Pom.	Kaplica filialna	murowana z cegły	ok. 1926 r.
17.	Sielsko	Kościół parafialny	murowany z kamieni granitowych	XV / XVIII w.
18.	Trzebawie	Kościół filialny	Ryglowy	2 poł. XVIII w.
19.	Winniki	Kościół filialny	murowany z cegły	1860 r.
20.	Zwierzynek	Kościół filialny	murowany z kamieni ryglowy	XV, 1730 r.
21.	Węgorzyno	Kościół parafialny	murowany z cegły	XV, XVI, XVIII, XIX w.
22.	Węgorzyno	Kaplica cmentarna	murowana z cegły	ok. 1926 r.

4. Metryki zespołów zabudowań wiejskich pochodzą przeważnie z 4 ćw. XIX w, z przełomu XIX/XX w, i z okresu międzywojennego. Zagrody złożone z siedzib mieszkalnych i budynków gospodarczych zbudowane są w większości z cegły ceramicznej. Nieliczne domy wzniesione są w konstrukcji szachulcowej bądź ryglowej. Przykłady najstarszych domów wzniesionych w tradycyjnych i rzadko już spotykanych technikach zachowały się w Brzeźniaku, Cieszynie, Chwarstnie, Kąkolewicach, Mieszewie, Przytoniu, Runowie, Sielsku, Winnikach i Zwierzynku. Na uwagę zasługuje tu zwłaszcza szachulcowy dom w Mieszewie. Niezależnie od techniki budowy, siedziby mieszkalne charakteryzują się podobnymi gabarytami: raczej skromnych, niewielkich parterowych domów, przykrytych dachami dwuspadowymi. Tylko nieliczne, z przełomu XIX/XX w., posiadają bogatsze wystroje elewacji w formie opasek drzewiowych i okiennych oraz gzymsów wieńczących. Przykłady takich domostw znajdują się w Cieszynie, Chwarstnie, Mielnie, Mieszewie, Sielsku, Trzebawiu i Zwierzynku. Towarzysząca domom zabudowa gospodarcza, sytuowana często w linii zabudowy pierzei ulic, jest w większości przypadków znacznie przebudowana.

5. Do budowli wiejskich użyteczności publicznej należą szkoły, istniejące pierwotnie prawie w każdej większej wsi. Budynki zachowane, pochodzą przeważnie z początku XX w. i z okresu międzywojennego, a wzniesione są z cegły w formie prostych parterowych domów, niewiele się różniących od domów wiejskich. Większość z nich zresztą zaadaptowano po 1945 r. na cele mieszkalne. Budowle tego typu znajdują się w: Cieszynie, Chwarstnie,

Dłusku, Kraśniku Łobeskim, Lesięcinie, Mielnie, Podlipcach, Przytoniu, Sielsku i Winnikach. W Mieszewie, w budynku nr 35 znajdowała się pierwotnie gospoda.

6. Z budowli przemysłowych zachowały się 3 młyny: w Mieszewie, Runowie i Węgorzku, remiza w Brzeźniaku i Cieszynie oraz kuźnia w Przytoniu. Oprócz tego typu budowli na terenie gminy istnieją dwa zespoły zabudowy kolejowej: w Runowie Pomorskim i Węgorzynie. Na uwagę zasługuje ten pierwszy, bowiem obok budynku dworca, lokomotywowni, dwóch wież ciśnień i nastawni, zbudowanych z cegły w 4 ćw. XIX w., w tym samym czasie wzniesiono osiedle dla kolejarzy, rozbudowując je w okresie międzywojennym o ciekawy zespół modernistycznych domów, rozwiązanych podobnie jak osiedla pracownicze w Stargardzie Szczecińskim. Bardzo ciekawy budynek dworca kolejowego, znajduje się też w Mieszewie, pełniąc obecnie funkcję domu mieszkalnego, bowiem linia kolejowa została zamknięta.

7. Kategorię zabudowy zespołów podworskich wyróżnia zwartość i skala budowli, znacznie większa niż w budownictwie wiejskim. Na terenie gminy zachowało się 19 takich zespołów, które składały się pierwotnie z siedzib właścicieli ziemskich - dworów i budynków administratorów majątków, zespołów budynków gospodarczych i parków. Obecnie większość zespołów jest zdekompletowana i częściowo lub całkowicie zrujnowana. W całości przetrwało tylko siedem dworów, z których tylko jeden, w Lesięcinie, reprezentuje bardziej okazałe formy. Starsze budowle tego typu stojące w Mielnie czy Mieszewie, po licznych przebudowach reprezentują bardzo uproszczone formy nie mówiąc o ich złym stanie technicznym. Zestawienie dworów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Zestawienie dworów

L.p.	miejsowość	Obiekt	Konstrukcja	Datowanie
1.	Brzeźnica	dom administratora	murowany z cegły	1878 r.
2.	Kąkolewice	ruina dworu	murowany z cegły	pocz. XIX w.
3.	Lesiącin	dwór	murowany z cegły	4ćw. XIXw.
4.	Mielno	dwór	murowany z cegły, ryglowy	XVIII/XIXw
5.	Mieszewo	dwór	murowany z cegły	k. XVIII w.
6.	Podlipce	dom administratora	murowany z cegły	1 poł. XIXw.
7.	Przytoń	dwór	murowany z cegły	XVIII/XIXw.
8.	Winniki	dom administratora	murowany z cegły	k. XIX w.

8. Towarzyszące dworom budynki gospodarcze: obory, stajnie, owczarnie, stodoły, gorzelnie, kuźnie, itp., zbudowane są przeważnie z kamieni granitowych i z cegły w formach masywnych, okazałych budowli, zdobionych niekiedy detalem architektonicznym, pozostają w większości w bardzo złym stanie technicznym bądź w ruinie. Najlepiej zachowany zespół tego typu zabudowy znajduje się w Lesięcinie, ciekawe formy ma również zespół gospodarczy w Podlipcach. Zespół w Mieszewie wyróżnia się oryginalnym, rzadko spotykanym rozplanowaniem budynków przy dziedzińcu w formie koła, same budowle są jednak mocno przekształcone i pozbawione pierwotnego charakteru.

9. Bardzo zaniedbane są również parki podworskie, przy których już od ponad pół wieku nie prowadzono żadnych prac pielęgnacyjnych. Większość parków (jest ich w sumie 19) powstało na bazie dawnych terenów leśnych, jako założenia krajobrazowe. Zdecydowana większość założona została w XIX w. Jedynie park w Runowie datuje się na wiek XVIII. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Zestawienie parków

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie
1.	Brzeźniak	park	Pocz. XIX w.

2.	Brzeźnica	ogród	4 ćw. XIX w.
3.	Cieszyno	park	Pocz. XIX w.
4.	Dłusko	park	4 ćw. XIX w.
5.	Gardno	park	3 ćw. XIX w.
6.	Ginawa	park	1 poł. XIX w.
7.	Kąkolewice	park	XVIII w., 2 poł. XIX w.
8.	Kraśnik Łobeski	park	1 poł. XIX w.
9.	Lesięcin	park	2 poł. XIX w.
10.	Mieszewo	park	2 poł. XIX w.
11.	Podlipce	park	1 poł. XIX w.
12.	Przytoń	park	1 poł. XIX w.
13.	Rogówko	park	Pocz. XIX w.
14.	Runowo	park	XVIII w., k. XIX w.
15.	Sielsko	park	Pocz. XIX w.
16.	Stare Węgorzynko	park	2 poł. XIX w.
17.	Wiewiecko	park	XIX w.
18.	Winniki	park	pocz. XIX w.
19.	Zwierzynek	park	2 poł. XIX w.
20.	Węgorzyno	park d. cmentarz	po 1945 r.

10. Ważnymi składnikami kulturowego pejzażu wsi są cmentarze i te opisane już przykościelne i nowsze zakładane w XIX i XX w., poza obrębem zabudowań wiejskich. Na terenie gminy odnotowanych jest 48 cmentarzy, w tym 19 przykościelnych. Tylko na nielicznych zachowane są stare nagrobki, w większości bardzo zaniedbane. Część z nich ogrodzona jest kamiennymi murami, część wyróżnia się z otoczenia wysokimi kępami drzew. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Zestawienie cmentarzy wiejskich

L. p.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Uwagi
1.	Brzeźniak	cm. przykościelny	XVI w.	nieczynny
2.	Brzeźniak	cm. poewangelicki	2 poł. XIX w.	nieczynny
3.	Brzeźniak	cm. katolicki	1945 r.	nieczynny
4.	Brzeźnica	cm. przykościelny	XVI w.	nieczynny
5.	Chwarstno	cm. przykościelny	XV/XVI w.	nieczynny
6.	Chwarstno	cm. poewangelicki	ok. 1900 r.	nieczynny
7.	Cieszyno	cm. przykościelny	XVI w.	nieczynny
8.	Cieszyno	cm. poewangelicki	4 ćw. XIX w.	ob. komunalny
9.	Cieszyno	cm. rodowy	XIX w.	w parku
10.	Dłusko	cm. przykościelny	XV/XVI w.	nieczynny
11.	Dłusko	cm. poewangelicki	1918 r.	nieczynny
12.	Gardno	cm. przykościelny	XVI w.	nieczynny
13.	Gardno	cm. poewangelicki	k. XIX w.	nieczynny
14.	Ginawa	cm. przykościelny	XVI/XVII w.	nieczynny
15.	Ginawa	cm. poewangelicki	2 poł. XIX w.	nieczynny
16.	Kąkolewice	cm. przykościelny	XVI/XVII w.	nieczynny
17.	Kraśnik Łob.	cm. przykościelny	XVI/XVII w.	nieczynny
18.	Kraśnik Łob.	cm. poewangelicki	poł. XIX w.	nieczynny
19.	Lesięcin	cm. przykościelny	XVI w.	nieczynny
20.	Lesięcin	cm. poewangelicki	2 poł. XIX w.	nieczynny

21.	Mielno	cm. przykościelny	XVI/XVII w.	nieczynny
22.	Mielno	cm. poewangelicki	2 poł. XIX w.	nieczynny
23.	Mieszewo	cm. przykościelny	XV w.	nieczynny
24.	Mieszewo	cm. poewangelicki	2 poł. XIX w.	ob. komunalny
25.	Mieszewo	cm. wojenny	po 1918 r.	nieczynny
26.	Podlipce	cm. poewangelicki	XIX w.	nieczynny
27.	Połchowo	cm. przykościelny	XVIII w.	nieczynny
28.	Przytoń	cm. przykościelny	XVI/XVII w.	nieczynny
29.	Przytoń	cm. poewangelicki	pocz. XX w.	nieczynny
30.	Rogówko	cm. przykościelny	2 poł. XIX w.	nieczynny
31.	Runowo	cm. przykościelny	XV w.	nieczynny
32.	Runowo	cm. poewangelicki	k. XIX w.	nieczynny
33.	Runowo	cm. poewangelicki	pocz. XX w.	nieczynny
34.	Runowo	cm. komunalny	Zaj. po 1945 r.	komunalny
35.	Sarnikierz	cmentarz	2 poł. XIX w.	nieczynny
36.	Sielsko	cm. przykościelny	XV w.	nieczynny
37.	Sielsko	cm. poewangelicki	1 poł. XX w.	ob. komunalny
38.	Trzebowie	cm. przykościelny	XVI/XVII w.	nieczynny
39.	Trzebowie	cm. poewangelicki	pocz. XX w.	nieczynny
40.	Wiewiecko	cm. rodowy	XIX w.	nieczynny (na terenie parku)
41.	Winniki	cm. poewangelicki	2 poł. XIX w.	nieczynny
42.	Zwierzynek	cm. przykościelny	XV w.	nieczynny
43.	Zwierzynek	cm. poewangelicki	k. XIX w.	nieczynny
44.	Sulice	cm. poewangelicki	XIX w.	nieczynny
45.	Węgorzyno	cm. poewangelicki	pocz. XX w.	ob. komunalny
46.	Węgorzyno	cm. babtystów	pocz. XX w.	nieczynny
47.	Węgorzyno	cm. żydowski	XIX w.	nieczynny
48.	Węgorzyno	cm. poewangelicki	XVIII w.	ob. park

11. Do bardziej charakterystycznych elementów krajobrazowo kulturowych terenów wiejskich i samego miasta Węgorzyna, należą aleje łączące poszczególne miejscowości, i szpalery drzew znaczące granice rozłogów pól. Na terenie gminy zachowało się kilkanaście alei obsadzonych dębami, lipami, klonami, brzoźami i topolami. Zachowane są w okolicach wsi Brzeźniak, Chwarstno, Ginawa, Kraśnik Łobeski, Lesięcin, Podlipce, Rogówko, St. Węgorzyno, Wiewiecko, Winniki i Zwierzynek. Ponadto, prawie w każdej wsi, przy drogach i na parcelach przykościelnych rosną szpalery starych drzew, bądź pojedyncze okazy dębów, lip, kasztanowców i czarnych topoli.

9.4. Charakterystyka układu przestrzennego miasta Węgorzyno i jego wartości kulturowych

1. Miasto Węgorzyno ma nieregularny plan, który został pozbawiony w wyniku zniszczeń wojennych, dosyć dobrze wykształconego zespołu centrum. O jego obecnym układzie przestrzennym zadecydowało rozlokowanie zabudowy wzdłuż dróg prowadzących ze Stargardu Szczecińskiego i Choszczna do Łobza, Reska i Drawska Pomorskiego. Zamierzone historycznie usytuowanie centralnej części miasta na przesmyku pomiędzy dwoma jeziorami i utrudnienie w ominięciu miasta przez wędrownych kupców, wymusiła rozwój przestrzenny w kierunku na północ i południe. Centrum miasta rozwinęło się w rejonie skrzyżowania dróg tranzytowych w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła, położonego na lokalnym wzniesieniu. Po wschodniej stronie kościoła usytuowany jest ratusz, po stronie północnej dawny Rynek. Po wschodniej stronie centrum na wysokim, zadrzewionym wzniesieniu znajdował się pierwotnie cmentarz ewangelicki, obecnie park, a poniżej stadion miejski, usytuowany na miejscu dawnego cmentarza żydowskiego. Teren wzgórza od strony wschodniej obniża się łagodną skarżą w

stronę pobliskiego jeziora. O charakterze centrum miasta w znacznym stopniu decyduje duża ilość terenów zieleni miejskiej.

2. Historycznie ukształtowany układ przestrzenny owalnicowego planu Węgorzyna zachował się tylko w części centralnej, w miejscu obecnego skweru. W zabudowie występują liczne ubytki szczególnie widoczne przy dawnym Rynku, ul. Grunwaldzkiej, w północnym odcinku ul. Drawskiej i przy ul. Podgórnej. Z dawnej zabudowy przyrynkowej nie zachowały się: ratusz, dwór von Borków i remiza strażacka. Zmieniona została funkcja dawnego cmentarza na wzgórzu Żalnik, przekształceniom uległy tereny cmentarzy żydowskiego i baptystów.

3. Zachowana dawna zabudowa miasta pochodzi głównie z przełomu XIX / XX w. oraz z okresu międzywojennego. Charakterystyczne dwu i trzykondygnacyjne kamienice usytuowane są w centrum przy ul. Grunwaldzkiej, Ks. F. Sosnowskiego, Łąkowej i przy ul. Drawskiej. W pozostałych częściach miasta dominują domy wolnostojące, jednorodzinne typu willowego, przeważnie parterowe. Osiedle za torami kolejowymi złożone jest z domów o ujednoliconych formach: piętrowych, przykrytych dachami naczółkowymi. Prawie wszystkie są murowane z cegły i otynkowane, nieliczne domy mają zachowaną konstrukcję ryglową. Zachowana zabudowa gospodarcza (pojedyncze przykłady stodół i niewielkich budynków inwentarskich) jest zbudowana cegły ceramicznej.

4. Dominantą kulturową i przestrzenną jest kościół rzymsko-katolicki p.w. Wniebowzięcia NMP, zbudowany na miejscu obiektu z XV w., spalonego w 1593 r., odbudowanego w 1598 r., pod koniec XVII w. ponownie zniszczonego pożarem i odbudowanego w latach 1705-1715. W 1750 r. zbudowana została przy nim wieża w konstrukcji szkieletowej, odeskowana. W 1945 r. kościół został spalony i odbudowany w 1959 r., w 2000 i 2001 r. poddany został kolejnym remontom. Kościół jest zbudowany z kamieni granitowych i cegły, otynkowany, założony na planie prostokąta z pięcioboczną absydą przy elewacji wschodniej. Do głównego korpusu przylega zakrystia i niewielka kruchta z przedsionkiem. Korpus główny przykryty jest dachem dwuspadowym pokrytym dachówką ceramiczną. Dachy nad absydą i zakrystią są odrębne, pięcio i trzy spadowe. Elewacje kościoła zostały podzielone szerokimi, zakończonymi półkoliście oknami.

5. Budynek pełniący obecnie rolę ratusza zbudowano na przełomie XIX i XX w. jako szkołę, tę funkcję pełnił do 1961, do okresowo pełnił również funkcję posterunku ówczesnej Milicji Obywatelskiej. Budynek adaptowano następnie na siedzibę Urzędu Miejskiego. Jest to budynek dwukondygnacyjny, podpiwniczony, murowany z cegły i otynkowany, założony na planie prostokąta, przykryty dachem dwuspadowym. Centralną część fasady zaakcentowano płytkim ryzalitem z wejściem głównym, ponad którym znajduje się szerokie, półkoliście zakończone okno.

6. Historyczny rodowód ma również szereg budynków o funkcji przemysłowej, należą do nich: budynki dworca kolejowego z II poł. XIX w. mleczarnia przy skrzyżowaniu ul. Jagiellońskiej i Przemysłowej, zbudowana w tym samym okresie, młyn zbudowany z pocz. XX w., usytuowany przy ul. Jagiellońskiej, a w pobliżu torów kolejowych zespół obiektów dawnej gazowni, zbudowany na pocz. XX w.

7. Charakterystyczny zespół zieleni w centrum miasta powstał na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego, założonego w XVIII w. i funkcjonującego do 1945 r. Po II wojnie światowej nagrobki zlikwidowano (zachowały się tylko fragmenty kilku z nich), a teren cmentarza zwany Żalnikiem zamieniono na park. W centrum miasta znajduje się także skwer miejski, z fontanną i pomnikiem Żołnierza Polskiego, założony po 1945 r. na miejscu dawnych podwórz. Istotnym elementem systemu zabytkowej zieleni miejskiej jest cmentarz komunalny, założony na początku XX w. przy ul. Strzeleckiej. Na terenie cmentarza znajduje się kaplica cmentarna, która w latach 1945-1959 pełniła funkcje kościoła parafialnego. Zieleni miejską uzupełniają ciągi alejowych wzdłuż głównych ulic. Ulice Przemysłowa i Kolejowa obsadzone są kasztanowcami, grupa kasztanowców rośnie przy zbiegu ul. Zamkowej i Pionierów, w miejscu gdzie kiedyś stał zamek rodziny von Bork.

9.5. Charakterystyka historycznie ukształtowanych układów osadniczych i ich wartości kulturowych

Zabudowa obszaru gminy koncentruje się w obrębie trzydziestu miejscowości, położonych na terenie siedemnastu sołectw. Dominujące układy przestrzenne miejscowości to owalnica, wielodrożnica i ulicówka, bardzo często w obrębie jednej miejscowości wyróżnić można więcej niż jeden z przytoczonych rodzajów rozplanowania zabudowy. Występują tu też wsie powstałe wokół dawnych majątków ziemskich a także kolonie o rozproszonym układzie. W przeważającej części we wsiach dominuje zabudowa z przed II wojny światowej, która zaspokaja większość obecnych potrzeb pod względem powierzchni i kubatury potrzebnej do zamieszkiwania i prowadzenia działalności gospodarczej, jednak jej stan techniczny, poza nielicznymi wyjątkami jest zły. Krótkie charakterystyki miejscowości położonych w obrębie poszczególnych sołectw przedstawione są poniżej.

9.5.1. Sołectwo Brzeźniak

1. Brzeźniak jest wsią położoną na wzniesieniu terenu, w pobliżu dwóch jezior Brzeźniak i Żabice, jeziora te rozciągają się po południowej i wschodniej stronie zabudowań. Pod względem układu przestrzennego wieś jest wielodrożnicą z fragmentami owalnicy, z zabudową rozlokowaną przy drogach prowadzących w kierunku płn. do Przytonia, Rogówka i Węgorska oraz w kierunku pld.wsch. do Brzeźniaka. Przy skrzyżowaniu dróg znajduje się kościół, w jego pobliżu rozciąga się teren po dawnym zespole dworskim. W zabudowie miejscowości dominuje konstrukcja szachulcowa i budynki usytuowane są względem dróg kalenicowo i szczytowo. Zabudowa gospodarcza jest nieliczna, w konstrukcji szachulcowej i murowana, sytuowana na zapleczach domostw. Do ważniejszych obiektów wsi należą: neogotycki kościół fil. pw. św. Mikołaja Biskupa, remiza strażacka - ob. siedziba PTTK - "Florianka", trzy cmentarze: przykościelny, założony w okresie budowy kościoła, czynny do połowy XIX w, obecnie bez nagrobków i ogrodzenia, poewangelicki usytuowany przy drodze do Węgorska, po północno wschodniej stronie wsi, założony w XIX w. oraz katolicki, usytuowany przy drodze do Brzeźnicy, po południowo wschodniej stronie wsi; z zespołu dworskiego, usytuowanego po południowo wschodniej stronie kościoła pozostał zarosnięty plac z fragmentami fundamentów budynków gospodarczych oraz park, założony na początku XIX w. Drogi łączące wieś z Przytoniem, Rogówkiem i Wiewieckiem, obsadzone szpalerami drzew-dębami, klonami i topolami.

2. Drugą wsią sołectwa jest Brzeźnica, położona 15 km. na pld. wsch. od Węgorzyna, na malowniczym, pagórkowatym i zalesionym terenie. Po zachodniej stronie zabudowań płynie rzeka Brzeźnicka Węgorza, po południowej stronie znajduje się niewielkie jezioro. Do wsi prowadzą dwie drogi: w kierunku płn. do wsi Brzeźniak, druga w kierunku zachodnim do Wiewiecka. Pod względem układu przestrzennego wieś jest krótką ulicówką na osi usytuowanej w kierunku wschód zachód, z zabudową zlokalizowaną w pierzei północnej. W północno-zachodniej części wsi, przy wjeździe od strony Brzeźniaka. Droga, biegnąca przez wieś ma nawierzchnię brukowaną. Do ważniejszych obiektów architektonicznych wsi należą: kościół filialny p.w. Matki Boskiej Królowej Polski, otoczony cmentarzem i zespół podworski złożony z domu administratora, niewielkiego parku i dwóch budynków gospodarczych. Z zabudowań wiejskich pozostały do dzisiaj tylko 4 domy wiejskie, murowane, otynkowane, parterowe o bardzo prostych formach. Budynki gospodarcze zachowane są szczerkowo.

9.5.2. Sołectwo Cieszyno

W obrębie tego sołectwa leżą zabudowania jednej miejscowości. Cieszyno leży na łagodnie pofałdowanym terenie wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Woświn (800 m powierzchni, dł. 9,5 km). Pod względem układu przestrzennego wieś jest owalnicą, która została rozbudowana w ulicówkę o osi podłużnej biegnącej z pld. wsch. na płn.zach. Zabudowa wiejska rozlokowana została po obu stronach głównej drogi i oraz na terenach otaczających. Przy drodze do Winnik leży zespół zabudowań na miejscu dawnej owczarni oraz kolonia mieszkalna wzniesiona po 1945r. Zabudowa wsi składa się głównie z parterowych domów mieszkalnych zbudowanych z cegły, otynkowanych z fasadami zdobionymi gzymsami i opaskami. Domy wolnostojące, ustawione względem ulicy kalenicowo, w części centralnej odsunięte są od ulicy, często odgródzone od niej kamiennymi murami. Na zapleczach domów zachowane zostały pojedyncze przykłady budynków gospodarczych, murowanych z cegły i kamieni granitowych. Do ważniejszych obiektów wsi należy położony w centralnej części zabudowań kościół rzym. kat. fil. p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego, otoczony cmentarzem oraz zespół

podworski składający się z obszernego prostokątnego podwórza, kilku budynków gospodarczych ustawionych w połowie długości podwórza i przy jego granicach (w tym budynek dawnej gorzelni) oraz dwór. Częścią założenia jest zachowany w dużej mierze park, założony na pocz. XIXw, usytuowany po płd. zach. stronie zespołu podworskiego, od zachodu sięgający brzegów jeziora Woświn. Do parku prowadzi aleja kasztanowa zakończona przed dworem gazonem. Na terenie parku zachowały się również fragmenty rodowego cmentarza. Obecny cmentarz komunalny o powierzchni 0.55 ha, usytuowany w płn. zach. części wsi jest cmentarzem poewangelickim. Przez wieś prowadzi Droga wiejska obsadzona lipami. Po płn stronie wsi, przy drodze polnej znajduje się szpaler drzew topolowych. Przez południową część terenów sołectwa przebiega linia kolejowa. Rozplanowanie wsi ukształtowane w XIX w. zachowane jest bez większych zmian. Zniekształceniu uległ zespół owczarni przy torach kolejowych. W centralnej części wsi zakłócona została kompozycja zabudowy wiejskiej przez wprowadzenie nowych domów ustawionych szeregowo. Z historycznej zabudowy zniknęła część wiejskich budynków gospodarczych, w zespole podworskim rozebrany został dwór i przekształcony park przed fasadą dawnego dworu.

9.5.3. Sołectwo Chwarstno

W obrębie tego sołectwa leżą zabudowania jednej miejscowości. Chwarstno, położone 4 km. na zachód od Runowa i 3 km na wsch. od Jeziora Woświn, na grzbiecie wzgórz morenowych przy skrzyżowaniu dróg biegnących z Trzebawia do Runowa i z Mielna do Winnik, jest wsią chłopską o metryce średniowiecznej. Pod względem układu przestrzennego wieś jest ulicówką, z czytelnym fragmentem owalnicy usytuowanej w centralnej jej części, o osi podłużnej wschód-zachód. Zabudowa wiejska rozlokowana po obu stronach drogi, po wsch. i zach. stronie kościoła. Za wsią, przy drodze do Runowa usytuowane 3 wolnostojące zagrody (dawna kolonia Chwarstno). Po płn. stronie wsi, na wysokości kolonii Chwarstno, znajduje się pozostałość po dawnym zespole folwarcznym. Droga biegnąca przez wieś leży na dnie naturalnego wąwozu. Przez pola w kierunku Cieszyna przebiega szpaler topoli. Do ważniejszych obiektów wsi należy położony grzbiecie wysokiego wzniesienia u w centralnej części wsi kościół fil. p.w. Wniebowzięcia NMP, zbudowany na przełomie XV/XVI w. oraz dwa cmentarze: przykościelny, założony w czasie budowy kościoła, obecnie bez nagrobków oraz poewangelicki, założony ok. 1900 r., bez nagrobków, silnie zarośnięty podrostami, z zieleni nasadzonej zachowało się kilka żywotników zachodnich.

9.5.4. Sołectwo Kraśnik Łobeski

Sołectwo Kraśnik Łobeski, położone w północnej części gminy, 5 km. na płn. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości. Wieś ta została założona w okresie średniowiecza przez rodzinę Borków leży na urozmaiconym, pagórkowatym, zalesionym terenie z linią kolejową po płd. wsch. stronie wsi. Połączona jest drogami lokalnymi z Runowem, Sielskiem i Kąkolewicami oraz ze wsią Gardno. Pod względem układu przestrzennego Kraśnik jest wsią ulicową z czytelnymi elementami owalnicy. Zabudowa wiejska rozlokowana jest po płn. stronie drogi wiejskiej. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza, wzniesiona w 2 poł. XIX w, modernizowana była w okresie międzywojennym. Składają się na nią domy wiejskie murowane z cegły i tynkowane, ustawione względem drogi kalenicowo i szczytowo, przeważnie parterowe, przykryte dachami dwuspadowymi. Po zachodniej stronie zespołu podworskiego, będącego dominującym elementem układu przestrzennego wsi, zachowało kilka domów pracowników dworskich, murowanych, krytych wysokimi dachami. Do ważniejszych obiektów wsi należy Kościół rzym. kat. fil. p.w. Matki Boskiej Gromniczej, mauzoleum rodziny Passartów, usytuowane po wsch. stronie kościoła oraz zespół podworski. Dwór, park i budynki gospodarcze wznoszono sukcesywnie do k. XIX w. Dwór został zniszczony w 1945 r. a następnie rozebrany w latach sześćdziesiątych XX w. Po pierwotnym założeniu pozostał park oraz kilka budynków gospodarczych ustawionych wokół dużego, prostokątnego dziedzińca. Kompozycja parku, oprócz alei dojazdowej od strony płd. zach. jest obecnie zatarta, na terenie jego pozostałości rośnie 25 gatunków drzew, w tym dęby, lipy, klony, wiąz i żywotnik olbrzymi. Aleja dojazdowa została obsadzona lipami. W pobliżu kościoła znajduje się cmentarz, zawożony w okresie jego budowy, obecnie bez nagrobków. Na odcinku przyległym do zespołu podworskiego zachowała się brukowana droga. Nawierzchnię taką posiada również częściowo obsadzona klonami droga do Gardna i Siedlic. W kierunku Runowa prowadzi aleja złożona z dębów, jesionów i klonów. Układ przestrzenny wsi zachowany w stanie jaki

ukształtowano w ciągu XIX w. W zabudowie wiejskiej występują liczne ubytki zagród, zwłaszcza zabudowy gospodarczej.

9.5.5. Sołectwo Lesięcin

1. Sołectwo Lesięcin, położone w północnej części gminy, 7 km. na płn. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny trzech miejscowości: Lesięcina, Gardna i Kąkolewic. Lesięcin jest wsią założoną w okresie średniowiecza przez rodzinę Borków. Leży na urozmaiconym, pagórkowatym terenie równoległym do doliny rzeki Reskiej Węgorzy, która rozdziela teren wsi od sąsiedniej- Kąkolewic. Za rzeką po stronie zach. biegnie linia kolejowa łącząca Runowo z Łobzem. W okolicy wsi występuje kilka wysokich jak na lokalne warunki wzniesień (ponad 100 m n.p.m.). Tereny wsi są połączone siecią dróg z szosą łączącą Węgorzyna z Łobzem oraz drogami lokalnymi z Kąkolewicami, Gardnem i Rogówkiem. Pod względem układu przestrzennego jest to wieś ulicowa z dającymi się wyodrębnić dwoma członami zabudowy. W pierwszej części zachowane zostały fragmenty owalnicy z położonym na krańcu płd. wzgórzem, na którym stał kościół, rozebrany na pocz. XX w. Po obu stronach drogi, tej części wsi, usytuowane są pojedyncze zagrody. Za wzgórzem kościelnym, po stronie płd. wsch. znajduje się niewielki cmentarz. W drugiej części, na wzniesieniu terenu usytuowany jest rozległy zespół podworski, z dworem, parkiem i budynkami gospodarczymi. Zabudowa wiejska rozlokowana głównie po wsch. stronie drogi, kalenicowo. W pierwszej części dominują budynki wolnostojące, często znacznie od siebie oddalone. W drugiej części zabudowa jest bardziej zwarta, z budynkami gospodarczymi ustawionymi tuż przy drodze szczytowo. Budynki zostały wzniesione przede wszystkim z cegły, częściowo w licu ceglany, częściowo tynkowane. W pobliżu zespołu podworskiego zachowały się szeregowe domy służby folwarcznej, a po zach. stronie drogi wzniesiono 2 nowe bloki mieszkalne. Do ważniejszych obiektów wsi należy zaliczyć zespół podworski oraz park z 2 poł. XIX w., założony na zboczu wzgórza po płd. zach. stronie dworu. Na jego terenie rosną 23 gatunki drzew liściastych i 9 gatunków drzew iglastych, w tym: dęby, jesiony, kasztanowce i jedlice. Na terenie wsi zachowały się dwa cmentarze: przykościelny, nieczynny od pocz. XX w., bez nagrobków oraz poewangelicki, założony w 2 poł. XIX w. Aktualnie nieczynny. Droga wiejska ma nawierzchnię brukowaną, przy zespole podworskim wymienioną na asfalt. Droga prowadząca do Kąkolewic obsadzona jest dębami. Układ przestrzenny wsi zachowany w stanie nadanym mu w 2 poł. XIX w, z licznymi ubytkami zabudowy.

2. Gardno jest wsią założoną w okresie średniowiecza przez rodzinę Borków. Leży na krawędzi łagodnych wzniesień po stronie płn i podmokłych łąk po stronie płd. zach. Wieś połączona jest drogami lokalnymi z Kraśnikiem Łobezkim i Runowem. Miejscowość założona została w formie ulicówki z drogą wiejską biegnącą z płn. na zach. z fragmentami owalnicy. W części płn. na wzniesieniu terenu, w zach. pierzei drogi posadowiony jest kościół, otoczony niewielkim cmentarzem. W pobliżu kościoła znajduje się kilka zagród. Nieco na płn. od kościoła po wsch. stronie drogi wiejskiej usytuowany jest zespół pofolwarczny z budynkami gospodarczymi i parkiem. W zach. części wsi, po płd. stronie drogi usytuowana jest kolonia domów mieszkalnych, a dalej na zachód znajduje się cmentarz. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza wzniesiona została głównie w końcu XIX w. Przeważają domy wolnostojące, ustawione względem drogi kalenicowo, parterowe, murowane z cegły, o bardzo prostych formach. W zachodniej części wsi znajdują się parterowe ceglane czworaki o identycznych formach oraz jeden dom zbudowany współcześnie. Do najważniejszych obiektów wsi należą: kościół fil. p.w. św. Mateusza Apostoła, pozostałości zespołu dworskiego. (dwór zniszczony w 1945 r, został później rozebrany- po dawnym zespole zabudowy pozostał dziedziniec, dwa budynki gospodarcze), park, założony w 3 ćw. XIX w. porośnięty drzewostanem rodzimego pochodzenia oraz dwa cmentarze: przykościelny, otoczony murem kamiennym i poewangelicki, obecnie nie używany. Droga wiejska i dojazd do wsi od strony płn. zach. jest wybrukowany, oraz obsadzone lipami, pozostałe drogi: prowadząca do Kąkolewic obsadzona dębami, droga do szosy, kasztanowcami, a droga do Runowa obsadzona topolami. Układ przestrzenny wsi zachował się w stanie ukształtowanym częściowo w okresie średniowiecza i w 2 poł. XIX w. Substancja budowlana jest obecnie znacznie zubożona. W zabudowie wiejskiej występują luki, w zespole folwarcznym brak dworu i kilku innych budynków gospodarczych.

3. Kąkolewice, wieś położona o 3 km na zach. od szosy Węgorzyno-Łobez, leży na urozmaiconym, pagórkowatym terenie z pasem lasów po stronie pld. zach. i płynącą po pld. wsch. stronie rzeką Węgorzą. Rzekę oddziela od wsi linia kolejowa łącząca Szczecin z Koszalinem. Zabudowa składa się z dwóch członów o układzie ulicowym, pomiędzy nimi usytuowany jest zespół podworski. W zach. starszej części wsi na wzniesieniu terenu usytuowany jest kościół. U stóp wzniesienia po stronie południowej usytuowane są 2 stawy rybne. Tworzy ją kilka domów, ustawionych względem dróg kalenicowo, parterowych, murowanych z cegły. Do najważniejszych obiektów wsi należą: budynek szkoły wzniesiony wspólnie, kościół rzym. kat. fil. p.w. św. Józefa, kaplica grobowa, dzwonnica, cmentarz przykościelny, stacja uzdatniania wody zbudowana po 1945r oraz zespół dworski założony w XVI w. Obok zabudowań folwarcznych mieściła się siedziba rodu, zbudowana od podstaw w 1805 r. w formie klasycystycznego dworu. Z dawnego dwuczłonowego zespołu pozostał dziedziniec gospodarczy, ruina dworu, dwa budynki gospodarcze oraz park, usytuowany po pld. wsch. stronie dworu. Dwór zbudowany jest z cegły, budynki gospodarcze z kamieni granitowych i z cegły. Uzupełnieniem założenia jest park, założony w XVII w. po pld. wsch. stronie dworu. Na jego terenie rosną dęby, lipy, klony i graby. Układ przestrzenny wsi zachował się w stanie jego ukształtowania w XIX w, z nielicznymi starszymi elementami. W zabudowie obu części wsi istnieją luki i pustki po wyburzonych zabudowaniach. W zespole podworskim brak dworu i dwóch budynków gospodarczych.

9.5.6. Sołectwo Mielno

1. Sołectwo Mielno, położone w północnej części gminy, 8 km na pln. wsch. od Cieszyna Łobeskiego, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości. Wieś położona jest na pagórkowatym terenie, na wschodnim brzegu jeziora Mielno i w pobliżu jezior: Sambórz Duży i Woświn. Po pln. stronie wsi płynie rzeka Ukleja. W jej sąsiedztwie znajduje się kilka wzgórz o wysokości ok 100 m n.p.m., z których rozciągają się rozległe widoki na okolice. Wieś połączona jest drogami lokalnymi z Cieszynem Łobeskim, Zwierzynkiem, Sielskiem i Chwarstnem. Pod względem układu przestrzennego wieś jest ulicówką z zachowanym fragmentem dawnej owalnicy, o osi podłużnej biegnącej z pld. na pln. Zabudowa wiejska rozlokowana jest po obu stronach ulicy wiejskiej. Większość domów pochodzi z końca XIX i pocz. XX w, ustawione są względem ulicy kalenicowo i szczytowo. We wsch. części wsi, przy drodze do Sielska znajdują się 2 bloki mieszkalne z lat siedemdziesiątych XX w. Budynki gospodarcze, ustawione na tyłach domostw, przeważnie murowane z cegły, rzadziej w konstrukcji szachulcowej, przykryte dachami dwuspadowymi.

Do najważniejszych obiektów wsi należą: kościół rzym. kat. fil. p.w. Matki Boskiej Różańcowej z cmentarzem przykościelnym oraz zespół podworski, założony w XVIII w. po zach. stronie średniowiecznego wzgórza zamkowego, do dziś pozostał po nim dwór w stanie ruiny, 2 zrujnowane budynki z cegły i fundamenty po rozebranych budynkach gospodarczych. Park przydworski nie zachował się. Na terenie wsi leży również cmentarz poewangelicki, założony w 2 poł. XIX w. Zajmuje obszar 0,09 ha. jest silnie zarośnięty, obecnie bez nagrobków. Układ przestrzenny wsi wykształcony w końcu XVIII w, zachował się w rozplanowaniu wsi. Plan zespołu podworskiego jest obecnie nieczytelny.

9.5.7. Sołectwo Mieszewo

1. Sołectwo Mieszewo, położone w północnej części gminy, 6 km na wsch. od Dobrej Nowogardzkiej, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości. Wieś położona jest na terenie pagórkowatym, po obu brzegach rzeki Ukleji płynącej z południa na północ. Po pln. zach. stronie wsi usytuowane jest jezioro Okrzeja. Wieś połączona jest drogami lokalnymi ze Zwierzynkiem, Siedlicami i Sielskiem. Po pld. wsch. stronie biegnie linia kolejowa. Pod względem układu przestrzennego wieś jest dwuczłonowa, złożona z części chłopskiej i dworskiej. Część chłopska, po zach. stronie Ukleji, ma plan owalnicy o osi podłużnej biegnącej z pld. wsch. na pln. zach. Przy drogach rozlokowana jest zabudowa wiejska, która ciągnie się do brzegów Ukleji. Zabudowę mieszkalną z okresu XIX i 1 poł. XX w. stanowią domy wolnostojące, ustawione względem ulicy kalenicowo i szczytowo. W pobliżu zespołu podworskiego znajduje się kilka czworaków z pocz. XX w. i kilka bloków z lat siedemdziesiątych XX w. Do ważniejszych obiektów wsi należą: kościół rzym. kat. par. p.w. św. Józefa, młyn zbudowany w 4 ćw. XIX w, na miejscu starszego, aktualnie nieczynny, dworzec kolejowy zbudowany w 4 ćw. XIX w oraz zespół podworski złożony z dworu, kilku budynków gospodarczych ustawionych wokół kolistego dziedzińca i parku

rozciągniętego po płd. zach stronie zespołu. Uzupełnieniem układu przestrzennego zabudowań dworskich jest park w zespole podworskim założony w 2 poł. XIX w. na bazie lasu nad Ukleją. W wsi znajdują się trzy cmentarze: przykościelny, założony w okresie budowy kościoła oraz poewangelicki, obecnie komunalny, po płd. stronie wsi oraz poewangelicki wojenny, położony po płn. stronie wsi, na wzgórzu. Układ przestrzenny i zabudowa wsi zachowały się w formie ukształtowanej od czasów średniowiecza po początek XX w. ze wszystkimi elementami.

9.5.8. Sołectwo Przytoń

1. Sołectwo Przytoń, położone w północno- zachodniej części gminy, 3,5 km na wschód od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny trzech miejscowości: Przytoń, Rogówko i Sulice. Wieś Przytoń położona jest na terenie pagórkowatym, na płn. brzegu jeziora Przytońskiego (pow. 70,03 ha, długość 1800 m.). Po zach. i płn stronie wsi, cztery znaczne wzniesienia terenu (ponad 100 m n.p.m.) z rozległymi widokami na okolice. Wieś składa się z dwóch członów: części chłopskiej i dworskiej. Część chłopska, położona w pobliżu jeziora, ma kształt widlicy zamkniętej z trzech stron drogami. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza wsi wzniesiona w 2 poł. XIX w. składa się z domów ustawionych względem dróg kalenicowo i szczytowo, z fasadami poprzedzonymi ogródkami. Do ważniejszych obiektów wsi należą: kościół rzym. kat. fil. p.w. Marii Magdaleny, kuźnia, zbudowana w końcu XIX w. w płn. części wsi, zespół dworski założony w XVIII w, rozbudowany w ciągu XIX stulecia, złożony z obszernego dziedzińca, dworu, budynków gospodarczych i parku. W otoczeniu układu znajduje się park, założony na pocz. XIX w. po płd. stronie dworu. Na terenie wsi położone są dwa cmentarze: przykościelny, założony w okresie budowy kościoła, aktualnie nie czynny oraz poewangelicki, założony na początku XX w, porośnięty starodrzewiem. Układ przestrzenny obu członów wsi został zachowany w stanie ukształtowanym w ciągu XIX w. W zabudowie wiejskiej występują niewielkie ubytki zagród i zabudowy gospodarczej. W zespole podworskim budynki zachowały się mocno przebudowane. Nad brzegiem jeziora, w południowo- zachodniej części wsi, zlokalizowano ośrodek wypoczynkowy „Przytoń” oraz pensjonat „Wodna Dolina”

2. Rogówko, położone 7 km na płn. wsch. od Węgorzyna jest wsią położoną na terenie pagórkowatym, zalesionym, 750 m na płd. od wsi, wśród lasów położone jest niewielkie jezioro Rogowo. Po wsch. stronie wsi przepływa rzeka Brzeźnicka Węgorza. Wieś jest wielodrożnicą z zespołem podworskim usytuowanym w jej centrum. Po wsch. stronie zespołu, na wzniesieniu terenu usytuowany jest kościół otoczony cmentarzem. Zabudowa wiejska rozlokowana przy drodze biegnącej po płn. stronie zespołu o osi podłużnej wsch. zach. Na płn. od zespołu podworskiego usytuowany jest niewielki zespół dawnej owczarni, obok której stoi stacja przekaźnikowa. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza pochodzi z końca XIX i pocz. XX w. Do najważniejszych obiektów wsi należą: kościół rzym. kat. fil. p.w. Podwyższenia Krzyża Św. zbudowany w 4 ćw. XIX w oraz zespół dworski wzniesiony w XVIII w, w jego otoczeniu znajduje się park, założony w XVIII w. W jego drzewostanie występuje 22 gatunki drzew liściastych, 6 iglastych i 8 gatunków krzewów ozdobnych, oprócz gatunków miejscowych rosną tu platany, dęby czerwone, modrzewie europejskie. Droga prowadząca z Rogówka do Przytonia obsadzona jest topolami, a do Lesięcina lipami. Układ przestrzenny wsi ukształtowany w końcu XIX w. zachowany został w całości. W zabudowie wiejskiej występują liczne ubytki zagród, w zabudowie podworskiej brakuje głównego elementu - zrujnowanego dworu.

3. Sulice są kolonią, założoną w 1823 r. po wschodniej stronie jeziora Węgorzyna, pomiędzy drogami prowadzącymi z Węgorzyna do Przytonia i Wiewiecka. Składa się z kilku zagród, rozmieszczonych w rozproszony. W południowej części osady znajduje się cmentarz ewangelicki, z za chowanymi nagrobkami.

9.5.9. Sołectwo Runowo Pomorskie

1. Sołectwo Runowo Pomorskie, położone 2,5 km na pn. zach. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny dwóch miejscowości: Runowo Pomorskie oraz Połchowo. Runowo Pomorskie jest osiedlem kolejowym założonym w sąsiedztwie dworca kolejowego, wybudowanego w 1859 r. t.j. po uruchomieniu linii kolejowej łączącej Szczecin ze Stargardem i Koszalinem. Stacja kolejowa i osada powstały na gruntach wsi Połchowo. W 1877 r. stacja kolejowa została rozbudowana o nową linię łączącą Runowo z Drawskiem Pom. Osiedle

rozbudowano po zakończeniu I wojny światowej. Osada składa się z dwóch części. Część pierwsza zlokalizowana tuż przy dworcu w formie jednej ulicy biegnącej równolegle do przebiegu linii kolejowej. Po obu stronach ulicy usytuowane są domy mieszkalne. Druga część osady rozlokowana jest pld. wsch. stronie dworca, przy 4 ulicach : dwóch prostopadłych do ul Dworcowej i rozchodzących się od niej w kierunku pld. trójkątnie, oraz dwóch łączących je przecznicy. Pomiędzy tymi dwoma przecznicami, przy ul. Połchowskiej, usytuowana jest kaplica. W zabudowie dominują domy historyczne ceglane, o częściowo otynkowanych elewacjach. Do ważniejszych obiektów miejscowości należą: kaplica rzym. kat. fil. p.w. M.B.Królowej Polski, zbudowana ok. 1926 r. jako kaplica przedpogrzebowa. Po 1945 r. zaadaptowana została na kościół rzym. kat. Znajduje się tu również zespół budynków związanych ze stacją kolejową, zbudowany w 4 ćw. XIX w. Składa się z lokomotywowni, obrotnicy, 2 wież ciśnień , 2 nastawni. Do zespołu należy również budynek dworca i budynek zawiadowcy.

2. Połchowo, położone 2 km na zach. od Węgorzyna znajduje się na lekkim wyniesieniu terenu przechodzącego w kierunku południowym w nieckę po dawnym jeziorze Połchowskim, gdzie obecnie znajdują się stawy rybne. pod względem układu przestrzennego wieś jest ulicówką z zabudową zlokalizowaną po obu stronach drogi biegnącej ze wschodu na zachód. Od głównej drogi odchodzi droga w kierunku Runowa. Dominuje zabudowa mieszkalna i gospodarcza z 2 poł. XIX i początku XX w. We wsi nie zachował się kościół, całkowitej dewastacji uległ również zespół dworski. Układ przestrzenny wsi zachowany został w stanie nadanym mu w 2 poł. XIX w. W zabudowie występują liczne ubytki.

9.5.10. Sołectwo Runowo

Sołectwo Runowo położone 4 km na pn. zach. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości, leży nad rzeką Reską Węgorzą, na terenie pagórkowatym z dwoma wysokimi wzniesieniami (ponad 90 m n.p. m.) po pld. i pln. stronie Runowa. Wieś połączona jest drogami lokalnymi z Chwarstnem, Runowem Pomorskim, Kraśnikiem Łobeskim i Siedlicami. Pod względem układ przestrzennego wieś jest wielodrożnicą wykształconą z owalnicą o osi podłużnej wsch. zach. Elementy owalnicy zachowane zostały w centralnej części wsi. Zabudowa wiejska z XIX i 1 poł. XX, rozlokowana jest po obu stronach drogi głównej i drogi prowadzącej z południa na północ, z Winnik do Kraśnika. Domy oraz budynki gospodarcze ustawione są względem dróg kalenicowo i szczytowo. Do ważniejszych obiektów wsi należą: kościół rzym. kat. par. p.w. .w. Tomasza Apostoła, młyn oraz pozostałości zespołu dworskiego założonego na pocz. XIX w. Pozostał z niego prostokątny dziedziniec, kilka ustawionych wokół niego budynków, oraz park. Na terenie miejscowości położone są cztery cmentarze: przykościelny, czynny do końca XIX w, dwa poewangelickie na jednym z nich, położonym na pln. stronie wsi zachowały się nagrobki, drugi został całkowicie zdewastowany, ostatnim z wymienianych jest cmentarz komunalny, założony w 1945 r. nieopodal młyna na Reskiej Węgorzy. Układ przestrzenny wsi zachowany został w stanie jego ukształtowania w ciągu XIX w. W zabudowie wiejskiej występują ubytki budynków gospodarczych, w zespole folwarcznym brak pałacu, nastąpiły ponadto częściowe przekształcenia zabudowy gospodarczej.

9.5.11. Sołectwo Sarnikierz

1. Sołectwo Sarnikierz położone na pld. zach. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny trzech miejscowości: Sarnikierz, Dłusko i Podlipce. Sarnikierz jest kolonią założoną w 1835 r. na terenie lasów leżących wokół Dłuska po wsch. stronie jeziora Dłusko. Skomunikowana jest drogami lokalnymi z Dłuskiem i Podlipcami. Przy drodze do Dłuska znajduje się wzniesienie Sarnikierz, o wysokości ponad 169 m n.p.m., znane pod nazwę Sarniej Góry. Układ wsi jest rozproszony, zagrody znacznie od siebie oddalone, zlokalizowane na polanach, połączone są siecią leśnych dróg. We wsi znajduje się cmentarz założony w 2 poł. XIX w, obecnie nieczynny. Układ przestrzenny i zabudowa wsi zachowane zostały w stanie historycznym, część domów przebudowana została na letniska.

2. Dłusko, położone 8 km na pld. od szosy Chociwel-Węgorzyna. Wieś leży na urozmaiconym krajobrazowo, pagórkowatym terenie, na pln. brzegu rynnowego jeziora Dłusko w pobliżu największego na terenie województwa

wzniesienia terenu, szczytu Głowacz. Wieś połączona jest drogami lokalnymi ze wsią Sarnikierz i Podlipce, składa się z dwóch oddalonych od siebie członów: zabudowy chłopskiej i zespołu podworskiego. Pierwsza część założona była na planie widlicy, po płn. stronie jeziora Dłusko. Zabudowa wiejska rozlokowana po obu stronach drogi prowadzącej w kierunku Winnik i po płn. stronie drogi biegnącej do wsi Podlipce. Dwie zagrody usytuowane są również przy drodze prowadzącej na południe do zespołu podworskiego. Zespół ten położony jest nad samym brzegiem jeziora, po jego zach. stronie. Przy drodze do Winnik, po płn. stronie wsi usytuowany jest drugi cmentarz. Do ważniejszych obiektów na terenie wsi należą: ruina kościoła zbudowanego na przełomie XV/XVI w. wraz z otaczającym go cmentarzem, zespół podworski, założony w 4 ćw. XIX w. Składa się z wielkiego dziedzińca, ustawionych wokół niego kilku budynków gospodarczych, oficyn i parku. W obrębie dziedzińca, po jego południowej stronie, stał dwór rozebrany w latach osiemdziesiątych XX w. Park założony wraz z zespołem dworskim w 4 ćw. XIX w. Zajmuje obszar 8,5 ha. Położony jest na stoku wzgórza opadającego w kierunku dziedzińca gospodarczego. Na terenie wsi znajduje się również cmentarz poewangelicki założony po 1918 r. z zachowanymi częściowo nagrobkami z lat 1918-1941. Układ przestrzenny wsi zachowany został w stanie ukształtowanym w okresie średniowiecza i w 4 ćw. XIX w. W substancji budowlanej występują liczne ubytki zabudowy zagród, w zespole podworskim brak dworu. Nowa zabudowa występuje nielicznie.

3. Podlipce, położone 4 km na pld. od Węgorzyna są osadą położoną na pagórkowatym, zalesionym terenie. Wieś położona jest przy skrzyżowaniu drogi łączącej Węgorzyna z Sarnikierzem i Winniki ze Storkowem. Składa się z rozległego zespołu podworskiego i koloni domów mieszkalnych pracowników folwarcznych. Po płn. stronie osady, przy drodze do Węgorzyna usytuowany jest cmentarz. W układzie zabudowy mieszkalnej dominują domy mieszkalne pracowników folwarcznych wzniesione w końcu XIX w. po płn. stronie zespołu dworskiego. Głównym elementem układu jest zespół podworski złożony z domu administratora, 3 budynków gospodarczych i parku założony w 1 poł. XIX w. Układ ten uzupełnia park, założony w 1 poł. XIX w. po wsch. stronie zespołu dworskiego. We wsi znajduje się cmentarz poewangelicki, usytuowany na wzniesieniu terenu, z którego wyodrębnia się wysoką zielenią, m.in. dębami. Jego układ przestrzenny i nagrobki zostały zniszczone. Z e wsi prowadzi droga do Węgorzyna obsadzona kasztanowcami i klonami. Droga do Winnik obsadzona jest drzewami mieszanymi, m.in. klonami. Układ przestrzenny wsi ukształtowany w XIX w. zachowany został w całości. W zabudowie podworskiej brak przynajmniej dwóch budynków gospodarczych.

9.5.12. Sołectwo Sielsko

Sołectwo Sielsko położone 5 km na pld. zach od Mielna, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości. Wieś jest położona na urozmaiconym, pagórkowatym terenie, nieopodal jezior Sambórz i Sambórz Mały. Wieś skomunikowana jest drogami lokalnymi z Mielnem, Siedlicami, Kraśnikiem Łobeskim. Po płn. zach. stronie wsi biegnie linia kolejki wąskotorowej. Pod względem układu zabudowy wieś jest owalnicą o osi podłużnej wsch. zach. Zabudowa mieszkalna miejscowości rozlokowana jest w obu pierzejach głównej ulicy i we wnętrzach obu części nawsia. Składa się z wolnostojących zagród, przeważnie trzybudynkowych, odsuniętych od linii jezdni. Domy i budynki gospodarcze ustawione względem drogi przeważnie szczytowo. Do ważniejszych obiektów na terenie wsi należą: kościół rzym. kat. par. p.w. św. Jana Chrzciciela otoczony cmentarzem, zbudowany w XV w. oraz zespół dworski założony w XVIII w, rozbudowany w końcu XIX stulecia. Złożony był z okazałego dworu, parku i zespołu budynków gospodarczych usytuowanych wokół prostokątnego dziedzińca, po zach. stronie kościoła. Dwór spalony w 1959 r. został rozebrany w latach osiemdziesiątych XX w. Pozostał park, a z zespołu gospodarczego dziedzińca i 2 przebudowane po 1945r budynki. We wsi istnieje także cmentarz komunalny, założony w 1 poł. XX w. Układ przestrzenny wsi zachowany został w stanie jego ukształtowania w okresie średniowiecza i w XIX w. Wiejska zabudowa mieszkalna i gospodarcza zachowała się w dość dobrym stanie. Ubytki w zabudowie występują w zespole podworskim, jego pierwotna kompozycja jest zatarta.

9.5.13. Sołectwo Stare Węgorzynko

1. Sołectwo Stare Węgorzynko położone 4 km na pld. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny dwóch miejscowości: Stare Węgorzynko, Nowe Węgorzynko. Stare Węgorzynko jest osadą położoną na pagórkowatym, zalesionym terenie w pobliżu dwóch jezior: Wolnowo i Czarne Górn. W pobliżu jezior znajdują się 3 znaczne

wyniesienia terenu o wysokości 125 m.n.p.m., stanowiące punkty widokowe na okolice. Pod względem układu przestrzennego wieś jest ulicówką. Dominującym elementem osady jest zespół podworski, z zabudową zlokalizowaną po wsch. stronie drogi. Domy mieszkalne wsi są przeważnie wolnostojące, ustawione względem drogi kalenicowo. Zespołowi podworskiemu towarzyszy park, założony na zboczu wzgórza morenowego w 2 poł. XIX w., zajmuje obszar 6 ha. Układ przestrzenny osady został zachowany w stanie jego ukształtowania w XIX w. Kompozycja przestrzenna zespołu podworskiego jest w znacznym stopniu zatarta z uwagi na rozebranie części zabudowy, w tym dworu.

2. Nowe Węgorzynko jest kolonią, która została założona w 1828 r. na gruntach Węgorzyna, na południe od miasta. Najpierw powstał tutaj folwark, a następnie 6 domów pracowników rozlokowanych w jego pobliżu.

9.5.14. Sołectwo Trzebawie

Sołectwo Trzebawie położone 4 km na płn. zach. od Cieszyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości. Wieś położona na grzbiecie pasma wzgórz rozciągających się wzdłuż płn. brzegu jeziora Woświn, składa się z dwóch członów. Część starsza, przy drodze do Mielna, ma formę ulicówki o osi podłużnej wsch. zach. Pomiędzy drogą wiejską, a drogą do Mielna, na najwyższym wzniesieniu, usytuowany jest kościół otoczony cmentarzem. Zabudowa wiejska rozlokowana po obu stronach drogi na wschód od kościoła. Po płn. zach. stronie wsi usytuowany jest cmentarz. Po zach. stronie kościoła, na wzniesieniu terenu usytuowany jest teren dawnego zespołu folwarcznego. Tuż za nim, w kierunku płn. rozlokowana jest kolonia kilku zagród. Zabudowa miejscowości usytuowana jest względem drogi szczytowo i kalenicowo. Do najważniejszych obiektów należą: kościół rzym. kat. fil. p.w. .w. Michała Archanioła, zbudowany w 2 poł. XVIII w. oraz zespół dworski założony w XVIII w. W jego otoczeniu nie zachował się park. Na terenie wsi znajdują się dwa cmentarze: przykościelny zlikwidowany na pocz. XX w. oraz poewangelicki założony na pocz. XX w. aktualnie nieczynny. Przy drodze prowadzącej ze wsi do dawnego zespołu dworskiego rośnie kilka olbrzymich topoli czarnych. Układ przestrzenny wsi zachowany został w stanie jego ukształtowania w XVIII i XIX w. Kompozycja zespołu podworskiego nieczytelna, z uwagi na wyburzenie budynków i wycięcie parku.

9.5.15. Sołectwo Winniki

Sołectwo Winniki położone 4 km na płn. wsch. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości. Wieś leży przy szosie Chociwel-Węgorzyno. Położona jest na terenie pagórkowatym z kilkoma wysokimi wzniesieniami rozlokowanymi w promieniu ok. 2,00 km od zabudowy wsi. Wzniesienia noszące nazwy: Obłeniec, Jażwiny, Wzgórze Kamienne, Kasprowa Góra, Krucze Wzgórze, mają wysokość ponad 100 m n.p.m. Najwyższe jest wzgórze Jażwiny liczące 134,4m. Po płn. stronie wsi przebiega linia kolejowa. Pod względem układu przestrzennego wieś składa się z dwóch części chłopskiej, i podworskiej. Część pierwsza oddalona od szosy w kierunku płn. zach. przy drodze do Chwarstna, jest ulicówką o osi podłużnej biegnącej z płd. na płn. W płd. zach. części wsi. Zabudowa wiejska skoncentrowana głównie po wsch. stronie drogi. Część podworska, odsunięta od wsi, zlokalizowana po obu stronach szosy Chociwel-Węgorzyno. Domy wiejskie ustawione są względem drogi kalenicowo. Do najważniejszych obiektów wsi należą: kościół rzym. kat. fil. p.w. .w. Karola Boromeusza, zbudowany w 1860 r. oraz zespół folwarczny po płd. stronie szosy złożony z dziedzica, domu administratora i 6 budynków gospodarczych ustawionych wokół dziedzica. Zespołowi folwarczному towarzyszy park położony po płn. stronie szosy. Na jego terenie rośnie 22 gatunków drzew liściastych, 6 gatunków drzew iglastych i 19 gatunków krzewów. W drzewostanie przeważają dęby, buki, graby, lipy i klony. Rosną tam również cyprysiki i modrzewie. na terenie wsi znajduje się również cmentarz założony w 2 poł. XIX w., jest silnie zarośnięty, bez nagrobków, które uległy zniszczeniu. Droga prowadząca od szosy do leśniczówki położonej na uboczu wsi jest brukowana. Układ przestrzenny obu części wsi zachowany został w stanie odpowiadającym kompozycji z XIX i pocz. XX w. W zespole podworskim nastąpiło zatarcie kompozycji parku, głównie przez wyburzenie dworu.

9.5.16. Sołectwo Wiewiecko

1. Sołectwo Wiewiecko, położone 6 km. na wsch. od Węgorzyna, obejmuje swoim zasięgiem tereny trzech miejscowości: Wiewiecka, Ginawy u niewielkiej osady, Łobzowa. Wiewiecko położone jest wśród lasów przy drodze z Ginawy do Węgorzyna i Brzeźniaka, na ptn. wsch. brzegu jeziora Wiewiecko (o pow. 5 ha). W najbliższej okolicy osady znajdują się jeszcze 3 dalsze jeziora: po stronie ptn. jezioro Stopno Duże i Małe, po pld. jezioro Dobrowo. Jest wsią o układzie rozproszonym. Domy mieszkalne ustawione są względem drogi kalenicowo. Na terenie wsi znajduje się zespół podworski, całkowicie przebudowany po 1945 r. dwór został wtedy rozebrany. Pozostałością po nim jest park, założony w XIX w. po ptn. zach. stronie dawnego dworu i zespołu gospodarczego, na zboczu wyniesienia opadającego w kierunku jeziora. Zajmuje obszar 5 ha. Na terenie wsi położony jest także cmentarz poewangelicki, obecnie mocno zarośnięty, bez nagrobków. Droga prowadząca od zespołu podworskiego do drogi głównej jest wybrukowana i obsadzona kasztanowcami, natomiast droga do Węgorzyna lipami. Ukształtowany w XIX w. układ przestrzenny kilku odrębnych zespołów folwarcznych, które istniały na tym terenie, zachowany został tylko częściowo. Kompozycja wszystkich zespołów słabo czytelna, z uwagi na liczne ubytki zabudowy.

2. Ginawa, położona 8 km. na pld. wsch. od Węgorzyna, znajduje się na urozmaiconym, pagórkowatym terenie, nieopodal jeziora Dubie, które rozciąga się na ptn. wsch. od zabudowań. Pod względem układu przestrzennego wieś jest ulicówką o osi podłużnej ptn. pld. z główną drogą wiejską skręcającą na ptn. w kierunku wsch. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza miejscowości jest usytuowana względem drogi kalenicowo, domy są przeważnie parterowe, przykryte dachami dwuspadowymi, murowane z cegły. W pierzei ulicy ustawione są również ceglane stodoły. We wschodniej pierzei drogi, po pld. stronie zespołu podworskiego usytuowane są 3 bloki mieszkalne. Na terenie wsi znajduje się również leśniczówka, zbudowana w okresie międzywojennym w głębi lasu, murowana z cegły, parterowa przykryta dachem dwuspadowym z drewnianą werandą przy fasadzie. Dominującymi elementami w układzie przestrzennym wsi jest otoczony cmentarzem kościół rzym. kat. p.w. św. Anny, zbudowany w 1772 r. oraz zespół podworski, założony w XVIII w. przez rodzinę Borków. W jego otoczeniu znajduje się park, założony w 1 poł. XIX w. po wschodniej stronie zespołu folwarcznego i dworu. W I. sześćdziesiątych teren parku uległ zmniejszeniu. W drzewostanie uwagę zwracają stare dęby, graby i lipy. Na terenie parku znajduje się też staw. W obrębie miejscowości położony jest również cmentarz poewangelicki, założony w 2 poł. XIX w. obecnie nieużytkowany. Droga wiejska ma zachowaną nawierzchnię brukowaną. Droga prowadząca w kierunku Storkowa obsadzona jest klonami, w kierunku Ińska dębami, a droga prowadząca do dawnego młyna Kołatka, bukami. Układ przestrzenny wsi zachowany został w stanie jego ukształtowania z końca XVIII i XIX w. w jego zabudowie wiejskiej występują liczne ubytki zagród i nowe bloki dysharmonizujące z otoczeniem. W zabudowie podworskiej brak dworu.

9.5.17. Sołectwo Zwierzynek

Sołectwo Zwierzynek położone 2 km. na ptn. od Mielna, obejmuje swoim zasięgiem tereny jednej miejscowości. Wieś położona jest na terenie pagórkowatym, po obu brzegach rzeki Uklei. Po ptn. wsch. stronie wsi przebiega linia kolejowa. Jej zabudowa złożona jest z części chłopskiej i dworskiej. Pierwsza usytuowana na zach. brzegu Uklei, ma formę ulicówki o osi podłużnej biegnącej z pld. wsch. na ptn. zach. Po obu stronach drogi rozlokowane są zagrody wiejskie. Drugi człon wsi rozlokowany jest po wsch. stronie Uklei, wzdłuż drogi biegnącej od wsi chłopskiej w kierunku ptn. wsch. Domy wiejskie usytuowane względem drogi kalenicowo. Murowane z cegły, tynkowane. Do ważniejszych obiektów należą: otoczony cmentarzem kościół rzym. kat. fil. p.w. św. Rodziny, zbudowany w XV w. oraz zespół dworski założony najprawdopodobniej w XVI w. W jego otoczeniu znajduje się park, położony po zach. stronie zrujnowanego obecnie zespołu podworskiego. Jego granice od strony ptn i zach. wyznaczają szpalery starych, wysokich drzew. Wjazd na teren parku od strony drogi wiejskiej prowadzi przez aleję grabową. Kompozycja wnętrza parku jest obecnie zatarta. W drzewostanie występują dęby, buki, jesiony, klony, wiąz, robinie i wierzby. Na terenie wsi znajduje się również cmentarz poewangelicki, założony w końcu XIX w. Na jego terenie zachowało się kilka nagrobków z lat 1912-21. W otoczeniu miejscowości zachował się grobowiec rodziny Wedłów, usytuowany w lesie, ok. 0,8 km na wschód od zespołu podworskiego. Układ przestrzenny chłopskiej części wsi zachowany został w stanie jego ukształtowania w XIX w. Rozplanowanie

zespołu podworskiego w stosunku do stanu pierwotnego jest w znacznym stopniu zatarte, z uwagi na wyburzenia budynków gospodarczych.

9.6. Niematerialne wartości kulturowe

Zerwanie tradycji lokalnej związane jest z pełną wymianą ludności po 1945 roku. W tym czasie nastąpiła zmiana lub powrót do słowiańskich korzeni nazewnictwa topograficznego i osadniczego, sytuacja ta nie sprzyja kontynuacji wielowiekowych tradycji historycznych. Wraz z pamięcią dawnych mieszkańców odeszły anegdoty i opowieści związane z tradycją historyczną. Świadomość dawnych traktów handlowych, barwnego życia właścicieli majątków odeszła wraz z niemieckojęzycznymi mieszkańcami. Wskazane jest podkreślenie odmienności historycznej gminy, jej związków z Pomorzem Zachodnim i średniowiecznymi oraz nowożytnymi tradycjami. W obecnym okresie giną liczne tradycyjne zajęcia związane z rolnictwem i lokalnym przetwórstwem, niepotrzebne budynki gospodarcze popadają w ruinę. Wskazane jest utrzymywanie nazw budynków i miejsc po nich w dokumentach administracyjnych.

9.7. Zestawienie wartości kulturowych miejscowości

Zestawienie wartości kulturowych miejscowości położonych w obszarze gminy zostało zaprezentowane w formie tabeli. Poszczególne symbole w niej zawarte oznaczają:

- A - Kościół
- B - Pałac, Dwór
- C - Zabudowa Komunalna
- D - Zabudowa Przemysłowa
- E - Zabudowa Gospodarcza
- F - Parki
- G - Cmentarze
- H - Stanowiska Archeologiczne
- I - Układ przestrzenny
- J - Budownictwo Ludowe
- R – obiekty wpisane do rejestru zabytków

Tabela 9. Zestawienie wartości kulturowych miejscowości

Nr.	Miejscowość	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Brzeźniak	+ R		+	+	+	+R	+(3)	+(22)		+	+
2.	Brzeźnica	+	+				+	+	+(2)	+		
3.	Chwarstno	+R		+		+		+(2)	+(13)			+
4.	Cieszyno	+R		+	+	+	+R	+(3)	+(21)	+	+	+
5.	Dłusko	+R		+	+	+	+R	+R(2)	+(4)	+	+	+
6.	Gardno	+R				+	+R	+(2)	+(9)	+	+	+
7.	Ginawa	+R	+		+	+	+R	+(2)	+(9)	+	+	+
8.	Kąkolewice	+R	+R			+	+R	+	+(5)	+		+
9.	Kraśnik Łob.	+		+		+	+R	+(2)	+(11)	+		+
10.	Lesięcin		+R	+		+	+R	+(2)	+(18)			+
11.	Mielno	+R	+	+		+		+(2)	+(3)	+		+
12.	Mieszewo	+R	+	+	+	+	+	+(3)	+(10)	+	+	+
13.	Nowe Węgorzyno					+						
14.	Podlipce		+	+		+	+R	+		+		+
15.	Połchowo					+		+	+(27)	+		
16.	Przytoń	+R	+	+	+	+	+	+(2)	+(5)	+		+
17.	Rogówko	+				+	+R	+	+(3)	+		+
18.	Runowo	+R			+	+	+R	+(4)	+(13)	+		+

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

19.	Runowo Pomorskie	+		+	+	+						+
20.	Sarnikierz					+		+				
21.	Sielsko	+R		+	+	+	+R	+(2)	+(34)	+	+	+
22.	Stare Węgorzynko					+	+R		+(4)	+		+
23.	Sulice					+		+				
24.	Trzebawie	+R				+		+(2)	+(13)	+		+
25.	Węgorzsko				+R							+
26.	Węgorzyno	+(2)		+	+	+	+	+	+(23)			+
27.	Wiewiecko			+	+	+	+R	+	+(9)	+		+
28.	Winniki	+R	+	+		+	+R	+	+(8)	+		+
29.	Zwierzyniek	+R				+	+	+R	+(2)	+(7)	+	+

9.8. Obszary i obiekty zabytkowe miasta i gminy znajdujące się w rejestrze zabytków

Tabela 10. Obszary i obiekty zabytkowe gminy Węgorzyno wpisane do rejestru.

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Nr. rej.	Data wpisu
1.	Brzeźniak	park dworski	pocz. XIX w.	1024	28.09.1983 r.
2.	Brzeźniak	kościół św. Mikołaja z cmentarzem przykościelnym	2 poł. XIX w.	1156	10.10.1990 r.
3.	Brzeźniak	dawny młyn wodny wraz z otoczeniem		1068	04.01.1988 r.
4.	Chwarstno	kościół Wniebowzięcia NMP		428	10.12.1963 r.
5.	Cieszyno	park dworski		817	10.08.1978 r.
6.	Cieszyno	kościół Podwyższenia Krzyża Św.		425	10.12.1963 r.
7.	Dłusko	park dworski	4 ćw. XIX w.	1022	28.09.1983 r.
8.	Dłusko	cmentarz z ruiną kościoła	XV/XVI w.	1109	30.10.1989 r.
9.	Gardno	kościół św. Mateusza Ap.	XVIII w.	430	10.12.1963 r.
10.	Ginawa	kościół św. Anny	1772 r.	336	12.09.1959 r.
11.	Ginawa	park dworski	1 poł. XIX w.	852	31.12.1979 r.
12.	Kąkolewice	park dworski	XVII w. 62oz. Pocz. XIX	196	19.12.1956 r.
13.	Kąkolewice	pałac (ruina)	pocz. XIX w.	432	10.12.1963 r.
	Kąkolewice	kościół św. Józefa		269	23.01.1958 r.
14.	Kraśnik Łob.	park dworski	1 poł. XIX w.	818	10.08.1978 r.
15.	Lesięcin	park dworski	2 poł. XIX w.	823	02.10.1978 r.
16.	Lesięcin	pałac	2 poł. XIX w.	A-9	19.06.1998r.
17.	Mielno	kościół MB Różańcowej	XVIII/XVIII w	434	10.12.1963 r.
18.	Mieszewo	park dworski	2 poł. XIX w.	822	02.10.1978 r.
19.	Mieszewo	kościół św. Józefa	k. XV w.	A - 1259	18.04.1994 r.
	Miszewo	pałac		146	10.12.2003 r.
20.	Podlipce	park dworski	1 poł. XIX w.	958	12.12.1980 r.
21.	Przytoń	kościół św. Marii Magdaleny	XVIII w.	435	10.12.1963 r.
22.	Rogówko	park dworski	XVIII w. roz. k.XIX w.	824	02.10.1978 r.
23.	Runowo	kościół św. Tomasza Ap.	XV w. przeb. 1860 r.	213	05.02.1957 r.
24.	Runowo	park dworski	pocz. XIX w.	195	19.12.1956 r.
25.	Sielsko	kościół św. Jana Chrzciciela	XV w. przeb. XVIII i XIX w	283	18.06.1956 r.
26.	Sielsko	park dworski	2 poł. XIX w.	827	02.10.1978
27.	Trzebawie	kościół św. Michała Archanioła	2 poł. XVIII w.	440	26.01.1979 r.
	Węgorzynko	park dworski (Stare Węgorzynko)		851	26.01.1979 r.

28.	Wiewiecko	park dworski	XIX w.	957	12.12.1980 r.
29.	Winniki	park dworski	pocz. XIX w.	825	12.12.1980 r.
30.	Winniki	kościół św. Karola Boromeuszka z cmentarzem przykościelnym	1860 r.	A - 1334	18.02.1997 r.
31.	Zwierzynek	kościół św. Rodziny	XV w. 1730	215	05.02.1957 r.
32.	Zwierzynek	park dworski	XIX w.	826	02.10.1978 r.
33.	Zwierzynek	aleja grabowa w parku dworski	XIX w.	192	19.12.1956 r.

9.9. Stanowiska archeologiczne w strefie W. I ochrony stanowisk archeologicznych

Tabela 11. Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W.I ochrony stanowisk archeologicznych

Nr stanowiska w wykazie	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na arkuszu	Chronologia	Funkcja
42	Sielsko	1	1/27-14	WS	G
63	Trzebawie	1	1/28-14	WS	G
94	Cieszyno	1	1/29-14	WS	G
213	Węgorzyno	36	52/28-15	WS	G
221	Przytoń	1	54/28-15	WS	G
229	Brzeźniak	1	1/28-16	WS	G
246	Brzeźniak	1	2/28-16	WS	G
247	Brzeźniak	2	3/28-16	I-IV B	CC
254	Wiewiecko	1	24/28-16	WS	G
268	Ginawa	1	15/29-16	WS	G
271	Ginawa	2	17/29-16	WS	G

9.10. Stanowiska archeologiczne w strefie W. II ochrony stanowisk archeologicznych

Tabela 12. Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W.II ochrony stanowisk archeologicznych

Nr stanowiska w wykazie	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na arkuszu	Chronologia	Funkcja
11	Zwierzynek	1	44/27-13	BH	CC
33	Sielsko	3	3/27-14	KŁŻ, WS	O, O
70	Chwarstno	3	38/28-14	KŁŻ,	C
73	Chwarstno	4	39/28-14	R	C
86	Cieszyno	5	64/28-14	KŁŻ	CC
92	Cieszyno	4	63/28-14	KŁŻ	CC
95	Cieszyno	8	2/29-14	STAR	CC?
97	Cieszyno	2	61/28-14	KŁŻ	C
100	Cieszyno	3	62/28-14	KŁŻ	CC
148	Runowo		134/28-14	KWL	CC
157	Kraśnik	2	41/27-15	KŁŻ, WS	CC, O
183	Lesięcin	2	62/27-15	WS?	CS
224	Przytoń	2	29/28-16	KŁŻ, WS	O, O
227	Rogówko	2	98/27-15	WS	CC
238	Brzeźniak	18	19/28-16	?	C
239	Brzeźniak	19	20/28-16	?	C

240	Brzeźniak	20	21/28-16	?	C
241	Brzeźniak	21	22/28-16	?	C
242	Brzeźniak	22	23/28-16	?	C
243	Brzeźniak	4	5/28-16	KŁŻ	O
248	Brzeźniak	2a	3a/26-16	K. JASTORFSKA	CC
249	Brzeźniak	5a	6a/28-16	KŁŻ	O
251	Brzeźniak	3	4/28-16	B	C
253	Brzeźnica	1	31/28-16	KŁŻ?	CC?
261	Wiewiecko	9	22/29-16	EK, KŁŻ, STAR, WS, SR	X, X, O, O, X

9.11. Stanowiska archeologiczne w strefie W. III ochrony stanowisk archeologicznych

Tabela 13. Stanowiska zaklasyfikowane do strefy W.III ochrony stanowisk archeologicznych

Nr stanowiska w wykazie	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na arkuszu	Chronologia	Funkcja
1	Mieszewo	1	34/27-13	N	LX
2	Mieszewo	2	35/27-13	N?	LX
3	Mieszewo	3	36/27-13	NB, NB	X, O
4	Mieszewo	4	37/27-13	STAR, SR	O,X
5	Mieszewo	5	38/27-13	N, WS, SR	LX, O, X
6	Mieszewo	6	39/27-13	STAR	O
7	Mieszewo	7	40/27-13	WS	X
8	Mieszewo	8	41/27-13	STAR,SR	O, LX
9	Mieszewo	9	42/27-13	STAR	LX
10	Mieszewo	10	43/27-13	STAR.SR	X,LX
12	Zwierzynek	2	47/27-13	SR	LX
13	Zwierzynek	3	46/27-13	SR	X
14	Zwierzynek	4	45/27-13	STAR.SR	X,LX
15	Zwierzynek	5	48/27-13	STAR.SR	x,x
16	Zwierzynek	6	49/27-13	N, STAR.SR	LX,X,LX
17	Zwierzynek	7	50/27-13	WS,SR	O, LX
18	Sielsko	27	27/27-14	SR	LX
19	Sielsko	28	28/27-14	STAR	LX
20	Sielsko	29	29/27-14	SR	LX
21	Sielsko	6	6/27-14	N	LX
22	Sielsko	7	7/27-14	STAR	LX
23	Sielsko	8	8/27-14	WS	LX
24	Sielsko	10	10/27-14	STAR	X
25	Sielsko	11	11/27-14	STAR	LX
26	Sielsko	13	13/27-14	STAR, WS	X,LX
27	Sielsko	14	14/27-14	STAR	LX
28	Sielsko	16	16/27-14	SR	X

29	Sielsko	20	20/27-14	STAR, SR	LX, LX
30	Sielsko	22	22/27-14	STAR, SR	LX, LX
31	Sielsko	23	23/27-14	STAR, WS, SR	LX,LX,X
32	Sielsko	4	4/27-14	WS	O
34	Sielsko	36	36/27-14	STAR	LX
35	Sielsko	24	24/27-14	SR	LX
36	Sielsko	56	45/27-14	SR	LX
37	Sielsko	54	54/27-14	SR	LX
38	Sielsko	31	31/27-14	N	LX
39	Sielsko	25	25/27-14	SR	LX
40	Sielsko	35	35/27-14	STAR, SR	LX, LX
41	Sielsko	34	34/27-14	STAR, SR	LX, LX
43	Sielsko	50	50/27-14	WS	LX
44	Sielsko	37	37/27-14	SR	LX
45	Sielsko	38	38/27-14	SR	LX
46	Sielsko	44	44/27-14	STAR	LX
47	Sielsko	42	42/27-14	MN, STAR	LX, LX
48	Sielsko	39	39/27-14	STAR	LX
49	Sielsko	41	41/27-14	STAR, SR	LX, LX
50	Sielsko	2	2/27-14	WS	O
51	Sielsko	5	5/27-14	WS	O
52	Mielno	6	84/27-14	MN	LX
53	Mielno	1	32/28-14	MN,WL(G.DĘBCZYŃSKA)	LX, LX
54	Mielno	3	34/28-14	KŁŻ	X
55	Trzebawie	28	28/28-4	N	X
56	Trzebawie	20	20/28-14	SR	LX
57	Trzebawie	2	2/28-14	R	O
58	Trzebawie	12	12/28-14	SR	LX
59	Trzebawie	9	9/28-14	STAR	LX
60	Trzebawie	6	6/28-14	STAR	LX
61	Trzebawie	5	5/28-14	WS	O
62	Trzebawie	4	4/28-14	STAR	LX
64	Trzebawie	25	25/28-14	SR	LX
65	Trzebawie	24	24/28-14	SR	LX
66	Trzebawie	23	23/28-14	SR	LX
67	Trzebawie	22	22/28-14	SR	LX
68	Chwarstno	1	36/28-14	KŁŻ	LX
69	Chwarstno	2	37/28-14	KWL	O
71	Chwarstno	5	40/28-14	STAR	LX
72	Chwarstno	10	45/28-14	SR	LX

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

74	Chwarstno	7	42/28-14	SR	LX
75	Chwarstno	6	41/28-14	SR	X
76	Chwarstno	15	50/28-14	SR	LX
77	Chwarstno	16	51/28-14	SR	LX
78	Chwarstno	17	52/28-14	STAR	LX
79	Chwarstno	18	53/28-14	SR	LX
80	Chwarstno	14	49/28-14	SR	LX
81	Cieszyno	13	72/28-14	STAR	LX
82	Cieszyno	7	66/28-14	M	X
83	Cieszyno	8	67/28-14	EK	LX
84	Cieszyno	6	65/28-14	M	X
85	Cieszyno	9	68/28-14	M	LX
87	Cieszyno	10	69/28-14	EK	LX
88	Cieszyno	1	60/28-14	WS	O
89	Cieszyno	21	80/28-14	STAR	LX
90	Cieszyno	22	81/28-14	SR	LX
91	Cieszyno	23	82/28-14	SR	LX
93	Cieszyno	24	83/28-14	STAR	X
96	Cieszyno	29	88/28-14	R	X
98	Cieszyno	30	89/28-14	SR	LX
99	Cieszyno	31	90/28-14	SR	LX
101	Cieszyno	26	85/28-14	STAR,SR	LX, LX
102	Dłusko	2	4/29-14	EK	LX
103	Winniki	1	101/28-14	N	LX
104	Winniki	5	105/28-14	SR	X
105	Winniki	2	102/28-14	STAR	LX
106	Winniki	3	103/28-14	WS,SR	LX, LX
107	Winniki	6	106/28-14	SR	X
108	Winniki	8	108/28-14	SR	LX
109	Winniki	7	107/28-14	STAR	LX
110	Winniki	9	109/28-14	SR	LX
111	Polchowo	11	112/28-14	SR	LX
112	Polchowo	12	113/28-14	STAR	LX
113	Polchowo	13	114/28-14	STAR	LX

114	Połchowo	14	115/28-14	STAR, WS	LX, X
115	Połchowo	16	117/28-14	KŁŻ, STAR	LX, O
116	Połchowo	17	118/28-14	STAR	X
117	Połchowo	18	119/28-14	WR, SR	LX, LX
118	Połchowo	19	120/2-14	SR	LX
119	Połchowo	20	121/28-14	STAR	X
120	Połchowo	21	122/28-14	WS, SR	LX, LX
121	Połchowo	22	123/28-14	R?	X
122	Połchowo	23	124/28-14	KŁŻ	X
123	Połchowo	24	125/28-14	R	X
124	Połchowo	25	126/28-14	SR	LX
125	Połchowo	27	128/28-14	STAR	LX
126	Połchowo	28	129/28-14	WS	LX
127	Połchowo	30	131/28-14	WS, SR	O, X
128	Połchowo	10	16/28-15	N	LX
129	Połchowo	8	14/28-15	SR	LX
130	Połchowo	7	13/28-15	SR	LX
131	Połchowo	4	10/28-15	STAR, SR	LX, LX
132	Połchowo	3	9/28-15	M/N, KŁŻ	LX, LX
133	Połchowo	2	8/28-15	EK, WS	LX, X
134	Połchowo	6	12/28-15	STAR	LX
135	Połchowo	5	11/28-15	KPL? SR	LX, LX
136	Połchowo	3	136/28-14	STAR	LX
137	Połchowo	2	135/28-14	STAR	LX
138	Runowo	6	139/28-14	STAR, WS, SR	X, LX, LX
139	Runowo	10	143/28-14	WS	LX
140	Runowo	14	147/28-14	STAR, WS	O, X
141	Runowo	15	148/28-14	WS	LX
142	Runowo	13	146/28-14	STAR, WS	X, LX
143	Runowo	12	145/28-14	EK, STAR	LX, LX
144	Runowo	9	142/28-14	WS	LX
145	Runowo	16	78/27-14	STAR	LX
146	Runowo	18	80/27-14	STAR, WS	LX, X
147	Runowo	8	141/28-14	STAR	LX

149	Runowo	5	138/28-14	EK	LX
150	Runowo	4	137/28-14	STAR, SR	LX, LX
151	Kraśnik	22	73/27-14	STAR, WS	O, LX
152	Kraśnik	23	74/27-14	STAR	LX
153	Kraśnik	24	75/27-14	R	X
154	Kraśnik	25	76/27-14	WS	LX
155	Kraśnik	1	40/27-15	WS	O
156	Kraśnik	14	50/27-15	STAR	O
158	Kraśnik	11	47/27-15	WS	O
159	Kraśnik	12	48/27-15	WS	LX
160	Kraśnik	13	48/27-15	R?	LX
161	Kraśnik	6	42/27-15	SR	LX
162	Kąkolewice	5	30/27-15	WS	O
163	Kąkolewice	7	32/27-15	WS?	LX
164	Kąkolewice	1	26/27-15	WS, SR	LX, LX
165	Kąkolewice	6	31/27-15	KŁZ	LX
166	Kąkolewice	9	34/27-15	WS	O
167	Lesiecin	1	61/27-15	WS	O
168	Lesiecin	5	65/27-15	R	LX
169	Lesiecin	6	66/27-15	STAR	LX
170	Lesiecin	8	68/27-15	STAR	LX
171	Lesiecin	12	72/27-15	STAR	O
172	Lesiecin	13	73/27-15	WS	X
173	Lesiecin	3	63/27-15	STAR, WS	X, O
174	Lesiecin	11	71/27-15	STAR, WS	X, X
175	Lesiecin	10	70/27-15	WS	O
176	Lesiecin	9	69/27-15	STAR	LX
177	Lesiecin	35	95/27-15	WS?	X
178	Lesiecin	25	85/27-15	SR	LX
179	Lesiecin	23	83/127-15	STAR, SR	LX, LX
180	Lesiecin	20	80/27-15	N, STAR, WS	LX, O, X
181	Lesiecin	18	78/27-15	R?	X
182	Lesiecin	16	76/27-15	STAR	LX
184	Lesiecin	4	64/27-15	KŁZ?	LX

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

185	Gardno	3	20/27-15	B?	LX
186	Gardno	5	22/27-15	R?	X
187	Gardno	1	18/27-15	WS	LX
188	Gardno	1	1/28-15	WS	LX
189	Gardno	2	2/28-15	R?, SR	O, LX
190	Gardno	3	3/28-15	STAR	LX
191	Gardno	4	4/28-15	STAR	O
192	Gardno	5	5/28-15	STAR	X
193	Gardno	6	6/28-15	STAR	X
194	Węgorzyno	10	26/28-15	STAR	LX
195	Węgorzyno	7	23/28-15	STAR	LX
196	Węgorzyno	6	22/28-15	STAR	LX
197	Węgorzyno	11	27/28-15	KŁŻ, STAR	LX, LX
198	Węgorzyno	12	28/28-15	STAR	LX
199	Węgorzyno	14	30/28-15	WS	LX
200	Węgorzyno	13	29/28-15	B	X
201	Węgorzyno	15	31/28-15	STAR	X
202	Węgorzyno	16	32/28-15	STAR	O
203	Węgorzyno	3	19/28-15	STAR	LX
204	Węgorzyno	37	53/28-15	WS	O
205	Węgorzyno	19	35/28-15	SR	LX
206	Węgorzyno	18	34/28-15	STAR	LX
207	Węgorzyno	17	33/28-15	SR	LX
208	Węgorzyno	22	38/28-15	N	LX
209	Węgorzyno	21	37/28-15	STAR	LX
210	Węgorzyno	28	44/28-15	SR	LX
211	Węgorzyno	35	50/28-15	SR	LX
212	Węgorzyno	32	48/28-15	WS, SR	LX, LX
214	Węgorzyno	23	39/28-15	SR	LX
215	Węgorzyno	2	18/28-15	?	O
216	Węgorzyno	1	17/28-15	?	O
217	Stare Węgorzynko	1	1/29-15	EK, KŁŻ	LX, O
218	Stare Węgorzynko	2	2/29-15	STAR	LX
219	Stare	3	3/29-15	EK	LX

	Węgorzynko				
220	Stare Węgorzynko	4	4/29-15	SR	LX
222	Przytoń	5	56/28-15	STAR	LX
223	Przytoń	4	55/28-15	WS, SR	LX, LX
225	Przytoń	3	30/28-16	KŁZ	O
226	Rogówko	9	105/27-15	WS?	LX
228	Rogówko	3	99/27-15	STAR	LX
230	Brzeźniak	12	13/28-16	M/N, STAR	LX,X
231	Brzeźniak	8	9/28-16	SR	LX
232	Brzeźniak	10	11/28-16	SR	LX
233	Brzeźniak	7	8/28-16	M	LX
234	Brzeźniak	6	7/26-16	SR	LX
235	Brzeźniak	11	12/28-16	SR	LX
236	Brzeźniak	15	16/28-16	STAR, SR	LX, LX
237	Brzeźniak	14	15/28-16	SR	LX
244	Brzeźniak	17	18/28-16	STAR	LX
245	Brzeźniak	16	17/28-16	SR	LX
250	Brzeźniak	5a	6a/28-16	?	LX
252	Brzeźnica	2	32/28-16	?	O
255	Wiewiecko	5	27/28-16	N, N	LX, LX
256	Wiewiecko	7	21/29-16	STAR, SR	X, LX
257	Wiewiecko	8	20/29-16	EK, STAR	LX, O
258	Wiewiecko	11	18/29-16	STAR, SR	LX, LX
259	Wiewiecko	12	7/29-16	STAR	O
260	Wiewiecko	13	8/29-16	N?, STAR	LX, LX
262	Wiewiecko	10	19/29-16	EK, N?, STAR, WS?	LX, LX, X, X
263	Ginawa	4	10/29-16	KŁŻ	LX
264	Ginawa	5	11/29-16	SR	LX
265	Ginawa	3	9/29-16	EK, STAR	LX, O
266	Ginawa	6	12/29-16	SR	LX
267	Ginawa	7	13/29-16	SR	LX
269	Ginawa	8	14/29-16	STAR, SR	LX, LX
270	Ginawa	9	16/29-16	EK	X

9.12. Obiekty i obszary znajdujące się w ewidencji zabytków

Tabela 14. Obiekty i obszary znajdujące się w ewidencji zabytków

L.p	Miejscowość	Nr	Obiekt	Materiał	Data
1.	Brzeźniak	10	dom	murowany	k. XIX w.
2.	Brzeźniak	11	dom	murowany	k. XIX w.
3.	Brzeźniak	12	dom	szachulec	pół. XIX w.
	Brzeźniak	19	dom	murowany	k. XIX w.
5.	Brzeźniak	24	dom	szachulec	3 ćw. XIX w.
6.	Brzeźniak	25	dom	murowany	K. XIX w.
7.	Brzeźniak	26	dwojak	murowany	XIX / XX w.
8.	Brzeźniak	28	dom	murowany	k. XIX w.
9.	Brzeźnica		zesp. podworski bud. inwentarski	murowany	1879 r.
10.	Brzeźnica		dom - sześciór.	murowany	1869 r.
11.	Brzeźnica	3	dom- dwój.	murowany	k. XIX w.
12.	Brzeźnica	4	dom	murowany	k. XIX w.
13.	Cieszyno		zesp. podworski -obora gorzelnia bud. miesz. gos. spichlerz obora owczarnia	murowana, murowana, murowany, murowany, murowana, murowana	1889 r. 1870 r. 1875 r. p. XX w. k. XIX w. ok. 1870 r.
14.	Cieszyno	1	dom	murowany	p. XX w.
15.	Cieszyno	5	dom	szach. /mur	pół. XIX w.
16.	Cieszyno	7	dom	murowany	p. XX w.
17.	Cieszyno	6	dom	szach. /mur	2pół. XIX w.
18.	Cieszyno	9	dom	murowany	ok. 1920 r.
19.	Cieszyno	11	dom	szach. /mur	3 ćw. XIX w.
20.	Cieszyno	12	dom	murowany	p. XX w.
21.	Cieszyno	13	dom	murowany	XIX / XX w.
22.	Cieszyno	14	dom stodoła	murowany szachulec	XIX / XX w. 4ćw. XIX w.
23.	Cieszyno	15	dom	murowany	XIX / XX w.
24.	Cieszyno	16	dom	murowany	XIX / XX w.
25.	Cieszyno	17	dom	szach/mur.	pół. XIX w.
26.	Cieszyno	18	dom	murowany	1913 r.
27.	Cieszyno	19	szkoła ob. dom	murowany	p. XIX w.
28.	Cieszyno	26	remiza	murowany	p. XX w.
29.	Cieszyno	27	dom	murowany	XIX / XX w.
30.	Cieszyno	28	dom - czworak	murowany	k. XIX w.
31.	Cieszyno	29	dom	murowany	p. XX w.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

32.	Cieszyno	36/42	dom - czworak	murowany	k. XIX w.
33.	Cieszyno	37	dom	murowany	XIX/XX w.
34.	Cieszyno	39	dom	murowany	p. XX w.
35.	Cieszyno	41	dom	murowany	k. XIX w.
36.	Cieszyno	43	dom	mur./szach	XIX / XX w.
37.	Chwarstno	3	dom	murowany	p. XX w.
38.	Chwarstno	4	dom stodoła	szach/mur.	4ćw. XIX w.
39.	Chwarstno	5	dom	murowany	k. XIX w.
40.	Chwarstno	6	dom	szach./mur	4ćw. XIX w.
41.	Chwarstno	7	dom-dwojak	szach./mur	4ćw. XIX w.
42.	Chwarstno	11	dom	szach./mur	4ćw. XIX w.
43.	Chwarstno	14	szkoła	murowana	p. XX w.
44.	Chwarstno	18	dom	murowany	k. XIX w.
45.	Chwarstno	20	dom	murowany	k. XIX w.
46.	Chwarstno	23/24	dom	murowany	4ćw. XIX w.
47.	Chwarstno	25	dom	murowany	k. XIX w.
48.	Chwarstno	26	dom	murowany	k. XIX w.
49.	Chwarstno	27	dom	mur/szach.	4ćw. XIX w.
50.	Chwarstno	31	dom	murowany	k. XIX w.
51.	Chwarstno	32	dom	murowany	k. XIX w.
52.	Chwarstno	34	dom	murowany	k. XIX w.
53.	Chwarstno	35	dom	murowany	k. XIX w.
54.	Chwarstno	37	dom	murowany	k. XIX w.
55.	Chwarstno	38	dom	szach/mur.	4ćw. XIX w.
56.	Chwarstno	45	dom	murowany	XIX / XX w.
57.	Dłusko		zesp. podworski spichlerz, owczarnia, obora wozownia magazyn stodoła	murowane, murowana, murowana, murowany, murowana	4ćw. XIX w. k. XIX w. k. XIX w. ok. 1920 r. ok. 1920 r.
58.	Dłusko	3	dom	murowany	k. XIX w.
59.	Dłusko	4	dom	murowany	k. XIX w.
60.	Dłusko	5	dom	mur/szach	4ćw. XIX w.
61.	Dłusko	7	dom	murowany	p. XX w.
62.	Dłusko	10	szkoła	murowana	p. XX w.
63.	Dłusko	15	dom	murowany	p. XX w.
64.	Gardno		zesp. podworski spichlerz owczarnia obora stodoła	murowany, murowana, murowana, murowana	3ćw. XIX w. 4 ćw. XIX w. k. XIX w. k. XIX w.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

65.	Gardno	2	dom	murowany	p. XX w.
66.	Gardno	4	dom	murowany	k. XIX w.
67.	Gardno	5	dom bud. gospodarczy	murowany, ryglowy	k. XIX w. k. XIX w.
68.	Gardno	10	dom	murowany	1883 r.
69.	Gardno	11	dom	szach. /mur	4ćw. XIX w.
70.	Ginawa		zesp. podworski owczarnia obora stajnia magazyn 2 stodoły	murowana, murowana, murowana, murowany, murowane	3ćw.XIXw. k. XIX w. k. XIX w. 1903 r. 1ćw. XX w.
71.	Ginawa	8	dom	murowany	k. XIX w.
72.	Ginawa	11	dom	murowany	p. XX w.
73.	Ginawa	13	dom	murowany	p. XX w.
74.	Ginawa	18	rządcówka	mur./szach.	p. XX w.
75.	Ginawa	27	dom	mur./szach	k. XIX w.
76.	Ginawa	28	dom	murowany	k. XIX w.
77.	Kąkolenice		zesp. podworski owczarnia stodoła	murowana, murowana	2poł.XIX w. 2poł.XIXw.
78.	Kąkolenice	1/2	dom	murowany	k. XIX w.
79.	Kąkolenice	3	dom	murowany	k. XIX w.
80.	Kąkolenice	4	dom	szachulec	4ćw. XIX w.
81.	Kąkolenice	6	dom	murowany	k. XIX w.
82.	Kąkolenice	8	dom - czworak)	murowany	k. XIX w.
83.	Kraśnik Łob.		zesp. podworski oficyna obora stodoła	murowana, murowana, murowana	k. XIX w. k. XIX w. k. XIX w.
84.	Kraśnik Łob.	2	dom	murowany	p. XX w.
85.	Kraśnik Łob.	4	dom	murowany	XIX / XX w.
86.	Kraśnik Łob.	5	dom	murowany	k. XIX w.
87.	Kraśnik Łob.	7	dom	murowany	k. XIX w.
88.	Kraśnik Łob.	9	dom	murowany	k. XIX w.
89.	Kraśnik Łob.	13	dom (czworak)	murowany	k. XIX w.
90.	Kraśnik Łob.	22	dom	murowany	k. XIX w.
91.	Kraśnik Łob.	24	dom (czworak)	murowany	p. XX w.
92.	Kraśnik Łob.	25	szkoła	murowany	p. XX w.
93.	Lesięcin		zesp. podworski dwór obora spichlerz obora stodoła stajnia magazyn magazyn remiza lodownia	murowany, murowana murowany, murowana, murowana,	2poł.XIX w. k. XIX w. 1903 r. 1910 r. k. XIX w. k. XIX w. 4ćw.XIX w. k.

			oficyna	murowana, murowany, murowany, murowana, murowana, murowana	XIX w. k. XIX w. k. XIX w. k. XIX w.
94.	Lesięcin	(b.n.)	dom	murowany	4ćw. XIX w.
95.	Lesięcin	(b.n.)	dom (czworak)	murowany	1870 r.
96.	Lesięcin	7	szkoła ob. dom	murowany	p. XX w.
97.	Lesięcin	11	dom	murowany	k. XIX w.
98.	Lesięcin	12	dom	murowany	k. XIX w.
99.	Lesięcin	13	dom (czworak)	murowany	1901 r.
100.	Lesięcin	21	dom	murowany	1839 r.
101.	Lesięcin	22	dom (czworak) z bud. gospodarczym	murowany	1898 r.
102.	Lesięcin	24	dom	murowany	p. XX w.
103.	Lesięcin	28	dom	murowany	k. XIX w.
104.	Mielno	13	dom	murowany	p. XX w.
105.	Mielno	14	dom	murowany	p. XX w.
106.	Mielno	16	dom	murowany	k. XIX w.
107.	Mielno	18	dom	szachulec	4ćw. XIX w.
108.	Mielno	19	dom	murowany	p. XX w.
109.	Mielno	20	dom	murowany	k. XIX w.
110.	Mielno	23	dom	murowany	k. XIX w.
111.	Mielno	29	dom	murowany	k. XIX w.
112.	Mielno	30	dom	murowany	k. XIX w.
113.	Mielno	31	dom	murowany	k. XIX w.
114.	Mielno	33	dom	murowany	k. XIX w.
115.	Mielno	34	dom	murowany	k. XIX w.
116.	Mielno	35	dom	murowany	XIX / XX w.
117.	Mielno	36	szkoła ob. dom	murowany	p. XX w.
118.	Mielno	37	dom	murowany	p. XX w.
119.	Mieszewo		zesp. podworski gorzelnia spichlerz magazyn bud. gospodarczy obora stodoła	murowana, murowany, murowany, murowany, murowana, murowana	k. XIX w. k. XIX w. k. XIX w. k. XIX w. k. XIX w. p. XX w.
120.	Mieszewo	2	dom ze stodołą	szachulec	3ćw. XIX w.
121.	Mieszewo	3	dom	murowany	p. XX w.
122.	Mieszewo	5	dom	murowany	p. XX w.

123.	Mieszewo	6	dom	szachulec	pół. XIX w.
124.	Mieszewo	12	dom stodoła	murowany, ryglowa	k. XIX w. 3ćw. XIX w.
125.	Mieszewo	17	dom	murowany	k. XIX w.
126.	Mieszewo	22	dom	murowany	k. XIX w.
127.	Mieszewo	23	dom	murowany	k. XIX w.
128.	Mieszewo	25	dom	murowany	1911 r.
129.	Mieszewo	26	dom	szach. /mur	pół. XIX w.
130.	Mieszewo	28	dom	murowany	k. XIX w.
131.	Mieszewo	34	dom	szach. /mur	3ćw. XIX w.
132.	Mieszewo	37	dom	murowany	1920 r.
133.	Podlipce		zesp. podworski dwór spichlerz stodoła	murowany, murowany, murowana	4ćw. XIX w. 3ćw. XIX w. 4 ćw. XIX w.
134.	Podlipce	8	dom	murowany	k. XIX w.
135.	Podlipce	11	dom	murowany	k. XIX w.
136.	Połchowo		zesp. folwarczny spichlerz i obora	murowane	k. XIX w.
137.	Połchowo	1	dom	murowany	XIX / XX w.
138.	Połchowo	4	dom	murowany	p. XX w.
139.	Połchowo	21	dom	murowany	k. XIX w.
140.	Przytoń		zesp. podworski młyn remiza bud. gospodarczo-mieszkalny	murowany, murowana, ryglowy	p. XX w. XIX / XX w. 3 ćw. XIX w.
141.	Przytoń	2	dom	murowany	p. XX w.
142.	Przytoń	3	stodoła	szachulec	4 ćw. XIX w.
143.	Przytoń	5	dom	murowany	k. XIX w.
144.	Przytoń	6	dom	murowany	k. XIX w.
145.	Przytoń	8	dom	szachulec	p. XIX w.
146.	Przytoń	9	dom	murowany	k. XIX w.
147.	Przytoń	10	dom	szach. /mur	3ćw. XIX w.
148.	Przytoń	11	szkoła	murowany	p. XX w.
149.	Przytoń	15	dom	szach./mur	4ćw. XIX w.
150.	Przytoń	16	dom	szach./mur	4ćw. XIX w.
151.	Przytoń	22	dom	murowany	p. XX w.

152.	Rogówko		zesp. podworski spichlerz rządcówka obora obora stodoła	murowany, murowana, murowana, murowana, murowana	4ćw. XIX w. 4ćw. XIX w. k. XIX w. 4ćw. XIX w. k. XIX w.
153.	Rogówko	1	dom	szach./mur	3ćw. XIX w.
154.	Rogówko	2	dom	murowany	k. XIX w.
155.	Rogówko	3	dom	murowany	k. XIX w.
156.	Rogówko	4	dom	murowany	XIX / XX w.
157.	Rogówko	7	dom (dwojak)	murowany	XIX / XX w.
158.	Rogówko	9	dom	murowany	XIX / XX w.
159.	Rogówko	13	dom (czworak)	szach./mur	4 ćw. XIX w.
160.	Runowo		zesp. podworski spichlerz obora	murowany, murowana	1880 r. 1880 r.
161.	Runowo	1	młyn wodny		4ćw. XIX w.
162.	Runowo	2	dom	murowany	p. XX w.
163.	Runowo	4	dom i stodoła	szach./mur	4ćw. XIX w.
164.	Runowo	7	dom	murowany	1902 r.
165.	Runowo	8	dom	szachulec	pół. XIX w.
166.	Runowo	13	dom	murowany	p. XX w.
167.	Runowo	19	dom i stodoła	murowany, szach, /mur	p. XX w. k. XIX w.
168.	Runowo	20	dom	mur./szach	4ćw. XIX w.
169.	Runowo	21	dom	murowany	k. XIX w.
170.	Runowo	22	dom	murowany	k. XIX w.
171.	Runowo	26	dom	murowany	k. XIX w.
172.	Runowo	27	dom	mur./szach	4ćw. XIX w.
173.	Runowo	31	dom	murowany	k. XIX w.
174.	Runowo	39	dom	murowany	k. XIX w.
175.	Runowo	40	dom	szach./mur	4ćw. XIX w.
176.	Runowo	41	dom	murowany	k. XIX w.
177.	Runowo	42	dom	murowany	k. XIX w.
178.	Runowo	44	dom	murowany	p. XX w.
179.	Runowo	47	dom	murowany	p. XX w.
180.	Runowo	48	dom	murowany	k. XIX w.
181.	Runowo	57	dom	murowany	1 ćw. XX w.
182.	Runowo	23	dom	szach. /mur	4ćw. XIX w.
183.	Runowo	28	dom (dwojak)	szach. /mur	4ćw. XIX w.

184.	Runowo Pom.		stacja kolejowa budynek zawiadowcy nastawnia wieża ciśnień	murowane	4ćw. XIX w. 4ćw. XIX w. 4ćw. XIX w. 4ćw. XIX w. p. XX w.
185.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 2	dom	murowany	p. XX w.
186.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 3	dom	murowany	k. XIX w.
187.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 5	dom	murowany	p. XX w.
188.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 6	dom	murowany	p. XX w.
189.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 8	dom	murowany	k. XIX w.
190.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 10	dom	murowany	p. XX w.
191.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 1 1	dom	murowany	k. XIX w.
192.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 13	dom	murowany	p. XX w.
193.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 14	dom	murowany	p. XX w.
194.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 16	dom	murowany	k. XIX w.
195.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 18	dom	murowany	k. XIX w.
196.	Runowo Pom.	ul. Kolejowa 20	dom	murowany	p. XX w.
197.	Runowo Pom.	ul. Połchowska 5	dom	murowany	1 ćw. XX w.
198.	Runowo Pom.	ul. Połchowska 6	dom	murowany	1 ćw. XX w.
199.	Runowo Pom.	Ul. Połchowska 7	dom	murowany	1 ćw. XX w.
200.	Runowo Pom.	ul. Strzelecka 2	dom	murowany	1 ćw. XX w.
201.	Runowo Pom.	ul. Strzelecka 4	dom	murowany	1 ćw. XX w.
202.	Runowo Pom.	ul. Strzelecka 5	dom	murowany	1 ćw. XX w.

203.	Runowo Pom.	ul.Węgorzyńsk a 22	dom	murowany	1 ćw. XX w.
204.	Runowo Pom.	ul.Węgorzyńsk a 24	dom	murowany	1 ćw. XX w.
205.	Runowo Pom.	ul.Węgorzyńsk a 26	dom	murowany	1 ćw. XX w.
206.	Runowo Pom.	ul.Węgorzyńsk a 28	dom	murowany	1 ćw. XX w.
207.	Runowo Pom.	ul.Węgorzyńsk a 30	dom	murowany	1 ćw. XX w.
208.	Runowo Pom.	ul.Węgorzyńsk a 32	dom	murowany	1 ćw. XX w.
209.	Samikierz	2	dom	murowany	k. XIX w.
210.	Samikierz	3	dom	murowany	k. XIX w.
211.	Samikierz	4	dom	murowany	p. XX w.
212.	Samikierz	5	dom	murowany	p. XX w.
213.	Samikierz	6	dom	murowany	p. XX w.
214.	Samikierz	7	dom	murowany	k. XIX w.
215.	Samikierz	3	dom	murowany	k. XIX w.
216.	Samikierz	18	dom	murowany	p. XX w.
217.	Sielsko		zesp. podworski spichlerz	murowany	k. XIX w.
218.	Sielsko		szkoła	murowany	1 ćw. XX w.
219.	Sielsko	1	dom	murowany	k. XIX w.
220.	Sielsko	5	dom	murowany	p. XX w.
221.	Sielsko	2	dom	murowany	1923 r.
222.	Sielsko	4	dom	murowany	k. XIX w.
223.	Sielsko	10	dom	murowany	k. XIX w.
224.	Sielsko	11	dom	szachulec	3 ćw. XIX w.
225.	Sielsko	12	dom	murowany	1888 r.
226.	Sielsko	13	dom	murowany	k. XIX w.
227.	Sielsko	15	dom	szach. /mur	3ćw. XIX w.
228.	Sielsko	18	dom	szach. /mur	4 ćw. XIX w.
229.	Sielsko	18	bud. gospodarczy	murowany	k. XIX w.
230.	Sielsko	21	dom	murowany	p. XX w.
231.	Sielsko	24	dom	murowany	p. XX w.
232.	Sielsko	35	dom	murowany	k. XIX w.

233.	Sielsko	37	dom	szach. /mur	3 ćw. XIX w.
234.	Sielsko	41	dom	murowany	k. XIX w.
235.	Sielsko	42	dom	murowany	k. XIX w.
236.	Sielsko	43	dom (dwojak)	szach. /mur	3 ćw. XIX w.
237.	Sielsko	44	dom	murowany	k. XIX w.
238.	Stare Węgorzynko		zesp. folwarczny kuźnia stodoła bud. inwentarz bud. gospodarczy	szach. /mur, murowana, murowany, murowany	k. XIX w. k. XIX w. 1933 r. 3 ćw. XIX w.
239.	Stare Węgorzynko	6	dom	murowany	1922 r.
240.	Stare Węgorzynko	10	dom	murowany	k. XIX w.
241.	Sulice	2	dom	mur./szach	k. XIX w.
242.	Sulice	3	dom	murowany	p. XX w.
243.	Sulice	7	dom	mur./szach	4 ćw. XIX w.
244.	Sulice	18	dom	murowany	1914 r.
245.	Trzebawie	1	dom	murowany	k. XIX w.
246.	Trzebawie	2	dom	mur./szach	4ćw. XIX w.
247.	Trzebawie	3	dom	murowany	k. XIX w.
248.	Trzebawie	4	dom	murowany	1 ćw. XX w.
249.	Trzebawie	5	dom	murowany	1 ćw. XX w.
250.	Trzebawie	25	dom	murowany	k. XIX w.
251.	Trzebawie	20	bud. miesz - gosp.	murowany	k. XIX w.
252.	Trzebawie	23	bud. miesz. -gosp.	murowany	p. XX w.
253.	Wiewiecko		zesp. folwarczny stodoła	murowany	p. XX w.
254.	Wiewiecko		szkoła	murowany	1 ćw. XX w.
255.	Wiewiecko		budynek dworca kolejowego	murowany	k. XIX w.
256.	Wiewiecko	9	dom	murowany	k. XIX w.
257.	Wiewiecko	13	dom	szach. /mur	4 ćw. XIX w.
258.	Wiewiecko	19	dom i bud. gosp.	szach. /mur/dr ew.	4 ćw. XIX w.
259.	Wiewiecko	25	dom	murowany	p. XX w.
260.	Winniki		zesp. podworski dwór obora owczarnia stajnia stodoła	murowany, murowana, murowana, murowana, murowana	4 ćw. XIX w. k. XIX w. k. XIX w. k. XIX w. p. XX w.
261.	Winniki	4	dom (czworak)	murowany	k. XIX w.
262.	Winniki	15	dom	szachulec	pół. XIX w.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA WĘGORZYNO

263.	Winniki	16	dom	murowany	p. XX w.
264.	Winniki	17	szkoła	murowany	p. XX w.
265.	Winniki	18	dom	murowany	k. XIX w.
266.	Winniki	25	dom	murowany	k. XIX w.
267.	Winniki	26	dom	murowany	k. XIX w.
268.	Winniki	27	dom	szachulec	pół. XIX w.
269.	Winniki	28	dom	szach. /mur	3 ćw. XIX w.
270.	Zwierzynek		zesp. podworski spichlerz obora	murowany, murowana	p. XX w. 1902 r.
271.	Zwierzynek	3	dom	murowany	k. XIX w.
272.	Zwierzynek	4	dom	murowany	XIX / XX w.
273.	Zwierzynek	16	dom	murowany	XIX / XX w.
274.	Zwierzynek	17	dom (czworak)	murowany	k. XIX w.
275.	Zwierzynek	20	dom	murowany	k. XIX w.
276.	Zwierzynek	25	dom	szach/mur.	3 ćw. XIX w.
277.	Zwierzynek	32	dom	murowany	k. XIX w.
278.	Zwierzynek	34	dom	szach/mur.	k. XIX w.
279.	Węgorzyno	ul. Drąwska 2	dom	murowany	1866
280.	Węgorzyno	ul. Drąwska 4	dom	murowany	3 ćw. XIX w.
281.	Węgorzyno	ul. Drąwska 6	dom	murowany	pocz. XX w.
282.	Węgorzyno	ul. Drąwska 10	leśniczówka	mur.-rygl.	pocz. XX w.
283.	Węgorzyno	ul. Drąwska 13	dom	murowany	pocz. XX w.
284.	Węgorzyno	ul. Drąwska 14	dom	murowany	pocz. XX w.
285.	Węgorzyno	ul. Drąwska 15	dom	murowany	XIX / XX w.
286.	Węgorzyno	ul. Drąwska 16	dom	murowany	1927 r.
287.	Węgorzyno	ul. Drąwska 20/21	dom	murowany	pocz. XX w.
288.	Węgorzyno	ul. Drąwska 22	dom	murowany	XIX / XX w.
289.	Węgorzyno	ul. Drąwska 24	dom	murowany	1 ćw. XX w.
290.	Węgorzyno	ul. Drąska26	dom	murowany	XIX / XX w.

291.	Węgorzyno	ul. Drąwska 29	dom	murowany	ok. 1920 r.
292.	Węgorzyno	ul. Drąwska 31	dom	murowany	ok. 1920 r.
293.	Węgorzyno	ul. Drąwska 46	dom	murowany	XIX / XX w.
294.	Węgorzyno	ul. Grunwaldzka	dom	murowany	1ćw. XX w.
295.	Węgorzyno	ul. Grunwaldzka 10	dom	murowany	1ćw. XX w.
296.	Węgorzyno	ul. Grunwaldzka 11	dom	murowany	1 ćw.XX w.
297.	Węgorzyno	ul. Grunwaldzka 13	dom	murowany	pocz. XX w.
298.	Węgorzyno	ul. Grunwaldzka 18	dom	murowany	XIX / XX w.
299.	Węgorzyno	ul. Grunwaldzka 19	dom	murowany	2 pół. XIXw.
300.	Węgorzyno	ul. Jagie llońska 4	dom	murowany	k. XIX w.
301.	Węgorzyno	ul. Koperni a 6	dom	murowany	pocz. XX w.
302.	Węgorzyno	ul. Kopernika 7	dom	murowany	pocz. XX w.
303.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 1	dom	murowany	XIX / XX w.
304.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 4	dom	murowany	k. XIX w.
305.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 6/7	dom	murowany	2 pół. XIXw.
306.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 8	dom	murowany	pocz. XX w.
307.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 13	dom	murowany	ok. 1920 r.

308.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 21	dom	murowany	k. XIX w.
309.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 23	dom	mur./rygl.	2 pół. XIX w.
310.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 25	dom	mur./rygl.	k. XIX w.
311.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 26	dom	mur./rygi.	k. XIX w.
312.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 29	dom	murowany	k. XIX w.
313.	Węgorzyno	ul. Kościuszki 31	dom	ryglowy	2 pół. XIX w.
314.	Węgorzyno	ul. 3 Maja 1 1	dom	murowany	XIX / XX w.
315.	Węgorzyno	ul. 3 Maja 16	dom	murowany	1 ćw. XX w.
316.	Węgorzyno	ul. 3 Maja 18	dom	murowany	1 ćw. XX w.
317.	Węgorzyno	ul. 3 Maja 20	dom	murowany	1 ćw. XX w.
318.	Węgorzyno	ul. 3 Maja 22	dom	murowany	pocz. XX w.
319.	Węgorzyno	ul. 2 Marca 5	dom	mur./rygl.	1 ćw. XX w.
320.	Węgorzyno	ul. Matejki 2	dom	murowany	ok. 1920 r.
321.	Węgorzyno	ul. Matejki 5	dom	murowany	ok. 1920 r.
322.	Węgorzyno	ul. Mickiewi cza 1	dom	murowany	1 ćw. XX w.
323.	Węgorzyno	ul. Mickiewi cza 2	dom	murowany	ok. 1920 r.
324.	Węgorzyno	ul. Mickiewi cza 5	dom	murowany	1 ćw. XX w.

325.	Węgorzyno	ul. Mickiewicza 6	dom	murowany	ok. 1920 r.
326.	Węgorzyno	ul. Mickiewicza 8	dom	murowany	ok. 1920 r.
327.	Węgorzyno	ul. Mickiewicza 11	dom	murowany	ok. 1920 r.
328.	Węgorzyno	ul. Mickiewicza 13	dom	murowany	1 ćw. XX w.
329.	Węgorzyno	ul. Podgórna	dom	murowany	pocz. XX w.
330.	Węgorzyno	ul. Runowska 2	dom	murowany	XIX / XX w.
331.	Węgorzyno	ul. Runowska 3	dom	murowany	pocz. XX w.
332.	Węgorzyno	ul. Runowska 7	willa	murowany	1 ćw. XX w.
333.	Węgorzyno	ul. Słowackiego 1	dom	murowany	ok. 1920 r.
334.	Węgorzyno	ul. Strzelecka	kaplica cmentarna	murowany	2 ćw. XX w.
335.	Węgorzyno	ul. Szkolna 1	Bud. gospodarczy	murowany	pocz. XX w.
336.	Węgorzyno	ul. Szkolna 2	Dom	murowany	pocz. XX w.
337.	Węgorzyno	ul. Sosnowskiego 2	Dom	murowany	XIX / XX w.
338.	Węgorzyno	ul. Sosnowskiego 3	Dom	murowany	XIX / XX w.
339.	Węgorzyno	ul. Sosnowskiego 4	Dom	murowany	xix; xx w.
340.	Węgorzyno	ul. Sosnowskiego 5	Dom	murowany	pocz. XX w.
341.	Węgorzyno	ul. Zielona 1	Dom	murowany	ok. 1920 r.

342.	Węgorzyno	ul. Zielona 1	Stodola	murowany	k. XIX w.
------	-----------	---------------	---------	----------	-----------

9.13. Zagrożenia środowiska kulturowego

1. Ochrona zabytków położonych we wsiach i założeniach ruralistycznych oraz towarzyszącej im zieleni zabytkowej – parków, cmentarzy i obsadzeń dróg jest jedną z najtrudniejszych dziedzin konserwatorskich. Podstawowym zagrożeniem jest niedostosowanie istniejącego zasobu do dzisiejszych wzorców kulturowych i technicznych. Brak jest ekonomicznego i funkcjonalnego uzasadnienia do eksploatacji wielu obiektów gospodarczych i produkcyjnych, jak również środków u właścicieli na remonty. Zagrożeniem jest ekspansywna reklama nowoczesnych materiałów i detalu budowlanego, którego użycie dewaloryzuje skromne i jednorodne kompozycje zabudowy oraz może prowadzić do pogorszenia stanu technicznego obiektów.

2. W znacznym stopniu zagrożone są zespoły zabytkowej zieleni. Wszystkie parki są zaniedbane i pozostawione własnemu losowi, dziczej zatrącając pierwotny charakter mający tworzyć w naturalnym krajobrazie tło kolorystyczne i oparcie przestrzenne dla terenów zurbanizowanych. Podobnie cmentarze zabytkowe, tylko nieliczne z nich posiadają fragmentarycznie zachowane ogrodzenia, a obsadzenia wzdłuż ich granic, z powodu braku jakiegokolwiek pielęgnacji rozrosły się i rzadko pozostają czytelne. Nieliczne obiekty architektoniczne oraz krzyże, nagrobki i mogiły czy dość powszechnie występujące pomniki ofiar I wojny światowej są zdewastowane, rozgrabione, a czytelność układu kompozycyjnego całości praktycznie nie jest już nigdzie czytelna. Miejsca te nie są również w żaden sposób opisane, drogi do nich prowadzące są zarośnięte, nieczytelne w terenie lub zgoła niedostępne publicznie. Zagrożeniem dla walorów komponowanej zieleni mogą być również nieprofesjonalnie prowadzone nasadzenia, z naruszeniem warunku utrzymywania składu gatunkowego przy uzupełnianiu ubytków oraz stosowania nasadzeń np. drzew owocowych) w miejscach, na terenach, i w rejonie obiektów architektonicznych, gdzie może dojść do zatarcia pierwotnej, zamierzonej kompozycji projektowej.

3. Zagrożeniem dla elementów lokalnego krajobrazu są przede wszystkim:

- wtórne podziały dawnych terenów rolnych;
- powstawanie zabudowy jednorodzinnej na podstawie bardzo zróżnicowanych projektów na zbyt małych działkach bez stosowania komponowanej zieleni, mogącej ograniczać negatywne eksponowanie nowych i "nowoczesnych" form architektonicznych, w tym powstawanie osiedli bez projektów urbanistycznych, pozbawionych kompozycji i odpowiednich przestrzeni publicznych,
- stosowanie i utrzymywanie prymitywnych rozwiązań inżynierskich w postaci napowietrznych linii ciepłociągów oraz ewentualne wznoszenie masztów anten telekomunikacyjnych.

4. W znacznym stopniu są również zagrożone zabytki archeologiczne, ich ochrona stała się obecnie jedną z najtrudniejszych dziedzin konserwatorskich. Czynniki, które decydują o możliwości przetworzenia większości stanowisk archeologicznych mają zdecydowanie negatywny charakter. Rozwijający się ośrodek gminny w Węgorzynie wpływa na krajobraz i warunki życia mieszkańców gminy, wpływa także na możliwości zachowania stanowisk archeologicznych. W coraz większym stopniu zagrożeniem dla krajobrazu archeologicznego są dokonywane obecnie wtórne podziały terenów rolnych, i powstawanie nowej wiejskiej zabudowy. Nowi użytkownicy terenów rolniczych stosują bardzo ciężki sprzęt na dużych obszarach, co niekorzystnie wpływa na stan zachowania stanowisk. Nieco inaczej wygląda sytuacja na obszarach zalesionych. Tutaj, w przypadku kiedy dokonano go przed wielu laty, las wpływa korzystnie na zachowanie (zalesienie nieznanymi) stanowisk archeologicznych.

9.14. Zestawienie wymogów ochrony wartości kulturowych miejscowości

BRZEŹNIAK

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefę A - obejmującą teren działki kościelnej wraz z kościołem,
  - strefę K - dla terenu zespołu podworskiego wraz z parkiem, oraz dla dwóch cmentarzy i trzech alei,
  - strefę E - obejmującą ekspozycję od strony płn. zach.
  - strefy W I - stanowiska 238-242,246, 247,251
  - strefy WII - stanowiska 243, 248, 249
  - * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich
- Szczegółowe wnioskowane ustalenia.
- * wnioskuje się rewaloryzację zespołu zabudowy podworskiej,
  - * wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku dawnej remizy i o wpisanie jej do rejestru zabytków,
  - * wnioskuje się o remont kamiennego muru przy cmentarzu poewangelickim, usunięcie podrostów i wyeksponowanie zachowanych nagrobków,
  - * wnioskuje się o ogrodzenie terenu cmentarza katolickiego

BRZEŹNICA

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem,
- strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z parkiem
- strefy E - obejmujących ekspozycję wzgórza kościelnego i przejazdu kolejowego
- strefa W II - stanowisko 253

Szczegółowe wnioskowane ustalenia.

- * wnioskuje się wykonanie inwentaryzacji pomiarowej kościoła, oraz zabezpieczenie ruiny,
- * wnioskuje się o zewidencjonowanie przejazdu kolejowego.

CIESZYNO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem i cmentarzem,
- strefy B - obejmującej teren historycznej zabudowy wsi w części centralnej, i enklawy zabudowy po stronie wsch.
- strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z parkiem i cmentarzem rodowym, oraz cmentarzem ewangelickim.

strefa WI - stanowisko 94

strefy WII - stanowiska 86, 92, 95, 97, 100

- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * Wnioskuje się o ograniczenie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości do uzupełniającej z nawiązaniem do gabarytów i form historycznych,
- * wnioskuje się o rewaloryzację zespołu zabudowy podworskiej,
- * wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku remizy nr 26,
- * wnioskuje się o zewidencjonowanie pomnika Ludwika von Wedell.

CHWARSTNO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem i dawną szkołą,
- strefy K - obejmującej historyczne rozplanowanie i zabudowę wsi, oraz teren cmentarza,
- strefy E - obejmującej ekspozycję wzgórza kościelnego od strony pld. zach.,
- strefy WII - stanowiska 70
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * Wnioskuje się o ograniczenie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości do uzupełniającej,
- * wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku d. szkoły nr 6,
- * wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku d. remizy,

* wnioskuje się o usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego, ogrodzenie terenu cmentarza i postawienie symbolicznego nagrobka.

DŁUSKO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z ruiną kościoła i cmentarzem,
- strefy B - obejmującej teren d. zespołu podworskiego wraz z parkiem i drogą dojazdową oraz enklawą zabudowy przy wzgórzu kościelnym,
- strefy K - obejmującej teren cmentarza poewangelickiego,
- strefy E - obejmującej ekspozycję wzgórza kościelnego od strony płd., t.j. od strony jeziora,
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * wnioskuje się o zabezpieczenie ruiny kościoła,
- * wnioskuje się o uporządkowanie terenu cmentarza przykościelnego i wyeksponowanie zachowanych nagrobków,
- * wnioskuje się o usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego i wyeksponowanie zachowanych nagrobków,
- * wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku przy wzgórzu kościelnym

GARDNO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem,
- strefy B - obejmującej rozplanowanie i zabudowę wsi po wsch. i płd. zach. stronie kościoła,
- strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego oraz cmentarza poewangelickiego,
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * wnioskuje się odtworzenie drogi po zach. stronie kościoła i pierzei zabudowy z nawiązaniem do form domów istniejących,
- * wnioskuje się o wycięcie krzewów i podrostów z terenu cmentarza, zachowanie zieleni wysokiej, ogrodzenie terenu i postawienie symbolicznego nagrobka,
- * wnioskuje się o założenie karty ewidencyjnej pomnika z okresu I wojny światowej.

GINAWA

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z budynkiem kościoła,
- strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z zabudową i parkiem, oraz terenem cmentarza poewangelickiego,
- strefy E - obejmującej ekspozycję wzgórza kościelnego od strony płn., strefy WI - stanowiska 268, 271
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * wnioskuje się o zachowanie zespołu podworskiego jako jednej, niepodzielnej parceli, oraz rewaloryzację zespołu zabudowy podworskiej,
- * wnioskuje się o wpisanie do rejestru zabytków budynku leśniczówki,
- * wnioskuje się o odsłonięcie muru cmentarnego, usunięcie podrostów z terenu cmentarza i odsłonięcie nagrobków,
- * wnioskuje się o zachowanie brukowanej nawierzchni drogi wiejskiej

KAKOLEWICE

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem i kaplicą,
- strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z parkiem,
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

- * wnioskuję się zachowanie terenu zespołu podworskiego jako jednej parceli z możliwością nowego zagospodarowania części folwarcznej,
- * wnioskuję się skreślenie z rejestru zabytków zrujnowanego dworu, na miejscu którego dopuszcza się budowę nowej siedziby mieszkalnej,

KRAŚNIK ŁOBESKI

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem, grobowcem rodzowym i pomnikiem, strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z zabudową i parkiem, oraz cmentarzem poewangelickim i dwoma alejami,
- strefę W II - stanowisko 157
- * wnioskuję się zachowanie zespołu podworskiego jako jednej parceli oraz rewaloryzację zabudowy podworskiej,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków kościoła,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków mauzoleum,
- * wnioskuję się o zewidencjonowanie pomnika z okresu I wojny światowej,
- * wnioskuję się o zachowanie nawierzchni brukowej na drodze pomiędzy kościołem a zespołem folwarcznym,
- * wnioskuję się wycięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego i postawienie symbolicznego nagrobka.

LESIĘCIN

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * ustala się strefy: B - obejmującej teren rozplanowania i zabudowy wsi,
- strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego łącznie z zabudową i parkiem, oraz cmentarz poewangelicki i aleję dębową (przy drodze do Kąkolewic)
- strefę W II - stanowisko 183
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * wnioskuję się o ograniczenie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości do uzupełniającej,
- * wnioskuję się o wydzielenie spod zabudowy terenu dawnej działki kościelnej,
- * wnioskuję się o uporządkowanie zieleni na terenie cmentarza poewangelickiego i ekspozycję zachowanych nagrobków.

MIELNO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej rozplanowanie i zabudowę całej wsi łącznie z działką kościelną i kościołem, cmentarzem poewangelickim oraz terenem zespołu podworskiego z dworem i terenem d. grodu?,
- strefę E - obejmującej ekspozycję wsi od strony pld. wsch.,
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * wnioskuję się rewaloryzację zespołu podworskiego,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków budynku dworu,
- * wnioskuję się o usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego, ogrodzenie terenu i postawienie symbolicznego nagrobka.

MIESZEWO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującą rozplanowanie i zabudowę całej wsi łącznie z działką kościelną i kościołem, oraz zespołem podworskim z zabudową i parkiem,
- strefę K - obejmującą dwa cmentarze poewangelickie oraz aleję klonową,
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków założenia podworskiego,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków budynku młyna,

- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków budynku d. dworca,
- * wnioskuję się o zewidencjonowanie pomnika z I wojny światowej,
- * wnioskuję się o uporządkowanie cmentarza poewangelickich, a zwłaszcza cmentarza z okresu I wojny światowej, z wykonaniem dojścia do cmentarza i jego oznaczenia.

PODLIPCE

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: B - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z zabudową i parkiem,
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków zespołu zabudowy podworskiej,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków budynku d. kaplicy,
- * wnioskuję się usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego, ogrodzenie cmentarza i postawienie symbolicznego nagrobka.

POŁCHOWO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: B - obejmującej teren rozplanowania i zabudowy wsi,
- strefy K - obejmującej teren cmentarza poewangelickiego i alei brzoźowej,
- * wnioskuję się rewaloryzację zabudowy wiejskiej,
- * wnioskuję się o usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego, ogrodzenie terenu i postawienie symbolicznego nagrobka,
- * wnioskuję się zachowanie brukowanej nawierzchni dziedzińca w obrębie dawnego folwarku i drogi gumiennej w płn. Zach. części wsi.

PRZYTOŃ

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- * Ustala się strefy: A - obejmującej działkę kościelną wraz z kościołem,
- strefy K - obejmującej teren rozplanowania i zabudowy wsi, zespołu podworskiego z parkiem, oraz cmentarza poewangelickiego,
- strefy E - obejmującej ekspozycję wsi od strony jeziora,
- strefę WI - stanowisko 221
- strefę WII - stanowisko 224
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich
- * wnioskuję się o ograniczenie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości do uzupełniającej,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków budynku dworu,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru zabytków budynku kuźni,
- * wnioskuję się zewidencjonowanie pomnika z okresu I wojny światowej,
- * wnioskuję się o wycięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego i wyeksponowanie istniejących nagrobków.

ROGÓWKO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

- Ustala się strefy: K - obejmującą teren zespołu podworskiego wraz z działką kościelną i kościołem, oraz trzema alejami klonowo dębowymi.
- strefę WII - stanowisko 227
- * Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.
- * wnioskuję się o zachowanie zespołu podworskiego w formie jednej działki,
- * wnioskuję się o wpisanie do rejestru budynku kościoła.

RUNOWO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem,

B - obejmującej rozplanowanie i zabudowę wsi,

strefy K - obejmującej zespół podworski wraz z zabudową i parkiem, oraz teren cmentarza poewangelickiego i aleję dębową,

strefa W II - stanowisko 148

* Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

* wnioskuje się o ograniczenie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości do uzupełniającej,

* wnioskuje się o utrzymanie zespołu podworskiego w formie jednej działki,

* wnioskuje się o zachowanie brukowanej nawierzchni drogi przy zespole podworskim,

* wnioskuje się o zewidencjonowanie pomnika z okresu I wojny światowej,

* wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku młyna,

* wnioskuje się o wycięcie podrostów z terenu dwóch cmentarzy poewangelickich i wyeksponowanie zachowanych nagrobków.

RUNOWO POMORSKIE

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: A - obejmującą rozplanowanie i zabudowę z okresu międzywojennego,

strefy B - obejmującej zespół dworca kolejowego i zabudowy przydworcowej, oraz zabudowy z okresu międzywojennego,

strefy K - obejmującej aleję lipową przy dworcu,

* wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku dworca i budynków towarzyszących

SARNIKIERZ

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefę: K - obejmującą teren cmentarza poewangelickiego,

* wnioskuje się o wycięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego, ogrodzenie terenu i odsłonięcie zachowanych nagrobków.

SIELSKO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem,

strefy K - obejmującej rozplanowanie i zabudowę wsi, wraz z zespołem podworskim, oraz cmentarza poewangelickiego,

strefę WI - stanowisko 42

strefę WII - stanowisko 33

* Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

* wnioskuje się o ograniczenie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości do uzupełniającej,

* wnioskuje się o rewitalizację terenu zespołu podworskiego,

* wnioskuje się o zewidencjonowanie pomnika nagrobnego z okresu I wojny światowej.

STARE WĘGORZYNO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z zabudową,

* Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

* wnioskuje się o zachowanie terenu zespołu podworskiego w formie jednej działki.

TRZEBAWIE

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: A - obejmującą działkę kościelną wraz z kościołem,
strefy K - obejmującej rozplanowanie i zabudowę wsi, oraz cmentarz poewangelicki,
strefę WI - stanowisko 63

* Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

* wnioskuję się usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego, ogrodzenie terenu i postawienie symbolicznego nagrobka.

WĘGORSKO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: B - obejmującej teren zagrody młynarza wraz z budynkiem młyna

* Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

WIEWIECKO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z parkiem i cmentarzem,

strefę WI - stanowisko 254

strefę WII - stanowisko 261

* wnioskuję się usunięcie podrostów z terenu cmentarza, ogrodzenie terenu i postawienie symbolicznego nagrobka,

* wnioskuję się zachowanie brukowanej nawierzchni drogi prowadzącej przez teren zespołu podworskiego.

WINNIKI

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem,

strefy B - obejmującej teren i zabudowę wsi oraz zespołu folwarcznego,

strefy K - obejmującej teren parku podworskiego,

* Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

* wnioskuję się o sytuowanie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości wzdłuż drogi łączącej zespół folwarczny ze wsią,

* wnioskuję się o usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego, ogrodzenie terenu i postawienie symbolicznego nagrobka.

* wnioskuję się zewidencjonowanie pomnika z okresu I wojny światowej

ZWIERZYNEK

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: A - obejmującej teren działki kościelnej wraz z kościołem,

strefy B - obejmującej rozplanowanie i zabudowę wsi,

strefy K - obejmującej teren zespołu podworskiego wraz z zabudową i parkiem, oraz terenu cmentarza poewangelickiego,

* Obiekty pozostające pod ochroną prawną (tab.10) wymagają postępowania wg wytycznych konserwatorskich.

* wnioskuję się o ograniczenie ewentualnej nowej zabudowy miejscowości do uzupełniającej,

* wnioskuję się o zachowanie terenu zespołu podworskiego w formie jednej działki,

* wnioskuję się o zewidencjonowanie pomnika z okresu I wojny światowej,

* wnioskuję się o usunięcie podrostów z terenu cmentarza poewangelickiego i odsłonięcie zachowanych nagrobków,

* wnioskuję się o uporządkowanie terenu wokół grobowca rodziny Welów, wykonanie dojścia do grobowca i jego oznakowanie.

WĘGORZYNO

Ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości:

Ustala się strefy: B - obejmującej rozplanowanie i zabudowę miasta w obrębie ulic Podgórnjej, Grunwaldzkiej, Drawskiej, Zielonej, Zamkowej, wraz z terenem d. cmentarza -ob. parku, i terenem dwóch cmentarzy przy ul. Drawskiej i Zielonej, oraz rozplanowania i zabudowy terenu w obrębie ulicy Kościuszki, Przemysłowej i Jagiellońskiej,

strefy K - obejmującej teren cmentarza komunalnego wraz z budynkiem kaplicy cmentarnej, oraz dwóch alei kasztanowców przy ul. Przemysłowej i Kolejowej,

strefę WI - stanowisko 213

* wnioskuje się o sporządzenie **miejscowego** planu zagospodarowania przestrzennego miasta,

* wnioskuje się o wpisanie do rejestru zabytków kościoła,

* wnioskuje się o wpisanie do rejestru zabytków budynku ratusza,

* wnioskuje się o wpisanie do rejestru zabytków willi zespołu zabudowań gazowni przy ul. Runowskiej 15,

* wnioskuje się o zewidencjonowanie budynku dworca i budynków towarzyszących.

ZDROJE

strefę WI - stanowisko 229

10. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

1. Na koniec 2006 r. miasto Węgorzyno zamieszkiwało 3086 osób (w tym 1528 mężczyzn i 1564 kobiety), gminę natomiast 4421 osób (w tym 2282 mężczyzn i 2160 kobiet). Obecnie, ludność miasta i gminy wynosi 7534 osób. Odpowiednie dane dotyczące dynamiki wzrostu ludności gminy w ostatnich latach przedstawia się poniżej.

Tabela 15. Liczba mieszkańców miasta w latach 2002-2006

Rok	2002		2003		2004		2005		2006	
Liczba mieszkańców	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina
	3129	4440	3119	4412	3141	4411	3109	4415	3086	4421

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007r.

2. Z wyżej zamieszczonych danych wynika, że liczba mieszkańców w mieście i gminie zmieniała się na przełomie ostatnich lat. Były to zarówno spadki jak i wzrosty wszystkie jednak, ze względu na skalę, zaliczyć można do nieznaczących. Zestawiając te dane zauważyć można, że zmiany liczby osób zamieszkujących gminę na przestrzeni lat są mniejsze niż w mieście.

Powyższe dane uzupełnia się dodatkowymi informacjami dotyczącymi obecnej sytuacji demograficznej.

Tabela 16. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach

L.p.	Miejscowość	2006 rok	2005 rok
1	Miasto Węgorzyno	2970	3005
2	Brzeźniak	99	100
3	Chwarstno	125	126
4	Cieszyno	228	226
5	Dłusko	63	59
6	Gardno	81	80
7	Ginawa	225	225
8	Gościsław	26	26
9	Kąkolewice	136	108
10	Kraśnik Łobeski	160	162
11	Lesięcin	243	251
12	Łobzów	-	1

13	Małe Węgorzynko	7	7
14	Mielno	182	192
15	Miszewo	378	374
16	Nowe Węgorzynko	15	14
17	Podlipce	107	106
18	Połchowo	160	160
19	Przytoń	213	219
20	Rogówko	92	90
21	Runowo	342	343
22	Runowo Pomorskie	507	501
23	Sarnikierz	28	28
24	Sielsko	351	358
25	Stare Węgorzynko	98	99
26	Sulice	45	43
27	Trzebawie	76	78
28	Wiewiecko	169	166
29	Winniki	123	122
30	Zwierzynek	192	192

Źródło: Urząd Miejski w Węgorzynie

3. Najwięcej osób na terenach wiejskich gminy Węgorzyno koncentruje się w miejscowościach: Runowo Pomorskie, Miszewo, Runowo oraz Sielsko. Miejscowości te znajdują się w sąsiedztwie miasta Węgorzyno (Runowo, Runowo Pomorskie) oraz w północno-zachodniej części gminy (Sielsko i Miszewo). Takie rozmieszczenie ludności powoduje, że ponad połowa mieszkańców gminy koncentruje się w centralnej części gminy. Najmniej osób zamieszkuje miejscowości Gościśław, Małe Węgorzynko oraz Nowe Węgorzynko.

Tabela 17. Podstawowe dane demograficzne na koniec 2006 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Przyrost naturalny
1.	Miasto Węgorzyno	19	25	1
2.	Gmina Węgorzyno	29	49	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007r.

4. Dominującą grupę ludności miasta stanowi grupa produkcyjna (65% ogółu ludności), znaczną – przedprodukcyjną (21%), stosunkowo małą – poprodukcyjną (14%). Struktura ta jest bardzo zbliżona do średniej województwa, mimo to wskazać należy, że także i tu zachodzą procesy starzenia się ludności w analogiczny sposób jak dla wielu ośrodków miejskich Polski, w tym i Województwa Zachodniopomorskiego. Stwarzają one nowe specyficzne potrzeby związane z rozwojem systemu opieki zdrowotnej i społecznej oraz przynoszą istotne zmiany dla funkcjonowania systemu oświaty. **Obowiązek zapewnienia wszystkim dzieciom miejsc w przedszkolach stwarza nowe wyzwanie dla władz samorządowych. Organizacja żłobka pozwoli również na rozszerzenie możliwości działania grupie zawodowo czynnej (szczególnie kobietom).**

Tabela 18. Ludność według grup wiekowych na koniec 2006 roku

Grupa wiekowa	Miasto Węgorzyno						Województwo zachodniopomorskie					
	Ogółem	%	Mężczyźni	%	Kobiety	%	Ogółem	%	Mężczyźni	%	Kobiety	%
Wiek przedprodukcyjny	644	21	350	12	294	10	337451	20	173052	10	164399	10
Wiek produkcyjny	1985	65	1027	34	958	31	1113868	66	573291	34	540577	32

Wiek poprodukcyjny	415	14	136	4	279	9	241519	14	76646	4	164873	10
Grupa wiekowa	Gmina Węgorzyno						Województwo zachodniopomorskie					
	Ogółem	%	Mężczyźni	%	Kobiety	%	Ogółem	%	Mężczyźni	%	Kobiety	%
Wiek przedprodukcyjny	1001	23	541	12	460	11	337451	20	173052	10	164399	10
Wiek produkcyjny	2581	59	1441	33	1140	26	1113868	66	573291	34	540577	32
Wiek poprodukcyjny	772	18	256	6	516	12	241519	14	76646	4	164873	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007r.

5. Zgodnie z prognozami demograficznymi wzrasta udział grupy produkcyjnej, co wiąże się z problemami związanymi z zapewnieniem im zatrudnienia. Problem ten będzie narastał, tak więc stwarzanie warunków dla zapewnienia możliwie największej ilości miejsc pracy powinno stać się jednym z podstawowych zadań gminy. Już od kilku ostatnich lat obserwuje się tu wzrastającą stopę bezrobocia. Jest to zjawisko wywołane nie tylko wskutek wzrostu liczny ludności w wieku produkcyjnym, powoduje je dorastanie grupy wiekowej pokolenia z przełomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Drugą ważną przyczyną jest postępujący proces załamania się rynku pracy w rolnictwie. Upadek licznych na terenie gminy Państwowych Gospodarstw Rolnych pogłębia jeszcze to zjawisko. Brak pracy w miejscu zamieszkania skłania do szukania jej w większych ośrodkach osadniczych.

6. Liczba mieszkań w 2007 r. wynosiła na terenie miasta 918, a w gminie 1422. Wzrost w stosunku do roku ubiegłego zaobserwowano jedynie na obszarze gminy. W mieście liczba mieszkań nie uległa w tym czasie zmianie. W zestawieniu miasta i gminy Węgorzyno z województwem zachodniopomorskim pod względem liczby izb i metrów przypadających na jedną, wyniki są bardzo zbliżone.

Tabela 19. Mieszkania w mieście i gminie Węgorzyno na koniec 2006 roku

Rok	Liczba mieszkańców	Mieszkania	Izby	Liczba osób na izbę	Powierzchnia użytkowa w m ²	Liczba m ² przypadająca na osobę
<i>Miasto Węgorzyno</i>						
2005	3106	918	3529	1,1	60 538	19,5
2006	3092	918	3529	1,1	60538	19,6
<i>Gmina Węgorzyno</i>						
2005	4424	1420	5288	1,2	99665	22,5
2006	4442	1422	5296	1,2	99878	22,5
<i>Województwo zachodniopomorskie</i>						
2005	1 692 171	574.862	2 120 246	1,3	37 787 539	22,3
2006	1 691 123	579.555	2 137 956	1,3	38 242 322	22,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007r.

7. System obsługi mieszkańców miasta i gminy należy uznać za wystarczający pod względem struktury podstawowych usług, zlokalizowanych w ośrodku gminnym w poszczególnych ich sferach, ale generalnie niezadowolający jeśli chodzi o stan techniczny obiektów i standard ich wyposażenia, a także dostępność dla mieszkańców, zamieszkujących odległe od gminnego centrum miejscowości.

8. W sferze oświaty i wychowania gmina zapewnia swoim obywatelom podstawowy poziom edukacji. Posiadane przez nią obiekty pełniące tą funkcję pozostają w średnim stanie technicznym i wymagają modernizacji. Do obiektów oświaty na terenie gminy należą:

- Przedszkole Publiczne w Węgorzynie;
- Szkoła Podstawowa w Węgorzynie;

- Szkoła Podstawowa w Mieszewie;
- Szkoła Podstawowa- filia w Runowie Pomorskim;
- Filia Szkoły Podstawowej w Runowie Pomorskim, położona w Sielsku;
- Gimnazjum w Węgorzynie.

Obowiązek zapewnienia wszystkim dzieciom dostępu do przedszkola wymusza na władzach samorządowych potrzebę gwałtownego zwiększenia liczby miejsc.

9. W sferze ochrony zdrowia i opieki społecznej funkcjonują na terenie gminy Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej (w Węgorzynie), zapewnia on opiekę lekarzy specjalistów: internistów, pediatry, ginekologa, reumatologa. W Węgorzynie funkcjonują też *dwie apteki* i gabinety dentystyczne. *Na terenie miasta znajduje się również Ośrodek Pomocy Społecznej.*

10. W sferze sportu i rekreacji gmina dysponuje salami gimnastycznymi przy szkołach podstawowych, W Węgorzynie znajduje się stadion środowiskowy, będący pod zarządem Ludowego Klubu Sportowego „Sparta”. Działają tu także szkolne kluby sportowe. Głównym, krytym obiektem sportowo- widowiskowym gminy jest hala sportowa przy Gimnazjum w Węgorzynie. **Oferta w sferze sportu i rekreacji jest skromna i wymaga rozszerzenia.**

11. W sferze usług administracji zasadniczą rolę pełni Urząd Miasta i Gminy w Węgorzynie. Znajduje się tu także Urząd Pocztowy. Jedyną placówką bankową, działającą w obszarze gminy jest oddział Banku Spółdzielczego.

12. Specjalną rolę w życiu miasta i gminy spełnia kościół katolicki, którego głównym obiektem jest murowany kościół parafialny w Węgorzynie. Uzupełniają go jeszcze dwa kościoły parafialne w miejscowościach Mieszewo i Sielsko. Oprócz tego na terenie gminy znajduje się łącznie czternaście kościołów filialnych w miejscowościach: Brzeźniak, Chwarstno, Cieszyno, Gardno, Ginawa, Kąkolewice, Kraśnik Łobeski, Mielno, Przytoń, Rogówko, Runowo, Trzebawie, Winniki, Zwierzynek.

13. *W 2004 r. w mieście i gminie Węgorzyno zatrudnionych było 659 osób. Stanowiły one zaledwie 14% osób w wieku produkcyjnym. Najwięcej pracujących skupiał sektor usługowy. Zatrudnienie w nim znalazło 40% ogółu zatrudnionych. Najmniej osób zatrudnionych było w rolnictwie.*

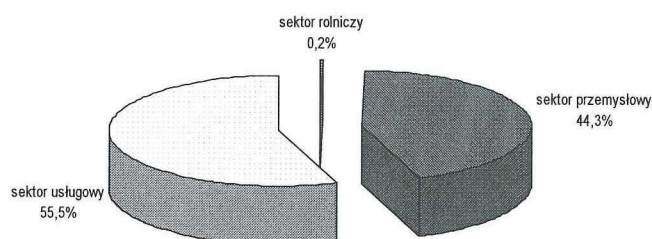
Tabela 20. Zatrudnienie według sektora

Miasto Węgorzyno				Gmina Węgorzyno		
Rok	2002	2003	2004	2002	2003	2004
<i>ogółem</i>						
ogółem	455	417	483	183	177	176
mężczyźni	238	214		128	112	
kobiety	217	203	229	55	65	47
<i>sektor rolniczy</i>						
ogółem	3	1	1	36	32	32
mężczyźni	2	1	1	28	25	25
kobiety	1	0	0	8	7	7
<i>sektor przemysłowy</i>						
ogółem	222	179	214	91	98	67
mężczyźni	148	117	-	81	78	-
kobiety	74	62	-	10	20	-
<i>sektor usługowy razem</i>						
ogółem	230	237	268	56	47	77
mężczyźni	88	96	-	19	9	-

kobiety	142	141	-	37	38	-
sektor usługowy - usługi rynkowe						
ogółem	122	105	131	21	12	38
mężczyźni	59	61		11	4	
kobiety	63	44		10	8	
sektor usługowy - usługi nierynkowe						
ogółem	108	132	137	35	35	39
mężczyźni	29	35	-	8	5	-
kobiety	79	97	-	27	30	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007 r.

Wykres 2. Zatrudnienie według sektora

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007 r.

11. STAN PRAWNY GRUNTÓW

1. W poniższej tabeli wyszczególniono poszczególne kategorie podmiotów dysponujących prawem własności gruntów położonych na terenie miasta i gminy Węgorzyno.

Tabela 21. Stan prawny gruntów

Wyszczególnienie	Miasto		Gmina	
	Powierzchnia w ha	Udział %	Powierzchnia w ha	Udział %
Grunty SP z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie wieczyste	224	32,94	18819	75,59
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	20	2,94	145	0,58
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych, i innych państwowych osób prawnych	0	0,00	0	0,00
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem oddanych w użytkowanie wieczyste	111	16,32	556	2,23
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	27	3,97	17	0,07
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych,	0	0,00	2	0,01

oraz grunty, których właściciele są nieznanymi				
Grunty osób fizycznych	293	43,09	5219	20,96
Grunty spółdzielni	1	0,15	1	0,00
Grunty kościołów związków wyznaniowych	0	0,00	104	0,42
Wspólnoty gruntowe	0	0,00	0	0,00
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów oddanych w użytkowanie	3	0,44	9	0,04
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,00	0	0,00
Grunty województw z wyłączeniem oddanych w użytkowanie	0	0,00	0	0,00
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0,00	0	0,00
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób innych niż wymienione wyżej	1	0,15	25	0,10

Źródło: Na podstawie danych statystycznych Starostwa Powiatowego w Łobzie – 01.01.2007 r.

2. Na terenie miasta większość gruntów stanowi własność osób fizycznych podczas gdy na terenach wiejskich zdecydowaną większość stanowią grunty Skarbu Państwa. Zaledwie 20% gruntów gminy stanowi własność osób fizycznych. Grunty Skarbu Państwa rozmieszczone są równomiernie w całej gminie. Należy spodziewać się, że grunty te przejmowane będą przez podmioty prywatne.

12. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z ROZWOJEM STRUKTURY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ

12.1. Uwarunkowania rozwoju produkcji i usług

1. Podstawowym problemem warunkującym rozwój gospodarczy miasta i gminy jest powstrzymanie tak znacznego spadku liczby miejsc pracy, jaki dokonał się tu w ostatnich latach, że jednostkę uznano za teren zagrożony szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, wynikającym przede wszystkim ze zmniejszenia się ilości miejsc pracy w rolnictwie. Zapewnienie miejsc pracy w innych działach gospodarki, jest jedną z szans na zmianę tej sytuacji. Tempo tworzenia nowych miejsc pracy nie jest tu zadowalające. Wysoki udział w ich tworzeniu mają prywatne podmioty gospodarcze. W końcu roku 2006 było ich zarejestrowanych na terenie miasta 395. Dominujące branże to: usługi handlu i gastronomii (128 podmiotów), usługi budowlane i transportowe (82 podmioty), a także produkcja (35 podmiotów).

2. Niewielką grupę stanowią większe podmioty gospodarcze, działające na terenie miasta i gminy. Są to: Bank Spółdzielczy Oddział w Węgorzynie, Central Soya w Łobzie – Oddział w Węgorzynie, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Węgorzynie, Hydro Poland w Wiewiecku, PKN Orlen – Stacja w Węgorzynie, Poczta Polska Oddział w Węgorzynie. W funkcjonuje tu także gorzelnia, masarnia, ubojnia i piekarnia, są to główne obiekty produkcyjne. Występują tu również obiekty zaopatrzenia rolnictwa i gospodarstw domowych: punkt skupu żywca, skład opału, materiałów budowlanych czy punkt sprzedaży pasz. Miasto posiada również liczne obiekty usług handlu w postaci sklepów o różnicowanej ofercie i specjalizacji. Na terenie gminy działa ponadto: Młyn w Runowie, gorzelnia i piekarnia w Mieszewie, masarnia w Runowie oraz Zakład Usług Komunalnych, będący jednostką podległą Urzędowi Gminy. Udział w zatrudnieniu na terenie gminy mają również Polskie Koleje Państwowe, przedsiębiorstwo to zatrudnia obsługę stacji kolejowej w Runowie Pomorskim oraz urzędzeń jej towarzyszących.

Potrzeby rysują się w sferze handlu, gastronomii i obsłudze ruchu samochodowego.

12.2. Uwarunkowania rozwoju produkcji rolnej i leśnej

1. Rolnicza działalność produkcyjna mimo załamania się koniunktury dla tej gałęzi gospodarki zajmuje bardzo ważne miejsce w strukturze dochodów mieszkańców miasta i gminy. Decyduje o tym znaczący, ok. 60% udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gminy. Zajmują one 15 092 ha. Dominujący udział w strukturze agrarnej gminy mają grunty orne, zajmujące powierzchnię 12 325 ha, łąki zajmują 1 514 ha, pastwiska – 1 209 ha. Najmniejszą powierzchnię zajmują sady - tylko 27 ha.

2. Struktura gospodarstw i ich wielkość zmieniła się na terenie gminy w zasadniczy sposób. Umocnił się tu sektor prywatny, grunty i obiekty dawnych Państwowych Gospodarstw Rolnych objęli indywidualni właściciele lub dzierżawcy. Mimo to najwięcej jest obecnie gospodarstw małych, mieszczących się w przedziale od 1 do 2 ha (stanowią one łącznie około 61% wszystkich gospodarstw). Znaczny jest też udział gospodarstw o średniej wielkości w przedziale od 2 do 10 ha (stanowią one łącznie 22% wszystkich gospodarstw). Gospodarstwa większe od średniej wielkości od 10 do 20 ha stanowią 10 % całości. Około 7% wszystkich gospodarstw zajmują duże, często dzierżawione po dawnych PGR przedsiębiorstwa produkcji rolniczej o powierzchni powyżej 20 ha. Łączna liczba gospodarstw rolnych w gminie wynosiła w 2002 roku wynosiła 588.

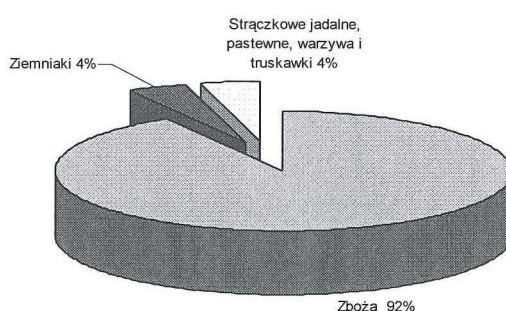
Tabela 22.. Gospodarstwa według powierzchni na koniec 2006 roku

Powierzchnia gospodarstw w ha	Miasto i gmina Węgorzyno		Województwo zachodniopomorskie	
	liczba gospodarstw	%	liczba gospodarstw	%
0 - mniej niż 2	358	60,88	40346	56,65
2 - mniej niż 10	133	22,62	16394	23,02
10- mniej niż 20	58	9,86	7568	10,63
20 - więcej	39	6,63	6912	9,71
ogółem	588	100	71220	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007 r.

3. Istotnym czynnikiem wpływającym na poziom produkcji rolniczej jest jakość gleb. Gmina dysponuje glebami o średniej jakości i przydatności pod względem rolniczym. Są one zróżnicowane pod względem bonitacyjnym, występują tu przede wszystkim gleby klas IVa, VIb i gleby III klasy stanowiące dość niski odsetek powierzchni. Najlepsze pod względem bonitacyjnym gleby zalegają głównie w zachodniej części gminy. W strukturze zasiewów gminy dominują zboża, zajmujące 5827 ha powierzchni zasiewów. W pozostałej grupie roślin największą powierzchnię zajmują ziemniaki (uprawiany na 267 ha), na następnym miejscu rzepak jary (na 132 ha). Pozostała powierzchnię upraw zajmują rzepak ozimy, rośliny strączkowe, pastewne oraz buraki cukrowe.

Wykres 3. Udział upraw polowych w produkcji rolnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – 2007r.

4. Lasy stanowią 24% powierzchni gminy. Oprócz niewielkiego udziału własności prywatnej, głównym ich zarządcą jest Administracja Lasów Państwowych - Nadleśnictwo Łobez oraz Zwierzynek (zarządzające małą grupą kompleksów leśnych w północnej części gminy). Tereny lasów znajdują się pod bezpośrednim zarządem

pięciu Leśnictw, zlokalizowanych: w Boninie, Ginawie, Rogówku, Storkowie oraz Węgorzynie. Na terenach leśnych prowadzona jest gospodarka zgodnie z ustaleniami planów urzędziowych, które w południowej części gminy uwzględniają ustalenia planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego. Zakłada się ich sukcesywne powiększanie.

12.3. Uwarunkowania rozwoju rekreacji i turystyki

1. Walory turystyczne gminy są przede wszystkim pochodną dużych wartości jej środowiska przyrody i krajobrazu. Duży udział w powierzchni gminy lasów, jezior, czystość ich wód oraz niski poziom uprzemysłowienia gminy stwarzają dobre warunki do rozwoju turystyki pobytowej i krajoznawczej. Walory te wykorzystywane są w bardzo jeszcze wąskim zakresie. Baza noclegowa gminy jest niewielka, zapewnia obsługę turystów o różnych wymaganiach. W miejscowościach Cieszyno, Przytoń, Trzebawie i Węgorzynie funkcjonują ośrodki wypoczynkowe. Znajduje się tu tylko jeden hotel w Cieszynie. Na terenie gminy rozwijają się gospodarstwa agroturystyczne. Zlokalizowane są w kilkunastu miejscowościach. Oprócz tego można się tu zatrzymać na polach namiotowych, w Ginawie, Przytoni i Samikierzu.

2. Charakterystycznym dla terenów gminy uzupełnieniem bazy turystycznej jest prywatna zabudowa rekreacyjna. Jej największe skupiska występują w miejscowościach: Cieszyno, Przytoń i Trzebawie. Zabudowa ta generalnie koncentruje się w otoczeniu jezior, również w innych miejscowościach gminy. Niestety jej charakter i standard nie mogą być oceniane pozytywnie, w niektórych tylko przypadkach są to obiekty całorocznie użytkowane, o pozytywnych walorach architektonicznych.

3. Obok turystyki pobytowej gmina ma dobre warunki do rozwoju innych aktywnych form wypoczynku. Duże powierzchnie wodne jezior Przytoń, Węgorzyno i Woświn sprzyjają rozwojowi sportów wodnych, głównie żeglarstwa. Wysoki stopień czystości wód w jeziorach i rzekach gminy powoduje, że są one celem przyjazdów licznej rzeszy amatorów wędkarstwa. Tereny Ińskiego Parku Krajobrazowego, ze względu na swoje wysokie walory przyrodnicze, florystyczne i faunistyczne są celem wypraw dla ludzi o rozwiniętych zainteresowaniach przyrodniczych. **Rysuje się jednak potrzeba rozszerzenia oferty nie tylko dla turystów ale również dla mieszkańców gminy.**

4. Tereny gminy cechuje duża ilość malowniczo poprowadzonych dróg, co prawda o dość niskim standardzie, ale także o niskim obciążeniu ruchem samochodowym. Stwarza to one możliwość wykorzystania ich jako szlaków rowerowych, tras spacerowych oraz tras do wędrowek konnych. Gmina dysponuje rozbudowanym systemem wydzielonych i oznakowanych w terenie szlaków rowerowych. Przez jej tereny przebiegają również dwa szlaki piesze. Jednym z nich jest szlak „Wzniesienia moreny czołowej”, oznakowany kolorem zielonym i przebiegający przez miejscowości Cieszyno i Dłusko. Drugim jest „Błękitny Szlak Pojezierza Ińskiego”, przechodzący przez kompleksy leśne w otoczeniu licznych jezior na terenie Parku przez miejscowości Przytoń, Węgorzyno, Podlipce i Dłusko.

13. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

1. Obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody:

- Iński Park Krajobrazowy (Plan Ochrony Parku),
- Obszary Natura 2000,
- Pomniki przyrody,
- Użytki ekologiczne,
- Rośliny i zwierzęta podlegające ochronie gatunkowej.

2. Obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy o lasach

- lasy z obszaru miasta i gminy Węgorzyno.

3. Obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych:

- grunty rolne i leśne z obszaru miasta i gminy Węgorzyno.
- 4. Obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- 5. Obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy prawo geologiczne i górnicze
  - złoża kopalin,
  - tereny i obszary górnicze.

14. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI

1. Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą siecią drogową, którą tworzy droga krajowa nr 20 oraz drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Sieć ta zapewnia w dostatecznym stopniu możliwość przemieszczania się pomiędzy miejscowościami w gminie, ale charakteryzuje się niskim standardem technicznym. Zjawisko to dotyczy wszystkich kategorii dróg. Podstawowy układ komunikacyjny obszaru miasta i gminy tworzą:

- odcinek drogi krajowej nr 20 Stargard Szczeciński- Gdynia; jest to droga o znaczeniu regionalnym, kumuluje się na niej większość ruchu kołowego w gminie, wzrastający w zauważalny sposób latem; nie posiada ona na większości swego przebiegu utwardzonych poboczy; najwięcej miejsc potencjalnych kolizji z lokalnym ruchem kołowym występuje tu na skrzyżowaniach z drogami niższych kategorii oraz przy przekraczaniu terenów zainwestowanych miejscowości, z których tylko nieliczne wyposażono w chodniki; ważną, planowaną i służącą usprawnieniu ruchu na tej drodze inwestycją jest budowa obwodnicy Węgorzyna w południowej części tego miasta;
- odcinki dróg wojewódzkich nr 146 (*Jenikowo - Dobra – Trzmielce, klasa Z*), przebiegającej w północnej części gminy, nr 151 (*Świdwin - Łobez - Węgorzyno - Recz - Barlinek - Gorzów Wielkopolski, klasa G*), przecinającej jej obszar z południa na północ w centralnej części; drogi te obok drogi krajowej stanowią trzon gminnego systemu komunikacji kołowej, przenoszący znaczną część lokalnego ruchu tranzytowego w otoczeniu gminy; ich stan techniczny można określić jako średni, dysponują one stosunkowo dobrej jakości utwardzoną nawierzchnią, nie mają jednak utwardzanych poboczy oraz chodników na terenach zabudowanych;
- drogi powiatowe:
  - 0914 Z – Resko – Radowo – Borkowo – Węgorzyno,
  - 0936 Z – Mieszewo – Sątysz,
  - 0937 Z – Mielno Runowo,
  - 0938 Z – Trzebawie – Runowo,
  - 0939 Z – Runowo – Winniki,
  - 0940 Z – Winniki – Dłusko,
  - 0941 Z – Węgorzyno – Podlipce,
  - 0942 Z – Runowo – Lesięcin,
  - 0943 Z – Lesięcin – Przytoń,
  - 0944 Z – Runowo – Połchowo,
  - 0945 Z – Winniki – Węgorzyno,
  - 0946 Z – Węgorzyno – Brzeźniak,
  - 0947 Z – Brzeźniak – Storkowo,
  - 0948 Z – Winniki – Chwarstno.

2. Sieć dróg powiatowych na terenie miasta i gminy jest dobrze rozwinięta. Drogi posiadają nawierzchnie utwardzone jednak wielu miejscach ze względu na stan techniczny wymagają modernizacji. Drogi powiatowe rozprowadzają ruch lokalny na terenie gminy.

- drogi gminne: ich standard i stan techniczny jest zróżnicowany; tylko część nawierzchni tych dróg jest utwardzona; duży udział mają drogi brukowane polnym kamieniem lub gruntowe, powoduje to, że niektóre z nich odcinki są po prostu nieprzejezdne dla samochodów osobowych;

Wykaz dróg gminnych z rodzajem nawierzchni:

- Obręb Brzeźniak:
  - dz. nr 243 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 277 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 233 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 234 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 138 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Brzeźnica:
  - dz. nr 61 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Chwarstno:
  - dz. nr 205 od drogi nr 208 do końca dz. nr 147 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 191 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 208 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 194 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 184/1 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Cieszyno:
  - dz. nr 110 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 119/2 od działki nr 16/1 do końca cmentarza – nawierzchnia utwardzona
  - dz. nr 169/78 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 169/35 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 109 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 169/11 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 169/47 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 169/40 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 192 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Dłusko:
  - dz. nr 13/3 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Gardno:
  - dz. nr 43 od drogi 42 do końca dz. 41/4 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 45 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Ginawa:
  - dz. nr 43 – nawierzchnia brukowa
  - dz. nr 67 – nawierzchnia brukowa
- Obręb Mielno:
  - dz. nr 11 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Mieszewo:
  - dz. nr 269 od centrum wsi do dz. nr 85/4 ostatnie zabudowanie – nawierzchnia asfaltowa
  - dz. nr 280 – nawierzchnia gruntowa
- Obręb Przytoń:
  - dz. nr 2 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 135 – nawierzchnia gruntowa
  - dz. nr 64/4 – nawierzchnia – płyty Jumbo

3. Przez tereny gminy przebiega magistralna linia kolejowa relacji Szczecin - Gdynia. Pociągi osobowe zatrzymują się na terenie gminy na trzech stacjach: w Cieszynie, Lesięcinie i Runowie Pomorskim. Ostatnia z wymienionych miejscowości dysponuje dużą stacją osobowo- towarową o znaczeniu ogólnopolskim. Jej możliwości przeładunkowe nie są jednak obecnie w pełni wykorzystane. Za pośrednictwem tej stacji możliwe jest

korzystanie przez mieszkańców gminy z dalekobieżnej komunikacji kolejowej. Uzupełnieniem sieci kolejowej na terenie gminy jest odgałęziająca się w Runowie Pomorskim trasa Runowo Pomorskie- Chojnice.

4. Gmina Węgorzyno jest położona na trasie licznych oznakowanych szlaków rowerowych, przebiegających przez Pojezierze Ińskie, Drawskiego oraz Wysoczyznę Łobeską. Na terenie gminy przebiegają odcinki trzynastu tras, poprowadzonych przez:

- Iński Park Krajobrazowy,
- szlakiem Pałaców i Dworów,
- lasy węgorszyńsko-łobeskie,
- szlakiem grodzisk słowiańskich,
- nad Brzeźnicką Węgorzą,
- wokół Jeziora Ińsko,
- wokół Jeziora Woświn (na dwu odcinkach),
- do „wilczego grodu” Borków,
- do renesansowego kościoła w Wysiedlu,
- trasę zamkniętych torów,
- „Wstęgę Ińską”,
- przez najwyższe wzniesienia Pojezierza Ińskiego.

15. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY SIECI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

15.1. Zaopatrzenie w wodę

Tereny gminy i położone w ich centrum miasto ma dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę. Dociera ona za pośrednictwem zbiorowych systemów do ponad 98% mieszkańców. Ujęcia wody i hydrofornie znajdują się łącznie w czternastu miejscowościach, nie wszystkie posiadają jednak stacje uzdatniania wody, ponadto stan techniczny większości z nich jest niewystarczający. Ujęcia te zostały wybudowane przez dawne PGR-y i są jednym z nielicznych pozytywnych przykładów ich działalności. Własne ujęcia wody posiadają następujące miejscowości: Cieszyno, Dłusko, Gardno, Ginawa, Gościław, Kąkolewice, Podlipce, Przytoń, Rogówko, Runowo, Sielsko, Wiewiecko, Winniki, Węgorzyno, Rogówko, Brzeźniak i Zwierzynek. Tereny stacji kolejowej w Runowie Pomorskim dysponują własnym ujęciem wody. *Stan techniczny sieci oraz ujęć wodnych jest niezadowalający.*

15.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków

Gmina Węgorzyno dysponuje niedostateczną zbiorczą siecią kanalizacyjną. Fragmenty ogólnospławnej zbiorczej sieci odprowadzania ścieków występują jedynie w części miasta Węgorzyno. Za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej nieczystości trafiają do miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Węgorzynie. Południowa część miasta jak również pozostałe miejscowości gminy nie posiadają zbiorowego systemu odprowadzania ścieków. Ponadto, jedyna miejska oczyszczalnia, do której przywożone są ścieki z całej gminy nie posiada systemu odwadniania osadów. Na terenie gminy występuje również sześć przypegerowskich oczyszczalni ścieków. Ze względu na niską wydajność i zły stan techniczny oczyszczalnie te nie mają znaczenia w systemie odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Rozporządzeniem nr 15/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 15 lutego 2006 r. na podstawie przepisów Ustawy prawo wodne wyznaczono aglomerację o równoważnej liczbie mieszkańców 3270 z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Węgorzyno. W skład aglomeracji wchodzi miejscowości: Węgorzyno, Runowo Pomorskie oraz Połchowo. Nieczystości z obszarów zainwestowanych i projektowanych do zainwestowania należy bezwzględnie odprowadzać do oczyszczalni ścieków w Węgorzynie

15.3. Ciepłownictwo i gazownictwo

Większość energii cieplnej, pozyskiwanej na terenie miasta i gminy pochodzi z kotłowni opalanych węglem. Skutkiem tego zjawiska jest dokuczliwa, wysoka emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, odczuwalna w niektórych miejscach gminy, przy bezwietrznej pogodzie. Nowo budowane kotłownie wyposaża się w piece olejowe oraz gazowe na propan- butan, emitujące mniejszą ilość zanieczyszczeń. Gmina nie dysponuje jeszcze dostępem do gazociągu, mogącym zapewnić dostawy gazu ziemnego do ogrzewania. Według zaktualizowanej w 2000 roku koncepcji programowej gazyfikacji ma być ona zaopatrzona w gaz z gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 150/100 Szczecin - Piła. Gaz miałby być rozprowadzany na terenie gminy gazociągami średnioprężnymi z koniecznością stosowania stacji redukcyjno- pomiarowych II stopnia. Stacja I stopnia ma się według tej koncepcji znajdować na terenie miasta, w rejonie cmentarza miejskiego w jego południowej części.

15.4. Elektroenergetyka

Głównym elementem systemu zasilania gminy i miasta w energię elektryczną jest stacja transformatorowa 110/15 kV, usytuowana w północnej części miasta przy ulicy Kopernika. Stacja ta czerpie energię z linii wysokiego napięcia 110 kV Morzyczyn- Chociwel- Węgorzyno- Złocieniec. Druga linia wysokiego napięcia o tym samym napięciu przebiega w północnej części gminy. Energia jest rozprowadzana siecią linii średniego napięcia i stacji transformatorowych po terenie całej gminy. Bilans energetyczny jest korzystny, transformatory w większości miejscowości dysponują nadwyżką mocy, umożliwiającą dostarczanie energii dla istniejących i planowanych obiektów. Wynika to m. in. ze spadku zaopatrzenie na energię w miejscowościach, w których zaprzestali swej działalności PGR.

15.5. Telekomunikacja

Większość obszaru gminy jest pokryta siecią telefoniczną TP S.A. Tylko dwie miejscowości nie są strefonizowane (Małe Węgorzynko i Łobzów). Łącznie podłączonych do sieci telefonicznej jest 1.029 abonentów, większość z nich, bo około 700 mieszka na terenie miasta. Uzupełnieniem gminnej sieci telekomunikacyjnej jest niezależny system sieci telefonicznych Polskich Kolei Państwowych oraz telefonia komórkowa. Całość obszaru gminy pokryta jest jej zasięgiem. Obiektem infrastruktury związanym z prawidłowym funkcjonowaniem sieci jest wieża nadawcza telefonii komórkowej w Gościławiu.

15.6. Gospodarka odpadami

Gmina dysponuje własnym *składowiskiem* odpadów komunalnych zlokalizowanym w Kraśniku. *Koncesja na składowanie odpadów na w/w składowisku odpadów wygasa w 2007 r. Składowisko posiada rezerwy składowe. W przypadku zamknięcia składowiska odpady komunalne z terenu miasta i gminy będą trafiły na składowisko zlokalizowane w Powalicach w gminie Ińsko. Składowanie odpadów na składowisku w Powalicach będzie odbywało się w ramach powołanego związku celowego gmin R XXI.*

16. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

1. *Obszar miasta i gminy Węgorzyno znajduje się na terenie objętym sporządzanym „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią na obszarze RZGW Szczecin”. W chwili obecnej Studium znajduje się w fazie weryfikacji a wyznaczony w nim przebieg granic obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią może ulec nieznacznym zmianom. W związku z powyższym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyno do czasu zakończenia dokumentu „Studium zagrożenia powodziowego na obszarze RZGW Szczecin” wyznacza się obszary zagrożone wystąpieniem powodzi.*

2. *W granicach miasta i gminy Węgorzyno obszary zagrożone wystąpieniem powodzi znajdują się w jej zachodniej części. Są to tereny zlokalizowane wzdłuż rzeki Ukleja. Granice tych obszarów zaznaczono na załączniku graficznym do opracowania.*

3. *Na terenie miasta i gminy nie zidentyfikowano obszarów osuwiskowych.*

17. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego określa następujące zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

W zakresie infrastruktury komunikacyjnej i transportowej:

- korekta parametrów technicznych na poszczególnych odcinkach, sukcesywny remont na całej długości drogi, budowa obwodnicy Węgorzyna - droga krajowa nr 20,
- modernizacja linii kolejowa Szczecin – Koszalin – Gdańsk,
- realizacja międzynarodowej trasy rowerowej „Tysiąca Jezior” (Pojezierna).

W zakresie infrastruktury technicznej:

- budowa gazociągu wysokiego ciśnienia – Suchanówko – Marianowo – Dobrzany – Chociwel – Ińsko – Węgorzyna ze stacją redukcyjno – pomiarową I° w Marianowie, Dobrzanach, Chociwlu, Ińsku i Węgorzynie.

W zakresie ochrony przyrody i zasobów środowiska:

- utworzenie obszaru chronionego krajobrazu dla obszaru łobesko – węgryńskiego,

W zakresie dóbr kultury i ochrony krajobrazu kulturowego:

- utworzenie Zespołu Strefy Ochrony Konserwatorskiej dla zespołu wsi Lesięcin, Kąkolewice, Kraśnik i Gardno,
- zahamowanie degradacji zasobów wodnych i uporządkowanie gospodarki ściekowej
- realizacja programu małej retencji, opracowanie programu obejmującego retencjonowanie wód i przerzuty w rejonach deficytowych
- wprowadzenie kompleksowych rozwiązań organizacyjnych pozwalających na podejmowanie zintegrowanych działań inwestycyjnych i porządkowych w gospodarowaniu wodami,
- opracowanie i wdrożenie planów gospodarki odpadami wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi,
- rekultywacja składowisk odpadów, likwidacja mogiłników

18. SYNTETA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY

1. Tereny gminy, zainwestowane w ok. 3,8% (na powierzchni 975 ha) mają znaczne możliwości rozwojowe, na co istotny wpływ ma duży udział terenów otwartych, tj. gruntów rolnych i leśnych. Ich powierzchnia (na tle całkowitej powierzchni gminy i miasta – 25617 ha), w podziale na poszczególne grupy użytków przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 15331 ha,
- lasa oraz tereny zadrzewione i zakrzewione – 6579 ha,
- grunty pod wodami – 1720 ha.

W świetle zgłoszonych postulatów należy liczyć się na terenie gminy ze znacznym wzrostem terenów leśnych (kosztem zmniejszenia się powierzchni użytków rolnych).

2. Gmina dysponuje dużym udziałem mienia komunalnego, które może być powiększone o grunty pozostające obecnie we władaniu *Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa* (o pow. ok. 19208 ha). Grunty te mogą być przeznaczone w dużej części na cele inwestycyjne, m.in. związane z rozwojem rekreacji.

3. Na podstawie analizy poszczególnych elementów diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego oraz uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, można w następujący sposób scharakteryzować gminę Węgorzyna:

- ma ona atrakcyjne warunki położenia geograficznego,
- posiada ona wartościowe zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, których znaczna część wchodzi w obręb terenów chronionych Ińskiego Parku Krajobrazowego,
- istnieje tu znaczny potencjał dla rozwijania turystyki,

- istnieje tu potencjał dla utrzymania wyspecjalizowanych form produkcji rolniczej,
- miasto odgrywa ważną rolę w systemie obsługi mieszkańców gminy i będzie głównym ośrodkiem koncentracji mieszkalnictwa i usług,
- gmina dysponuje znacznymi rezerwami terenowymi dla wprowadzenia nowej zabudowy produkcyjno-usługowej i mieszkaniowej,
- regres gospodarki, jaki ma miejsce w ostatnich latach w związku z załamaniem się rynku pracy w rolnictwie spowodował wzrost liczby ludzi pozostających bez zatrudnienia, co stanowi źródło licznych, wymagających rozwiązania problemów społecznych.

4. Główne problemy rozwojowe miasta i gminy wiążą się z potrzebą wyeliminowania występujących w ich obszarze barier rozwojowych i opóźnień cywilizacyjnych, które określić można następująco:

- dysproporcje w rozwoju funkcjonalno-przestrzennym oraz w standardach zamieszkiwania w poszczególnych częściach miasta,
- dysproporcje w rozwoju funkcjonalno-przestrzennym oraz w standardach zamieszkiwania pomiędzy terenami miasta i gminy,
- dysproporcje mieszkańców miasta i gminy w dostępie do podstawowych usług,
- brak postępów w wyprowadzeniu uciążliwego, tranzytowego ruchu drogowego z centrum miasta,
- brak wypracowanych alternatywnych rozwiązań dla dotychczasowych, znajdujących się w regresie form produkcji (głównie rolniczej) i związanych z tym negatywnych zjawisk społecznych.

CZĘŚĆ II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. Zgodnie z przyjętymi w „Strategii rozwoju gminy i miasta Węgorzyno” celami rozwojowymi, podstawowym celem ich rozwoju przestrzennego jest uzyskanie takiej struktury, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzystywała walory przyrodnicze i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Cel ten będzie realizowany poprzez wykonanie następujących zadań częściowych:

- ochronę wartości przyrodniczych krajobrazowych i kulturowych, powiązaną z rozbudową istniejącego systemu obszarów chronionych w powiązaniu z krajową i europejską siecią ECONET,
- harmonizowanie struktury przestrzennej gminy i racjonalne wykorzystanie jej zasobów dla poprawy warunków zamieszkiwania, pracy i wypoczynku,
- rozwój przestrzenny miasta jako głównego ośrodka koncentracji inwestycji, **w tym wskazania nowych terenów pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe,**
- rozwój sieci i urządzeń infrastruktury technicznej dla poprawy obsługi mieszkańców gminy w sposób nie wpływający ujemnie na środowisko przyrodnicze,
- aktywizację gospodarczą terenów przy tranzytowym przebiegu drogi krajowej nr 20, **w tym realizację nowego miejsca obsługi podróżnych ze stacją paliw i myjnią samochodów osobowych,**
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
- rozwój funkcji turystycznej jako funkcji wiodącej w gospodarce gminy, **ze szczególnym uwzględnieniem turystyki i rekreacji pobytowej o charakterze całorocznym,**
- aktywizację gospodarczą i rozwój przedsiębiorczości lokalnej na terenach miasta i gminy.

2. MODELOWE ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY

1. Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego miasta oraz jego uwarunkowań pozwala na określenie podstawowych zasad kształtowania i rozwoju struktury przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Rozwój ten będzie przebiegał w zróżnicowany sposób w wyodrębnionych strefach jak niżej:

- w strefie śródmiejskiej – podejmowane tu działania będą miały największe znaczenie dla integracji przestrzennej obszarów miasta, będzie miał tu miejsce rozwój handlu, usług i zamieszkiwania; dominują na jej terenie obszary zabudowy mieszkalnej o wysokiej intensywności z towarzyszeniem usług oraz tereny o wyodrębnionych funkcjach usługowych o ważnym znaczeniu dla ogółu mieszkańców gminy;
- w strefie zamieszkiwania (składającej się z już istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej o wysokiej i niskiej intensywności oraz terenów wskazanych dla rozwoju mieszkalnictwa z towarzyszeniem usług i drobnej produkcji) będzie miała miejsce koncentracja inwestycji o wskazanym wyżej charakterze;
- w strefach działalności gospodarczej największe znaczenie dla rozwoju miasta mają tereny w otoczeniu dworca kolejowego, w rejonie ulicy 3 Maja oraz w północnej części, powiązane z terenami położonymi na południe od Runowa Pomorskiego; *istotnymi obszarami do rozwoju działalności gospodarczych są tereny zlokalizowane wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych;*
- w miejskiej strefie rekreacji będzie mieć miejsce wykreowanie kompleksów zieleni miejskiej w połączeniu z brzegami i akwenem jeziora Węgorzyno oraz ich przystosowanie do potrzeb wypoczynku codziennego.
- **W podmiejskiej strefie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej tereny zabudowy wyposażone zostaną w usługi oświaty i zdrowia (przedszkole i żłobek), a także w obszary rekreacyjne i sportowe oraz uzupełnione zespołami ogrodów działkowych i ogólnodostępnych sadów. Przewiduje się również realizację hotelu/motelu i stacji paliw.**

2. Najważniejszym zadaniem przy rozbudowie i modernizacji układu komunikacyjnego miasta jest doprowadzenie do pełnej eliminacji ruchu tranzytowego z jego obszaru. System dróg głównych powinien zapewnić tu możliwość swobodnego przemieszczania się w kierunkach południowym i północnym (w korytarzu drogi wojewódzkiej nr 151) oraz wschód i zachód (w korytarzu drogi krajowej nr 20), bez stwarzania uciążliwości dla mieszkańców obszaru śródmiejskiego. W związku z tym niezbędna budowa obwodnicy w południowej części miasta.

3. *Planowane zmiany w strukturze przestrzennej miasta Węgorzyno wymagają uwzględnienia miejscowości Runowo Pomorskie. Ośrodki te w chwili obecnej w czytelny sposób dążą do połączenia z miastem. Kształtowanie dalszej polityki przestrzennej miasta i gminy musi uwzględnić ten rozpoczęty proces.*

4. Długofalowa realizacja przyjętych generalnych zasad rozwoju przestrzennego miasta doprowadzi do uporządkowania jego struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem roli jego historycznego centrum oraz poprawą standardów zamieszkiwania, pracy i wypoczynku. Dzięki aktywnemu porządkowaniu istniejących zespołów zabudowy, koncentracji usług w centrum i przy głównych ciągach pieszych, wykreowaniu nowych terenów produkcyjno-usługowych oraz stworzeniu spójnego systemu zieleni miejskiej miasto uzyska nowoczesną strukturę. Jego wyposażenie w sprawne systemy obsługi technicznej oraz modernizacja układu komunikacyjnego podkreśli te walory.

5. Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy oraz jego uwarunkowań pozwala na określenie podstawowych zasad kształtowania i rozwoju struktury przestrzennej tych terenów. W ich obszarze wyodrębnia się następujące strefy zróżnicowanych form zagospodarowania:

- strefy zamieszkiwania w obrębie terenów zainwestowanych **i bezpośrednio sąsiedztwie** poszczególnych miejscowości (składają się one z istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności, jednorodzinnej i zagrodowej oraz terenów wskazanych dla rozwoju mieszkalnictwa); **zakłada się dopuszczenie prowadzenia nieuciążliwej działalności gospodarczej;**
- strefy rozwoju turystyki pobytowej i rekreacji, kształtowane z wykorzystaniem naturalnych walorów przyrodniczych i kulturowych (składają się one z istniejących **i projektowanych** terenów zabudowy letniskowej **i rekreacji indywidualnej – również o charakterze całorocznym**, otaczających je terenów zieleni oraz akwenów wodnych wykorzystywanych dla potrzeb wypoczynku oraz terenów wskazanych do sukcesywnego rozwoju tych typów działalności);
- strefy działalności gospodarczej, wyodrębnione ze struktury terenów osadniczych pod względem funkcjonalnym (składają się one z istniejących terenów produkcji, eksploatacji surowców oraz baz i składów a także z terenów wskazanych do rozwijania tego typu działalności);
- strefy rozwoju produkcji rolniczej (na które, poza obszarami kompleksów leśnych, składa się większość terenów rolnych obszaru gminy);
- strefy rozwoju gospodarki leśnej (obejmujące swoim zasięgiem istniejące kompleksy leśne i znaczne powierzchnie wskazane pod zalesienie).

6. Długofalowa realizacja powyższych zasad doprowadzi do uporządkowania gospodarki zasobami przyrody na obszarze gminy przy racjonalnym wykorzystaniu gruntów dla skutecznego sterowania rozwojem przestrzennym miejscowości w granicach wyodrębnionych wyżej stref przy respektowaniu zasad ochrony krajobrazu i walorów przyrodniczych.

3. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego miasta i gminy zasadniczą rolę w procesie ich realizacji pełnić będą przyjęte kierunki ochrony środowiska przyrodniczego. Określa się je poniżej w odniesieniu do ochrony:

- cennych zbiorowisk roślinnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych;
- obszarów występowania chronionych gatunków zwierząt;

- istniejących form geomorfologicznych i gleb;
- czystości powietrza;
- zasobów wodnych;
- ekosystemów leśnych;
- terenów zieleni urządzonej.

Szczególne rolę w ochronie w/w komponentów pełnić będzie wdrażanie zasad ustalonych w planie Ińskiego Parku Krajobrazowego, sformułowanych dla jego terenu i otaczającej go otuliny na obszarze gminy.

2. Przedmiotem szczególnej ochrony są cenne zbiorowiska oraz chronione gatunki roślin a także obszary wartościowe pod względem faunistycznym, których obecność udokumentowano na podstawie odpowiednich badań i inwentaryzacji. Celem ochrony w/w ekosystemów jest zachowanie pełnej różnorodności świata roślin, a w szczególności gatunków należących do roślin zagrożonych wskutek różnorodnej działalności człowieka.

3. Dla ochrony w/w ekosystemów obok powołanych już czterech użytków ekologicznych: „Pełnikowe Łąki”, „Dłuskie Wzgórze”, „Płaskowyż nad Samotnikiem” i „Węgorzyński Derkacz” zakłada się objęcie nowych terenów prawną ochroną w formie:

- obszaru chronionego krajobrazu „Resko - Węgorzyński Obszar Chronionego Krajobrazu”;
- obszaru Natura 2000 specjalny obszar ochrony siedlisk – Brzeźnicka Węgorza PHL320002;
- rezerwatów przyrody: Rezerwat „Kołatka”, Rezerwat „Góma Ukleja”, Rezerwat „Samotnik”, Rezerwat „Bobrowe mokradła koło Świętoborca”;
- użytków ekologicznych (dotyczy to łącznie dwudziestu jeden obiektów, takich jak: „Jezioro Raczkowo”, „Kępa Sielska”, „Łozowiska Runowskie”, „Jezioro Otok”, „Dolina Krzeszny”, „Oczko z Wolfią”, „Trzciniowisko Krzeszny”, „Gościśław”, „Jezioro Kłociowe”, „Sambórz Mały”, „Mielno”, „Jezioro pod Białką”, „Jezioro Dubie”, „Torfowisko Wiewiecko”, „Torfowisko pod Trawcem”, „Zduny”, „Góme Torfowiska”, „Jażwiny”, „Świerze”, „Cieszyńskie Bagno”, „Doły Torfowe”)
- zespołów przyrodniczo krajobrazowych (dotyczy to łącznie dwunastu obiektów: „Okrzeja”, „Łąki nad Brzeźnicką i Reską Węgorzą”, „Brzeźnicka Węgorza”, „Zwągrowski”, „Ukleja”, „Chwarstno”, „Reska Węgorza pod Runowem”, „Dolina Reskiej Węgorzy”, „Łąki nad Reską Węgorzą”, „Torfowisko pod Trawcem”, „Sarnikierz”, „Pławnica”).

4. Istniejące i projektowane prawne formy ochrony przyrody skutkują ograniczeniami na obszarach, na których zostały powołane oraz w ich otoczeniu. Dla poszczególnych form prawnej ochrony przyrody wprowadza się następujące ograniczenia i zakazy:

Iński Park Krajobrazowy – w granicach obszaru obowiązują: Rozporządzenie Nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego oraz Rozporządzenie Nr 14/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego. Z rozporządzeń wynikają dla Parku następujące ustalenia:

- sposoby udostępniania i korzystania z obszarów Parku obowiązujące na całym terenie w odniesieniu do zabudowy i infrastruktury, tj.:
  - 1) „dopuszcza się rozwój miejscowości w granicach określonych w § 8 ust. 1 i nie stanowiących zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
  - 2) dopuszcza się lokalizowanie nowej zabudowy w już ukształtowanych ciągach, szczególnie historycznych, mając na względzie maksymalne zachowanie lub odtworzenie dawnego układu ruralistycznego, a w przypadku wyczerpania się możliwości dopełniania i odtwarzania zabudowy, wskazywanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obejmującym obszar całej wsi nowych terenów pod zabudowę z dążeniem do zwartości układu i ochrony krajobrazu, w tym atrakcyjnych panoram wsi,
  - 3) dopuszcza się uzupełnianie zabudowy w granicach pojedynczych zagród oraz adaptację istniejących obiektów na nieuciążliwe usługi i produkcję,
  - 4) dopuszcza się rozwój agroturystyki we wszystkich miejscowościach i pojedynczych zagrodach oraz adaptację istniejących budynków na cele letniskowe,

- 5) dopuszcza się na terenach otwartych lokalizację nowej zabudowy w obrębie dawnych zabudowań zniszczonych siedlisk z wyjątkiem jednostki OT 35,
  - 6) na terenach dopuszczonych do zabudowy wznoszenie budynków uzależnia się od spełnienia łącznie następujących warunków:
    - a) wysokość nie większa niż 2 kondygnacje i 9 m od poziomu terenu do najwyższej kalenicy dachu; powyższy rygor nie dotyczy odtwarzanych obiektów dworskich, gdzie obowiązuje historyczny gabaryt budynku oraz nie obowiązuje w przypadku dominant związanych z obiektami kultu religijnego,
    - b) uwzględnianie w rozwiązaniach architektonicznych tradycji regionalnych w odniesieniu do formy i użytego materiału, w szczególności stromych symetrycznych dachów,
  - 7) dopuszcza się modernizację istniejącej infrastruktury technicznej niezbędnej do obsługi obszarów Parku oraz budowę nowej, z wyjątkiem:
    - a) wież telefonii komórkowej,
    - b) elektrowni wiatrowych,
    - c) napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia,
  - 8) dopuszcza się lokalizację obiektów produkcyjnych, usługowych i innych na terenach zabudowanych, które nie będą negatywnie oddziaływać na walory przyrodnicze i krajobrazowe,
  - 9) wyklucza się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest obowiązkowe oraz inwestycji, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko może być wymagane a wykonany raport wykazał możliwe negatywne oddziaływanie na przyrodę lub krajobraz Parku,
  - 10) wyklucza się wprowadzanie nowej zabudowy kubaturowej w pasie 100 m od brzegów jezior, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz miejsc wskazanych w § 8 ust. 1,
  - 11) wyklucza się lokalizację wolnostojących paneli reklamowych poza terenami zabudowanymi,
  - 12) wyklucza się stosowanie na terenach wiejskich wielkowskalowych technologii uprzemysłowionych budownictwa,
  - 13) zaleca się stosowanie projektów indywidualnych z dopuszczeniem indywidualnie opracowanych projektów powtarzalnych,
  - 14) zaleca się zainicjowanie przez służby Parku opracowania katalogu projektów architektury mieszkaniowej, gospodarczej, rekreacyjnej i małej architektury, dostosowanych do warunków lokalnych.”
- sposoby udostępniania i korzystania z obszarów Parku obowiązujące na całym terenie w odniesieniu do gospodarki rolnej, a mianowicie:
    - 1) „dopuszcza się rolnicze użytkowanie terenów z preferencją metod ekstensywnych i wdrażania pakietów rolnośrodowiskowych, przy czym najbardziej zalecaną formą użytkowania są trwałe i przemienne użytki zielone,
    - 2) dopuszcza się lokalizowanie obiektów hodowlanych ściółowych z obsadą nie większą niż 350 DJP w odniesieniu do bydła i owiec oraz 240 DJP dla pozostałych gatunków zwierząt hodowlanych w jednym kompleksie budynków inwentarskich,
    - 3) dopuszcza się lokalizowanie sadów towarowych poza strefami przybrzeżnymi wód powierzchniowych i bezpośrednio przyległymi do lasów,
    - 4) dopuszcza się likwidację samosiewów drzew i krzewów do wieku 15 lat na gruntach rolnych,
    - 5) wyklucza się zabudowę otwartych terenów rolniczych, z wyjątkiem zabudowy w obrębie dawnych siedlisk do czasu uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
    - 6) wyklucza się zalesianie łąk i pastwisk oraz terenów, na których zalesienie może spowodować degradację siedlisk rzadkich gatunków flory i fauny,

- 7) wyklucza się likwidację zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
  - 8) wyklucza się tworzenie plantacji wieloletnich roślin energetycznych, zajmujących powierzchnię powyżej 10 ha,
  - 9) wyklucza się wykonywanie nowych urządzeń melioracyjnych służących wyłącznie do odwodnień.”
- sposoby udostępniania i korzystania z obszarów Parku obowiązujące na całym terenie w odniesieniu do wód, gospodarki rybackiej i wędkarstwa:
    - 1) „dopuszcza się prowadzenie na wszystkich jeziorach gospodarki rybackiej (w ramach ustalonych obwodów rybackich) i wędkarstwa amatorskiego na zasadach określonych przez dzierżawców tych obwodów lub innych właścicieli i użytkowników wód (w odniesieniu do jezior Błotno, Dolice, Wolnowo, które nie wchodzą w skład obwodów rybackich),
    - 2) dopuszcza się odtwarzanie dawniej odwodnionych torfowisk, mokradeł i zbiorników wodnych,
    - 3) dopuszcza się zmianę stosunków wodnych w przypadkach działań czynnej ochrony przyrody, a także realizowania zadań małej retencji i lokalizacji ekstensywnych stawów rybnych, na terenach, których zalanie nie spowoduje degradacji cennych siedlisk faunistycznych i florystycznych,
    - 4) wyklucza się używanie spalinowego sprzętu pływającego za wyjątkiem uprawnionych służb i rybaków na terenie obwodów rybackich oraz jednostek asekurujących grupy sportowe po uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia,
    - 5) wyklucza się usuwanie, niszczenie, penetrowanie w okresie lęgowym nadwodnych szuwarów i trzcinowisk,
    - 6) wyklucza się lokalizowanie pomostów i plaż poza terenami wskazanymi w § 8 ust. 1,
    - 7) wyklucza się prowadzenie akcji chemicznego zwalczania muszek i komarów.”
  - sposoby udostępniania i korzystania z obszarów Parku obowiązujące na całym terenie w odniesieniu do turystyki i rekreacji:
    - 1) „dopuszcza się turystyczne i rekreacyjne wykorzystanie akwenów, w szczególności uprawianie sportów wodnych i korzystanie z wyznaczonych plaż, pomostów, pól namiotowych i tras spacerowych na obszarach wskazanych w § 8 ust. 1,
    - 2) dopuszcza się wykorzystywanie publicznych dróg gruntowych jako turystycznych tras pieszych i rowerowych,
    - 3) dopuszcza się wykorzystanie turystyczne i rekreacyjne lasów po uzgodnieniu z zarządcą terenu oraz służbami ochrony przyrody nowych lokalizacji tras i obiektów:
      - a) tras i szlaków pieszych, rowerowych i konnych,
      - b) leśnych pól biwakowych, parkingów i plaż,
    - 4) dopuszcza się uprawianie turystyki pieszej i rowerowej na terenie rezerwatów, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych jedynie po wyznaczonych szlakach i drogach publicznych,
    - 5) wyklucza się organizowanie masowych imprez na terenach leśnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko bez zgody służb ochrony przyrody,
    - 6) wyklucza się lokalizację pomostów, kładek i plaż poza terenami wskazanymi.”

Ponadto na obszarze otuliny Parku:

- 1) „na terenie istniejących obszarów chronionych (użytków ekologicznych oraz Ostoi Ińskie) obowiązuje zasada dostosowania (bądź zaniechania) wszelkich działań ochronnych i gospodarczych do utrzymania celu ochrony bez pogarszania stanu chronionych gatunków i ekosystemów,
- 2) dopuszcza się możliwość:
  - a) objęcia ochroną obiektów proponowanych do ochrony w innych formach niż zaproponowane,
  - b) wyznaczenia innych obiektów do objęcia ochroną niż wymienione, jeśli wystąpią okoliczności wskazujące na potrzebę dodatkowej ochrony, jak np.: konieczność ochrony zagrożonych siedlisk przyrodniczych lub siedlisk zagrożonych roślin i zwierząt,

- c) rezygnacji z obejmowania ochroną obiektów proponowanych w przypadku skutecznego utrzymywania wartości przy istniejącym sposobie użytkowania i stanie prawnym, gwarantującym trwałość takiego sposobu użytkowania.”

W planie Ińskiego Parku Krajobrazowego zawarte zostały wytyczne do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, tj.:

- 1) „wyklucza się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest obowiązkowe a wykonany raport wykazał możliwe negatywne oddziaływanie na przyrodę lub krajobraz Parku,
- 2) wyklucza się lokalizowanie składowisk odpadów przemysłowych,
- 3) wyklucza się eksploatację torfu i kredy jeziornej oraz złóż kruszyw naturalnych, do tej pory nie eksploatowanych, jeśli strefa negatywnego oddziaływania na środowisko obejmuje obszar Parku,
- 4) wyklucza się zmianę stosunków wodnych mogących niekorzystnie oddziaływać na przyrodę Parku,
- 5) wyklucza się niszczenie, przerywanie i przekształcanie korytarzy ekologicznych, w szczególności dolin rzecznych i strumieni oraz zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych, warunkujących skuteczną ochronę walorów przyrodniczych Parku,
- 6) wyklucza się dokonywanie zmian w krajobrazie niekorzystnie wpływających na zachowanie walorów Parku,
- 7) wyklucza się wprowadzanie nowej zabudowy kubaturowej w pasie 100 m od brzegów jezior, z wyjątkiem: obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej, miejsc wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w obrębie zwartych układów przestrzennych ruralistycznych i urbanistycznych,
- 8) wyklucza się lokalizację zabudowy poza istniejącymi, zwartymi układami osiedleńczymi, za wyjątkiem obszarów wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- 9) wyklucza się wznoszenie budynków o wysokości większej niż 3 kondygnacje w miastach i 2 kondygnacje na pozostałym obszarze przy maksymalnym gabarycie odpowiednio 12 i 9 m od poziomu terenu do najwyższej kalenicy dachu; powyższy rygor nie dotyczy odtwarzanych obiektów dworskich, gdzie obowiązuje historyczny gabaryt budynku oraz nie obowiązuje w przypadku dominant związanych z obiektami kultu religijnego,
- 10) ogranicza się zalesianie łąk i pastwisk oraz terenów stanowiących przedpole wieloplanowych widoków w kierunku Parku,
- 11) ogranicza się przeznaczanie łąk i pastwisk na grunty orne,
- 12) ogranicza się realizację nowych inwestycji i form działalności, generujących duże natężenie wysokotonażowego ruchu drogowego w Parku,
- 13) wyklucza się stosowanie bezściółowych technologii hodowli zwierząt oraz tworzenie obiektów o obsadzie większej niż 350 DJP w odniesieniu do bydła i owiec oraz 240 DJP w odniesieniu do pozostałych gatunków zwierząt hodowlanych,
- 14) ogranicza się lokalizowanie upraw roślin energetycznych obcego pochodzenia na gruntach oznaczonych w ewidencji jako łąki i pastwiska oraz nieużytki,
- 15) ustala się obowiązek uregulowania gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami we wszystkich miejscowościach,
- 16) ustala się obowiązek uwzględniania w rozwoju przestrzennym jednostek osadniczych zasady dopełniania istniejących struktur przestrzennych z zachowaniem ich historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych,
- 17) ustala się obowiązek zapobiegania rozpraszaniu zabudowy i urbanizacji krajobrazu otwartego oraz stref nadbrzeżnych jezior z wyjątkiem zabudowy zagrodowej na starych siedliskach,

- 18) ustala się obowiązek stwarzania warunków dla rewaloryzacji krajobrazu zabytkowego,
- 19) ustala się obowiązek odtwarzania zniszczonych zadrzewień przydrożnych i śródpolnych.

Resko - Węgorzyński Obszar Chronionego Krajobrazu – w granicach obszaru wskazane jest:

- zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych obszaru,
- zachowanie naturalnej struktury całego obszaru (mozaikowość środowisk i urozmaicone ukształtowanie terenu),
- zachowanie istniejących stosunków wodnych - zakaz osuszania łąk i regulacji rzeki,
- zabezpieczenie przed silną antropopresją przez stworzenie odpowiedniej infrastruktury w obrębie istniejącej sieci osadniczej i komunikacyjnej,
- zakaz zabudowy poza istniejącymi miejscowościami,
- zakaz zalesiania obszarów łąkowych,
- ograniczenie dawek nawozów sztucznych i pestycydów w uprawach rolniczych i na łąkach, zwłaszcza w sąsiedztwie oczek i wilgotnych zagłębień,
- rozwój turystyczny miejscowości z priorytetem dla następujących form turystyki: pieszej, rowerowej, konnej, wodnej (szlak kajakowy).

Obszary Natura 2000 - działania ochronne mają na celu zachowanie w należyтым stanie zasobów przyrody, przy czym przepisy unijne nie precyzują sposobów, w jaki efekt ochrony ma być osiągnięty; podstawową zasadą obowiązującą na obszarach objętych siecią Natura 2000 powinno być zachowanie równowagi pomiędzy ochroną przyrody a gospodarką; dodatkowo na Obszarach Specjalnej Ochrony szczególnej ochronie podlega przestrzeń życiowa ptaków. Ponadto na obszarach Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Rezerwaty przyrody:

- Rezerwat „Kołatka – zabrania się”:
  - wycinania drzew rosnących nad rzeką,
  - usuwania drzew wyróconych do rzeki i martwych,
  - prowadzenia zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - prowadzenia zabiegów w łągach i na źródłiskach,
  - regulowania rzeki,
  - osuszania terenu,
  - zabudowy i grodzenia,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji i napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- Rezerwat „Góra Ukleja” zabrania się
  - wycinania drzew rosnących nad rzeką,
  - usuwania drzew wyróconych do rzeki i martwych,
  - prowadzenia zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - regulowania rzeki,
  - osuszania terenu,
  - zabudowy i grodzenia,

- wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- Rezerwat „Samotnik” – zabrania się:
  - usuwania drzew martwych,
  - prowadzenia prac leśnych na siedliskach podmokłych,
  - osuszania terenu,
  - zabudowy i grodzenia,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- Rezerwat „Bobrowe mokradła koło Świętoborca” – zabrania się:
  - usuwania drzew martwych,
  - prowadzenia prac leśnych na siedliskach podmokłych,
  - osuszania terenu,
  - zabudowy i grodzenia,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
  - zalesiania łąk i torfowisk

Użytki ekologiczne

- „Pełnikowe łąki”, „Dłuskie Wzgórze”, „Płaskowyż nad Samotnikiem”, „Węgrzyński Derkacz” – zakazy możliwe do wprowadzenia na terenie użytków skutkujące ograniczeniami przestrzennymi:
  - zakaz umieszczania tablic reklamowych,
  - zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
  - zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
  - zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
  - zakaz uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
  - zakaz niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
  - zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- „Jezioro Raczkowo” – zakaz:
  - usuwania drzew w otoczeniu jeziora,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - wapnowania oraz wszelkich innych działań, które mogą doprowadzić do zmiany właściwości chemicznych wody,
  - połowu ryb,
  - wszelkich działań gospodarczych w bezpośrednim otoczeniu jeziora.

- „Kępa Sielska” – zakaz:
  - usuwania drzew i krzewów także suchych,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - niszczenia roślinności na torfowisku,
  - wydobywania torfu,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych ,
  - budowy dróg.
- „Łozowiska Runowskie” – zakaz:
  - usuwania drzew i krzewów także suchych,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - niszczenia roślinności na torfowisku,
  - wydobywania kredy jeziornej,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych ,
  - budowy dróg.
- „Jezioro Otok” – zakaz:
  - usuwania drzew i krzewów także suchych,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - niszczenia roślinności wodnej i nadwodnej,
  - niszczenia wysp,
  - wydobywania torfu,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych ,
  - budowy dróg,
  - wapnowania wody.
- „Dolina Krzeszny” – zakaz:
  - usuwania drzew nad rzeką i z jej nurtu oraz na stokach wąwozu,
  - regulacji rzeki,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Oczko z Wolfią” – zakaz:
  - wycinania drzew i krzewów w otoczeniu zbiornika,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - gospodarki rybackiej.
- „Trzciniowisko Krzeszny” – zakaz:
  - wycinania drzew i krzewów,

- osuszania terenu,
- pozyskiwania trzciny,
- regulacji Krzeszny,
- wydobywania torfu,
- wznoszenia urządzeń łowieckich,
- zabudowy i grodzenia terenu,
- lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
- budowy dróg,
- zakaz usuwania drzew leżących w nurcie rzeki.
- „Gościław” – zakaz:
  - usuwania drzew i krzewów także suchych,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - niszczenia roślinności wodnej i nadwodnej,
  - wydobywania torfu,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych ,
  - budowy dróg,
  - wapnowania wody.
- „Jezioro Kłociowe” – zakaz:
  - wycinania drzew i krzewów w otoczeniu jeziora,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - połowu ryb.
- „Sambórz Mały” – zakaz:
  - usuwania drzew w otoczeniu jeziora,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - koszenia trzciny,
  - zalesiania łąk,
  - prowadzenia w lasach zrębów zupełnych, a w częściach podmokłych jakichkolwiek zabiegów,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
  - budowy dróg.
  - ziołorośla powinny być raz na kilka lat wykaszane.
- „Mielno” – zakaz:
  - usuwania drzew w otoczeniu jeziora i rzeki,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - koszenia trzciny,
  - zalesiania łąk,

- prowadzenia w lasach zrębów zupełnych, a w częściach podmokłych jakichkolwiek zabiegów,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Jeziora pod Białką” – zakaz:
  - usuwania drzew w otoczeniu jeziora,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - połowu ryb,
  - zalesiania łąk.
- „Jezioro Dubie” – zakaz:
  - usuwania drzew w otoczeniu jeziora i rzeki,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - połowu ryb,
  - zalesiania łąk,
- „Torfowisko Wiewiecko” – zakaz:
  - prowadzenia prac leśnych na torfowisku,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - zalesiania torfowiska,
  - usuwania drzew martwych,
  - prowadzenia w lasach zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Torfowiska pod Trawcem” – zakaz:
  - wykonywania zrębów zupełnych w sąsiedztwie mszarów,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Zduny” – zakaz:
  - prowadzenia w lasach zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - zalesiania torfowiska,
  - prowadzenia prac leśnych na torfowisku,
  - usuwania drzew martwych,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,

- zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Górze torfowiska” – zakaz:
  - prowadzenia w lasach zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - prowadzenia prac leśnych na torfowisku,
  - usuwania drzew martwych,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Jażwiny” – zakaz:
  - wycinania wydzielającego się na skutek wahań poziomu wody posuszu,
  - usuwania drzew nad brzegami zbiornika wodnego a w szczególności starych dębów w południowej części obiektu,
  - prowadzenia w lasach zrębów zupełnych,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - wapnowania wody.
- „Świeże” – zakaz:
  - koszenia trzciny,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - zalesiania łąk,
  - polowania w okresie rykowiska,
  - prowadzenia w lasach zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Cieszyńskie Bagno” – zakaz:
  - usuwania drzew i krzewów także suchych,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - niszczenia roślinności wodnej i nadwodnej,
  - niszczenia wysp,
  - wydobywania torfu,
  - wapnowania wody,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
  - budowy dróg,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich.
- „Doły Torfowe” – zakaz:

- usuwania drzew i krzewów także suchych,
- zmiany stosunków wodnych,
- niszczenia roślinności wodnej i nadwodnej,
- niszczenia wysp,
- wydobywania torfu,
- zabudowy i grodzenia terenu,
- lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
- budowy dróg,
- wznoszenia urządzeń łowieckich.

Pomniki przyrody (8 szt.) – ograniczenia i zakazy jak dla użytków ekologicznych; w przypadku pomników znajdujących się na obszarze podlegającym prawnej formie ochrony przyrody ograniczenia i zakazy jak dla obszaru. W stosunku do pomników przyrody stosuje się również Rozporządzenie nr 1/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie określenia zakazów dla pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych.

Zespoły przyrodniczo krajobrazowe:

- „Okrzeja” – zakaz:
  - zalesiania łąk,
  - wycinania drzew rosnących nad rzeką,
  - prowadzenia zrębów zupełnych w łągach i olsach,
  - osuszania terenu,
  - regulacji rzeki,
  - wznoszenia urządzeń wodnych,
  - usuwania drzew przewróconych do wody,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - wydobywania kopaliny,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
  - przy odbudowie młyna w Mieszewie wprowadzić przepławki.
- „Łąki nad Brzeźnicką i Reską Węgorzą” – zakaz:
  - zalesiania łąk,
  - wycinania drzew rosnących nad rzeką,
  - prowadzenia zrębów zupełnych w łągach i olsach,
  - osuszania terenu,
  - regulacji rzeki,
  - wznoszenia urządzeń wodnych,
  - usuwania drzew przewróconych do wody,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - wydobywania kopaliny,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,

- lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
  - przy odbudowie młyna w Mieszewie wprowadzić przepławki.
- „Brzeźnicka Węgorza” - zakaz
  - zalesiania łąk,
  - wycinania drzew rosnących nad rzeką,
  - prowadzenia zrębów zupełnych w łągach i olsach,
  - osuszania terenu,
  - regulacji rzeki,
  - wznoszenia urządzeń wodnych,
  - usuwania drzew przewróconych do wody,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
  - przy odbudowie młyna w Mieszewie wprowadzić przepławki.
- „Zwągórówek” – zakaz:
  - wycinania drzew i krzewów,
  - zmiany stosunków wodnych,
  - zakaz eksploatacji torfu.
- „Ukleja” – zakaz:
  - zalesiania łąk,
  - wycinania drzew rosnących nad rzeką,
  - prowadzenia zrębów zupełnych w łągach i olsach,
  - osuszania terenu,
  - regulacji rzeki,
  - wznoszenia urządzeń wodnych,
  - usuwania drzew przewróconych do wody,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych,
  - przy odbudowie młyna w Mieszewie wprowadzić przepławki.
- „Chwarstno” – zakaz:
  - zalesiania łąk,
  - wycinania drzew rosnących nad rzeką,
  - prowadzenia zrębów zupełnych w łągach i olsach,
  - osuszania terenu,
  - regulacji rzeki,
  - wznoszenia urządzeń wodnych,
  - usuwania drzew przewróconych do wody,

- zabudowy i grodzenia terenu,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Reska Węgorza pod Runowem” – zakaz:
  - regulacji rzeki,
  - wycinania drzew i krzewów w tym usuwania martwych, drzew wyróconych do wody,
  - osuszania terenu doliny,
  - wznoszenia budowli piętrzących,
  - zabudowy i grodzenia terenu.
- „Łąki nad Reską Węgorzą” – zakaz:
  - regulacji rzeki i rowów,
  - wycinania drzew i krzewów rosnących nad rzeką,
  - usuwania martwych, drzew wyróconych do wody,
  - prowadzenia zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - prowadzenia prac w podmokłych łąkach i na źródłiskach,
  - osuszania terenu doliny,
  - wznoszenia budowli piętrzących,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Dolina Reskiej Węgorzy” – zakaz:
  - regulacji rzeki i rowów,
  - wycinania drzew i krzewów rosnących nad rzeką,
  - usuwania martwych, drzew wyróconych do wody,
  - prowadzenia zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - prowadzenia prac w podmokłych łąkach i na źródłiskach,
  - osuszania terenu doliny,
  - wznoszenia budowli piętrzących,
  - zabudowy i grodzenia terenu,
  - wydobywania kopalin,
  - wznoszenia urządzeń łowieckich,
  - lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.
- „Torfowisko pod Trawcem” – zakaz:
  - zalesiania torfowiska,
  - usuwania martwych, drzew wyróconych do wody,
  - prowadzenia zrębów zupełnych na stokach doliny,
  - prowadzenia prac leśnych na torfowisku,
  - osuszania terenu,

- *wznoszenia budowli piętrzących,*
- *zabudowy i grodzenia terenu,*
- *wydobywania kopalin,*
- *wznoszenia urządzeń łowieckich,*
- *lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.*
- *„Samikierz – zakaz:”*
  - *wycinania wydzielającego się na skutek wahań poziomu wody,*
  - *usuwania drzew nad brzegami zbiorników wodnych,*
  - *prowadzenia zrębów zupełnych,*
  - *prowadzenia prac leśnych na torfowisku,*
  - *osuszania terenu.*
- *„Pławnica” – zakaz:*
  - *wycinania drzew rosnących w kępach i pasach poza LP,*
  - *zalesiania łąk,*
  - *prowadzenia zrębów zupełnych,*
  - *prowadzenia prac leśnych na torfowisku,*
  - *osuszania terenu,*
  - *prowadzenia prac leśnych w okresie od 1 marca do 15 lipca,*
  - *zabudowy i grodzenia terenu,*
  - *wydobywania kopalin,*
  - *wznoszenia urządzeń łowieckich,*
  - *lokalizacji napowietrznych linii elektrycznych i telefonicznych.*

5. Dla ochrony wartościowych obiektów przyrodniczych znajdujących się na obszarze gminy, obok powołanych już pomników przyrody, zakłada się objęcie tą formą ochrony: 32 drzew spełniających wymagania, 18 alej, 5 źródlisk i 2 głązów narzutowych.

6. Dla ochrony gleb oraz form geomorfologicznych w obszarze miasta i gminy, które są położone poza terenami zabudowanymi zakłada się zachowanie występujących tu jednostek podziałowych gleb i przeciwdziałanie ich degradacji. Dla realizacji tego celu zakłada się w szczególności:

- ograniczenie odpływu powierzchniowego wód z terenów otwartych poprzez zwiększanie naturalnej retencji leśnej i glebowej,
- zalesienie i zadarnianie terenów narażonych na erozję wodną,
- racjonalną gospodarkę na gruntach wykorzystywanych rolniczo prowadzoną z ograniczaniem działań mających wpływ na przyspieszoną erozję i wynikającą z tego degradację warstwy glebowej.

7. Dla ochrony zasobów wodnych na terenach gminy, na które składają się licznie występujące tutaj jeziora oraz rzeki wraz z dopływami, sztuczne zbiorniki wodne oraz zróżnicowane zasoby wód podziemnych przyjmuje się zachowanie obecnego układu hydrograficznego, ukształtowanego w wyniku oddziaływania naturalnych procesów obiegu wody oraz oprawę jego stanu przez stopniową rekultywację obszarów zdegradowanych. Wskazany wyżej cel osiągnięty będzie m.in. poprzez realizację następujących zadań:

- kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na całym obszarze miasta i gminy;
- ochronę źródeł i stref źródłiskowych oraz ujęć wodnych;

- wspomaganie naturalnych procesów retencji oraz samooczyszczania się rzek i mniejszych cieków wodnych;
  - rekultywację obszarów zdegradowanych, do których należą w szczególności: tereny mogielników w miejscowościach Brzeźniak i Wiewiecko oraz tereny dawnych PGR wraz z urządzeniami obsługi pojazdów rolniczych (warsztaty, stacje paliw);
  - *podniesienie retencji wodnej jeziora Sambórz Mały, poprzez podpiętrzanie ich luster;*
  - *budowa urządzeń inżynierskich piętrzących wodę na rzece Ukleja (Mieszewo), Kanale Mielno – Chwarstno (Jezioro Sambórz Mały) oraz na cieku Brzeźnicka Węgorza (Lesięcinek);*
8. Dla poprawy stanu czystości powietrza atmosferycznego zakłada się m.in.:
- kontynuację działań proekologicznych w zakresie modernizacji lokalnych kotłowni,
  - wprowadzenie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, w szczególności wzdłuż drogi krajowej nr 20 oraz wojewódzkiej nr 151.
9. Dla ochrony kompleksów leśnych zakłada się utrzymanie ich dobrej kondycji oraz odtworzenie naturalnego charakteru w miejscach do tego przeznaczonych w operatach urządzeniowych nadleśnictw. Elementami realizacji tego celu będą w szczególności:
- ochrona naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych w obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny;
  - utrzymanie dobrej kondycji lasów gospodarczych poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej;
  - powstrzymanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach;
  - realizacja szeroko zakrojonego programu dolesień w otoczeniu miejscowości: Cieszyno, Ginawa, Kąkolewice, Kłodawa, Lesięcin, Mielno, Mieszewo, Winniki (o łącznej powierzchni 2470,19 ha); tereny te, w przypadku nie objęcia ich części zmianą sposobu użytkowania, pozostaną terenami wykorzystywanymi rolniczo;
  - nadanie statutu ochronnego lasom pod zarządem Nadleśnictwa Łobez (o łącznej powierzchni 1483,34 ha).

4. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU

1. Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego miasta i gminy w jego ukierunkowaniu równie ważną rolę jak ochrona środowiska przyrodniczego pełnić będzie ochrona wartości kulturowych. Celami ochrony tych wartości są:

- ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego gminy;
  - utrzymanie i wyeksponowanie zabytków i struktury krajobrazu kulturowego;
  - zachowanie i kształtowanie wartości środowiska antropogenicznego i zapewnienie jego trwałego użytkowania.
2. W studium zakłada się, że ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego, utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów i struktury krajobrazu kulturowego gminy dotyczyć będzie:
- układu i reliktywów osadnictwa prehistorycznego;
  - średniowiecznej i nowożytnej struktury osadniczej;
  - historycznych nawarstwień i przekształceń cywilizacyjno-kulturowych;
  - niematerialnych wartości historycznych i społecznych.
3. Zachowanie i kształtowanie wartościowego środowiska antropogenicznego i zapewnienie jego trwałego użytkowania poprzez:
- ochronę prawno-konserwatorską wartościowych stanowisk archeologicznych;
  - ochronę prawno-konserwatorską cennych układów ruralistycznych;

- ochronę prawno-konserwatorską zabytków budownictwa, techniki, zieleni zabytkowej i nekropolii;
  - ochronę prawno-administracyjną tradycyjnych form zagospodarowania terenu i budownictwa etnograficznego;
  - administracyjne kształtowanie współczesnych form zabudowy i zagospodarowania terenu z poszanowaniem tradycji i wykorzystaniem wzorców regionalnych.
4. W stosunku do krajobrazu naturalnego i fizjonomii terenu zakłada się:
- utrzymanie podstawowej funkcji terenu determinującej krajobraz poszczególnych miejscowości i ich ekspozycji;
  - zachowanie w formie naturalnej licznych cieków, stawów i terenów bagiennych oraz dróg, przejść i mostów w ich rejonie;
  - zachowanie atrakcyjnych krajobrazowo krawędzi leśnych zamykających obszary otwarte jako otoczenia miejscowości;
  - zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant kulturowych i krajobrazowych, utrzymanie ich roli;
  - zahamowanie niekorzystnych procesów degradujących krajobraz: ugorowanie terenów rolnych, wycinanie zadrzewień przydrożnych i śródpolnych, intensywne pozyskiwanie kruszyw, obudowy brzegów jezior obiektami turystycznymi, prowadzenia zrębów zupełnych drzewostanów;
  - likwidowanie skutków oddziaływania obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii oraz zasobów przyrodniczych.
5. W stosunku do układu przestrzennego siedlisk zakłada się:
- utrzymanie historycznych układów przestrzennych wsi, zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu;
  - wypełnienie ubytków tradycyjnej niwy siedliskowej;
  - przeciwdziałanie bezplanowej, chaotycznej parcelacji terenu;
  - utrzymanie i nie ograniczanie ekspozycji: układów przestrzennych siedlisk, pomników i krzyży, kamieni milowych, urządzeń technicznych i komunikacyjnych;
  - utrzymanie i nie ograniczanie ekspozycji układów komponowanej zieleni parków, cmentarzy i obsadzeń przydrożnych i śródpolnych.
6. W stosunku do układu komunikacyjnego zakłada się:
- utrzymanie historycznie ukształtowanej sieci dróg jako dominującej;
  - utrzymanie charakterystycznych przekrojów, nawierzchni i rodzaju obsadzeń istniejącego układu dróg wszędzie tam, gdzie jest to możliwe;
  - utrzymanie i uczynienie zlikwidowanego układu komunikacji kolejowej jako potencjalnego terenu turystycznego.
7. W stosunku do zabudowy zakłada się:
- zapobieganie powstawaniu ubytków w zabudowie historycznej i tworzenie warunków do ich ponownej zabudowy;
  - utrzymanie i eksponowanie wartości zabudowy historycznej, jej proporcji, formy, dachów, wielkości i układu otworów, rodzaju stolarki i jej zdobnictwa, materiału budowlanego;
  - kształtowanie walorów estetycznych nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej i produkcyjnej poprzez nawiązywanie do tradycji i wartości regionalnych w zakresie określania formy architektonicznej i dopuszczalnego do użycia materiału;
  - przeciwdziałanie zaśmiecaniu krajobrazu kulturowego nowymi lokalizacjami budowli substandardowych (tymczasowych pawilonów usługowych, baraków, budek kempingowych, agresywnych form reklamy) i rozwiązaniami technicznymi (naziemne sieci ciepłownicze, maszty anten telekomunikacyjnych);

- estetyzacja i humanizacja zabudowy i zagospodarowania terenu osiedli „PGR-owskich” i blokowych oraz współczesnej zabudowy techniczno-produkcyjnej.
8. W stosunku do indywidualnych wartości zabytkowych zakłada się:
- ochronę przed dewastacją wartościowych stanowisk archeologicznych;
  - utrzymanie i eksponowanie grodzisk i cmentarzysk posiadających charakterystyczną formę krajobrazową, wpisanych i nie wpisanych do rejestru zabytków;
  - zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym obiektów wpisanych i nie wpisanych do rejestru zabytków oraz zewidencjonowanej zabudowy zagrodowej i innych elementów zagospodarowania i wyposażenia miejscowości;
9. W stosunku do wartości niematerialnych zakłada się:
- utrzymanie historycznego nazewnictwa miejscowości i obiektów topograficznych,
  - ochronę miejsc związanych ze sprawowaniem praktyk religijnych w miejscowościach, gdzie nie ma kościołów – krzyży i kapliczek przydrożnych, skupiających wiernych na polowych modlitwach i nabożeństwach, związanych między innymi z kultem maryjnym (maj, październik)
  - opracowanie materiałów pomocniczych do nauczania i propagowania historii i tradycji regionu
10. Ochrona wartości kulturowych będzie realizowana poprzez:
- stworzenie gminnego programu ochrony zabytków i prowadzenie ewidencji dóbr kultury znajdujących się na terenie gminy,
  - wprowadzanie w trakcie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zawierającego granice stref ochrony konserwatorskiej i odpowiednie ustalenia dla działań w tych strefach,
  - podejmowanie uchwał określających zobowiązania właścicieli obiektów historycznych do ochrony wartości zabytkowych oraz ochrony i kształtowania krajobrazu,
  - uzgadnianie ze Służbą Ochrony Zabytków decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na obszarach historycznych układów przestrzennych, w proponowanych strefach ochrony konserwatorskiej i dla prac remontowo-budowlanych na obiektach wpisanych i zakwalifikowanych do wpisu do rejestru zabytków,
  - współpracę ze specjalistami kształtowania krajobrazu i zabytkoznawcami przy sporządzaniu programów rozwoju gminy i przy realizacji bieżącej polityki przestrzennej,
  - utrzymywanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym budynków i budowli historycznych stanowiących własność gminy,
  - utrzymywanie i uzupełnianie obsadzeń alejowych dróg publicznych,
  - porządkowanie i utrzymywanie historycznych nekropolii - nieczynnych cmentarzy ewangelickich,
  - oznaczenie i ochronę grodzisk, cmentarzysk i osad wpisanych do rejestru zabytków,
  - udzielanie pomocy prawnej i materialnej w utrzymaniu i remontach zabytkowych obiektów publicznych i prywatnych,
  - wspieranie i dokumentowanie powstawania nowych wartości kulturowych na terenie gminy.
11. W zakresie ochrony dziedzictwa archeologicznego na terenie gminy zakłada się, że będzie ona polegać na utrzymaniu i wyeksponowaniu zachowanych zasobów, przede wszystkim układu, bądź pojedynczych relikwów osadnictwa prehistorycznego i średniowiecznego. Celem tej ochrony jest m.in. zachowanie wartościowych stanowisk archeologicznych poprzez stworzenie gminnego programu ochrony dóbr kultury i prowadzenie ewidencji dóbr kultury znajdujących się na terenie gminy. Powinno to być realizowane także poprzez sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zawierającego strefy ochrony konserwatorskiej. Celem ochrony stanowisk archeologicznych jest zachowanie rozpoznanych stanowisk archeologicznych w stanie niezmienionym, ograniczenie do niezbędnego minimum prowadzenia archeologicznych badań ratowniczych oraz prawne uregulowanie sposobu zgłaszania i wykonywania prac

ziemnych na terenach, na których stwierdzono w ramach badań AZP ślady dawnego osadnictwa. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić wskazane w tabelach i na mapach stanowiska archeologiczne wraz z propozycjami wyznaczenia stref W ochrony stanowisk archeologicznych, które to strefy winny uzyskać w procedurze sporządzania wymienionych planów akceptację (*uzgodnienie*) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

12. Proponowane strefy archeologicznej ochrony konserwatorskiej to:

- Strefa W. I – pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej stanowiska,
- Strefa W. II – częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej stanowiska,
- Strefa W. III – ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej stanowiska.

13. Dla tak wyróżnionych stref obowiązuje zróżnicowany zakres ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego:

- w strefie W. I – pełnej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:
  - zakaz prowadzenia robót inżynierskich i budowlanych,
  - zachowanie istniejącego układu topograficznego wraz z obiektem ujętym w rejestrze zabytków i w ewidencji,
  - uzgadnianie i opiniowanie robót inżynierskich, budowlanych i innych przez służbę ochrony zabytków.
- w strefie W. II – częściowej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:
  - zalecenie zaniechania realizacji obiektów kubaturowych,
  - inwestowanie odbywać się może pod warunkiem powiadomienia WKZ w terminie 6 miesięcy przed przystąpieniem do prac w celu przeprowadzenia badań ratunkowych,
  - przeprowadzenie na koszt inwestora - wyprzedzających badań wykopaliskowych.
- w strefie W. III – ograniczonej ochrony konserwatorskiej obowiązuje:
  - powiadomienie WKZ w Szczecinie w terminie 3 miesięcy przed przystąpieniem do prac o zamiarze ich rozpoczęcia
  - przeprowadzenie interwencyjnych prac archeologicznych.

14. Wprowadza się w ustaleniach studium system stref ochrony konserwatorskiej, złożony z:

- stref A ścisłej ochrony konserwatorskiej - obszar oznaczony na rysunku studium, obejmujący granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnioną co najmniej w połowie oryginalną i mało przekształconą zabudową historyczną (powstałą przez 1945 r.); w jej obszarze ustala się następujące zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania terenu:
  - linie zabudowy,
  - wielkość działek, w tym zasady parcelacji,
  - usytuowanie wjazdów,
  - intensywność zabudowy,
  - usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej,
  - regulacje komunikacyjne, w tym utrzymanie lub zmianę rodzaju nawierzchni dróg
  - rodzaje ogrodzeń, szczególnie od strony wnętrza siedliska
  - wysokość budynków,
  - rodzaj dachów,
  - proporcje i kompozycje elewacji frontowych wraz z rodzajem dopuszczalnych materiałów budowlanych
- stref B pośredniej ochrony konserwatorskiej - obszar oznaczony na rysunku studium, obejmujący granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnioną oryginalną, lub przekształconą zabudową historyczną z ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową z

zachowaniem podstawowych cech lokalizacji tradycyjnej; w jej obszarze strefy ustala się obowiązujące zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania:

- linie zabudowy,
- wielkość działki, w tym zasady parcelacji,
- usytuowanie wjazdów,
- intensywność zabudowy,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej

●stref K krajobrazowej ochrony konserwatorskiej - obszar oznaczony na rysunku studium, obejmujący tereny wsi i ich otoczenie, których cechy fizjonomiczne nawiązują do tradycji historycznej z nielicznymi oryginalnymi obiektami historycznego zagospodarowania terenu. Na obszarze strefy ustala się obowiązujące zasady lokalizacji zabudowy, kompozycji i zagospodarowania oraz podstawowe parametry formy zabudowy.

●stref E ochrony ekspozycji konserwatorskiej - wskazane na rysunku studium obszary widoczności układów zabudowy i dominant, na których ogranicza się możliwość lokalizacji zabudowy i zadrzewień.

15. Wyznaczone w studium strefy stanowią podstawę do wprowadzenia ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W ustaleniach planów należy określić również zakazy i ograniczenia w nich obowiązujące.

16. Zasady wyznaczania wymienionych wyżej stref w układy osadnicze określa poniższe zestawienie.

Tabela 23. Historyczne układy ruralistyczne i ich ochrona

L.p.	Miejscowość	układ	proponowana strefa	ekspozycja
1.	Brzeźniak	ulicówka	A, K, E	wewnętrzna
2.	Brzeźnica	ulicówka	A, K, E	wewnętrzna
3.	Chwarstno	owalnica	A, K, E	zewewnętrzna
4.	Cieszyno	wielodrożnica	A, B, K	-
5.	Dłusko	ulicówka	A, B, K, E	wewnętrzna
6.	Gardno	ulicówka	A, B, K,	zewewnętrzna
7.	Ginawa	ulicówka	A, K, E	zewewnętrzna
8.	Kąkolewice	ulicówka	A, K,	wewnętrzna
9.	Kraśnik Łob.	ulicówka	A, K	-
10.	Lesiącin	owalnica	B, K	-
11.	Mielno	owalnica	A, E	-
12.	Mieszewo	owalnica	A, K	-
13.	Podlipce	osada folwarczna	B	-
14.	Polchowo	ulicówka	B, K	-
15.	Przytoń	widlica	A, K, E	zewewnętrzna
16.	Rogówko	wielodrożnica	K	zewewnętrzna
17.	Runowo	ulicówka	A, B, K	-
18.	Runowo Pom.	osada folwarczna	A, B, K	-
19.	Sielsko	owalnica	A, K	zewewnętrzna
20.	Stare Węgorzyno	osada folwarczna	K	-
21.	Trzebawie	ulicówka	A, K	zewewnętrzna
22.	Wiewiecko	osada folwarczna	K	-
23.	Winniki	ulicówka	A, B, K	-
24.	Zwierzynek	wielodrożnica	A, B, K	-
25.	Węgorzyno		B, K	
26.	Węgorzysko	osada	B	

17. Obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków wskazuje się do objęcia ścisłą ochroną konserwatorską w miejscowych planach.

18. Obiekty znajdujące się ewidencji zabytków wskazuje się do objęcia w miejscowych planach ochroną konserwatorską.

19. Wskazuje się obelisk pochodzący z okresu I wojny światowej zlokalizowany w miejscowości Miszewo do objęcia ochroną konserwatorską i wpis do ewidencji zabytków.

5. KIERUNKI ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ STREFOWANIA TERENÓW MIASTA I GMINY

5.1. Kierunki rozwoju układu przestrzennego miasta oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania

1. Zakładane w studium kierunki rozwoju przestrzennego miasta są kontynuacją przyjętych ustaleń w tym zakresie w planie zagospodarowania przestrzennego z 1992 r., który utracił ważność z końcem roku 2003. W związku z tym utrzymuje się sformułowane w nim ustalenia dotyczące:

- rozwoju funkcji miasta jako ośrodka o znaczeniu ogólnogminnym;
- koncentracji usług na obszarze śródmieścia;
- rozwoju zabudowy mieszkaniowej poprzez jej uzupełnienie, przebudowę i modernizację, przy stosowaniu przy jej wznoszeniu wymogów wynikających z uwarunkowań dziedzictwa kulturowego;
- pełnego wyposażenia terenów zainwestowanych w odpowiednie sieci infrastruktury technicznej;
- przebudowy istniejącego układu komunikacyjnego dla uzyskania pełnej obsługi komunikacyjnej obszaru miasta przy zminimalizowaniu uciążliwości związanych z bezpośrednim oddziaływaniem dróg i ulic, poprzez budowę obwodnicy i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta;
- preferowania rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, wykorzystującej istniejące walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe miasta.
- sformułowane wyżej zasady rozszerza się dodatkowo o wprowadzenie spójnego systemu urządzonych terenów rekreacji oraz zieleni miejskiej, a w szczególności akwenów jeziora Węgorzyno i Połchowickiego Stawu, powiązanych ze sobą układem projektowanych alej i szpalerów.

2. Wyodrębnia się w obszarze miasta następujące strefy o zróżnicowanej polityce zagospodarowania przestrzennego:

- strefę modernizacji i rewitalizacji obszaru śródmiejskiego, obejmującą tereny zabudowy istniejącej i projektowanej w rejonie ulic 2 Marca, Szkolnej, Rynku, Ks. F. Sosnowskiego, oraz w otoczeniu skrzyżowania ulic 3 Maja, Kościuszki, Jagiellońskiej i Runowskiej; na terenie tej strefy zakłada się:
  - dla kształtowania zabudowy: nową zabudowę w części śródmiejskiej wskazanej do modernizacji i rewitalizacji będzie się wznosić przy podstawowym założeniu eliminacji z obszaru śródmieścia tymczasowej zabudowy małowartościowej, o dachach dwuspadowych, wysokość zabudowy dla *nowopowstałych obiektów kształtować w wysokości do 3 kondygnacji nadziemnych z ostatnią kondygnacją w poddaszu użytkowym (12 m od poziomu terenu do najwyższej kalenicy dachu)*; zakłada się pełną modernizację i uzupełnienie zachowanego układu przestrzennego miasta;
  - dla rozwoju funkcji usługowej: zakłada się możliwość łączenia funkcji zabudowy mieszkalnej z rozwojem funkcji usługowych; proces rewaloryzacji śródmieścia należy ukierunkować tak, by doprowadzić do odnowy zabytkowego układu centrum, przy jednoczesnym wykreowaniu pasażu usługowo-handlowego w ciągu ulicy Grunwaldzkiej i jej bezpośrednim otoczeniu,
  - dla rozwoju funkcji produkcyjnej: dopuszcza się prowadzenie działalności produkcyjnej w istniejących obiektach produkcyjnych i produkcyjno-składowych, przy zaleceniu stopniowej eliminacji tego typu działalności i przenoszeniu jej do wydzielonych w studium stref produkcyjnych;
  - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego i ich modernizację dla podniesienia standardów zamieszkiwania oraz pracy;
  - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: eliminację tranzytowego ruchu drogowego w obszarze całej strefy poprzez budowę obwodnicy miejskiej drogi krajowej nr 20 w południowej części miasta, a także

- stworzenie strefy ruchu pieszego z pełnym jej udostępnieniem dla osób niepełnosprawnych w rejonie skweru miejskiego i rynku oraz wzdłuż ulicy Grunwaldzkiej do wysokości skrzyżowania z ulicami 3 Maja, Kościuszki, Jagiellońską i Runowską,
- strefę mieszkaniową, obejmującą tereny istniejącej i *projektowanej* zabudowy mieszkaniowej wysokiej i niskiej intensywności, ograniczone *granicami administracyjnymi miasta (wraz z obszarami do nich przyległymi)*:
    - dla kształtowania zabudowy mieszkaniowej: pełną jej modernizację i rozbudowę, połączoną z rozwojem podstawowych funkcji usługowych, z dopuszczeniem wprowadzania nowych elementów o dachach dwuspadowych, wysokość zabudowy dla *nowopowstałych obiektów kształtować w wysokości do 3 kondygnacji nadziemnych z ostatnią kondygnacją w poddaszu użytkowym (12 m od poziomu terenu do najwyższej kalenicy dachu)*;
    - dla wprowadzania funkcji innej niż w/w: dopuszcza się prowadzenie nieuciążliwej działalności produkcyjnej w istniejących już obiektach produkcyjnych i produkcyjno-usługowych;
    - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych i ich modernizacji dla podniesienia standardów zamieszkiwania oraz pracy;
    - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci ulic przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji;
    - **dla wprowadzania funkcji mieszkaniowej oraz turystyki i rekreacji indywidualnej (pobytowej) na obszarach przyległych do granic administracyjnych miasta ustala się konieczność wyposażenia w program rekreacyjno-sportowy dostępny dla mieszkańców gminy, zabudowa realizowana na działkach o pow. min. 1000m² w formie zwartych kompleksów o jednolitej kompozycji z wyposażeniem infrastrukturalnym gwarantującym odpowiedni standard funkcjonowania środowiska (dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań proekologicznych) wysokość zabudowy do 2 kondygnacji (w tym druga kondygnacja w stromym dachu, nie więcej niż 9,0m.**
  - strefę produkcji - zachodnią, obejmującą *projektowane* tereny przemysłowe oraz miejskiej oczyszczalni ścieków w rejonie ulic Runowskiej i 3 Maja, dróg powiatowych będących przedłużeniem wspomnianych ulic oraz drogi powiatowej z Runowa do Polchowic; na terenie tej strefy zakłada się:
    - dla kształtowania zabudowy produkcyjno-usługowej: dopuszcza się wznoszenie nowej zabudowy służącej prowadzeniu nieuciążliwej produkcji oraz dla magazynowania, przy zastosowaniu zasady nie przekraczania wysokości trzech nadziemnych kondygnacji i otaczaniu wznoszonych budowli ciągami zieleni wysokiej;
    - dla kształtowania nowej zabudowy o funkcji innej niż w/w: dopuszczanie prowadzenia usług handlu i administracji i stopniową eliminację z terenu strefy istniejącej zabudowy mieszkaniowej;
    - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: podłączenie do istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych przy jednoczesnej ich modernizacji i rozbudowie zgodnie z potrzebami;
    - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o niezbędne odcinki dróg dojazdowych;
  - strefę produkcji, położoną w rejonie dworca kolejowego oraz ulic Jagiellońskiej, Przemysłowej i Kolejowej; na terenie tej strefy zakłada się:
    - dla kształtowania zabudowy produkcyjno-usługowej: utrzymanie funkcji z ochroną konserwatorską zabytkowych obiektów przemysłowych oraz ich rewitalizację i wprowadzanie nowych funkcji;
    - dla kształtowania zabudowy o funkcji innej niż w/w: zakłada się dopuszczanie prowadzenia usług oraz *zabudowy mieszkaniowej niskiej i wysokiej intensywności*;
    - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych, przy jednoczesnej ich modernizacji rozbudowie zgodnie z potrzebami;

–dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci ulic przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji;

- strefę rekreacji, obejmującą tereny zieleni w rejonie wzgórza Żalnik, Stadionu Miejskiego oraz strefy brzegowej i akwenu Jeziora Węgorzyno; na terenie tej strefy zakłada się:
  - częściowe utrzymanie istniejącego sposobu zagospodarowania bez zmian (parku, stadionu, zadrzewień śródpolnych, ogrodów działkowych, części terenów wykorzystywanych rolniczo);
  - pozostawienie w niezmienionym stanie przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz udroźnienie tych, których ciągłość została naruszona;
  - na terenach rolnych wprowadzenie usług turystycznych – zabudowa o charakterze pensjonatowym oraz zabudowa letniskowa całoroczna;*
  - wyłączenie z gospodarki rybackiej akwenu Jeziora Węgorzyno;
  - udostępnienie brzegów jezior poprzez budowę nowych pomostów i przystani oraz towarzyszących im drobnych usług związanych z obsługą wypoczywających;
  - dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną, rekreacją oraz innymi formami, nie wpływającymi niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego.

3. Dla ukierunkowania działalności modernizacyjnej oraz realizacji nowych zespołów zabudowy mieszkalnej i usługowej przyjmuje się następujące zasady:

- w trakcie modernizacji i ewentualnej rozbudowy substandardowych budynków mieszkalnych i mieszkalno-usługowych będą one wyposażane w kompletne przyłącza do miejskich sieci uzbrojenia technicznego i dostosowane do obowiązujących wymogów techniczno-budowlanych,
- w trakcie modernizacji i zalecanej humanizacji wielorodzinnej blokowej zabudowy mieszkaniowej niezbędne jest dostosowanie jej do obowiązujących wymogów techniczno-budowlanych, a także poprawa estetyki, powiązana z zalecaną przebudową wewnętrznych układów funkcjonalno-przestrzennych, przekryć, fasad oraz z wprowadzaniem elementów zieleni i małej architektury,
- w ramach realizacji nowych obiektów budowlanych przyjmuje się jako zasadę ich dowiązywanie do istniejących już układów zabudowy z przyjęciem gęstości, skali i charakteru zabudowy, dostosowanych każdorazowo do indywidualnych wymogów danej lokalizacji.

5.2. Kierunki rozwoju przestrzennego obszaru gminy oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania

1. Zakładane w studium kierunki rozwoju przestrzennego obszaru gminy są w znacznym stopniu kontynuacją przyjętych ustaleń w tym zakresie w planie jej zagospodarowania przestrzennego, *który utracił ważność z końcem roku 2003*. W związku z tym utrzymuje się sformułowane w nim ustalenia dotyczące:

- preferowania rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej w obszarze gminy, wykorzystującej jej walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe,
- rozwoju zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich poprzez jej uzupełnienie, przebudowę i modernizację, z zachowaniem jej historycznych układów;
- rozwoju nowej zabudowy o dachach dwuspadowych i wysokości dla nowopowstających obiektów kubaturowych w obszarze Parku *do 2 kondygnacji nadziemnych (9m nad poziom terenu do najwyższej kalenicy), poza obszarem Parku na terenach wiejskich wysokość budynków kształtować do 3 kondygnacji nadziemnych z ostatnią kondygnacją w poddaszu użytkowym (12 m od poziomu terenu do najwyższej kalenicy dachu);*
- ***na obszarach komponowanej zabudowy mieszkaniowej i rekreacji indywidualnej dopuszcza się stosowanie dachów o niższych spadkach (kąt pochylenia połaci w przedziale 15-25°), wyłącznie w odniesieniu do zabudowy jednokondygnacyjnej realizowanej na dużych działkach w zwartych (zamkniętych) kompleksach, izolowanych od otoczenia zielenią wysoką***
- odpowiedniego wyposażenia zespołów zabudowy w infrastrukturę techniczną,

- przebudowy istniejącego układu komunikacyjnego dla uzyskania pełnej obsługi komunikacyjnej obszaru gminy poprzez kompleksową modernizację systemu dróg powiatowych i gminnych.
2. Przyjęte wyżej zasady rozszerza się dodatkowo o:
- przyjęcie priorytetu rozwoju zabudowy rekreacyjnej w miejscowościach: Cieszyno, Trzebawie, Nowe Węgorzyno i Przytoń, **oraz rozwoju zabudowy mieszkaniowej i rekreacji indywidualnej całorocznej w sąsiedztwie miasta Węgorzyno (obręb Stare Węgorzynko)**,
  - wprowadzanie na szeroką skalę dolesień, w szczególności na obszarach położonych w otoczeniu miejscowości: Cieszyno, Ginawa, Kąkolewice, Kłodawa, Lesięcin, Mielno, Mieszewo, Winniki *pod warunkiem, że dolesienia nie pogorszą znacząco stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób nie wpłyną negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczony został obszar Natura 2000.*
3. W studium wyodrębnia się w obszarze gminy następujące strefy, o zróżnicowanej polityce zagospodarowania przestrzennego:
- strefy rozwoju zabudowy mieszkalnej, gospodarczej i produkcyjno-usługowej obejmujące tereny zainwestowane w poszczególnych miejscowościach, w strefach tych zakłada się:
    - dla kształtowania zabudowy j.w. - utrzymanie i rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej oraz produkcyjno-usługowej;
    - dla rozwoju funkcji produkcyjnej: ustala się możliwość wprowadzenia działalności gospodarczej na terenach produkcji rolniczej w obrębie modernizowanych zabudowań dawnych PGR;
    - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego; wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego, oraz ich modernizację dla podniesienia standardów zamieszkiwania; docelowo zakłada się wyposażenie wszystkich terenów wiejskich w sieci wodociągowe, kanalizacyjne oraz gazowe;
    - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o niezbędne drogi dojazdowe;
  - strefy rekreacji, położone w otoczeniu jezior w miejscowościach Cieszyno, Gościśław, Węgorzyno i Trzebawie; w strefach tych zakłada się:
    - dla kształtowania zabudowy: rozwój indywidualnej zabudowy rekreacyjnej i letniskowej (*całorocznej*), z zachowaniem odpowiednich gabarytów zabudowy o dachach dwuspadowych: wysokość zabudowy dla nowopowstających obiektów ustala się na dwie kondygnacje (z *ostatnią kondygnacją w poddaszu użytkowym*); zespoły zabudowy należy lokalizować w sposób harmonijnie wpisany w lokalny krajobraz na podstawie opracowanych dla tych terenów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wspartych studiami krajobrazowymi **w przypadku szczególnie eksponowanych ekspozycji**;
    - dla kształtowania otoczenia w/w zabudowy: udostępnienie brzegów jezior poprzez budowę nowych pomostów i przystani oraz towarzyszących im drobnych usług związanych z obsługą wypoczywających tutaj ludzi, a także dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną,
    - ustala się wyłączenie obszaru jeziora Nowe Węgorzyno z gospodarki rybackiej z pełnym przeznaczeniem go dla celów rekreacji, poprzedzonym udostępnieniem jego brzegów dla tych celów poprzez budowę obiektów takich jak: pomosty, mola, przystanie;
    - ustala się obowiązek opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego dla nowych terenów rekreacji;
    - dla kształtowania terenów sportowych i rekreacyjnych miasta i gminy wyznacza się obszary na ten cel, na terenach wiejskich i w mieście;
  - strefy produkcji, obejmujące tereny przemysłowe oraz planowane tereny skoncentrowanej działalności gospodarczej w rejonie wsi Ginawa oraz Runowo Pomorskie: w strefach tych zakłada się:
    - dla kształtowania zabudowy: utrzymanie funkcji produkcyjnej na terenach istniejących zakładów przemysłu drzewnego, zabudowy baz i składów i nowej zabudowy produkcyjnej, służącej prowadzeniu nieuciążliwej

produkcji oraz magazynowaniu, przy zastosowaniu zasady nie przekraczania wysokości trzech nadziemnych kondygnacji i otaczaniu wznoszonych budowli ciągami zieleni wysokiej;

- dla kształtowania zabudowy o funkcji innej niż w/w: dopuszczanie prowadzenia usług i handlu i stopniową eliminację z terenu strefy istniejącej zabudowy mieszkaniowej;
  - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych, przy jednoczesnej ich modernizacji rozbudowie zgodnie z potrzebami;
  - *wprowadzanie elektrowni wiatrowych w granicach projektowanej specjalnej strefy ekonomicznej na terenach otwartych elektrowni wiatrowych;*
  - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o niezbędne drogi dojazdowe;
- strefy eksploatacji surowców mineralnych, obejmujące część terenów położonych na terenie gminy, zakładu wydobywczego „Storkowo” oraz *planowane tereny eksploatacji na obszarach perspektywicznego występowania kopalin w sąsiedztwie złoża „Storkowo”; zakłada się:*
    - dla kształtowania zabudowy: utrzymanie istniejącej oraz wznoszenie nowej zabudowy oraz instalacji koniecznych dla prowadzenia procesu wydobywania;
    - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego na terenach już zainwestowanych, przy jednoczesnej ich modernizacji rozbudowie zgodnie z potrzebami;
    - *rozszerzenie terenów górniczych o nowe obszary w przypadku udokumentowania surowca na terenach perspektywicznego występowania kopalin (tereny w bezpośrednim sąsiedztwie złoża „Storkowo”);*
    - *rozszerzenie terenu górniczego o nowe tereny (obszary perspektywicznego występowania) możliwe jest w przypadku gdy planowana inwestycja nie będzie negatywnie oddziaływała na środowisko przyrodnicze obszarów Natura 2000 oraz Ińskiego Parku Krajobrazowego (obowiązek przeprowadzenia raportu oddziaływania inwestycji na środowisko wynikający z przepisów ustawy prawo ochrony środowiska).*
    - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie roli istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o niezbędne drogi dojazdowe;
    - dla rekultywacji terenów zdegradowanych: sukcesywną ich rekultywację o kierunku wodnym i leśnym, zgodnie z zapisami planu zagospodarowania złoża;
  - strefy obejmujące kompleksy leśne, tereny wykorzystywane rolniczo, zbiorniki wodne oraz inne tereny poza terenami zabudowanymi; na terenie tych stref zakłada się:
    - częściowe utrzymanie istniejącego sposobu zagospodarowania bez zmian (zadrzewień śródpolnych, ogrodów działkowych, terenów wykorzystywanych rolniczo);
    - wprowadzanie na dużą skalę programu dolesień;
    - pozostawienie w niezmiennym stanie przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz udrożnienie tych, których ciągłość została naruszona;
    - dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną;

5.3. Kierunki rozwoju terenów produkcji i usług

1. Aktywizacja gospodarcza terenów gminy miasta jest jednym z czynników jej rozwoju przestrzennego. Ukierunkowaniu rozwoju gospodarczego gminy służyć powinno zintegrowane podejście do planowania, obejmujące zagadnienia środowiskowe, gospodarcze, społeczne i przestrzenne. Powinny mu towarzyszyć wszelkie formy współpracy międzysektorowej i inicjatywy, prowadzące do utworzenia nowych miejsc pracy i podnoszenia umiejętności zawodowych zatrudnionych. Szczególne znaczenie w aktywizacji gospodarczej miasta

oraz całego obszaru gminy będą miały tereny położone w obrębie nowych stref produkcji, w szczególności w bezpośrednim sąsiedztwie Węgorzyna i Runowa Pomorskiego.

2. Dla rozwijania na terenach gminy i miasta działalności produkcyjnej i usług zakłada się w szczególności:

- rozwój istniejącego potencjału przetwórstwa rolno- spożywczego przy zagospodarowaniu istniejących obiektów produkcyjnych i nieruchomości;
- rozwój przemysłu drzewnego, przy wykorzystaniu materiału do produkcji pozyskiwanego w obszarach istniejących i powiększanych kompleksów leśnych;
- aktywizację terenów inwestycyjnych w okolicy miejscowości Runowo Pomorskie i Połchowo przez utworzenie specjalnej strefy ekonomicznej;
- *lokalizację elektrowni wiatrowych w granicach wyznaczonej specjalnej strefy ekonomicznej, w Połchowie.*

5.4. Kierunki rozwoju produkcji rolnej

1. Gospodarka rolna, obok gospodarki leśnej i priorytetowo traktowanej turystyki, jest jedną z głównych funkcji rozwojowych gminy. Dla przebudowy struktury agrarnej terenów gminy i restrukturyzacji funkcjonowania tej gałęzi gospodarki zakłada się:

- sukcesywnie przeprowadzaną prywatyzację gruntów rolnych;
- rozdysponowania niewykorzystanych gruntów z zasobu Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, poprzez dzierżawę, sprzedaż i przekazywanie nowym grupom producentów;
- tworzenie grup producenckich dla poprawy rynku produktów rolnych i skutecznego zbytu wytwarzanych artykułów oraz tworzenie podstaw prawnych i organizacyjnych do integracji sfery produkcji rolnej z przetwórstwem rolno- spożywczym i systemem obrotu produktami rolniczymi;
- dostosowanie wielkości gospodarstw i ich możliwości produkcyjnych do warunków ekonomicznych na zmieniających się rynkach zbytu;
- rozwijanie produkcji rolniczej głównie w kierunku upraw polowych, hodowli trzody chlewnej i bydła mlecznego;
- przeznaczanie niewykorzystanej do produkcji rolnej istniejącej zabudowy inwentarskiej i gospodarczej dla potrzeb nieuciążliwej produkcji, baz i składów;
- *rozwijanie rolnictwa ekologicznego;*
- *nastawienie produkcji rolnej na surowce służące produkcji energii alternatywnej (biomasa) przy zachowaniu zasady tworzenia plantacji wieloletnich roślin energetycznych, zajmujących powierzchnię powyżej 10 ha oraz ograniczenie lokalizowania upraw roślin energetycznych obcego pochodzenia na gruntach oznaczonych w ewidencji jako łąki i pastwiska oraz nieużytki.*

2. Priorytetowym zagadnieniem dla wsparcia rozwoju produkcji rolnej na terenie gminy jest dostosowanie wielkości gospodarstw do uwarunkowań rynku oraz tworzenie nowych miejsc pracy na terenach wiejskich. W efekcie tych procesów zakłada się wytworzenie nowej struktury obszarowej gospodarstw, opartej przede wszystkim na gospodarstwach dużych, ukierunkowanych na produkcję towarową zbóż, rzepaku, roślin okopowych oraz bydła i trzody chlewnej. gospodarstwa te, o znacznej dynamice rozwoju i dużym, zainwestowanym kapitale; gospodarstwa te będą w pełni dostosowane do konkurencji na unijnych rynkach zbytu i będą motorem rozwoju gospodarki gminy.

5.5. Kierunki rozwoju produkcji leśnej

1. Kierunki rozwoju produkcji leśnej na terenach pozostających we władaniu Lasów Państwowych ustalane są w okresowo sporządzanych planach urzędniowych gospodarstw leśnych Nadleśnictwa Łobez, zaś podstawową tendencją w najbliższych latach będzie rozwijanie produkcji leśnej na nowych terenach. Planowane dolesienia będą wykonywane na gruntach nieleśnych, będących pod zarządem Nadleśnictwa Łobez oraz

Dobrzany o łącznej powierzchni 98,85 ha oraz na terenach porolnych, zakładanych do przekazywania przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa łącznej powierzchni 2.602,74 ha. Dolesienia te będą prowadzone przede wszystkim na terenach sołectw: Cieszyno, Ginawa, Kąkolewice, Kłodawa, Lesięcin, Mielno, Mieszewo, Winniki. Ich przeprowadzenie spowoduje wytworzenie nowej granicy rolno- leśnej oraz znaczne zmiany w strukturze lokalnego krajobrazu. Przeprowadzenie szeroko zakrojonego programu zalesień umożliwi zatrudnienie części ludności pozbawionej pracy po załamaniu się gospodarki w byłych PGR. Obok działań związanych z nasadzeniami i gospodarką na nowo powstałych kompleksów leśnych, wzmocni się rola tartaków i innych zakładów przetwórstwa drzewnego w lokalnej ekonomii.

2. Dla prowadzenia skutecznej gospodarki leśnej w obszarze gminy zakłada się w szczególności:
- zachowanie dotychczasowej lokalizacji istniejących osad leśnych oraz innych obiektów związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej oraz budowę nowych w miarę potrzeb;
  - odpowiednie wyposażenie przejmowanych pod dolesienia obszarów w niezbędną infrastrukturę;
  - modernizację istniejącej sieci dróg leśnych oraz gminnych przebiegających przez większe kompleksy leśne dla transportu pozyskiwanego drewna;
  - udostępnienie dla rekreacji i turystyki wyznaczonych do tego obszarów leśnych, a w tym: wykorzystanie części dróg leśnych jako szlaków pieszych i rowerowych oraz wyznaczenie na terenach lasów zorganizowanych miejsc wypoczynku;
  - ujęcie w kosztach wprowadzania programu dolesień ewentualnych prac archeologicznych w obrębie znajdujących się na wskazanych to tego celu terenach stanowisk archeologicznych WI, WII i WIII

5.6. Kierunki rozwoju rekreacji i turystyki

1. Zakłada się w studium rozwój różnorodnych form rekreacji i turystyki na terenie gminy, realizowany w sposób zrównoważony, nie degradujący jej walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Aktywizacja i udostępnienie nowych obszarów rekreacji i wypoczynku będzie mieć miejsce na terenach zainwestowanych wybranych miejscowości oraz w ich otoczeniu, ze szczególnym uwzględnieniem turystycznego zagospodarowania jezior. *Na terenach wyznaczonych do rozwoju rekreacji i turystyki dopuszcza się wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej jako uzupełnienia.*

2. W obszarze gminy zakłada się w związku z tym rozwój następujących form turystyki i wypoczynku:
- turystyki pieszej przede wszystkim na terenach Ińskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny, wykorzystującej jego walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe przy rozbudowie istniejącej sieci szlaków pieszych, zorganizowanych miejsc wypoczynku, przy wzbogaceniu oferty obiektów handlowych i gastronomicznych w miejscowościach położonych na trasach wędrówek pieszych;
  - turystyki rowerowej w obszarze całej gminy, poprowadzonej po wyznaczonych szlakach rowerowych z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy oraz poszerzonej oferty miejscowości położonych wzdłuż tych tras;
  - turystyki zmechanizowanej, uprawianej w obszarze całej gminy, poprowadzonej po oznakowanych, wytyczonych trasach, wykorzystującej w pełni w/w walory;
  - turystyki kwalifikowanej, wykorzystującej walory miejscowych jezior (dla wędkarstwa, żeglarstwa, kajakarstwa oraz innych sportów wodnych dopuszczonych do uprawiania na w/w akwenach); oraz walory kompleksów leśnych dla m.in. myślistwa;
  - turystyki pobytowej, realizowanej przy wykorzystaniu istniejącej i planowanej bazy turystycznej z rozszerzoną ofertą obsługi możliwie największej liczby przyjezdnych;
  - agroturystyki, realizowanej przy wykorzystaniu możliwości recepcyjnych pojedynczych gospodarstw, oferujących kwatery, wyżywienie oraz organizację wolnego czasu;
  - ***Pobytowej rekreacji o charakterze całorocznym w oparciu o wyznaczone tereny mieszkalnictwa rekreacji indywidualnej.***

3. Dla poprawy obsługi ruchu turystycznego w obszarze miasta i gminy zakłada się przeprowadzenie następujących działań:

- rozwój bazy noclegowej z ofertą skierowaną do możliwie najszerszego kręgu odbiorców, o zróżnicowanym standardzie (hoteli, zajazdów, pokoiów do wynajęcia, campingów, pól namiotowych);
- podniesienie poziomu świadczonych usług w gastronomii i poszerzenie oferty gminy w tej dziedzinie o nowe obiekty;
- stworzenie atrakcyjnych możliwości uprawiania sportów oraz innych form czynnego spędzania wolnego czasu;
- poprawę stanu dróg;
- stworzenie gminnego ośrodka informacji turystycznej dla skutecznej promocji oferty turystycznej gminy i uruchomienie spójnego systemu informacji wizualnej, służącego potrzebom turystów i zapewnieniu podstawowych informacji o ciekawych obiektach;
- modernizację estetyki istniejących obiektów dla obsługi ruchu turystycznego oraz staranne zagospodarowanie ich otoczenia.

4. Dla pełnego wykorzystania istniejącego zainwestowania turystycznego oraz poprawy warunków korzystania z otoczenia zbiorników wodnych, stanowiących jeden z głównych elementów oferty turystycznej gminy, zakłada się:

- modernizację istniejących ośrodków wypoczynkowych w miejscowościach Cieszyno, Trzebawie, Przytoń;
- wzbogacenie zainwestowania turystycznego otoczenia jeziora Woświn w Cieszynie i Trzebawiu o camping, pole namiotowe i nowe tereny rekreacji;
- stworzenie w otoczeniu jeziora Okrzeja pola namiotowego z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą i udostępnienie dla rekreacji części jego brzegów;
- wzbogacenie zainwestowania turystycznego otoczenia jeziora Zajezerze Przytońskie (składającego się z kąpieliska i wzniesionego tam ośrodka wypoczynkowego) o camping, pole namiotowe i nowe tereny rekreacji;
- wzbogacenie zainwestowania turystycznego otoczenia jeziora Zajezerze Przytońskie o camping, pole namiotowe i nowe tereny rekreacji;
- wzbogacenie zainwestowania turystycznego otoczenia jeziora Węgorzyno o camping, pole namiotowe i nowe tereny rekreacji (ogólnodostępną plażę);
- stworzenie w otoczeniu jeziora Długiego w Dłusku pola namiotowego z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą i udostępnienie dla rekreacji części jego brzegów;
- stworzenie w otoczeniu jeziora Sambórz Duży pola namiotowego z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą i udostępnienie dla rekreacji części jego brzegów;
- wzbogacenie zainwestowania turystycznego otoczenia jeziora Gardno (składającego się obecnie wyłącznie z kąpieliska) o nowe tereny rekreacji z parkingiem;
- stworzenie w otoczeniu jeziora Czarne Duże pola namiotowego z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, parkingu i udostępnienia dla rekreacji części jego brzegów;
- przeznaczenie terenów u wylotów dróg tranzytowych pod budowę obiektów obsługi ruchu turystycznego: zajazdów, moteli, obiektów gastronomicznych, hoteli z obiektami towarzyszącymi.
- **stworzenie w sąsiedztwie miasta Węgorzyno zorganizowanego kompleksu zabudowy mieszkaniowej i rekreacji indywidualnej całorocznej, wyposażonego w bogaty program rekreacyjno-sportowy udostępniany mieszkańcom gminy**

5. Szczególnym zagadnieniem w ukierunkowaniu rozwoju turystyki pobytowej na terenie gminy jest potrzeba ograniczenia budowy substandardowej zabudowy letniskowej oraz poprawa stanu technicznego i estetycznego tej zabudowy, zlokalizowanej wokół jezior Woświn i Przytońskie. Realizacja tej zabudowy nie może powodować degradacji walorów lokalnego krajobrazu. W studium zakłada się ograniczenie presji na atrakcyjne widokowo

tereny otwarte, położone nad brzegami jezior i objęcie tych terenów obowiązkiem opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.7. Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem zabudowy i zakazem zabudowy

1. Tereny objęte ograniczeniami zabudowy wynikającymi z przepisów odrębnych:

- użytki rolne III klasy bonitacyjnej, grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa, grunty rolne stanowiące użytki rolne klas bonitacyjnych IV, a także użytki rolne klas bonitacyjnych V-VI pochodzenia organicznego. **zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.** Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych w pierwszej kolejności do zmiany przeznaczenia wskazuje grunty najniższych klas bonitacyjnych. Wyłączenia gruntów klas wyższych powinny następować wyłącznie w uzasadnionych przypadkach **wskazanych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planach miejscowych** Proces wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego i leśnego regulują przepisy ww. ustawy.

2. Inne tereny wskazane w studium do objęcia ograniczeniem zabudowy:

- Do czasu zaktualizowania studium zagrożenia powodziowego dla obszaru RZGW Szczecin ograniczeniem zabudowy w gminie Węgorzyno obejmuje się obszary zagrożenia powodziowego. W przypadku stwierdzenia w aktualizowanym dokumencie terenów bezpośredniego zagrożenia powodzią obszar taki zostanie objęty zakazem zabudowy.
- Ograniczeniem zabudowy obejmuje się tereny rolne gminy. Zabudowę należy w pierwszej kolejności lokalizować na obszarach wyznaczonych w studium do zainwestowania oraz w ciągach zabudowy istniejącej jako uzupełnienie i kontynuacja. Działanie ma na celu uniknięcie rozproszenia zabudowy oraz ochronę gruntów rolnych.

3. Tereny objęte zakazem zabudowy wynikającym z przepisów odrębnych:

- **Iński Park Krajobrazowy:**
  - wyklucza się wprowadzanie nowej zabudowy kubaturowej w pasie 100 m od brzegów jezior, z wyjątkiem: obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej, miejsc wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w obrębie zwartych układów przestrzennych ruralistycznych i urbanistycznych.
  - wyklucza się lokalizację zabudowy poza istniejącymi, zwartymi układami osiedleńczymi, za wyjątkiem obszarów wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Resko - Węgorzyński Obszar Chronionego Krajobrazu - zakaz zabudowy poza istniejącymi miejscowościami.
- Istniejące i projektowane rezerваты, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo – krajobrazowe – zakaz zabudowy i grodzienia w granicach istniejących i projektowanych form ochrony przyrody.
- Obszary znajdujące się wzdłuż dróg wyłączone z zabudowy (obszar zabudowany/niezabudowany) – Ustawa o drogach publicznych:
  - krajowa – 10/25 m
  - wojewódzka, powiatowa – 8/20 m
  - gminna – 6/15 m
- Obszary znajdujące się wzdłuż projektowanej sieci gazowej oraz przy stacjach redukcyjnych stosownie do przepisów rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.
- Obszary wskazane do zalesień stosownie do przepisów ustawy o lasach.

6. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI

1. Zasadniczym elementem rozbudowy istniejącego układu sieci drogowej miasta i gminy, którego głównymi osiami pozostają droga krajowa nr 20, przebiegająca w kierunku wschód-zachód oraz droga wojewódzka nr 151 przebiegająca w kierunku północ-południe będzie realizacja południowej obwodnicy miasta. Zakłada się ponadto w studium przeprowadzenie pełnej modernizacji w/w podstawowego układu dróg do uzyskania pełnych parametrów ulic głównych (G) tak, aby odpowiadały one obowiązującym normatywom. Działania zmierzające do realizacji przyjętych celów będą się w omawianej sferze koncentrować na:

- modernizacji drogi krajowej nr 20 połączonej z budową obwodnicy w południowej części miasta, która przeniesie ruch tranzytowy pojazdów poza jego centrum;
- modernizacja i remonty dróg wojewódzkich;
- remontach i modernizacji dróg gminnych;
- sukcesywnie prowadzonych remontach dróg powiatowych;
- remoncie głównych ulic miasta oraz budowie nowych ciągów pieszych na planowanych terenach rekreacji w rejonie wzgórza Żalnik i Stadionu Miejskiego;
- modernizacji dróg gminnych i powiązaniem z nią stopniowym wyposażeniu wszystkich miejscowości w chodniki dla pieszych przy priorytetowym potraktowaniu wsi sołeckich;
- budowie parkingów w miejscowościach rekreacyjnych oraz w pobliżu miejsc najczęściej odwiedzanych przez turystów. **Dotyczy również planowanego kompleksu mieszkaniowej i całorocznej zabudowy rekreacji indywidualnej w obrębie Stare Węgorzynko.**
- **Realizacja obiektu obsługi podróżnych ze stacją paliw i myjnią samochodów osobowych przy drodze krajowej nr 20 w rejonie planowanego kompleksu zabudowy mieszkaniowej i rekreacji indywidualnej całorocznej w obrębie Stare Węgorzynko.**

2. Studium ustala dotychczasowe wykorzystanie linii kolejowej Szczecin - Gdańsk, oraz urządzeń towarzyszących stacji kolejowej w Runowie Pomorskim. Zakłada się wykorzystanie istniejących bocznic kolejowych dla potrzeb ruchu towarowego, dla obsługi planowanych terenów działalności gospodarczej w Runowie i Węgorzynie. Studium zakłada turystyczne wykorzystanie istniejącej linii kolei wąskotorowej w obecnej formie we współpracy z sąsiednimi gminami na trasie jej przebiegu, lub alternatywnie - wykorzystanie jej fragmentów jako szlaku rowerowego, po przeprowadzeniu wymaganej jej przebudowy.

7. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU SIECI I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Zakłada się w studium utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia miasta i gminy w wodę, opartego o system studni głębinowych oraz rozbudowę magistralnej i rozdzielczej sieci wodociągowej na terenach planowanej nowej zabudowy. Dla osiągnięcia właściwego poziomu zaopatrzenia mieszkańców gminy i miasta w wodę zakłada się w szczególności:

- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Winniki – Podlipce 3000m
- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Winniki – Dłusko 3000m
- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Rogówko – Brzeźniak 3000m,
- wymiana odcinka sieci wodociągowej 1500m i przyłączy 500m w miejscowości Brzeźniak
- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Rogówko – Przytoń 3000 m

2. Studium zakłada rozbudowę systemu budowni hydrotechnicznych a w tym:

- budowę jazu na jeziorze Żabice;
- budowę zastawek na kanale Połchowo;
- budowę grobli na kanale Sielsko- Mielno, na rzece Przytonka;
- odbudowę jazu na jeziorze Woświn;

- odbudowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych występujących na gruntach rolnych,
- odbudowę małych elektrowni wodnych: na rzece Brzeźnicka Węgorza (2 szt.), na rzece Ukleja (2 szt.).

3. Zakłada się utrzymanie istniejących studni awaryjnych dla zapewnienia zaopatrzenia ludności w wodę w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Dla zaopatrzenia w wodę do celów przeciwpożarowych zakłada się utrzymanie istniejących basenów przeciwpożarowych oraz wykorzystanie wycofywanych z użytkowania ujęć wody.

4. Zakłada się utrzymanie istniejącego systemu oczyszczania ścieków oraz poprawy jego działania z rozbudową istniejącego systemu kanalizacji. System ten winien docelowo objąć wszystkie obszary zainwestowane gminy i stworzyć dogodne warunki dla wprowadzania nowej zabudowy na terenach wskazanych na ten cel. Priorytetowym zadaniem inwestycyjnym jest budowa nowych sieci kanalizacyjnych na terenach wiejskich, nie wyposażonych obecnie w zbiorczą sieć kanalizacyjną. Dla osiągnięcia właściwego poziomu obsługi mieszkańców gminy w tej dziedzinie zakłada się w szczególności:

- budowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej w miejscowościach – etap II: Runowo, Połchowo, Przytoń oraz połączenie tego systemu z miejską oczyszczalnią ścieków w Węgorzynie
- Rozbudowa oczyszczalni miejskiej w Węgorzynie w celu dostosowania jej do potrzeb zwiększonego napływu ścieków z nowo podłączanych miejscowości.
- Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Węgorzyno - etap III: budowa lokalnej oczyszczalni ścieków w Mieszewie oraz sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Mieszewo, Zwierzynek i Mielno.

Dla mieszkańców miejscowości znajdujących się w zasięgu aglomeracji Węgorzyna wyznacza się jako odbiorcę ścieków oczyszczalnię w Węgorzynie.

W przypadku obiektów znajdujących się poza zasięgiem istniejącej i projektowanej zbiorczej sieci kanalizacyjnej dopuszcza się stosowanie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków (o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej).

Dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań proekologicznych.

5. Zakłada się w studium dla potrzeb ciepłownictwa wykorzystanie istniejących lokalnych kotłowni na terenie miasta i w wybranych miejscowościach na terenie gminy, po przeprowadzeniu ich gruntownej modernizacji. Rozwój ciepłownictwa na obszarze gminy i miasta jest ściśle powiązany z planowaną budową sieci gazowej, ponieważ głównie to paliwo ma być docelowo wykorzystywane do wytwarzania ciepła.

Budowa gminnej sieci gazowej będzie powiązana z funkcjonowaniem *projektowanego gazociągu średniego ciśnienia relacji Łobez – Węgorzyno*.

Gazyfikacja terenów miasta i gminy będzie przebiegać za pośrednictwem gazociągów średniego ciśnienia, zasilanych ze stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia zlokalizowanej na terenach miasta. Sieć gazowa średniego ciśnienia obejmie, oprócz terenów miasta odbiorców z następujących miejscowości: Brzeźniak, Cieszyno, Chwarstno, Dłusko, Gardno, Ginawa, Kąkolewice, Kraśnik, Lesięcin, Mielno, Mieszewo, Podlipce, Połchowo, Przytoń, Rogówko, Runowo, Runowo Pomorskie, Sielsko, Sulice, Trzebawie, Wiewiecko, Winniki, Zwierzynek. Zaopatrywanie pojedynczych odbiorców będzie się odbywać z użyciem domowych reduktorów gazu.

Dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań proekologicznych.

6. Zakłada się utrzymanie zasilania miasta w energię elektryczną z istniejącej rozdzielni zlokalizowanej w północnej części miasta w rejonie ulicy Kopernika, powiązanej z istniejącą linią przesyłową wysokiego napięcia. Dla rozbudowy sieci energetycznej zakłada się:

- dla poprawy funkcjonowania istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia zakłada się budowę nowej kablowej linii 15kV łączącej istniejące i planowane stacje transformatorowe na terenie miasta;
- budowę stacji transformatorowych dla hali sportowej oraz dla stacji uzdatniania wody w Węgorzynie;
- budowę nowych linii średniego napięcia oraz stacji transformatorowych dla nowych terenów przeznaczonych pod inwestycje, w szczególności dla planowanych stref produkcyjnych na północ od miasta w rejonie Runowa Pomorskiego oraz w rejonie miejscowości Cieszyno i Trzebawie, **a także dla planowanego**

kompleksu zabudowy mieszkaniowej i całorocznej zabudowy rekreacji indywidualnej w obrębie Stare Węgorzynko.

- modernizację i rozbudowę elementów oświetlenia ulicznego na terenach miasta oraz budowę nowych systemów w miejscowościach na terenie gminy;
- rozwijanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii, w szczególności z wykorzystaniem: małych elektrowni wodnych, lokalizowanych w miejscach o odpowiednich warunkach terenowych (z wykorzystaniem jazów i kanałów dawnych młynów wodnych oraz nowo budowanych podpiętrzeń) na całym terenie gminy oraz siłowni wiatrowych lokalizowanych w rejonie zawartym pomiędzy zabudowaniami miejscowości: Chwarstno, Mielno, Runowo, Sielsko oraz drogami powiatowymi o numerach: 0936 oraz 0937; lokalizacje elektrowni wiatrowych na tym terenie muszą być poprzedzone studium krajobrazowym.
- **w obszarze planowanego kompleksu zabudowy mieszkaniowej i całorocznej zabudowy rekreacji indywidualnej w obrębie Stare Węgorzynko dopuszcza się stosowanie indywidualnych rozwiązań proekologicznych (wysokowydajne kolektory słoneczne) z zastosowaniem również dla oświetlenia ulic.**

7. Zakłada się rozbudowę istniejącej centrali telefonicznej oraz rozbudowę sieci telekomunikacyjnych na terenie miasta i gminy. Nowe tereny przewidziane w studium pod zabudowę mieszkalno-usługową będą wyposażane w dodatkowe sieci telekomunikacyjne. Studium ustala możliwość *lokalizacji* nowych nadajników telefonii komórkowej na terenie całej gminy zgodnie z wzrastającym zapotrzebowaniem, przy zachowaniu wymogu przeprowadzania analiz krajobrazowych w granicach Ińskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny oraz w otoczeniu miejscowości objętych strefami ochrony konserwatorskiej opisanymi szczegółowo w rozdziale czwartym II części studium: „Kierunki ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu”. *Lokalizacje urządzeń sieci telekomunikacyjnych (nadajniki) muszą uwzględniać wytyczne wynikające z Rozporządzenia Nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego oraz nie mogą negatywnie wpływać na stan siedlisk przyrodniczych roślin i zwierząt, w tym gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczony został obszar Natura 2000.*

8. *Gospodarka odpadami stałymi prowadzona jest przy wykorzystaniu składowiska odpadów zlokalizowanego w Kraśniku Łobeskim. Docelowo składowisko ma być zamknięte w 2013 r. a odpady z gminy Węgorzyno mają trafiać na składowisko zlokalizowane w Powalicach w gminie Ińsko (Program Gospodarki Odpadami dla gmin w związku R - XXI). Po zakończeniu użytkowania składowiska w Kraśniku obszar ten należy poddać rekultywacji. Rekultywacji wymagają również mogilniki w Brzeźniaku i Wiewiecku.*

8. ZASADY PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ I PROGRAM PRAC PLANISTYCZNYCH DLA OBSZARÓW WSKAZANYCH DO OBJĘCIA MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju jako podstaw strategii rozwoju całego regionu uznaje się także za podstawową zasadę służącą ukierunkowaniu długookresowej strategii rozwoju przestrzennego miasta i gminy Węgorzyno. Wiąże się z tym przyjęcie celów polityki przestrzennej w jej obszarze obejmujących:

- rozbudowę systemu terenów chronionych i wkomponowanie przyjętych zasad ich ochrony w procesy społeczno - gospodarczego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, z eliminacją uciążliwych wpływów na stan środowiska,
- pełną ochronę dziedzictwa kulturowego, połączoną z utrwalaniem korzystnych cech historycznie wykształconej, wartościowej struktury funkcjonalno – przestrzennej obszarów zainwestowanych miasta i gminy,
- efektywny rozwój miasta, dostosowany do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań, połączony z przeprowadzeniem kompleksowej restrukturyzacji jego struktury funkcjonalno - przestrzennej,

- poprawę ładu przestrzennego na terenach gminy i miasta oraz sprawnego funkcjonowania układu komunikacyjnego i sieci inżynierskich,
  - wykorzystanie szczególnego położenia miasta przy ważnym korytarzu komunikacyjnym drogi krajowej nr 20.
2. Realizacja ww. celów powinna doprowadzić do mierzalnej poprawy standardów:
- ekologicznych, związanych z poprawą stanu środowiska przyrodniczego gminy, wzmocnieniem kondycji i walorów użytkowych oraz zapewnieniem jego stabilnej równowagi,
  - ładu społecznego, polegającego na powszechnej poprawie warunków życia, w tym m.in. wysokiej dostępności do usług i miejsc pracy oraz odpoczynku,
  - ładu ekonomicznego, związanego z ekonomizacją kosztów utrzymania miasta, tworzeniem udogodnień dla rozwoju i działalności gospodarczej, przy minimalizacji obciążeń dla środowiska i infrastruktury,
  - ładu estetyczno - funkcjonalnego, związanego z poprawą strony estetycznej i technicznej terenów mieszkaniowych, zagrodowych oraz produkcyjno-usługowych.
3. Przyjęte wyżej cele polityki przestrzennej gminy będą respektowane w ramach opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz przy podejmowaniu decyzji dotyczących zagospodarowania i rozwoju przestrzennego miasta. Obejmą one także prowadzenie stałego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Ustalanie przeznaczenia terenów i zasad jego zagospodarowania, należące do zadań własnych władz samorządowych, będą podejmowane na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowanych z uwzględnieniem przyjętych w studium zasad prowadzenia polityki przestrzennej. W przypadku braku planów, przy respektowaniu obowiązujących przepisów prawa ustalanie przeznaczenia terenów i zasad jego zagospodarowania będzie przedmiotem decyzji administracyjnych.
5. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ustalać się będzie szczegółowe zasady kształtowania ich układów zabudowy oraz komunikacji, poprzez:
- zachowanie istniejącego układu drogi wiejskiej lub odtworzenie pierwotnych form majdanu w majątkach,
  - ustalanie lokalizacji zabudowy wg lokalizacji istniejącej oraz nawiązania do najstarszej zabudowy
  - wymóg dostosowania nowej zabudowy do podstawowych cech stylowych najstarszych budynków - w tym - wysokość zabudowy, usytuowanie kalenicy w stosunku do ulicy, kształt dachu, rozłożenie i wymiary otworów okiennych i drzwiowych
  - stosowanie tradycyjnych rozwiązań materiałowych, w tym kolorystyki występującej lokalnie w miejscowości
  - ograniczenie lokalizacji od strony frontowej (ulicy) nowych obiektów gospodarczo-usługowych o ile nie wynika to z zabudowy sąsiadujących siedlisk
  - zachowanie tradycyjnych podziałów parcelacyjnych i lokalizację siedlisk w układzie lokalnym z dopuszczeniem podziału szerokich działek prostopadle do ulicy (drogi) z szerokością frontu pozwalającą na zlokalizowanie w linii zabudowy budynku w formie regionalnej.
  - zakazu podziałów poprzecznych i lokalizacji kolejnych linii zabudowy mieszkalnej równoległe do drogi wiejskiej **(powyższe nie dotyczy wytyczania działek na nowych terenach budowlanych objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego)**
  - zachowanie jak najliczniejszej zewidencjonowanej, wartościowej zabudowy historycznej (powstałej do 1950 r.)
  - utrzymanie budynków w dobrym stanie technicznym, ograniczenie zmian bryły, detalu architektonicznego oraz pozostałego wystroju.
  - ograniczenie rozbudowy i nadbudowy poddaszy w części frontowej i elewacjach bocznych.

- dopuszczenie realizacji nowej zabudowy mieszkalnej w gabarytach i na lokalizacji zabudowy dotychczasowej, w nawiązaniu do usuniętej lub w oparciu o typ zabudowy regionalnej.
- dopuszczenie adaptacji części lub całości zabudowy gospodarczej na cele mieszkalne lub usługowe oraz przeznaczanie na cele usługowe budynków mieszkalnych z podkreśleniem ich dotychczasowej funkcji i formy w tym zachowaniu kształtu dachu i materiału pokrycia.
- wprowadzenie zakazu lokalizacji zabudowy tymczasowej
- wprowadzenie zakazu lokalizacji wolnostojących nośników reklamowych (tzw. billboardów), na tle obiektów historycznych, zespołów zieleni i otwartego krajobrazu.
- zachowanie i odtwarzanie brukowanych nawierzchni ulic wiejskich i realizację chodników z materiału bruko- lub cegło - podobnych *na odcinkach o niewielkim natężeniu ruchu*.

6. Dla uniknięcia *rozpraszania* zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na tereny rolne (co dopuszczane jest szczególnymi przepisami) wprowadza się *ograniczenie* zabudowy terenów rolnych i przewidzianych do zalesienia. Podjęcie jakiegokolwiek działalności inwestycyjnej (*na szeroką skalę*) dla tych terenów należy poprzedzić obowiązkowym opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

1. Na terenie miasta i gminy nie występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

2. W granicach administracyjnych miasta i gminy nie występują obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

3. W granicach administracyjnych gminy nie przewiduje się lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

4. W mieście Węgorzyno wyznacza się obszar przestrzeni publicznej Jego granice przedstawiono na załączniku graficznym nr 2a.

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINIA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LESNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.

1. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego podzielić można na dwie grupy.

2. Pierwszą grupę stanowią obszary przewidziane do objęcia miejscowymi planami wyznaczone na podstawie wniosków złożonych przez ludność oraz gminę:

- dla funkcji turystycznej:
  - północne tereny miejscowości Cieszyno,
  - zachodnie tereny miejscowości Trzebawie,
  - północne tereny miejscowości Trzebawie,
  - południowy brzeg jeziora Okrzeja w Mieszewie,
  - obszar w Sulicach i Przytoni,

- **obszar planowanego kompleksu zabudowy mieszkaniowej i całorocznej zabudowy rekreacji indywidualnej oraz usług w obrębie Stare Węgorzyno**
- dla funkcji produkcyjno – usługowej:
  - miejscowości Runowo, Połchowo, Winniki, Wiewiecko, Ginawa i Dłusko,
- dla funkcji mieszkaniowo – usługowej pasmo Węgorzyno – Runowo, Węgorzyno – Łobez oraz Węgorzyno – Drawsko (na wyjazdach z miasta Węgorzyno),
- dla obszarów wielofunkcyjnych – miasto Węgorzyno.

3. Drugą grupę stanowią pozostałe obszary w tym obszary perspektywicznego zainwestowania pod różne funkcje w gminie.

4. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymagały będą obszary wskazane w studium do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Zmiana przeznaczenia gruntów powinna przebiegać w oparciu o przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

5. Wyłączeń nie wymagają grunty, które przeznaczone były do zainwestowania w ogólnym planie zagospodarowania przestrzennego, który utracił ważność z mocy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dnia 31 grudnia 2003 r.

11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

1. Zadania przewidziane w Planie Rozwoju Lokalnego miasta i gminy Węgorzyno:

W strefie zagospodarowania przestrzennego:

- Przekształcenie użytkowania obiektów rolnych w miejscowościach Winniki, Węgorzyno, Podlipce, Ginawa, Wiewiecko, Cieszyno
- Zmiana przeznaczenia terenów rolnych na cele rekreacyjne i turystyczne w obrębie miejscowości Mieszewo i uchwalenie miejscowego planu
- Zmiana przeznaczenia terenów rolnych na cele rekreacyjne i turystyczne w obrębie miejscowości Trzebawie i Cieszyno oraz uchwalenie miejscowego planu
- Zmiana przeznaczenia terenów rolnych na cele rekreacyjne i turystyczne w obrębie miejscowości Przytoń, Brzeźniak oraz uchwalenie miejscowego planu
- **Zmiana przeznaczenia terenów rolnych na cele mieszkaniowe, rekreacji indywidualnej oraz usług oświaty i zdrowia, sportu i rekreacji oraz obsługi ruchu samochodowego**

W strefie gospodarki ściekowej:

- Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Węgorzyno – etap II: budowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej w miejscowościach: Runowo, Połchowo, Przytoń oraz połączenie tego systemu z miejską oczyszczalnią ścieków w Węgorzynie
- Rozbudowa oczyszczalni miejskiej w Węgorzynie w celu dostosowania jej do potrzeb zwiększonego napływu ścieków z nowo podłączanych miejscowości, **oraz wydłużenie istniejącej sieci dla obsługi zespołu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji indywidualnej oraz usług oświaty i zdrowia, sportu i rekreacji w obrębie Stare Węgorzyno;**
- Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Węgorzyno - etap III: budowa lokalnej oczyszczalni ścieków w Mieszewie oraz sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Mieszewo, Zwierzynek Mielno

W strefie gospodarki wodnej:

- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Winniki – Podlipce 3000m
- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Winniki – Dłusko 3000m

- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Rogówko – Brzeźniak 3000m,
- wymiana odcinka sieci wodociągowej 1500m i przyłączy 500m w miejscowości Brzeźniak
- budowa sieci wodociągowej przesyłowej Rogówko – Przytoń 3000 m
- Utrzymanie istniejących studni awaryjnych
- Utrzymanie istniejących basenów przeciwpożarowych oraz wykorzystanie wycofanych z użytkowania ujęć wody dla celów przeciwpożarowych
- **wydłużenie istniejącej sieci dla obsługi zespołu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji indywidualnej oraz usług oświaty i zdrowia, sportu i rekreacji w obrębie Stare Węgorzyno;**

W strefie gospodarki odpadami:

- Likwidacja mogilnika koło Wiewiecka
- Likwidacja dzikich wysypisk śmieci – na terenie całej gminy
- Likwidacja składowiska odpadów w miejscowości Kraśnik Łobeski

W strefie infrastruktury komunikacyjnej:

- Remont i modernizacja dróg gminnych: Gościśław, Brzeźniak i Węgorzyno, Gardno, Ginawa; Sielsko-Chwarstno, Przytoń-Sulice; Dłusko-Podlipce; Gardno-droga wojewódzka nr 151; Ginawa-droga krajowa nr 20; Mielno-Chwarstno; Winniki-Cieszyno; Dłusko-Pławnica; Brzeźniak-Brzeźnica
- Budowa dróg dojazdowych do jezior – Węgorzyno, Woświn, Zajezerze i Okrzeja
- Budowa nowych ciągów pieszych na planowanych terenach rekreacji w rejonie wzgórz Żalnik i Stadionu Miejskiego nad jeziorem Węgrzyńskim
- **Budowa MOP typ II (stacja paliw z usługą handlu i myjnią samochodów osobowych przy Drodze Krajowej nr 20)**

W strefie gazownictwa i gospodarki ciepłej

- Budowa sieci gazowej etap II:
  - Budowa sieci gazowej średniego ciśnienia w miejscowościach: Brzeźniak, Cieszyno, Chwarstno, Dłusko, Gardno, Ginawa, Kąkolewice, Kraśnik, Lesięcin, Mielno, Mieszewo, Podlipce, Polchowo, Przytoń, Rogówko, Sielsko, Sulice, Trzebawie, Wiewiecko, Winniki, Zwierzynek – inwestor prywatny
- Izolacja przewodów grzewczych pomiędzy budynkami na Os. 40-lecia PRL w mieście Węgorzynie

W strefie kompleksowego uzbrojenia terenu:

- Kompleksowe uzbrojenie terenów pod lokalizację strefy przemysłowej w części zachodniej miasta Węgorzyna;
- Kompleksowe uzbrojenie terenów pod lokalizację strefy przemysłowej w rejonie Dworca Kolejowego w Węgorzynie;
- Kompleksowe uzbrojenie terenów pod lokalizację strefy rekreacyjnej w miejscowościach: Cieszyno nad jeziorem Woświn i w Węgorzynie nad jeziorem Węgrzyńskim,
- **Uzbrojenie terenów w obszarze planowanego kompleksu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i całorocznej zabudowy rekreacji indywidualnej w obrębie Stare Węgorzyno**

W strefie rekreacji i turystyki

- Kompleksowe zagospodarowanie Jeziora Woświn:
- Sprzedaż działek rekreacyjnych pod motele i dla potrzeb rekreacji indywidualnej,
- Wybudowanie przystani żeglarskiej, budowa mola
- Budowa kąpielisk otwartych na bazie jezior gminnych: Okrzeja i Zajezerze

- **Budowa zespołu zabudowy rekreacji indywidualnej w ramach kompleksu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i całorocznej zabudowy rekreacji indywidualnej w obrębie Stare Węgorzynko**
- Połączenie tras rowerowych biegnących przez teren gminy Węgorzyno z trasami gmin ościennych i z szlakami międzynarodowymi
- Budowa czatowni do obserwacji ptaków i zwierząt (m.in. na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego)
- Utworzenie sezonowego Punktu Informacji Turystycznej (z możliwością rezerwacji miejsc noclegowych w obiektach na terenie gminy)
- Czytelniejsze oznakowanie szlaków turystycznych
- Ustawienie tablic informacyjnych przy trasach wiodących przez Iński Park Krajobrazowy

W strefie oświaty i sportu

- Bieżący remont obiektów szkolnych i boisk szkolnych
- Utworzenie szkoły średniej na poziomie licealnym w Węgorzynie
- Powołanie Centrum Kształcenia Ustawicznego
- Urządzenie boisk sportowych na terenach wiejskich
- Utworzenie Gminnego Centrum Przedsiębiorczości
- **Budowa przedszkola, żłobka oraz placów zabaw, skate parku, zespołu boisk sportowych (kortów tenisowych) i sieci ścieżek rowerowych w obszarze planowanego kompleksu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i całorocznej zabudowy rekreacji indywidualnej w obrębie Stare Węgorzynko**

Strefa infrastruktury kultury

- Adaptacja i urządzenie obiektów z przeznaczeniem na świetlice wiejskie
- Remont zabytkowych kościołów w miejscowościach:
- Cieszyno, Kąkolewice, Ginawa, Chwarstno, Mieszewo, Sielsko, Runowo Pomorskie, Kąkolewice, Gardno, Przytoń, Brzeźniak, Winniki, Węgorzyno, Rekowo, Zwierzynek, Mieln - kościół
- Uporządkowanie starych cmentarzy
- Stworzenie Skansenu Wsi Pomorskiej

Służba zdrowi i opieka społeczna

- Utworzenie Centrum Spraw Społecznych (w skład którego wchodzić będą: Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, Koło Związku Emerytów i Rencistów, Koło Związku Osób Niepełnosprawnych, Koło Związku Kombatantów, Zrzeszenie przedstawicieli organizacji pozarządowych, Dzienny Dom Seniora, Świetlica Socjoterapeutyczna)

12. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESYTZRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1.

1. Zadania ponadlokalne o znaczeniu powiatowym:

Zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Łobeskiego

- Remont ul. Runowskiej i Kościuszki w Węgorzynie – 2007 r.
- Remont mostu na drodze 0914 Z Resko – Węgorzyno 25+773 – 2007 r.
- Odnowa nawierzchni na drodze Odnowa nawierzchni na drodze Runowo- Winniki, m. Wirmiki – 2008 r.
- Remont drogi Runowo – Winniki, odnowa nawierzchni -2009 r.

Zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Łobeskiego

- Pełna gazyfikacja miasta i w miarę możliwości terenów wiejskich
- Poprawa nawierzchni dróg powiatowych - priorytet- droga Resko- Węgorzyno

- Budowa chodników w miejscowościach wzdłuż drogi powiatowej Resko – Węgorzyno
- Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich
- Wspieranie budów przydomowych oczyszczalni ścieków
- Wspieranie rozbudowy sieci wodociągowej na terenach miejskich i wiejskich, wymiana sieci azbestowej
- Budowa lub uczestnictwo w zadaniu budowy składowiska odpadów zapewniającego odbiór odpadów z terenu powiatu
- Selektywna zbiórka odpadów
- Odtworzenie i konserwacja urządzeń wodnych

2. Zadania ponadlokalne o znaczeniu wojewódzkim

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego w granicach miasta i gminy Węgorzyno przewiduje się lokalizację następujących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

W zakresie infrastruktury komunikacyjnej i transportowej:

- korekta parametrów technicznych na odcinka, sukcesywny remont na całej długości drogi, budowa obwodnicy Węgorzyna, droga krajowa nr 20,
- modernizacja linii kolejowa Szczecin – Koszalin – Gdańsk,
- realizacja międzynarodowej trasy rowerowej Tysiąca Jezior (Pojeziemia).

W zakresie infrastruktury technicznej:

- budowa gazociągu wysokiego ciśnienia – Suchanówko – Marianowo – Dobrzany – Chociwel – Ińsko – Węgorzyno ze stacją redukcyjną – pomiarową I° w Marianowie, Dobrzanych, Chociwlu, Ińsku i Węgorzynie.

W zakresie ochrony przyrody i zasobów środowiska:

- utworzenie obszaru chronionego krajobrazu dla obszaru łobesko – węgryńskiego,

W zakresie dóbr kultury i ochrony krajobrazu kulturowego:

- utworzenie Zespołu Strefy Ochrony Konserwatorskiej dla zespołu wsi Lesięcin, Kąkolewice, Kraśnik i Gardno,
- zahamowanie degradacji zasobów wodnych i uporządkowanie gospodarki ściekowej
- realizacja programu małej retencji, opracowanie programu obejmującego retencjonowanie wód i przerzuty w rejonach deficytowych
- wprowadzenie kompleksowych rozwiązań organizacyjnych pozwalających na podejmowanie zintegrowanych działań inwestycyjnych i porządkowych w gospodarowaniu wodami,
- opracowanie i wdrożenie planów gospodarki odpadami wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi,
- rekultywacja składowisk odpadów, likwidacja mogiłników

3. Na terenie miasta i gminy Węgorzyno nie występują zadania ujęte w rejestrze zadań rządowych.

13. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie miasta i gminy Węgorzyno nie występują obiekty ani obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny.

14. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

1. W granicach miasta i gminy Węgorzyno występują obszary zagrożone powodzią. Zlokalizowane są w zachodniej części gminy wzdłuż rzeki Ukleja. Granice obszaru wyznaczone na załączniku graficznym wyznaczono w oparciu o „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią na obszarze RZGW Szczecin”. Dokument ten znajduje się obecnie w stanie weryfikacji w związku z tym przebieg granicy obszarów narażonych na wystąpienie powodzi może ulec zmianie.

2. Do czasu opracowania „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią na obszarze RZGW Szczecin” dla obszarów wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzyno jako zagrożone powodzią wprowadza się ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.

3. Na terenie miasta i gminy nie zidentyfikowano obszarów osuwiskowych.

15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz.U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)

W granicach administracyjnych miasta i gminy Węgorzyno nie występują obszary pomników zagłady.

16 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, RECHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

1. W gminie Węgorzyno występują obszary wymagające przekształceń i rekultywacji. Są to:

- Składowisko odpadów w Kraśniku – docelowo składowisko ma zostać zamknięte w 2007 r. Po zamknięciu składowiska odpady z terenu gminy mają trafiać na składowisko odpadów w Powalicach w gminie Ińsko, a składowisko w Kraśniku ma być poddane rekultywacji.
- Mogilniki w miejscowościach Brzeźniak, Wiewiecko – obszary wymagające przeprowadzenia rekultywacji.
- Tereny popegeerowskie – obszary wymagające przekształceń. Obszary byłych Gospodarstw Państwowych posiadają pewien potencjał w postaci infrastruktury. Większość obszarów PGR w gminie pozostaje jednak nieużytkowana a stan techniczny wielu zabudowań i infrastruktury jest niedostateczny. Aktywowanie tych terenów może nastąpić w oparciu o istniejące obiekty. Stanowi dobre zaplecze do rozwoju działalności rolniczych i pozarolniczych. Tereny znajdujące się w najgorszym stanie technicznym należy uporządkować.
- Obszary zdegradowane przez zwirowanie w miejscowościach: Dłudko, Połchowo, Chwarstno oraz Zwierzynek.

2. W granicach administracyjnych miasta wyznacza się do rewitalizacji obszar śródmiejski, obejmujący tereny zabudowane w rejonie ulic 2 Marca, Szkolnej, Rynku, Ks. F. Sosnowskiego, oraz w otoczeniu skrzyżowania ulic 3 Maja, Kościuszki, Jagiellońskiej i Runowskiej;

17. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

1. Terenami zamkniętymi w rozumieniu przepisów ustawy prawo geodezyjne i kartograficzne na terenie miasta i gminy Węgorzyno są tereny kolejowe – linia kolejowa Szczecin – Gdańsk i Runowo Pomorskie – Węgorzyno – Drawsko Pomorskie. Tereny te nie posiadają prawnie wyznaczonych granic obszarów ograniczonego użytkowania.

18. INNE OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

1. Za obszar problemowy w gminie Węgorzyno można uznać obszary objęte i wskazane do objęcia prawną formą ochrony przyrody.

2. Obszar Natura 2000 „Ostoja Ińska” swoim zasięgiem obejmuje całą gminę i miasto Węgorzyno. Wprowadzona granica obszaru Natura w takim wymiarze w znaczący sposób ogranicza możliwości rozwojowe obszaru. Potrzeba objęcia prawną ochroną obszarów cennych przyrodniczo wydaje się w pełni uzasadnione jednak w kontekście zrównoważonego rozwoju jest działaniem rażąco godzącym w interesy gminy. Gmina Węgorzyno

posiada wprawdzie obszary o wysokich walorach przyrodniczych w swoich granicach ale występują tu również dogodne warunki do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Objęcie obszaru całej gminy obszarem Natura przyczynia się do zahamowania tych inwestycji oraz zablokowanie rozwoju gospodarczego obszaru (potencjalne wpływy z podatku). W dłuższej perspektywie doprowadzi to również do spadku zainteresowania potencjalnych inwestorów terenem gminy ze względu na ograniczenia jakie wynikają z istniejącego obszaru Natura 2000. Argumenty na temat rozwoju turystycznego gminy w oparciu o walory przyrodnicze w tym miejscu są nieuzasadnione. Turystyka w gminie jaką jest Węgorzyno nigdy nie będzie podstawową gałęzią gospodarki. Istnienie wyżej wymienionej formy przyrody na tak szerokim obszarze doprowadzi do skansenizacji tej popeeagerowskiej gminy. W związku z powyższym postuluje się o wprowadzenie odstępstw od ograniczeń w granicy obszaru Natura 2000 w granicach gminy Węgorzyno i sformułowanie ograniczeń w sposób nie blokujący dalszego rozwoju gospodarczego.

3. W studium przedstawiono wariant przebiegu granicy projektowanego obszaru chronionego krajobrazu wskazany przez gminę. Wariant ten wyłącza z granic projektowanego obszaru rozległe tereny rolne o niskich walorach krajobrazowo – przyrodniczych.

UZASADNIENIE ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W ZMIANIE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z uzasadnieniem uchwały o przystąpieniu do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego celem zmiany jest rozszerzenie zawartości treści kierunków dotychczasowego Studium w obszarze mieszkalnictwa jednorodzinnego i mieszkalnictwa rekreacji indywidualnej, usług zdrowia i oświaty oraz sportu i rekreacji.

Pod względem funkcjonalnym przedsięwzięcie objęte zmianą Studium jest zgodne z kierunkami rozwoju przestrzennego i gospodarczego wskazanymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Jedną z funkcji wiodących rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest turystyka i rekreacja pobytowa, których nie da się realizować bez odpowiednich obiektów infrastruktury turystycznej. Z tytułu położenia geograficznego (bliskość aglomeracji szczecińskiej) istnieje zapotrzebowanie na realizację obiektów turystyki i rekreacji pobytowej oraz mieszkalnictwa jednorodzinnego wiążących dostępność walorów przyrodniczych z możliwością uprawiania aktywnej i atrakcyjnej rekreacji.

Planowany przez Inwestora Zespół wiąże w sobie w sposób doskonały wszystkie wymagania związane z oczekiwaniami niemałej grupy mieszkańców aglomeracji, którzy pierwotnie będą uprawiać tu rekreację pobytową przeradzającą się z czasem w trwałe zamieszkanie i stanie się z pewnością magnesem nie tylko dla nich, ale również otworzy drogę dla innych inwestycji tego typu na terenie gminy.

Projekt zakłada realizację obiektów w trybie budownictwa pasywnego, charakteryzującego się maksymalizacją proekologicznych rozwiązań technicznych. Obiekty mają być wykonane w całości z materiałów naturalnych co pozwoli z jednej strony uzyskać rozwiązania przyjazne przyrodniczo i krajobrazowo, z drugiej rozwinie lokalny rynek pracy.

W kontekście gospodarczym budowa zespołu przyniesie gminie niemałe dochody podatkowe, a obok tego wzmoże ruch turystyczny, co będzie miało istotny wpływ na rozwój handlu, gastronomii i hotelarstwa i związanych z nimi usług na terenie całej gminy dając impuls do dalszego dynamicznego jej rozwoju. W obszarze objętym zmianą Studium zlokalizowany zostanie również niewielki zespół usługowy (sklep i hotel) działający na rzecz samego zespołu i mieszkańców pobliskich terenów, a także obiekt obsługi ruchu samochodowego ze stacją paliw i myjnią samochodów osobowych..

Obok tego elementem składowym przedsięwzięcia jest realizacja przedsięwzięcia o charakterze publicznym, jakim będzie budowa obiektów usług oświaty (przedszkole) i zdrowia (żłobek) wypełniające poważny deficyt miejsc w obszarze gminy.

Całość planowanego przedsięwzięcia zostanie zrealizowana z uwzględnieniem zachowania środowiska w stanie niepogorszonym. Nowe tereny zieleni naturalnej i urządzonej oraz zbiorniki wodne o charakterze naturalnym wpłyną na rozwój bioróżnorodności obszaru, a pełne wyposażenie infrastrukturalne zabezpieczy go przed ujemnym oddziaływaniem antropopresji.

Inwestycja jest zgodna z podstawowym kierunkiem rozwoju wskazanym w obowiązującym Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Węgorzyno zarówno w kontekście funkcji jak i proponowanych rozwiązań technicznych. Z uwagi na planowane rozwiązania w znaczący sposób zmniejszony zostanie negatywny wpływ na środowisko w fazie ich realizacji i późniejszej eksploatacji.

